

Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN: 978-975-11-7905-0

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI

ZORUNLU SİGORTALAR 11-12
Ders Materyali

PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI

ZORUNLU SİGORTALAR

11-12

DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

PAZARLAMA VE PERAKENDE ALANI

ZORUNLU SİGORTALAR

11-12

DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Alev KAÇMAZ

Caner PEŞİNCİ

Gonca TEKE BAYBURAN

Gülistan ERGİN

Semih ARSLAN

Sibel KARAKUŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI.....9273
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ.....2933

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Materyalin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir suretle alıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanı	Zülfü MUTLU
Program Geliştirme Uzmanı	Seçil YILDIRIM PALABIYIK
Rehberlik Uzmanı	Cemal KOÇ
Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı	Serpil DURMUŞ AKGEYİK
Görsel Tasarım Uzmanı	Arif CEYLAN

ISBN 978-975-11-7905-0

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

BASKI

Ayrıntı Basım Yayım ve Mat. Hiz. Sanayi Ticaret A.Ş.
Saray Mahallesi 126. Cadde No: 20
Kahramankazan/Ankara
Sertifika No: 49599

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl!
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va' dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fişkırarak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmâhrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

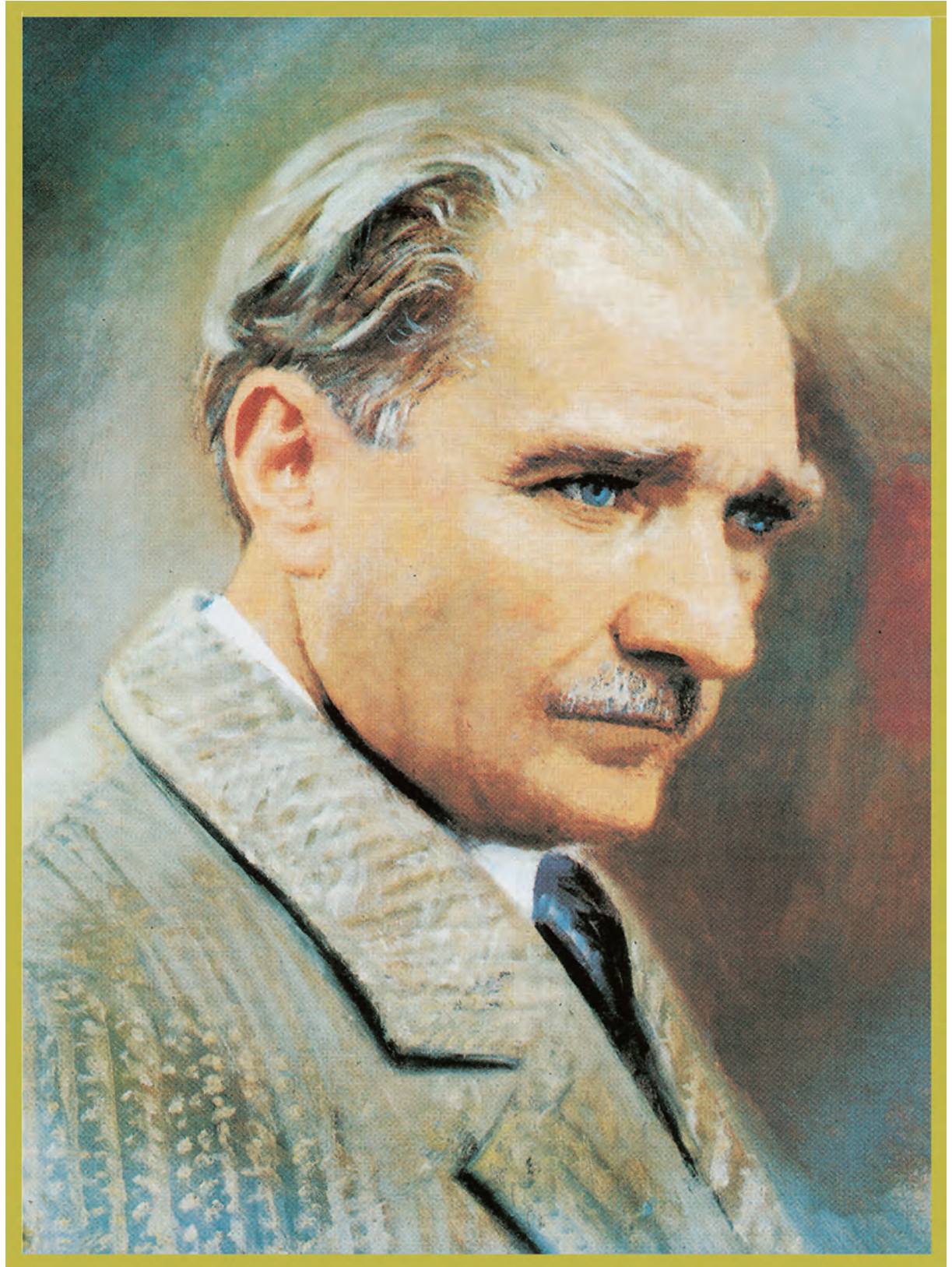
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

DERS MATERYALİNİN TANITIMI.....	12
---------------------------------	----

1. ÖĞRENME BİRİMİ

1. ZORUNLU SİGORTALAR	18
1.1. ZORUNLU SİGORTA KAVRAMI.....	18
1.2. ZORUNLU SİGORTALARIN AMAÇ VE FAYDALARI	20
1.3. ZORUNLU SİGORTA YAPTIRIMLARI	23
1.3.1. Zorunlu Sigorta Poliçesini Yenilememenin Doğuracağı Sonuçlar.....	25
1.4. ZORUNLU SİGORTA TÜRLERİ	26
1.4.1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	27
1.4.1.1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Konusu.....	29
1.4.1.2. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı.....	34
1.4.1.3. Teminat Dışında Kalan Hâller	37
1.4.1.4. Hasar ve Tazminat	38
1.4.1.5. Değer Kaybının Hesaplanması.....	41
1.4.1.6. Sigortacının Sigortalıya Karşı Rücu Hakkı	43
1.4.1.7. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi	44
1.4.1.8. Kaza Tespit Tutanağı	47
1.4.2. Yeşil Kart Sertifikası	50
1.4.2.1. Yeşil Kart Sigortasının Şekil Şartı	52
1.4.2.2. Yeşil Kart Sisteminde Yer Alan Büroların Görevleri	54
1.4.3. Zorunlu Deprem Sigortası.....	57
1.4.3.1. Doğal Afet Sigortalar Kurumu (DASK).....	59
1.4.3.2. Zorunlu Deprem Sigortası Tanımı.....	65
1.4.3.3. Zorunlu Deprem Sigortasının Kapsamı	67
1.4.3.4. Zorunlu Deprem Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	69
1.4.3.5. Azami Teminat Limiti	70
1.4.3.6. Poliçe Priminin ve Bedelinin Hesaplanması	70
1.4.3.7. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	74
1.4.3.8. Zorunlu Deprem Sigortası Hasar İşlemleri	75
1.4.3.9. Zorunlu Deprem Sigortası Poliçesi	76
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	81

2. ÖĞRENME BİRİMİ

2. ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTALARI.....	88
2.1. KARAYOLU YOLCU TAŞIMACILIĞI ZORUNLU KOLTUK FERDİ KAZA SİGORTASI. 88	
2.1.1. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza Sigortasının Kapsamı..	89
2.1.2. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza Sigortasının Teminatları	90
2.1.2.1. Tedavi Giderleri Teminatı	90
2.1.2.2. Sakatlık Teminatı	90
2.1.2.3. Ölüm Teminatı	92

2.1.3. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller.....	93
2.1.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	93
2.1.5. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza Sigortası Poliçesi	95
2.2 DENİZ ARAÇLARI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI.....	98
2.2.1. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı	98
2.2.2. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları.....	99
2.2.3. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	100
2.2.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	101
2.2.5. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi.....	102
2.3. KIYI TESİSLERİ DENİZ KİRLİLİĞİ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI... 106	106
2.3.1. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı	106
2.3.2. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları ..	107
2.3.3. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller.....	108
2.3.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	109
2.3.5. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi.....	110
2.4. TIBBİ KÖTÜ UYGULAMAYA İLİŞKİN ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI	114
2.4.1. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı	115
2.4.2. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları	115
2.4.3. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	120
2.4.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	120
2.4.5. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi	121
2.5. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	126
2.5.1. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı	127
2.5.2. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları.....	128
2.5.3. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	129
2.5.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	129
2.5.5. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi.....	131
2.6. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası	134
2.6.1. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı	134
2.6.2. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları	135
2.6.3. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	137

2.6.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	137
2.6.5. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi..	138
2.7. TÜPGAZ ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI	142
2.7.1. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasının Kapsamı	143
2.7.2. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasının Teminatları	143
2.7.3. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller.....	144
2.7.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	145
2.7.5. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Poliçesi	145
2.8. MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDİ KAZA SİGORTASI	147
2.8.1. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Kapsamı	149
2.8.2. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Kapsamında Olan İşletmeler	150
2.8.3. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortasının Teminatları	151
2.8.4. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	153
2.8.5. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Poliçesi	154
2.9. ZORUNLU PAKET TUR SİGORTASI	158
2.9.1. Zorunlu Paket Tur Sigortası Kapsamı	159
2.9.2. Zorunlu Paket Tur Sigortası Kapsamında Olan İşletmeler.....	161
2.9.3. Zorunlu Paket Tur Sigortasının Teminatları	161
2.9.4. Zorunlu Paket Tur Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	162
2.9.5. Zorunlu Paket Tur Sigortası Poliçesi	163
2.10. ZORUNLU SERTİFİKA MALİ SORUMLULUK SİGORTASI	167
2.10.1. Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı.....	167
2.10.2. Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları	169
2.10.3. Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller	170
2.10.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri	170
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	173

EKLER	181
CEVAP ANAHTARI	193
KAYNAKÇA	195

1. ÖĞRENME BİRİMİ

KONULAR

1.1. ZORUNLU SİGORTA KAVRAMI
1.2. ZORUNLU SİGORTANIN AMACI VE FAYDALARI
1.3. ZORUNLU SİGORTA YAPTIRIMLARI
1.4. ZORUNLU SİGORTA TÜRLERİ

TEMEL KAVRAMLAR

zorunlu sigorta, trafik sigortası, yeşil kart sertifikası, afet, DASK

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Zorunlu sigortanın kavramsal açıklaması
- Zorunlu sigortanın hangi amaçla yapıldığı ve sağladığı faydalar
- Zorunlu sigortanın yaptırımının nasıl değerlendirileceği
- Hangi sigortaların zorunlu sigorta kapsamında olduğu

HAZIRLIK SORULARI

1. Zorunlu sigortalar denildiğinde aklınıza gelen sigorta branşları nelerdir?
2. Türkiye'de emsalleri zorunlu sigortaları ile ilgili yaptıklarınızı arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

Öğrenme birimi numarasını gösterir.

Öğrenme birimi ana konularını gösterir.

Öğrenme birimi temel kavramlarını gösterir.

Öğrenme biriminde neler öğrenileceğini gösterir.

Öğrenme birimi hazırlık çalışmalarını gösterir.

Öğrenme birimi adını gösterir.

Öğrenme birimi kare kodunu gösterir.

ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTALARI

Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası, 25.3.2004 tarihinde yürürlüğe girmiş ve Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca yapılması bir sigorta branşı olarak belirlenmiştir. Can sigortaları kapsamında yer alan bir ferdi kaza sigortası dildir. Seyahat onerisinde tüm yolculara, sürücülere ve yardımcı personele bu sigortanın yaptırılması zorunludur. Aksi takdirde yolcuların, sürücülerin ve yardımcı personelin seyahate başlaması mümkün değildir. Sigortanın yaptırılması taşımacının sorumluluğundadır.

2.1.1. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortasının Kapsamı
Yolcu taşımacılığı kapsamında yurt içi ve yurt dışı seyahatleri sırasında yolcuların, sürücülerini ve yardımcı personeli her türlü kazaya karşı teminat altına alır. Sigorta, seyahat başlangıcından bitimine kadar geçerliliğini korur ve park halinde ya da dinlenme tesislerinde gerçekleşebilecek kazalar da kapsam dâhilindedir. Bu kazalar nedeniyle oluşabilecek sakatlık, ölüm ve tedavi tazminatları karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası kapsamındadır.

Sigortalının iradesi dışında aniden meydana gelen ve bedensel sakatlığa, tedaviye ya da ölüme neden olan olaylar kaza olarak nitelendirilir (Görsel 2.1). Ani hareket sonucunda sinir ve kaslarda inçinme, kopma, burkulma; bedende yanık oluşması ve aniden ortaya çıkan zararlı gazların solunması da kaza sayıldığından sigorta kapsamındadır.

Görsel 2.1: Kaza

Bazı hâller kaza kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu hâller şunlardır:

- Her türlü hastalık durumu
- Polisede belirtilen kaza sonucunda gerçekleşmediği takdirde donma, ıskanlık, sıcaklık ya da güneş çarpması kaynaklı etkiler
- Akil sağlığına ve ruhsal bozukluklara bakılmaksızın intihar ve intihara teşebbüs
- Alkol, zararlı madde veya uyuşturucu kaynaklı etkiler
- Sigortalıya polişe kapsamındaki kazanın gerektirdiği durumlar dışında uygulanan tedavi ve tıbbi müdahaleler sonucunda oluşmuş sakatlık ya da ölüm

Ana konu başlığını gösterir.

Konu içeriğini gösterir.

Öğrenme birimi içerisinde yer alan görselin sırasını ve içeriğini gösterir.

Materyalin sayfa numarasını gösterir.

BİLGİ KUTUSU

Zorunlu sigortaların ilk örneği 16. yüzyılda Almanya'nın bazı eyaletlerinde zorunlu kılınan yangın sigortasıdır. Daha sonra Fransa hükümeti, ev satın almak için çekilen kredilerin borçlarına karşı sigorta yapılmasını zorunlu tutmuştur.

Kaynak: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ZorunluSigortalarYüksekLisansTezi>

Konu ile ilgili dikkat çekici ve ilginç bilgileri içerir.

ARAŞTIRMA

DASK'ın internet sayfasını ziyaret ediniz. Yıllara göre zorunlu deprem sigortası poliçe üretim adetleri hakkında bilgi edininiz. Yıllara göre poliçe artış oranlarındaki değişimler hakkında düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Konu ile ilgili araştırma faaliyetlerini içerir.

SIRA SİZDE

Oturduğunuz evin özelliklerini ve bağımsız bölümlerini listeleyiniz. Bu listedeki özelliklere göre zorunlu deprem sigortası kapsamına girip girmediğini değerlendiriniz. Değerlendirme sonuçlarını sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Konunun pekiştirilmesi için hazırlanmış çalışmaları içerir.

1. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Zorunlu Sigorta Yapıtlımları Afiş

UYGULAMA SÜRESİ: 2 ders saati

AMAÇ : Zorunlu sigorta yapıtlımlarını açıklamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulama faaliyetinde sizden zorunlu sigortaların yapıtlımlarıyla ilgili afiş hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Konu ile ilgili uygulamaları içerir.

1. ETKİNLİK

Etkinliği aşağıda verilen örnek olayı dikkate alarak yönergeye uygun şekilde tamamlayınız.

Yönerge

1. 4-5 kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Örnek olayı inceleyiniz.
3. Soruları grup arkadaşlarınızla tartışarak örnek olaya göre cevaplayınız.
4. Cevaplarınızı diğer grupların cevapları ile karşılaştırınız.

21.02.2022 tarihinde sürücü Ahmet Bey ve Atilla Bey maddi hasarlı bir trafik kazasına ka-

Konu ile ilgili etkinlikleri içerir.

ÖRNEK

Örnek: İlk kez trafik sigortası yaptıran Ayşe 2.000 TL sigorta primi ödeyerek 4. basamaktan sigortalı olmuştur. Sigortalı geçirdiği ilk yıl tazminat ödemeyi gerektiren herhangi bir kazaya sebep olmayan Ayşe'nin ikinci yıl ödeyeceği sigorta primi aşağıdaki gibidir.

Yıl	Basamak	İndirim Oranı	İndirim Tutarı	Arttırım Oranı	Arttırım Tutarı	Sigorta Primi
1	4	-	-	-	-	2.000 TL

Konu ile ilgili örnekleri gösterir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

ZORUNLU SİGORTALAR

44. Mustafa Bey, paket tur satın alarak bir kültür gezisine gitmiştir. Gittiği şehirde estetik operasyon olmaya karar verir ve sigorta şirketine başvurur.

Bu örnek olay zorunlu paket tur sigortası açısından aşağıdakilerden hangisi ile de-

Konuyla ilgili öğrenilen bilgilerin ve kazanılan becerilerin ölçüldüğü çalışmalar yer alır.

ZORUNLU SİGORTALAR

EKLER

EK-1.1: ZORUNLU SİGORTA YAPTIRIMLARI AFİŞİ UYGULAMASI

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI

Öğrencinin Adı Soyadı

Materyal içerisinde yer alan uygulamaların değerlendirilmesinde kullanılacak olan değerlendirme ölçekleri bu bölümde yer alır.

ZORUNLU SİGORTALAR		CEVAP ANAHTARI					
1. ÖĞRENME BİRİMİ							
DOĞRU YANLIŞ		BOŞLUK DOLDURMA		ÇOKTAN SEÇMELİ			
1	D	16	TRAMER	26	A	34	A

Öğrenme birimi sonlarında yer alan ölçme değerlendirme sorularının cevap anahtarının bulunduğu sayfadır.

KAYNAKÇA

ZORUNLU SİGORTALAR

- AFAD (2018). Türkiye'de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri. Ankara.
- Afet Sigortaları Kanunu (Kanun No: 6305). Resmî Gazete 28296 (18.05.2012). Erişim: 07.08.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6305.pdf>

Materyal içerisindeki bilgilerin kaynaklarının yer aldığı sayfadır.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

ZORUNLU SİGORTALAR

KONULAR

- 1.1. ZORUNLU SİGORTA KAVRAMI
- 1.2. ZORUNLU SİGORTANIN AMACI VE FAYDALARI
- 1.3. ZORUNLU SİGORTA YAPTIRIMLARI
- 1.4. ZORUNLU SİGORTA TÜRLERİ

TEMEL KAVRAMLAR

zorunlu sigorta, trafik sigortası, yeşil kart sertifikası, afet, DASK

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- ♦ Zorunlu sigortanın kavramsal açıklaması
- ♦ Zorunlu sigortanın hangi amaçla yapıldığı ve sağladığı faydalar
- ♦ Zorunlu sigortanın yaptırılmamasının doğuracağı yaptırımlar
- ♦ Hangi sigortaların zorunlu sigorta kapsamında olduğu

HAZIRLIK SORULARI

1. Zorunlu sigortalar dendiğinde aklınıza gelen sigorta branşları nelerdir? Bunları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Türkiye'de insanların zorunlu sigortalara ilişkin yaklaşımlarını arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

1. ZORUNLU SİGORTALAR

19. yüzyıl Avrupa'sında kişisel ve sosyal alanda önemli hâle gelen güvende olma ihtiyacı 20. yüzyıla gelindiğinde üst seviyelere ulaşmıştır. Şehirleşme oranının artması, makineleşme ile birlikte endüstrinin gelişmesi sigorta branşlarında da gelişmeyi zorunlu kılmıştır.

Endüstrideki gelişmeler, işletmelerin ve sanayi kuruluşlarının çoğalması ekonomik büyümeye katkı sağlamıştır. Ancak bu gelişmeler bazı tehlikeleri de beraberinde getirmiştir. Mesleki faaliyetler sırasında fertlerin hayatını tehlikeye atabilecek risklerin ve üretilen ürünlerden kaynaklanabilecek olumsuzlukların sorumluluğu sigorta kavramını önemli hâle getirmiştir. Meydana gelebilecek olumsuzlukların doğuracağı ekonomik kayıplar ve tazminat talepleri, sigorta yaptırmanın önemini daha da pekiştirmiştir.

Toplumsal ve sosyal alanda önemini şiddetle hissettiren güvenlik ihtiyacı, devlet otoritesi tarafından bazı sigorta branşlarının zorunlu tutulması sonucunu doğurmuştur. Bu sigortalar sayesinde, olumsuz durumlarda ortaya çıkacak tazminat haklarının karşılanması güvence altına alınmıştır.

BİLGİ KUTUSU

Zorunlu sigortaların ilk örneği 16. yüzyılda Almanya'nın bazı eyaletlerinde zorunlu kılınan yangın sigortasıdır. Daha sonra Fransa hükümeti, ev satın almak için çekilen kredilerin borçlarına karşı sigorta yapılmasını zorunlu tutmuştur.

Kaynak: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ZorunluSigortalarYüksekLisansTezi>

Zorunlu sigortaların ortaya çıkmasının nedenlerinden biri de artan nüfus ve şehirleşmenin beraberinde getirdiği sorunlardır. Trafikteki taşıt sayısının ve dolayısıyla trafik kazası riskinin artması zorunlu sigortaları gerekli kılmıştır. Kazaların neden olabileceği ekonomik ve bedensel zararların karşılanması gerekliliği ve zarara uğratan tarafın bu zararı karşılama gücünün sağlanması kamunun görevi olarak kabul edilmiştir. 20. yüzyılın ortalarından itibaren tüm ülkelerde taşıt trafiğinden kaynaklanan zararların karşılanması için sigortaların yapılması zorunlu tutulmuştur.

Hem ulusal hem de uluslararası sigortacılık sektörünün gelişmesinde zorunlu sigortaların önemi büyüktür. Kamu yararı göz önüne alınarak yapılan zorunlu sigortalar, sigortaya taraf olan tüm paydaşları korur. Sigorta yaptıran, sigortacı, zarar gören ve devlet; zorunlu sigortalar sayesinde eşit ölçüde korunmuş olur.

1.1. ZORUNLU SİGORTA KAVRAMI

Sigorta, riskin söz konusu olduğu durumlarda meydana gelebilecek zararın karşılanması amacıyla kurulmuş bir sistemdir. Sigorta sisteminde paydaşların ödediği primler yardımıyla bir fon havuzu oluşturulur. Gerçekleşen riskler sonrası meydana gelen zararı karşılamak için bu havuzda toplanan para kullanılır. Sigortacılık Kanunu'na göre fertler sigorta yaptırmak ya da yaptırmamak konusunda özgürdürler. Fakat bazı sigortaların yapılması, devlet otoritesi tarafın-

dan kamu yararı gereğince zorunlu tutulmuştur. Devlet otoritesi tarafından yapılması zorunlu tutulan bu sigortalar zorunlu sigortalar olarak adlandırılır (Görsel 1.1).

Görsel 1.1: Zorunlu sigorta

Zorunlu sigortalar devlet otoritesi tarafından gerçek ve tüzel kişilere yaptırılması zorunlu tutulmuş sigorta branşlarıdır. Ticaret, sanayi, sağlık gibi birçok sektörde, faaliyet göstermek isteyen tüzel kişiler zorunlu sigorta yaptırmadan çalışmalarını başlatamaz ya da süresi biten poliçelerini yenilemeden faaliyetlerine devam edemez. Belirli haklardan yararlanmak isteyen gerçek kişiler de yine zorunlu sigorta yaptırmak zorundadır. Örneğin Türkiye’de, karayolları motorlu araçlar zorunlu

mali sorumluluk sigortası (trafik sigortası) yaptırmayan fertlerin araçlarını kara yollarında kullanması yasaktır.

BİLGİ KUTUSU

Türkiye ve bazı ülkelerde karayolları zorunlu mali sorumluluk sigortasını yaptırmayan fertlere uygulanan cezalar şunlardır:

Türkiye	Sigorta yaptırılmayan taşıtın sahibine para cezası kesilir ve sigorta yaptırılmayan her ay bu ceza katlanır. Aynı zamanda ilgili araç için hasarsızlık indiriminden yararlanılamaz.
Çek Cumhuriyeti	Sigorta yaptırılmayan taşıtın sahibine sigortasız geçirilen gün sayısı kadar para cezası kesilir ve tahsil edilen cezalar bir fonda toplanır. Sigortası olmayan araçların karıştıkları kazalarda diğer tarafın zararları bu fondan karşılanır.
Danimarka	Sigorta yaptırılmayan taşıtın sahibine sigortasız geçirilen gün sayısı kadar para cezası kesilir. Belirlenen süre içinde zorunlu trafik sigortasını yaptırmayan taşıtın plakası iptal edilir ve taşıt kayıtlardan çıkarılır.
Birleşik Krallık	Sigorta yaptırılmayan taşıtın sahip ya da sahiplerine para cezası kesilir ve sigortası yapılmamış araçların kullanımı engellenir.

Kaynak: Türkiye Sigortalar Birliği Strateji Raporu (2020-2024)

Zorunlu sigortalar yalnızca Türkiye’de değil dünyanın birçok ülkesinde uygulanmakta olan sigortalardır. Bir ülkedeki zorunlu sigorta branşlarının sayısı o ülkenin hem ekonomik hem de sosyokültürel gelişmişlik düzeyi ile doğru orantılıdır. Dolayısıyla gelişmiş ülkelerde sigortacılık sektörünün temelini zorunlu sigortalar oluşturur. Bir sigortanın zorunlu sigorta hâline gelebilmesi için devlet otoritesinin kararının yanında toplumun söz konusu sigortayı benimsemesi de önemlidir. Toplum içinde yaşayan her fert hem bireysel güvence hem de toplum refahı için zorunlu sigorta yapılmasının önemini benimsemelidir.

Zorunlu sigortaların yanında yapılması zorunlu olmayan, sözleşme yapma serbestliği bulunan sigorta branşları da vardır. Bu sigortalara **ihtiyari sigortalar** denir. İhtiyari sigortalarda sigorta yaptıran, serbest iradesi ile sigortalı olup olmamaya karar verebilir. Sigorta branşlarında kesilen poliçe adetleri içinde zorunlu sigortaların payı oldukça yüksektir.

1.2. ZORUNLU SİGORTALARIN AMAÇ VE FAYDALARI

Zorunlu sigortalar; sigorta yaptıranı, zarara uğrayanı ve zarar gören üçüncü şahısları koruma altına alır. Zorunlu sigortalarla, gerçekleşecek herhangi bir riske karşı kamunun kaynaklarını kullanmadan sigortaya taraf tüm paydaşları korumak amaçlanır. Örneğin iki aracın karıştığı bir trafik kazasında bir yayanın da zarar görmesi durumunda zorunlu trafik sigortası araçlardaki maddi zararın yanı sıra zarara uğrayan yayanın hastane ve tedavi giderlerini de karşılar. Aynı zamanda zorunlu sigortalar, işletmelerin faaliyetleri sırasında ortaya çıkabilecek zararların maddi sorumluluklarını da güvence altına alır. Böylelikle, gerçekleşen riskler sonucunda zarar gören tarafların zararları giderilerek kamunun yararı gözetilmiş olur.

Zorunlu sigortalar, sigortaya taraf tüm paydaşları trafik kazaları, doğal afetler gibi risklere karşı maddi yönden koruyup güvence altına alarak millî servetin korunmasına da katkı sağlar. Toplumun yaşam kalitesini arttırabilmek amacıyla düzenlenmiş zorunlu sigortalar, fertlerin ve kamunun yararını koruyup emniyetinin sağlanmasına destek olan sistemlerdir. Zorunlu sigortaların amaçları şunlardır (Şema 1.1):

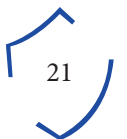
Şema 1.1: Zorunlu sigortanın amaçları

Zorunlu sigortalar, sigorta kavramının tanınmasına ve sigortacılık sektörünün gelişmesine katkıda bulunur. Bunun yanında, toplum refahını arttıran ve güvenlik ihtiyacını karşılayan görev ve sorumlulukları da yerine getirir. Zorunlu sigortaların faydaları şunlardır (Şema 1.2):

Şema 1.2: Zorunlu sigortanın faydaları

1. ETKİNLİK

Etkinliği aşağıda verilen örnek olayı dikkate alarak yönergeye uygun şekilde tamamlayınız.

Yönerge

1. 4-5 kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Örnek olayı inceleyiniz.
3. Soruları grup arkadaşlarınızla tartışarak örnek olaya göre cevaplayınız.
4. Cevaplarınızı diğer grupların cevapları ile karşılaştırınız.

21.02.2022 tarihinde sürücü Ahmet Bey ve Atilla Bey maddi hasarlı bir trafik kazasına karışmıştır. Karayolları zorunlu mali sorumluluk sigortasını (trafik sigortası) yaptırmamış olan Ahmet Bey aracıyla Atilla Bey'in kullandığı 34 AAA 000 plakalı araca çarpmış ve yaralamalı trafik kazasına neden olmuştur. Ahmet Bey tam kusurlu görülmüştür.

Atilla Bey kazadan kaynaklı zararları için Ahmet Bey'e maddi ve manevi tazminat davası açmıştır. Davada aracındaki hasarın tamiri için yedek parça ve işçilik giderlerinin, aracının değer kaybı bedelinin, kendinde ve eşinde meydana gelen yaralanmaların tedavi giderlerinin davalı tarafından karşılanmasını istemiştir. Ayrıca eşinde kaza nedeniyle oluşan kalıcı yara izi için manevi tazminat talebinde bulunmuştur. Maddi ve manevi bu tazminatın kazanın gerçekleştiği gün baz alınarak yasal faizi ile birlikte kendisine ödenmesini talep etmiştir. Dava sonucunda, Ahmet Bey'in karşı tarafın talep ettiği maddi ve manevi tazminat tutarlarını ödemesine karar verilmiştir. Ahmet Bey, hazırdaki tüm parasını ve tamirini yaptırmadan değerinin altında satmak zorunda kaldığı aracından gelen parayı karşı tarafın zararını tazmin etmek için kullanmıştır.

1. Sizce davanın bu şekilde sonuçlanmasında etkili olan nedenler nelerdir?

.....

.....

.....

.....

2. Sizce Ahmet Bey zorunlu trafik sigortasını yaptırmış olsaydı neler değişirdi?

.....

.....

.....

.....

1.3. ZORUNLU SİGORTA YAPTIRIMLARI

Zorunlu sigortaların yapılması, yenilenmesi ya da sona ermesi ile ilgili maddeler Hazine ve Maliye Bakanlığınca Zorunlu Sigortalar Takibine İlişkin Yönetmelik ile düzenlenmiştir. Söz konusu bu yönetmelik ile zorunlu sigortaların devamlılığı güvence altına alınmıştır. Zorunlu sigorta branşlarının konusu, kapsamı, teminatları ve teminat dışında kalan hâlleri birbirinden farklıdır. Bunun yanında yapılması zorunlu sigorta branşlarına ilişkin yaptırımlar da farklılık gösterir. Örneğin Türkiye’de en çok yapılan zorunlu sigorta branşlarından biri olan zorunlu mali sorumluluk sigortasını yaptırmayanlar para ve trafikten men cezası ile karşılaşır. Zorunlu sigorta branşlarından biri olan zorunlu deprem sigortasını yaptırmamanın ise cezası yoktur. Sahip oldukları meskenler için zorunlu deprem sigortası yaptırmayan fertler hukuki işlemleri (tapu devri, kiralama vb.) yapmaktan yoksun bırakılırlar.

Zorunlu trafik sigortası yaptırmamanın cezası 2022 yılı için 196 TL’dir. Ceza tutarının ödenmediği her ay ceza tutarı %5 oranında artar. Bununla birlikte zorunlu trafik sigortasını yaptırmayan sürücüler araç muayenelerini yaptıramaz ve muayene yaptırmamanın yasal yükümlülüklerine katılmak zorunda kalırlar. Aynı zamanda trafikten çekilen araçlar anlaşmalı otoparklara çekilir ve sürücü, aracının durduğu süreye bağlı olarak otopark ücreti ödemek zorunda kalır.

Zorunlu sigortalara ilişkin kontrolleri yapmakla yükümlü olan kurum, Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezidir. Sigortalara ilişkin bilgilerin hasar ve poliçe kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM), zorunlu sigortalar kapsamındaki sigorta türleri için güvenli bir veri tabanı oluşturarak zorunlu sigortaya ilişkin kontrolleri gerçekleştirir.

BİLGİ KUTUSU

Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezinin ilk adı TRAMER’dir. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı 2003 yılında Resmî Gazete ile Trafik Sigortası Bilgi Merkezi Yönetmeliği’ni yayımlanmış ve böylece TRAMER kurulmuştur. 2011 yılında yayımlanan yönetmelik ile TRAMER Ünvanı Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi olarak değiştirilmiştir.

Kaynak: sbm.org.tr

Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği bünyesinde faaliyetlerini sürdüren SBM, sigorta sözleşmesinden doğrudan ya da dolaylı olarak menfaat sağlayan kişi ve kuruluşlara ait bilgileri toplamak, bu bilgileri Hazine ve Maliye Bakanlığının izin verdiği kişilerle paylaşmak amacıyla kurulmuştur.

Zorunlu sigortaya konu herhangi bir faaliyet ya da işin yapılması için ruhsat, izin veya lisans talep edilmesi durumunda Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM), ibraz edilen ya da veri tabanında bulunan poliçenin kontrolünü gerçekleştirir. Burada yapılan kontrolün amacı sigorta poliçesindeki teminat tutarının doğru olup olmadığının teyit edilmesidir. Yapılan kontroller neticesinde teminat tutarının doğru hesaplanmadığı tespit edilirse sigortaya konu faaliyet veya iş için gerekli ruhsat, izin ya da lisans verilmez.

1. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Zorunlu Sigorta Yaptırımları Afişi

UYGULAMA SÜRESİ: 2 ders saati

AMAÇ : Zorunlu sigorta yaptırımlarını açıklamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulama faaliyetinde sizden zorunlu sigortaların yaptırımlarıyla ilgili afiş hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Üçer kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Zorunlu sigortayı açıklayınız.
3. Zorunlu sigorta yaptırmamanın yasal sorumluluklarını araştırınız.
4. Zorunlu sigorta yaptırımlarıyla ilgili örnek olay araştırınız.
5. Araştırma raporundan faydalanarak 30x50 cm ebatlarında, özgün bir afiş tasarlayınız.
6. Afişte araştırma sonucu edindiğiniz bilgileri, örnek olayı ve örnek olayla ilgili yaptırımları raporlaştırınız.
7. Tasarladığınız afişte yazı, resim, tablo, grafik, şekil, fotoğraf vb. farklı materyaller kullanınız.
8. Uygun ölçüdeki fon kartonuna örnekleri anlatan görselleri ve gerekli bilgileri içeren yazıları yerleştiriniz.
9. Afişin renk, düzen ve kenar boşluğu gibi biçimsel unsurlarına dikkat ediniz.
10. Afişte kullanılan yazıları yazım ve imla kurallarına uygun olarak hazırlayınız.
11. Afiş hazırlarken kesme yapıştırma gibi işlemler yapılacaksa iş sağlığı ve güvenliğine dikkat ediniz.
12. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde kitabın “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-1.1 Zorunlu Sigorta Yaptırımları Afişi Uygulaması Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılacaktır.

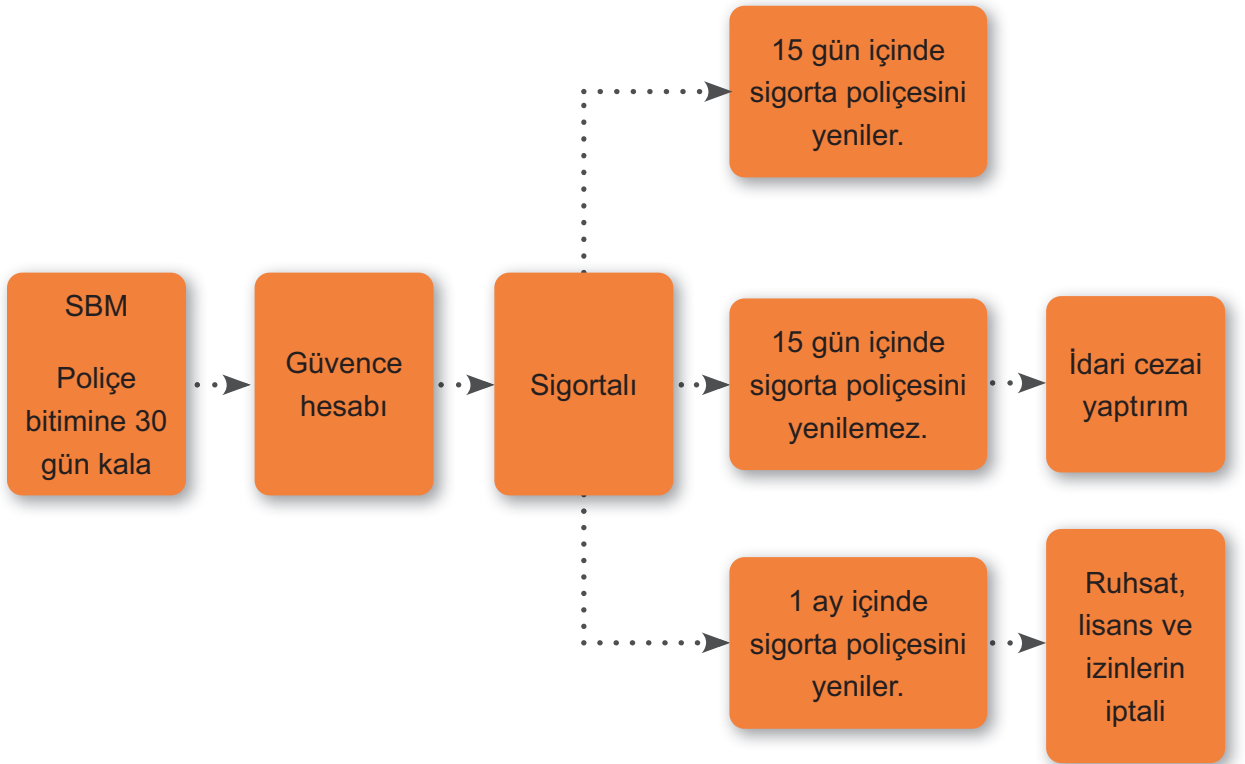
1.3.1. Zorunlu Sigorta Poliçesini Yenilememenin Doğuracağı Sonuçlar

Zorunlu sigortalar devlet otoritesi ile yapılması zorunlu tutulmuş sigortalardır. Buna rağmen bazen kişiler, sigorta poliçelerini yaptırmayı ya da yeniletmeyi bilerek ya da bilmeyerek geciktirebilir ya da zorunlu sigortalarını hiç yaptırmayabilir.

Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM), veri tabanında bulunan bilgiler ışığında kontroller gerçekleştirir. Bu kontroller neticesinde, sona ermesine 30 gün kalan poliçeleri tespit eder ve ilgili poliçelerin bilgisini güvence hesabına aktarır. Güvence hesabı, aldığı bilgiler ile zorunlu sigorta poliçesi satın alan sigortalıya sigorta teminatının sona ereceğine, söz konusu poliçenin yenilenmesi gerekliliğine dair uyarıda bulunur.

Güvence hesabı tarafından sigortalıya yapılan bu tebliğ neticesinde sigortalı, 15 iş günü içinde zorunlu sigorta poliçesini yenilemelidir. Zorunlu sigorta poliçesini belirtilen zaman aralığında yenilemeyen sigortalının faaliyetleri, yetkili merciler tarafından sigorta poliçesi yenileninceye kadar durdurulur. Sigortalı aynı zamanda idari ve cezai yaptırımlarla karşılaşır. Sigortalı, devam eden 1 aylık sürede zorunlu sigorta poliçesini yenilememekte ısrarcı olursa yetkili merciler tarafından sigortalının ruhsat izin ve lisans belgeleri iptal edilir.

Güvence hesabı, zorunlu sigorta poliçesini yenilemeyen ya da faaliyetlerini sigortasız şekilde devam ettiren gerçek ya da tüzel kişileri yetkili mercilere bildirmek ile yükümlüdür (Şema 1.3).

Şema 1.3: Sigorta poliçesi yenilememe ve yaptırımlar

2. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Zorunlu Sigortalar Röportajı

UYGULAMA SÜRESİ: 2 ders saati

AMAÇ : Zorunlu sigortaların önemini kavramak.

AÇIKLAMA : Bu uygulama faaliyetinde sizden bir acente (sigortacı) ile görüşüp zorunlu sigortalarla ilgili bilgi toplamanız istenmektedir. Çalışmanızı aŗağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Bireysel olarak çalışınız.
2. Zorunlu sigortalarla ilgili röportaj soruları hazırlayınız.
3. Hazırladığınız soruları ders öğretmeninize onaylatınız.
4. Size en yakın sigorta acentesiyle iletişime geçiniz.
5. Hazırladığınız soruları acente yetkilisine sorup cevaplarını not ediniz.
6. Sorduğunuz soruları ve cevapları içeren bir sunu hazırlayınız.
7. Hazırladığınız sunuyu sınıfta 5 dakikayı geçmeyecek şekilde sununuz.
8. Çalışmanızı rapor hâline getirip ders öğretmeninize teslim ediniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde kitabın “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-1.2 Zorunlu Sigortalar Röportajı Uygulaması Kontrol Listesi” kullanılacaktır.

1.4. ZORUNLU SİGORTA TÜRLERİ

Kişilerin neden olabilecekleri olumsuzluklar sonucunda   nc  kişilere verebilecekleri zararı karşılama sorumlulukları vardır. Zarara sebep olan kişinin bu zararı karşılama gücü olmadığında zarara uğrayan kişi mağdur olur. Sigorta, gönüllülük esasına dayanan bir sistemdir. Ancak 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu’nda belirtildiği üzere, kamu yararını sağlamak adına bazı hâller, zorunlu olarak sigortaya tabi tutulur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 1473 ila 1486 maddelerinde sorumluluk sigortaları ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Kanunda sorumluluk sigortalarına ilişkin genel hükümlere yer verilirken zorunlu sorumluluk sigortası kapsamındaki sigortalar kendilerine özel kanunlarla düzenlenmiştir.

2022 yılı itibarıyla Türkiye’de yapılması zorunlu olan sorumluluk sigortası branşları şunlardır:

- Trafik (karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk) sigortası
- Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası
- Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası
- Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası
- Kıyı tesisleri deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası
- Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası
- Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortası
- Özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası
- Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası
- Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası
- Zorunlu paket tur sigortası
- Zorunlu deprem sigortası (DASK)

Zorunlu sorumluluk sigortaları, kanunlar gereği yaptırılması mücbir (zorunlu-mecbur) sigortalardır. Yaptırılmaması hâlinde sorumlu kişiler, kanunda belirtilen cezai yaptırımlara tabi tutulur. Ayrıca sorumlu olunan riskten kaynaklanan zararları da karşılamakla yükümlüdür.

1.4.1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası

Motosiklet, otomobil, minibüs, otobüs, kamyon, tır gibi araçlar motorlu araçlardır (Görsel 1.2). Motorlu araçların hem sosyal hayatta hem de ticaret hayatında önemli rolleri vardır. İnsanların sosyal yaşamdaki etkinliklerini ulaşımı kolaylaştırarak destekleyen motorlu araçlar, ticaret hayatını geliştirme ve sektör yaratma gibi etkilere de sahiptir. Servis araçlarının çalışanları iş yerine taşınması, üretilen ürünlerin motorlu taşıtlarla dağıtılması, ham madde ve yardımcı mamullerin üretim hattına taşınması gibi işlemler motorlu araçların ticari hayatı destekleyici rollerine örnektir. Motorlu araç üretimi, satışı ve servis hizmetleri ise kendi başına bir sektördür. Tüketicilerin konut satın alımından sonraki en büyük harcama kalemi motorlu araç sektöründe gerçekleşir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Aralık 2021 tarihi itibarıyla Türkiye’de trafiğe kayıtlı toplam motorlu araç sayısı 25 milyon 249 bin 119’dur.

Görsel 1.2: Motorlu taşıtlar

Trafikte dolaşım hâlindeki motorlu araç sayısı ile birlikte trafik kazaları ve kazalara bağlı can ve mal kayıpları da gün geçtikçe artmaktadır. Kazalar sonucunda önemli maddi kayıplar yaşanmaktadır. Daha da önemlisi motorlu araç kullanıcıları, yolcular, yayalar; yaralanmakta, sakat kalmakta ve hatta yaşamlarını kaybetmektedir.

TÜİK verilerine göre 2021 yılında Türkiye’de 1.186.353 trafik kazası meydana gelmiş ve bu kazalar sonucunda 5.362 ölüm, 274.615 yaralanma gerçekleşmiştir (Tablo 1.1).

Tablo 1.1: Türkiye’de Yıllara Göre Trafığe Kayıtlı Araç, Kaza, Ölüm ve Yaralanma Sayısı

Yıl	Trafiğe Kayıtlı Araç Sayısı	Toplam Kaza Sayısı	Ölümlü Yaralanmalı Kaza Sayısı	Maddi Hasarlı Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı
2010	15.095.603	1.106.201	116.804	989.397	4.045	211.496
2011	16.089.528	1.228.928	131.845	1.097.083	3.835	238.074
2012	17.033.413	1.296.634	153.552	1.143.082	3.750	268.079
2013	17.939.447	1.207.354	161.306	1.046.048	3.685	274.829
2014	18.828.721	1.199.010	168.512	1.030.498	3.524	285.059
2015	19.994.472	1.313.359	183.011	1.130.348	7.530	304.421
2016	21.090.424	1.182.491	185.128	997.363	7.300	303.812
2017	22.218.945	1.202.716	182.669	1.020.047	7.427	300.383
2018	22.865.921	1.229.364	186.532	1.042.832	6.675	307.071
2019	23.156.975	1.168.144	174.896	993.248	5.473	283.234
2020	24.144.857	983.808	150.275	.833.533	4.866	226.266
2021	25.249.119	1.186.353	187.963	998.390	5.362	274.615

Kaynak: TÜİK (2010-2021)

BİLGİ KUTUSU

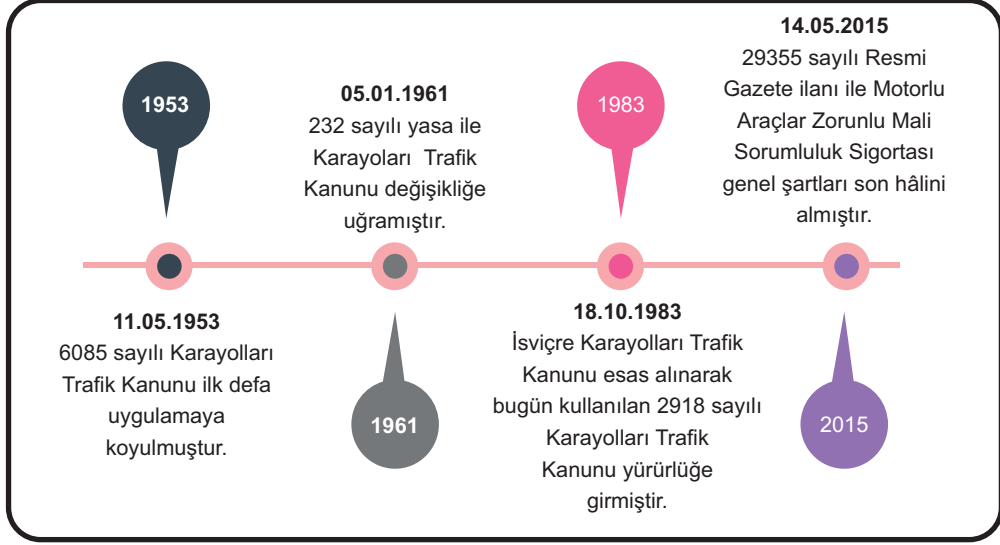
Dünya tarihinde görülen ve ölümlü sonuçlanan ilk trafik kazası 17 Ağustos 1896 tarihinde Londra’da Crystal Palace (Kristal Palas) yakınlarında meydana gelmiştir.

Kaynak: Adli Bilimler ve Adli Tıbbın Tarihçesi kitabı

Motorlu araçların kullanımı sırasında meydana gelebilecek kazaları, bu kazalarda oluşabilecek kayıpları azaltmak ve ortaya çıkan zararları telafi etmek amacıyla sigorta sisteminden yararlanılır. Sorumluluk sigortaları kapsamında olan ve yaptırılması zorunlu bu sigorta, **karayolları motorlu**

araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasıdır. Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası, halk arasında trafik sigortası olarak bilinir. Yasalarla motorlu araç kullanıcılarının yaptırması zorunlu kılınan trafik sigortasının uygulanmasındaki esaslar devlet tarafından belirlenir. İlk olarak Karayolları Trafik Kanunu ile 1953 yılında uygulamaya konulan sigorta, zaman içinde kanunda gerçekleşen değişikliklerle 2015 yılında son hâlini almıştır (Şema 1.4).

Şema 1.4: Karayolları Trafik Kanunu'nun zaman içinde değişimi

ARAŞTIRMA

Türkiye Sigortalar Birliği (TSB) internet sayfasına girerek karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarını (https://www.tsb.org.tr/media/attachments/Motorlu_Kara_Tasitlari_Ihtiyari_Mali_Sorumluluk_Sigortasi_Genel_Sartlari.pdf) inceleyiniz. Genel şartların bölümleri hakkında bilgi edininiz. Edindiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.1.1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Konusu

Trafik sigortası, mal sigortası değil bir sorumluluk sigortasıdır. Trafikte kamunun kullanımına açık arazi şeridi, köprü ve alanlardan oluşan kara yollarında gerçekleşebilecek bir kazanın sorumluluk riski motorlu araç işletenine aittir. Trafik sigortası bu sorumluluğu güvence altına alır. Sigortalı bir motorlu aracın kara yollarında sebep olduğu kazada maddi ve bedensel zarara uğrayan üçüncü kişilere ödenecek tazminatlar sigorta teminatı dâhilinde trafik sigortası tarafından karşılanır. Trafik siciline kayıtlı motorlu aracı işletenler, motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar ve motorlu araç yarışları düzenleyenler motorlu araçlarına trafik sigortası yaptırmak zorundadır. İşletme, motorlu aracın mekanik düzeneğinin çalışmasıdır. Yani motorlu aracın motorunun çalışır hâlde olması ve motorun ürettiği gücün aktarım organları ile aracı harekete geçirmesidir. Bu şekilde büyük ya da küçük, ticari ya da hususi (özel) amaçla kullanılan, insan veya yük taşınan araçların kullanıcıları Karayolları Trafik Kanunu'na göre araç işletenidir.

Trafik sigortası olmayan motorlu taşıtların periyodik araç muayeneleri yapılmaz. Muayenesi yapılmayan araçların da trafiğe çıkması yasaktır. Trafik kontrollerinde aracın muayenesinin yapılmadığının tespit edilmesi hâlinde araç trafikten men edilir.

Trafik sigortası Türkiye sınırları içinde, sözleşme yapıldığı tarih itibarıyla öğlen saat 12.00'de başlar ve 1 yıl geçerlidir. Sözleşme bitiş tarihine denk gelen gün itibarıyla öğlen saat 12.00'de sigortanın geçerliliği biter. Sigortalı, sigorta süresi tamamlandığında sigorta sözleşmesini yeniler. Trafik sigortası yapılmış bir motorlu aracın sebep olduğu ve tazminat ödemeyi gerektiren bir kaza gerçekleştiğinde Trafik Sigortaları Bilgi Merkezinde (TRAMER) kazanın kaydı oluşturulur. Hasar kaydı oluşturulan araçlara poliçe yenileme döneminde sigorta priminde arttırımlı tarife uygulanır. Ancak motorlu araç, sigortalı olduğu dönemde herhangi bir kazaya karışmaz ve TRAMER kaydı oluşmaz ise sigorta yenilenirken hasarsızlık indiriminden yararlanır. Böylece poliçe yenileme döneminde sigorta priminde bir önceki yıla göre indirimli tarife uygulanır. Sigorta priminde uygulanacak arttırım veya indirim sigortalının bulunduğu sigorta basamağı esas alınarak hesaplanır. İlk kez trafik sigortası yaptıran bir sigortalı 4. basamakta kabul edilir. Sigortalı, sigortalattığı araçla ilk yılında tazminat ödemeyi gerektiren herhangi bir kazaya sebep olmaz ise ertesi yıl 5. basamağa yükselir. Ödeyeceği sigorta priminde de %10 oranında indirim hakkı elde eder. Aynı şartlarda ikinci yılın sonunda 6. basamağa yükselerek sigorta priminde %22, üçüncü yılında 7. basamağa yükselerek sigorta priminde %42 oranında hasarsızlık indiriminden faydalanır. Sigortalı, tazminat ödemeyi gerektiren bir kazaya sebep olması hâlinde ilk yılın sonunda 3. basamağa geriler. Sigorta primini de %45 oranında arttırımlı öder. Aynı şartlarda (diğer yıllarda da kazaya sebep olunursa) ikinci yıl sonunda 2. basamağa gerileyerek sigorta primini %90, üçüncü yılın sonunda son basamak olan 1. basamağa gerileyerek sigorta primini %135 oranında arttırımlı öder (Tablo 1.2).

Tablo 1.2: 2022 Yılı, Hasarsızlık Sebebiyle İndirim ve Hasar Sebebiyle Arttırım Oranları

Basamak	Hasarsızlık İndirim Oranı (%)	Hasara Bağlı Arttırım Oranı (%)
7	42	-
6	22	-
5	10	-
4	-	-
3	-	45
2	-	90
1	-	135

Kaynak: resmigazete.gov.tr

ÖRNEK

Örnek: İlk kez trafik sigortası yaptıran Ayşe 2.000 TL sigorta primi ödeyerek 4. basamaktan sigortalı olmuştur. Sigortalı geçirdiği ilk yıl tazminat ödemeyi gerektiren herhangi bir kazaya sebep olmayan Ayşe'nin ikinci yıl ödeyeceği sigorta primi aşağıdaki gibidir.

Yıl	Basamak	İndirim Oranı	İndirim Tutarı	Arttırım Oranı	Arttırım Tutarı	Sigorta Primi
1	4	-	-	-	-	2.000 TL
2	5	%10	2.000 * %10 = 200 TL	-	-	2.000 – 200 = 1.800 TL

Örnek: İlk kez trafik sigortası yaptıran Ali 2.000 TL sigorta primi ödeyerek 4. basamaktan sigortalı olmuştur. Sigortalı geçirdiği ilk yıl tazminat ödemeyi gerektiren bir kazaya sebep olan Ali'nin ikinci yıl ödeyeceği sigorta primi aşağıdaki gibidir.

Yıl	Basamak	İndirim Oranı	İndirim Tutarı	Arttırım Oranı	Arttırım Tutarı	Sigorta Primi
1	4	-	-	-	-	2.000 TL
2	3	-	-	%45	2.000 * %45 = 900 TL	2.000 + 900 = 2.900 TL

SIRA SİZDE

Ünal, 1.600 TL sigorta primi ödeyerek trafik sigortası yaptırmıştır. İlk yılında tazminat ödemeyi gerektiren bir kazaya sebep olan Ünal, ikinci yılında herhangi bir kazaya sebep olmazken üçüncü yılında tekrar tazminat ödemeyi gerektiren bir kazaya sebep olmuştur.

Trafik sigortasını yenileyecek olan Ünal hangi sigorta basamağında yer alır ve ne kadar sigorta primi öder? Aşağıda verilen alanda hesaplamanızı yaparak bulduğunuz sonucu arkadaşlarınızla paylaşınız.

.....

.....

.....

.....

Sigorta primi, Türkiye Sigortalar Birliği tarafından yayınlanan trafik sigortası azami prim tablosuna göre sigortalının bulunduğu basamağa ait azami prim esas alınarak hesaplanır (Tablo 1.3). Bu tabloda her il, motorlu araç türü ve sigorta basamağı için azami brüt prim tutarı ayrı ayrı listelenir.

Tablo 1.3: 2022 Yılı Ağustos Ayına Ait Trafik Sigortası Azami Brüt Primleri (İstanbul)

İL KODU	ARAÇ KODU	ARAÇ AÇIKLAMA	BASAMAK NO.	AZAMİ PRİM
34	01	Otomobil	1	7.872 TL
34	01	Otomobil	2	6.298 TL
34	01	Otomobil	3	4.723 TL
34	01	Otomobil	4	3.149 TL
34	01	Otomobil	5	2.676 TL
34	01	Otomobil	6	2.204 TL
34	01	Otomobil	7	1.732 TL

Sigorta primi hesaplanmasında sigortalının bulunduğu basamaktaki azami prim tutarı tek başına yeterli değildir. Prim hesaplanırken çeşitli etkenler dikkate alınır. Bu etkenler Şunlardır:

- Sigortalının ikamet adresi
- Motorlu aracın sınıfı
- Sigortalının bulunduğu basamak
- Motorlu aracın markası, modeli, yaşı, motor hacmi
- Motorlu aracın hasar geçmişi
- Sigorta sözleşmesinde yer verilen ek teminatlar

Bu etkenler kaza riskini arttırma ya da azaltma bakımından sigorta priminin belirlenmesinde ölçüt alınır. Kaza riski, trafik yoğunluğunun çok olduğu yerlerde yüksekken az olduğu yerlerde düşüktür. Prim tutarı, riskin yüksek olduğu yerlerde artar, düşük olduğu yerlerde azalır. Buna bağlı olarak yaşanan Őehrin trafik yoğunluğu sigorta primini etkiler. Motorlu aracın hususi ya da ticari amaçla kullanılması ve kapasitesi sınıfını oluşturur.

Araç sınıfı, sigorta priminin hesaplanmasında dikkate alınır (Tablo 1.4). Sigortalının bulunduğu basamak azami primin belirlenmesini sağlar. Aracın hasar geçmişi sigorta priminde arttırımlı ya da indirimli tarifenin uygulanmasına esas oluşturur. Sigorta sözleşmesine dâhil edilen ek teminatlar ayrı hizmetleri içermesinden dolayı primi etkiler.

Tablo 1.4: Araç Grup Kodları ve Açıklamaları

Araç Grup Kodu	Araç Açıklaması
01	Otomobil (sürücü dâhil 9 koltuğa kadar)
02	Taksi
03	Minibüs (sürücü dâhil 10-17 koltuğa kadar)
04	Otobüs (sürücü dâhil 18-30 koltuğa kadar)
05	Otobüs (sürücü dâhil 31 koltuk ve üstü)
06	Kamyonet
07	Kamyon
08	İş makinesi
09	Traktör
10	Römork
11	Motosiklet ve yük motosikleti
12	Tanker
13	Çekici
14	Özel amaçlı taşıt
15	Tarım makinesi

Sigortalı, satın almış olduğu trafik sigortası karşılığında sigorta primi, vergi ve harçlardan oluşan sigorta bedelinin tamamını öder. Sigortalının motorlu aracı satması ya da bir başkasına devretmesi hâlinde sigortalı değişmiş olur. Sigortalının değişmesi durumunda değişim tarihi itibarıyla sigorta sözleşmesi sona erer. Sigorta sözleşmesinin sona erdiği tarihten sözleşmenin

bitiş tarihine kadar kalan gün sayısı hesaplanır. Yıllık toplam sigorta priminin bu gün sayısını karşılayan kısmı sigortalıya iade edilir.

Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar (otopark, garaj hizmeti sunanlar, motorlu araç onarım ve bakımının yapıldığı servisleri işletenler, motorlu araç alım satımı yapanlar) himayelerinde bulunan motorlu araçların üçüncü kişilere verdiği zararların sorumluluğunu taşır. Bu zararlar trafik sigortası tarafından belirlenen teminat limiti dâhilinde güvence altına alınır. Bunun için mesleki faaliyette bulunanlar, himayelerindeki motorlu araçları mevzuat gereği tutmak zorunda oldukları deftere kaydeder.

Motorlu araçlarla ilgili yarış düzenleyenler, yarışa katılan ve yarışlarda yardımcı hizmette kullanılan motorlu araçların üçüncü kişilere verdiği zararların sorumluluğunu taşır. Sigorta, yarışan veya diğer motorlu araçların türlerine göre zararın meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat limitleri dâhilinde zararı güvence altına alır.

1.4.1.2. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

Sigortaya konu motorlu aracın neden olduğu, üçüncü kişilerde maddi ya da bedensel kayıpla sonuçlanan kazalarda sigortalının sorumluluğundaki zararlar trafik sigortası kapsamındadır. Ancak trafik sigortası kaza sonucu oluşan tüm zararları karşılamaz. Maddi zararlar, bedensel zararlar ve iş görmezliğe bağlı kazanç kayıpları sigorta kapsamındadır. Manevi zararlar teminat kapsamı dışındadır. Trafik sigortasının devreye girebilmesi için belirli şartlar bulunur. Bu şartlar şunlardır:

- Kazaya neden olan aracın motorlu araç olması
- Motorlu aracın işletilme hâlinde olması
- Kazanın kara yollarında gerçekleşmesi
- Kazanın Türkiye sınırları içinde gerçekleşmesi
- Karayolları Trafik Kanunu'na göre kaza sonucunda ölüm, yaralanma veya bir maddi zararın meydana gelmesi

Trafik sigortası bir sorumluluk sigortasıdır. Bu nedenle sigortalının kaybını karşılamaz. Sigortalının işlettiği motorlu aracın üçüncü kişilere verdiği zararı karşılar. Sigortalı, kendi sorumluluğunda gerçekleşebilecek olası kazalar sonucunda kendi uğrayacağı zararı karşılamak için kasko sigortası yaptırabilir.

Trafik sigortası teminat kapsamı motorlu aracın cinsine, kullanım amacına, kaza sonucunda meydana gelen hasarın türüne göre değişir. Maddi hasarlar, tedavi masrafları, ölüm ve sakatlık tazminatları kaza başına ve kişi başına belirlenen limitler dâhilinde güvence altına alınır.

Trafik sigortası zorunlu olduğu için teminat limitleri devlet tarafından belirlenir ve her yıl güncellenir. Sigorta, motorlu araçların türlerine ve kaza sonucunda gerçekleşen hasarın çeşidine göre farklı miktarlarda teminat sağlar (Tablo 1.5).

Tablo 1.5: 01.01.2023 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Asgari Sigorta Teminatları

	Teşebbüs Sahipleri	Teminatlar (TL)					
		A-Sağlık Giderleri		B-Sakatlık ve Ölüm		C-Maddi	
		Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
Motorlu Araç İşletenler	İnsan taşımada kullanılan motorlu araçlar	1.200.000	6.000.000	1.200.000	6.000.000	120.000	240.000
	Eşya taşımada kullanılan motorlu araçlar, römorklar, iş makineleri		12.000.000		12.000.000		
	Tarım araçları ve özel amaçlı araçlar		6.000.000		6.000.000		
	Motosikletler ve yük motosikletleri		3.600.000		3.600.000		
Mesleki Faaliyette Bulunanlar	Gözetim işlemi yapanlar (otoparklar-garajlar)	1.200.000	6.000.000	1.200.000	6.000.000	120.000	240.000
	Onarım ve bakım üstlenenler (tamirhane-servis istasyonları)						
	Alım satım yapanlar (galeriler)						

A. Maddi Zararlara Yönelik Teminat

İşletenin sorumluluğunda gerçekleşen kazanın sonucunda üçüncü kişinin aracında meydana gelen maddi hasarlar ve değer kayıpları bu teminat kapsamında karşılanır. Araçta meydana gelen hasarların onarımı doğrudan anlaşmalı servis veya tamirhanelerde yaptırılabilir gibi araç sahibinin istediği yerlerde onarım yaptırmasına da olanak tanınır. İşçilik, yedek parça gibi kalemlerin masrafları sigorta eksperinin tespitleri doğrultusunda karşılanır. Onarım gerektiren maddi zararlarda sigortacının sorumluluğu eş değer veya yeniden kullanılabilir parça bedeli kadardır. Eş değer veya yeniden kullanılabilir parçalar orijinal olmayıp orijinaliyle aynı işleve sahip parçalardır. Onarım, eş değer veya yeniden kullanılabilir parça ile mümkün değilse orijinal parça kullanılır. **Eş değer (muadil) parça**, motorlu aracın onarımında orijinal parça yerine kullanılabilmesi amacıyla orijinal parça ölçütlerine uygun olarak üretilen parçalardır. **Yeniden kullanılabilir parça**, ömrünü tamamlamış araçlardan alınan hasarsız, takip edilebilir ve araç standartlarına uygun olan parçalardır. **Orijinal parça** ise motorlu aracın üretim veya montajı sırasında kullanılan motorlu araç üreticisinin üretim standartlarına uygun parçalardır.

B. Sağlık Giderlerine Yönelik Teminat

Kaza sonucunda üçüncü kişilerde meydana gelen sakatlanma ve yaralanma durumlarında kişilerin sağlıklarına kavuşmaları için uygulanan tedavilere ait giderler teminat altına alınır. Bu teminat kapsamında hastane, tıbbi malzeme ve bakım giderlerinin yanında gerekli hâllerde protez organ giderleri de sigorta tarafından karşılanır.

C. Sürekli Sakatlığa Yönelik Teminat

Tedavi sonucunda üçüncü kişilerde sürekli (kalıcı) sakatlık durumu da söz konusu olabilir. Sürekli sakatlığa bağlı olarak eski işlerini yerine getiremeyen kişi ekonomik anlamda sıkıntı yaşar. Tedaviler sonrasında alacakları sağlık raporu doğrultusunda kaza mağdurlarının iş görmezlik tazminatları ve bakım masrafları karşılanır.

İş görmezlik tazminatının belirlenmesinde sakat kalan kişi esas alınır. Yetişkinlerde, Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik; çocuklarda, Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik kapsamında hazırlanan sağlık raporları dikkate alınır. Tazminatın hesaplanmasında TRH 2010 Hayat Tablosu kullanılır. TRH 2010 Hayat Tablosu, yaşam ve ölüm istatistikleri ile elde edilen veriler doğrultusunda her yaş ve cinsiyete göre bir yıl içinde kaç kişinin ölüp kaç kişinin yaşayacağını öngören tablodur. Kazazede mağdurun net gelirini gösteren gelir beyanı yoksa veya net geliri asgari ücretten düşükse tazminat, kaza tarihinde geçerli olan net asgari ücret üzerinden hesaplanır. Mağdurun net gelirini gösteren gelir beyannamesi var ise beyan edilen net gelir esas alınarak tazminat hesaplanır. Mağdurun kira, faiz, hisse gibi gelirleri tazminatın hesaplanmasında dikkate alınmaz. İş yeri sahipleri ve iş ortakları için yerlerine bakacak kişilerin getirilmesinde katlanılacak gider esas alınır. İş görmezlik tazminatı, hesaplandıktan sonra toplu olarak mağdura ödenir.

D. Destekten Yoksun Kalmaya Yönelik Teminat

Kaza sonucu üçüncü kişilerde meydana gelen ölüm vakalarında, ölen kişilerin bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının bakım desteğinden yoksun kalması durumunda sağlanan teminatır. Destekten yoksun kalma tazminatının hesaplanmasında ölen kişi esas alınır. Tazminat hesaplanırken iş görmezlik tazminatının hesaplanmasında esas olan hususlar dikkate alınır.

Motorlu taşıtı işleteni dışında işletenin izniyle kullanan sürücünün kusurlu olarak yaptığı kaza sonucunda ölmesi veya yaralanması hâlinde ölüm ve tedavi teminatı talebi olamaz. Ancak ölen sürücünün yakınları destekten yoksun kalma tazminatı talebinde bulunabilir.

✓ SIRA SİZDE

İki araç trafikte çarpışır. A aracı tamamen kusurludur. B aracında kaza nedeniyle maddi hasar meydana gelmiştir. Ancak kazaya karışan araçların ikisinin işleteni de aynı kişidir.

Bu durumda B aracının maddi hasarı için sigortacıdan tazminat talebinde bulunulabilir mi? Düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.1.3. Teminat Dışında Kalan Hâller

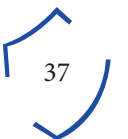
Trafik sigortası, belirli bir prim karşılığında, sigortalının bir kaza sonucu üçüncü kişilere verebileceği zararları karşılamak üzere yapılan bir sigorta türüdür. Ancak, her sigorta poliçesi gibi, trafik sigortası da belirli bir kapsama sahiptir ve bu kapsam dışında kalan durumlar teminat dışıdır.

Örneğin, sigortalının kendi aracının hasar görmesi, trafik sigortası kapsamında değildir. Ayrıca, sigortalının veya üçüncü kişinin kendi kusurları sonucu ortaya çıkan zararlar da genellikle teminat dışıdır. Bu tür durumlar, trafik sigortası genel şartlarında açıkça belirtilmiştir.

Sigortalının, üçüncü kişi ve yakınlarının, teminat dışında kalan hâllerle ilgili talepleri karşılanmaz. Bu, sigortalının veya üçüncü kişinin, sigorta poliçesinin kapsamı dışında kalan bir durum nedeniyle zarar görmesi durumunda, sigorta şirketinin bu zararı karşılamayacağı anlamına gelir.

Bu nedenle, bir trafik sigortası poliçesi alırken, sigortalının, poliçenin kapsamını ve teminat dışı bırakılan durumları tam olarak anladığından emin olması önemlidir. Bu, gelecekteki anlaşmazlıkları ve yanılığları önlemek için gereklidir. Teminat dışında kalan hâller trafik sigortası genel şartlarında açıkça belirtilmiştir. Bu hâller şunlardır:

- Trafik sigortasının devreye girebilmesi için motorlu aracın işletme hâlinde olması gerekir. İşletme hâlinde olmayan motorlu araçlardan kaynaklanan
- Gerçekleşen kazalarda her zaman taraflardan biri tamamen kusurlu olmaz. Bazı kazalarda tarafların hepsi belli oranda kusurlu olabilir. Kusur oranı yüksek olan taraf sorumlu tutulurken hak sahibi tarafın tazminat taleplerinin kendi kusuru kadarı
- Trafik sigortası genel şartlarında açıkça ifade edilen sorumlulukların dışındaki talepler
- Trafik sigortası, sigortalının sorumluluğundaki üçüncü kişilerin zararlarını karşılar. Bu nedenle sigortalının zararları
- Zarar gören hak sahiplerinin bagaj ve benzeri eşyaları haricinde araçla çekilen römorkta taşınan eşyaların zararları
- Manevi tazminat talepleri
- Çalınan ya da gasp edilen araca bilerek binen kişilerde meydana gelen zararlar
- Terör eylemlerinde kullanılan araçların neden olduğu zararlar ile terör eylemlerinde kullanıldığını bilerek araca binen kişilerde meydana gelen zararlar teminat dışındadır.
- Kaza nedeniyle meydana gelen çevre kirliliğinin giderilmesi için yapılan çalışmaların masrafları
- Gelir kaybı, işlerin durması durumlarına bağlı olarak gerçekleşen dolaylı zararlar
- Mahkemeye taşınan olaylarda soruşturma için yapılan giderler, idari ve adli para cezaları
- Araçların ruhsatında yazan yük ve yolcu taşıma kapasitesine **istiap haddi** denir. Sigortalı aracın sebep olduğu kazanın nedeni istiap haddinin aşılması ise meydana gelen zararlar (Zarardan aracın işleteni sorumludur.)

3. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Trafik Sigortası Kapsamı Afişi

UYGULAMA SÜRESİ: 1 ders saati

AMAÇ : Trafik sigortasının kapsamını sıralamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulamada sizden karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasının kapsadığı teminatları ve teminat limitlerini gösteren bir afiş hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Bireysel olarak çalışınız.
2. Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasını inceleyiniz.
3. Trafik sigortasının kapsadığı teminatlarla ilgili görseller bulunuz.
4. Trafik sigortasının kapsadığı teminatları, teminat limitlerini ve trafik sigortasında teminat dışında kalan hâlleri açıklayan bir afiş hazırlayınız.
5. A3 boyutunda kâğıt, karton ya da fon kartonu kullanınız.
6. Trafik sigortası teminatlarını, teminat limitlerini ve bu sigortada teminat dışı kalan hâlleri anlatan metinler ile görselleri gruplandırarak afişe yerleştiriniz.
7. Afişin renk, düzen ve kenar boşluğu gibi biçimsel unsurlarına dikkat ediniz.
8. Afişte kullanılan metinleri yazım ve imla kurallarına uygun olarak hazırlayınız.
9. Afiş hazırlarken kesme yapıştırma gibi işlemler yapılacaksa iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyunuz.
10. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde kitabın “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-1.3 Trafik Sigortası Kapsamı Afişi Uygulaması Kontrol Listesi” kullanılacaktır.

1.4.1.4. Hasar ve Tazminat

Sigortalı aracın işleteni, sorumlu olduğu bir kaza meydana geldiğinde karşı tarafın tazminat talepleriyle birlikte durumu sigorta şirketine on gün içinde bildirir. Sigortalı, kazanın zararını arttırıcı etkilerini azaltmak adına önlemler alır. Kazaya ait tutanak eksiksiz ve doğru şekilde doldurulur, kazaya ait detaylı fotoğraflar tüm açılardan çekilir. Hasarın büyüklüğünün belirlenmesi ve hasara bağlı tazminatın hesaplanması için gerekli belge ve evraklar sigorta şirketine iletilir. Hasarın türüne göre maddi ve bedensel zararlarda talep edilen belge ve evraklar farklıdır.

Maddi hasarlarda talep edilen belge ve evraklar şunlardır:

- Araç hasarında talep edilen belge ve evraklar
- Kaza tespit tutanağı, ifade tutanağı ve şahit tutanağı
- Kazaya ait fotoğraflar
- Mağdura ait aracın ruhsatı
- Tazminatın ödenebilmesi için mağdura ait banka hesap bilgileri
- Araç değer kaybında talep edilen belge ve evraklar
- Araç hasarında talep edilen belge ve evraklar
- Değer kaybı talep beyannamesi
- Ekspert raporu
- Üçüncü kişinin mallarında oluşan hasar için talep edilen belge ve evraklar
- Araç hasarında talep edilen belge ve evraklar
- Hasar gören malların sahiplik belgesi
- Hasar gören malların onarımına ilişkin servis faturaları

Bedenen gerçekleşen zararlarda talep edilen belge ve evraklar şunlardır:

- Sürekli sakatlık hâlinde talep edilen belge ve evraklar
- Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik, Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik doğrultusunda hazırlanan sağlık raporları
- Tedavi gören kişinin tahlil, teşhis, kullanılan ilaç, yapılan operasyon bilgileri ile tedavinin sonuçlarını gösterir belge olan epikriz raporu
- Trafik kazalarında adli soruşturma gerektiren yaralanma ve ölüm hâllerinde olayın tıbbi yönden açıklığa kavuşturulması için gerekli olan adli muayene raporu
- Mağdurun kimlik fotokopisi
- Kaza, bilirkişi, keşif raporu ve mahkeme kararı
- Mağdurun gelir durumunu gösterir gelir beyannamesi
- Tazminatın ödenebilmesi için mağdura ait banka hesap bilgileri
- Sağlık bilgilerine erişim ve işleme konusunda mağdurun rızasını gösterir belge
- Ölüm (destekten yoksun kalma) hâlinde talep edilen belgeler
- Kaza, bilirkişi, keşif raporu ve mahkeme kararı
- Ölen kişinin mirasçılarını ve mirasçıların hak sahipliği oranlarını gösteren veraset ilamı
- Ölüm belgesi

- Vukuatlı nüfus kaydı örneği
- Ölen kişinin gelir durumunu gösterir gelir beyannamesi
- Tazminatın ödenebilmesi için mağdura ait banka hesap bilgileri

Belge ve evraklar eksiksiz şekilde sigortacıya ulaştıktan sonra sigortacı gerekli incelemeleri tamamlayıp sekiz iş günü içinde tazminatı öder. Sigortacı, sigortalının halefidir. Yani sigortacı sigortalının sorumluluğundaki tazminatı sigortalı adına ödediği için ödediği tazminat tutarı dâhilinde hak sahibidir. Sigortacının izni olmadan sigortalı, zarar gören üçüncü kişilerle iletişime geçip tazminat ödemesinde bulunamaz. Zarar görenlerle doğrudan iletişime geçme hakkına sahip olan sigortacıdır.

Hasar gören aracın hasarlı parçasının onarımı, eş değer ya da yeniden kullanılabilir parça ile değişimi mümkün değilse orijinali ile değiştirilir. Eş değer ya da yeniden kullanılabilir parça ile değişimi mümkün olduğu hâlde sigortacının bilgisi dışında orijinal parça ile değişim yapılırsa sigortacı eş değer ya da yeniden kullanılabilir parça değeri kadar ödeme yapar.

Kaza mağduru aracının onarımını kendi istediği bir servis veya tamirhanede yaptırırsa sigortacı, anlaşmalı olduğu serviste uygulanacak onarım ve parça bedeli kadar ödeme yapar.

Aracın onarım masrafının aracın piyasa değerini aşması ve aracın tamir edilemez olması hâlinde araç tam hasarlı sayılır. Bu durumda araç hurdaya çekilir. Aracın hurda tescil belgesi sigortacıya ulaştıktan sonra tazminat ödenir.

Aracın onarım masrafı piyasa değerini aşsa bile aracın tamir edilebilir olması hâlinde araç ağır hasarlı sayılır. Bu durumda araç trafikten çekilir. Aracın trafikten çekildiğine dair tescil belgesi sigortacıya ulaştıktan sonra tazminat ödenir.

Sahibi, aracın mevcut hasarlı hâliyle kendisine bırakılmasını isterse aracın piyasa değeri ile hasarlı değeri arasındaki fark hesaplanır ve araç sahibine trafik sigortası teminat limiti dâhilinde tazminat ödenir.

Kısmi hasarlarda sigortacı ile araç sahibinin anlaşması hâlinde onarım yerine nakit olarak ödeme yapılabilir. Sigortacı talep ederse onarım yapıldığında hasarlı parçalar sigortacıya bırakılır.

Zarar gören hasarlı aracın sahibi gerekli belge ve evraklarla birlikte sigortacıya yazılı başvuruda bulunur. Buna karşılık sigortacı en geç on beş gün içinde başvuruyu yazılı olarak yanıtlamaz, tazminat talebini karşılamazsa ya da tazminatın eksik karşılandığı yönünde anlaşmazlık olursa araç sahibi mahkemeye başvurabilir. Sigortalı ve zarar gören üçüncü taraf arasındaki durum mahkemeye taşınırsa sigortalı, sigortacının yönlendireceği avukatın vekâletini kabul etmek zorundadır. Mahkeme sonucunda karşı tarafın haklı bulunması hâlinde sigortacı; sigorta tazminatını, mahkeme masraflarını ve karşı tarafın avukatlık ücretini sigorta teminatı limitleri dâhilinde öder. Mahkemeye taşınan kazalarda incelemeler üç ay içinde tamamlanamadığı zaman sigortacı hasar miktarının en az %50'lik kısmını avans olarak öder. Mahkeme sonuçlandığında karşı taraf haklı bulunursa tazminat tutarından avans düşülür ve tazminatın kalanı karşı tarafa ödenir. Sigortalı haklı bulunursa tazminat ödenmez ve ödenen avans karşı taraftan talep edilir.

Aracın park hâlinde olduğu, araç sahibinin aracın yanında olmadığı sırada gerçekleşen bir kazadan sonra sorumlunun kaza alanından kaçtığı durumlarda, zarar gören hasarlı araç sahibinin tazminat talebinde bulunabilmesi için zarar veren sorumlunun tespit edilmesi gerekir. Zarar gören hasarlı araç sahibinin tazminat talepleri, zarara sebebiyet veren sorumluyu öğrenmesinden itibaren iki yıl, kaza tarihinden itibaren on yıl içinde zaman aşımına uğrar.

SIRA SİZDE

Aşağıda verilen tazminat taleplerinin karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası (trafik sigortası) teminatı kapsamında ya da dışında olma durumlarını değerlendiriniz. Tazminat talebinin uyduğu durumu işaretleyiniz.

Tazminat Talebi	Teminat Kapsamında	Teminat Kapsamı Dışında
Hasarına neden olunan karşı aracın onarım masrafı		
Hasarına neden olunan aracın çektiği römorktan dökülen meyve ve sebzelerin masrafı		
Sigortalının aracında meydana gelen hasarın masrafı		
Araç sahibinin izniyle aracı kullanan şoförün vefatı durumunda ölüm tazminatı		
Hasarına neden olunan karşı aracın şoförünün vefatı durumunda ölüm tazminatı		
Araç sahibinin izniyle aracı kullanan şoförün vefatı durumunda destekten yoksun kalma tazminatı		
Taşıma kapasitesinin üstünde yük taşıyan kamyonun devrilmesi sonucu hasarına neden olunan karşı aracın onarım masrafı		

1.4.1.5. Değer Kaybının Hesaplanması

Kaza nedeniyle hasar alan bir araç sigorta kapsamında onarılıp kaza öncesindeki hâline getirilse de kazaya karışmış ve hasar geçmişi oluşmuş bu araç piyasa değerini belli oranda kaybeder. Örneğin bir araç kaza yapmadan önce 300.000 TL'ye alıcı bulabiliyorken kazaya karışıp onarıldıktan sonra oluşan hasar kaydı nedeniyle en fazla 280.000 TL'ye alıcı buluyorsa arada oluşan fiyat farkı aracın değer kaybıdır. Hasar gören aracın sahibi bu değer kaybını sigortalı ya da sigortacıdan talep edebilir. Bu durumda konu, değer kaybı raporuna göre değerlendirilir.

Değer kaybı raporu, eksper incelemesi sonucunda değer kaybının hesaplanarak belirlendiği rapordur. Değer kaybı işlemlerinde öncelikle hasar gören aracın piyasa rayiç değeri üzerinden baz değer kaybı hesaplanır. Ardından total değer kaybı hesaplanır. Total değer kaybı hesabında baz değer kaybı, hasarın boyutu ve aracın kullanılmışlık düzeyi dikkate alınır (Tablo 1.6 ve 1.7). Değer kaybı talebi bu total değer kaybına göre değerlendirilir.

baz değer kaybı = araç piyasa rayiç değeri x %19

Araç piyasa rayiç bedeli, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Sigorta Ekspertleri İcra Komitesinin (SEİK) oluşturduğu araç değerlerine ilişkin liste esas alınarak belirlenir. Bu liste her yıl güncellenir. Liste güncellenene kadar Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği (TSB) kasko araç listesindeki araç bedeli esas alınır. SEİK'in araç değerlerine ilişkin listesi güncellendikten sonra SEİK araç değerleri listesi ve TSB kasko araç listelerindeki değerlerin ortalaması alınır. Bu listelerde araç piyasa rayiç bedeli bulunmayan araçların değeri, piyasa araştırmasına göre belirlenir.

total değer kaybı = baz değer kaybı x hasar boyutu katsayısı x araç kullanılmışlık düzeyi (km) katsayısı

Tablo 1.6: Hasar Boyutu Katsayıları ve Hasar Boyutu Tanımları

Kod	Hasar Boyutu	Katsayı	PİYASA DEĞERİ			
			0 - 75.000 TL	75.001 - 150.000 TL	150.001 - 300.000 TL	300.001 TL VE Üstü
A1	Büyük hasar	0.90	%25,01 ve üzeri	%20,01 ve üzeri	%20,01 ve üzeri	%20,01 ve üzeri
A2	Orta hasar	0.75	%15,01 - %25	%12,01 - %20	%10,01 - %20	%8,01 - %20
A3	Küçük hasar	0.50	%5,01 - %15	%4,01 - %12	%3,01 - %10	%2,01 - %8
A4	Basit hasar	0.25	%5'e kadar	%4'e kadar	%3'e kadar	%2'ye kadar

Tablo 1.7: Araç Kullanılmışlık Düzeyi (km) Katsayısı

Araç Kullanılmışlık Düzeyi (km)	Katsayısı
0 - 14.999	0.90
15.000 - 29.999	0.80
30.000 - 44.999	0.60
45.000 - 59.999	0.40
60.000 - 74.999	0.30
75.000 - 149.999	0.20
150.000 ve üzeri	0.10

ÖRNEK

100.000 km kullanılmış ve piyasa rayiç değeri 360.000 TL olan bir araç kaza sonucunda 36.000 TL'lik hasara uğramıştır. Araç sahibinin araç değer kaybı talebine ilişkin eksper değer kaybı raporu şu şekildedir:

baz değer kaybı = araç piyasa rayiç değeri x %19

baz değer kaybı = 360.000 x %19 = 68.400

total değer kaybı = baz değer kaybı x hasar boyutu katsayısı x araç kullanılmışlık düzeyi (km) katsayısı

total değer kaybı = 68.400 x 0.75* x 0.20** = 10.260 TL***

* Hasar boyutu olan 36.000 TL aracın piyasa rayiç bedeli olan 360.000 TL'nin %10'una eşittir. Hasar büyüklüğü tanımları tablosundan bakıldığında 300.001 TL ve üzeri piyasa rayiç bedeli olan araçların rayiç bedelinin %8,01'i ile %20'si arasındaki hasarlar A2 (orta hasar) boyutundadır. Katsayısı da 0.75'e eşittir.

** Hasar gören aracın km'si 100.000'dir ve araç kullanılmışlık düzeyi (km) katsayısı tablosundan bakıldığında 75.000 ile 149.999 km aralığındaki araçların kullanılmışlık düzeyi katsayısı 0.20'dir.

*** Hesaplama sonucunda hasar gören aracın değer kaybı 10.260 TL'dir.

SIRA SİZDE

490.000 TL piyasa rayiç bedeli olan araç kaza sonucunda 32.000 TL'lik hasara uğramıştır. 72.000 km'de olan aracın sahibi değer kaybı talebinde bulunmuştur.

Buna göre aracın değer kaybını aşağıdaki alanda hesaplayınız.

.....

.....

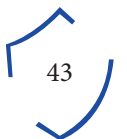
.....

.....

.....

1.4.1.6. Sigortacının Sigortalıya Karşı Rücu Hakkı

Sigortacı, sigortalıdan kaynaklı kazalardan doğan tazminatlardan sorumludur. Sigortacının sorumluluğu trafik sigortası genel şartlarında belirtilen teminat kapsamı ve limitleri dâhilindedir. Sigortacı, teminat kapsamı dışındaki ve teminat limitini aşan taleplerden sorumlu değildir.

Sigortacının teminat kapsamındaki sorumluluğunu yerine getirdiği ancak sigortalının sigorta sözleşmesine aykırı davrandığının tespit edildiği durumlarda sigortacı, sigortalıya karşı rücu hakkını kullanabilir. **Rücu**, bir sözleşmeden doğan sorumluluklarda, taraflardan birinin sorumluluğundan cayması ve yerine getirdiği sorumlulukları diğer taraftan talep etmesidir. Sigortalının sigorta sözleşmesine aykırı davranışlarına karşılık sigortacı, teminat kapsamında yaptığı tazminat ödemelerini sigortalıdan talep eder. Sigortacının sigortalıya karşı rücu hakkını doğuran şartlar şunlardır:

- Kazanın sigortalının kasıtlı davranışından veya ağır kusurundan kaynaklanması
- Kaza sırasında, aracı sürücü ehliyeti olmayan ya da ehliyetine el konmuş kişinin kullanıyor olması
- Kazaya sigortalının ağır trafik kuralı ihlalinin neden olması
- Kaza sırasında aracı uyuşturucu madde etkisindeki veya yasal sınırın üzerinde alkol almış kişinin kullanıyor olması
- Yolcu taşıma ruhsatı olmadan araçla yolcu taşımacılığı yapıldığı sırada aracın kazaya karışması
- Tehlikeli madde taşıma ruhsatı olmadan araçla tehlikeli madde taşımacılığı yapıldığı sırada aracın kazaya karışması
- Aracın istiap haddini aşan yolcu ve yük taşınması nedeniyle kazaya karışması
- Risk gerçekleştiğinde sigortalının veya sigorta ettirenin üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmemesi
- Kazanın sigortalının sorumsuzluğu nedeniyle aracın çalındığı veya gaspa uğradığı sırada gerçekleşmesi
- Bedensel zararın meydana geldiği kazalarda sigortalının haklı sebep olmaksızın kaza yerini terk etmesi, kazaya ait belgeleri düzenlenmemesi

1.4.1.7. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi

Karayolları Trafik Kanunu'na göre motorlu araç sahipleri araçları için trafik sigortası yaptırmak zorundadır. Bunun için araç sahibi, araç ruhsatlarıyla birlikte sigorta hizmeti veren sigorta şirketine veya sigorta şirketi adına işlem yapan sigorta acentesine başvurur. Teknolojik gelişmeler, bu başvurunun internet üzerinden sigorta şirketlerinin çevrim içi satış kanalları aracılığıyla yapılmasına da imkân sağlamıştır. Başvuruda aracın önceki dönemlere ait sigorta ve hasar geçmişi kayıtları ile ruhsatta yazılı olan, aracın ve araç sahibinin bilgileri dikkate alınır. Başvuru tarihi itibarıyla araçlara ait azami brüt prim listesinde sigorta konusu araca karşılık gelen brüt prim üzerinden sigorta primi hesaplanır. Araç sahibi sigorta primini ödediğinde almış olduğu trafik sigortası hizmetini gösterir belge düzenlenir. Bu belge trafik sigortası poliçesidir (Görsel 1.3).

KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T0000-TAG	Telefon	0800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
0000-1111-22233344	01/08/2022-01/08/2023	-	01/08/2022-İSTANBUL/10.30	1 yıl

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	A..... P....
İletişim Adresi Mahallesi Caddesi No. Şişli/İSTANBUL
Müşteri Numarası	0000000
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTALI ARAÇ BİLGİLERİ

Marka		
Tip	J4-5		
Plaka No.	34 ABC ...	Model Yılı	2012
Şasi No.	12345678	Motor No.	6543210
Ruhsat/İkametgâh	İstanbul	Yer Adedi	4+1
Kullanım	Kamyonet		
SBM Tramer No.	11111		
Referans No.	22222		

PRİM BİLGİLERİ

Net Prim	3.058,75 TL
SGK Devri	339,86 TL
BSM Vergisi	169,93 TL
Garanti Fonu	67,97 TL
Trafik Fonu	169,93 TL

ÖDEME PLANI

Ödeme Planı	Peşin
Ödeme Vadesi	01/08/2022
Ödenecek Prim	3.806,44 TL

SİGORTA KAPSAMI

TEMİNAT BEDELİ (TL)

MADDİ - KAZA BAŞINA	200.000,00 TL
MADDİ - ARAÇ BAŞINA	100.000,00 TL
SAĞLIK GİDERLERİ - KİŞİ BAŞINA	1.000.000,00 TL
SAĞLIK GİDERLERİ - KAZA BAŞINA	10.000.000,00 TL
SAKATLANMA VE ÖLÜM - KİŞİ BAŞINA	1.000.000,00 TL
SAKATLANMA VE ÖLÜM - KAZA BAŞINA	10.000.000,00 TL

Görsel 1.3: Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi örneği

Trafik sigortası poliçesi bir sözleşmedir. Sözleşmenin taraflarını oluşturan sigortalının ve sigortacının bilgileri poliçede en başta yer alır. Buna göre sözleşme gereği sigortalı, sigorta primini ödeyerek kendisinin sorumluluğunda gerçekleşen bir kaza sonucunda oluşacak tazminat yükümlülüğünü sigortacı ile paylaşır. Bu yükümlülük paylaşımı poliçe bilgileri kısmında belirtilen sigorta süresi içinde geçerlidir. Poliçe bilgilerinde poliçenin düzenlenme tarihi ve saati ile başlangıç ve bitiş tarihlerine ilişkin bilgiler yer alır. Poliçenin araç bilgileri kısmında sigortalanan araca ait ruhsat bilgileri yer alır. Bu bilgiler net sigorta priminin hesaplanmasında da dikkate alınır. Poliçede sigorta primi bilgileriyle bu pirim karşılığında sigortalıya sunulan teminat limitleri açıkça görülür.

Sigorta poliçesi birden fazla sayfadan oluşur. İlk sayfada sözleşmeye ait bilgilere, sonraki sayfada sigortalı ve sigortacının yükümlülüklerine yer verilir. Ayrıca bir diğer sayfada, motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarına ilişkin bazı açıklamalara yer verilir.

SIRA SİZDE

Aşağıda bilgileri verilen tarife basamak kodu 04 olan araç için trafik sigortası azami brüt prim tablosundan brüt primini tespit ediniz (https://www.sbm.org.tr/upload/Sbm/raporlar/trafik/2022/Trafik_Azami_Prim_2022_Eylul.pdf).

Kendinizi sigortalı/sigorta ettiren olarak varsayıp araç bilgileri araç grup kodu ile uyumlu olacak şekilde trafik sigortası poliçesini doldurunuz.

Araç Bilgileri

Marka	:AAA
Plaka No.	:06 AAA ...
Şasi No.	:ABC*****123
Adres	:Çankaya/ANKARA
Cinsi	:Otomobil
Kullanım	:Yolcu Nakli-Hususî
Model Yılı	:2015
Yer Adedi	:4+1
Araç Sınıfı	:M1
SBM Tramer No.	:11111
Referans No.	:11111

Not: Sıra Sizde çalışmasında kitabın "Ekler" bölümünde yer alan "Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi"ni kullanınız.

1.4.1.8. Kaza Tespit Tutanağı

Trafik kazasına karışan araçlarda; sürücü ehliyeti olmayan, motorlu taşıt kullanmak için yaşı küçük olan, uyuşturucu madde etkisinde veya alkollü olan ya da akıl sağlığı yerinde olmayan sürücü varsa trafik zabıtasına haber verilir. Aynı şekilde kazaya kamu kurumlarına ait araç karışmışsa, kaza sonucu kamu malına veya üçüncü kişilerin mallarına zarar gelmişse, kazaya karışan aracın trafik sigortası yoksa, kazada ölüm veya yaralanma varsa yine trafik zabıtasına haber verilir. Kazanın gerçekleştiği bölgeden sorumlu emniyet gücü polis ise 155, jandarma ise 156 numaralı telefonlar aranarak trafik zabıtasına kaza bildirilir.

Maddi hasarla sonuçlanmış ve kazaya karışan araç sürücülerinin kazanın gerçekleşme sebebi konusunda anlaştıkları kazalarda trafik zabıtasına haber vermeye gerek yoktur. Bu durumda taraflar kendi aralarında maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağını eksiksiz ve doğru şekilde doldurur (Görsel 1.4). Araçlar hareket ettirilmeden tüm açılımların ve kaza yerinin fotoğrafları çekilir. Kaza tespit tutanağı ile birlikte fotoğraflar kazaya karışan taraflardan herhangi birinin trafik sigortasını yaptırdığı sigorta şirketi veya acentesine iletilir. İki den fazla aracın kazaya karışması durumunda birden fazla maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağı doldurulur. Bütün tutanaklarda kazaya karışan tüm araç sürücülerinin imzası olur.

Kaza tespit tutanağı on iki bölümden oluşur. Birinci bölüm kaza tarih ve saatinin, ikinci bölüm kazanın gerçekleştiği yerin yazılacağı alandır. Kazanın gerçekleştiği tarih, saat ve yer bilgisi buralara işlenir. Üçüncü bölüm görgü tanıklarının bilgilerinin yazılacağı alandır. Dördüncü, beşinci ve altıncı bölümler tutanağın hem solunda hem sağında bulunur. Bu bölümler kazaya karışan araçların sürücü, araç ve trafik sigortası bilgilerini içerir. Her iki araca ait bilgiler buralara işlenir. Yedinci bölüm kazanın gerçekleşme nedenini ve kazaya neden olan tarafın belirtilmesini sağlayan kutucuklardan oluşan bölümdür. Burada kazaya sebep olan durum hangi aracın sorumluluğunda gerçekleşmişse o araca ait tarafta bulunan kutucuk işaretlenir. Bu alanın doldurulması zorunlu olmamakla birlikte sigorta şirketinin olayı değerlendirmesine yardımcı olur. Sekizinci bölüm yurt dışından gelen araçların karıştığı kazalarda doldurulacak bölümdür. Yurt dışından gelen araçlar burada buldukları süre boyunca yeşil kart sigortası kapsamındadır. Kazaya karışan araçlar arasında yeşil kartlı araç varsa sigorta bilgileri buraya işlenir. Dokuzuncu bölüm kazaya karışan araçları betimlemek ve araçların ilk darbe aldıkları yeri belirlemek için işaretlenen bölümdür. Araç türüne göre (motosiklet, otomobil, ticari araç) aracın ilk darbe aldığı yer (sağı, solu, önü, arkası, yanı) ok işareti ile iki araç için de işaretlenerek gösterilir. Onuncu bölüm çarpışma yeri ve anının taslağının çizileceği alandır. Dokuzuncu bölümde yer alan motorlu araç türleri şekil olarak çizimde kullanılır. Kazada iki aracın ilk temas anını tasvir eden çizim yapılır. Çizim, dokuzuncu bölümde belirtilen ilk darbe alınan yerler birbirine denk gelecek şekilde yapılır. Ayrıca çizimde kazanın gerçekleştiği yere ait yolun durumu da tasvir edilir. On birinci bölümde iki araç sürücüsünün görüşleri, on ikinci bölümde de araç sürücülerinin imzaları yer alır.

ZORUNLU SİGORTALAR

MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI TESPİT TUTANAĞI

DİKKAT!

a) Kaza tespit tutanağını gerçeğe uygun şekilde düzenleyiniz. Gerçeğe aykırı tutanak düzenlemek özel evrakta sahtekarlık niteliğinde olup, cezaı yaptırımını söz konusu olduğu gibi, bu kişiler riski yüksek sigortalı olarak değerlendirilecek ve poliçe yenilemelerinde yüksek prim uygulanacaktır.

b) Tutanak tanzimi için kaza yerinde beklenmesi gerekli değildir. Mümkünse fotoğrafı çekildikten sonra araçların trafiği aksatmayacak şekilde uygun bir yere çekilerek, tutanağın düzenlenmesi imkân dahilindedir.

c) Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi'nin (TRAMER) kusur oranlarına yönelik bildiriminden sonra 5 gün içerisinde değerlendirmeye etki edebilecek ilave bilgi ve belge sunulması kaydıyla sigorta şirketlerinin kusur oranlarını tekrar değerlendirmeleri istenebilir. Bu nedenle aşağıdaki iletişim bilgilerinin doğru ve eksiksiz olarak girilmesi önem arz etmektedir.

1- Kaza Tarihi	Saat	2-Kaza Yeri	il:	Mahalle:
			ilçe:	Cadde:
			Semt:	Sokak:

3-Görgü Tanıkları		
Adı Soyadı	Adresi	Tel No.

A	7- Uygun Kutulara (x) İşareti Koyunuz		B
ARAÇ A	Kırmızı ışık ihlalinde bulunmak		ARAÇ B
4- Sürücü Bilgileri	Taşıt giremez işareti bulunan karayoluna girmek		4- Sürücü Bilgileri
Adı Soyadı:	Karşı yönden gelen trafiğin kullandığı yola girmek		Adı Soyadı:
T.C. Kimlik No.	Geçme yasağı (sollama yasağı) olan yerde geçiş yapmak		T.C. Kimlik No.
Sürücü Belge No. ve Sınıfı:	Kavşakta geçiş önceliğine uymamak		Sürücü Belge No. ve Sınıfı:
Alındığı Yer (il/ilçe):	Yetkili memurun dur işaretinde geçmek		Alındığı Yer (il/ilçe):
Adres:	Aynı istikamette ve aynı şeritte giderken önündeki araca Arkadan çarpmak		Adres:
Cep Tel:			Cep Tel:
E-posta:	Sağa dönüş kurallarına uymamak		E-posta:
5- Araç Bilgileri	Sola dönüş kurallarına uymamak		5- Araç Bilgileri
Şasi No.	Geri manevra kurallarına uymamak		Şasi No.
Marka ve Modeli:	Geçme (sollama) kurallarına uymamak		Marka ve Modeli:
Plaka:	Geçiş önceliğine uymamak		Plaka:
Kullanım Şekli:	Park etme kurallarına uymamak		Kullanım Şekli:
6- Trafik Sigortası Poliçe Bilgileri	Duraklama Kurallarına uymamak		6- Trafik Sigortası Poliçe Bilgileri
Sigortalının Adı Soyadı:	Kurallara uygun olarak park edilmiş araca çarpmak		Sigortalının Adı Soyadı:
Sigortalı Cep Tel:	km/s	Hız Durumu	km/s
Sigortalı E-posta:	m	Tespit edildi ise fren izi uzunluğu	m
T.C. Kimlik / Vergi No.	8-Araç Yeşil Kart (Green Card) Belgesine Sahipse Doldurulacak Bölüm		T.C. Kimlik / Vergi No.
Sigorta Şirketinin Ünvanı:	ARAÇ A	ARAÇ B	Sigorta Şirketinin Ünvanı:
Acente No.	Yeşil Kart No.	Yeşil Kart No.	Acente No.
Poliçe No.	Ülke:	Ülke:	Poliçe No.
TRAMER Belge No.	Pasaport No.	Pasaport No.	TRAMER Belge No.
Poliçenin Başlangıç-Bitiş Tarihi:	Poliçenin Başlangıç-Bitiş Tarihi:		
9- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (→) ile gösteriniz.		9- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (→) ile gösteriniz.	
			
10- Çarpışma yerinin ve anının taslağını çiziniz.			
11- Sürücü görüşleri		11- Sürücü görüşleri	
12- Araç A Sürücüsünün İmzası		12- Araç B Sürücüsünün İmzası	

Görsel 1.4: Maddi hasarlı kaza tespit tutanağı örneği

ÖRNEK

Normal seyir hâlinde olan hususi araç kullanıcısı A, aracının sağ ön kısmı ile sağa dönüş kurallarına uymayan ticari araç sürücü B'nin aracının sol ön kısmına vurmuştur. Kazaya ilişkin kaza tespit tutanağı:

MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI TESPİT TUTANAĞI			
DİKKATI			
a) Kaza tespit tutanağını gerçeğe uygun şekilde düzenleyiniz. Gerçeğe aykırı tutanak düzenlemek özel evrakta sahtekarlık niteliğinde olup, cezaı yaptırımı söz konusu olduğu gibi, bu kişiler riski yüksek sigortalı olarak değerlendirilecek ve poliçe yenilemelerinde yüksek prim uygulanacaktır.			
b) Tutanak tanzimi için kaza yerinde beklenmesi gerekli değildir. Mümkünse fotoğrafı çekildikten sonra araçların trafiği aksatmayacak şekilde uygun bir yere çekilerek, tutanağın düzenlenmesi imkân dahilindedir.			
c) Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi'nin (TRAMER) kusur oranlarına yönelik bildiriminden sonra 5 gün içerisinde değerlendirmeye etki edebilecek ilave bilgi ve belge sunulması kaydıyla sigorta şirketlerinin kusur oranlarını tekrar değerlendirmeleri istenebilir. Bu nedenle aşağıdaki iletişim bilgilerinin doğru ve eksiksiz olarak girilmesi önem arz etmektedir.			
1- Kaza Tarihi	Saat	2-Kaza Yeri	İl: ANKARA İlçe: ÇANKAYA Semt:
01.08.2022	15.00		Mahalle: İ..... Cadde: S..... Sokak:
3-Görgü Tanıkları			
Adı Soyadı	Adresi	Tel No.	
A.... B.....	ANKARA/ÇANKAYA	0 600 000 00 00	
A		B	
ARAÇ A		ARAÇ B	
4- Sürücü Bilgileri		7- Uygun Kutulara (x) İşareti Koyunuz	
Adı Soyadı: C.... D....		Kırmızı ışık ihlalinde bulunmak	
T.C. Kimlik No.		Taşıt giremez işareti bulunan karayoluna girmek	
Sürücü Belge No. ve Sınıfı: 12345-M1		Karşı yönden gelen trafiğin kullandığı yola girmek	
Alındığı Yer (il/ilçe): ALTINDAĞ/ANKARA		Geçme yasağı (sollama yasağı) olan yerde geçiş yapmak	
Adres: ALTINDAĞ/ANKARA		Kavşakta geçiş önceliğine uymamak	
Cep Tel: 0 700 000 00 00		Yetkili memurun dur işaretinde geçmek	
E-posta:@...mail.com		Aynı istikamette ve aynı şeritte giderken önündeki araca Arkadan çarpmak	
5- Araç Bilgileri		Sağa dönüş kurallarına uymamak	
Şasi No.		Sola dönüş kurallarına uymamak	
Marka ve Modeli: 123-45-67		Geri manevra kurallarına uymamak	
Plaka: 06 AB ...		Geçme (sollama) kurallarına uymamak	
Kullanım Şekli: YOLCU NAKLİ-HUSUSİ		Geçiş önceliğine uymamak	
6- Trafik Sigortası Poliçe Bilgileri		Park etme kurallarına uymamak	
Sigortalının Adı Soyadı: C.... D....		Duraklama Kurallarına uymamak	
Sigortalı Cep Tel: 0 700 000 00 00		Kuralara uygun olarak park edilmiş araca çarpmak	
Sigortalı E-posta:@...mail.com		Hız Durumu	
T.C. Kimlik / Vergi No.		km/s	
8-Araç Yeşil Kart (Green Card) Belgesine Sahipse Doldurulacak Bölüm		m	
Sigorta Şirketinin Ünvanı:		Tespit edildi ise fren izi uzunluğu	
Acente No. 12345		m	
Poliçe No. 00-0004		8-Araç Yeşil Kart (Green Card) Belgesine Sahipse Doldurulacak Bölüm	
TRAMER Belge No. 456123		ARAÇ A	
Poliçenin Başlangıç-Bitiş Tarihi: 01.05.2022-01.05.2023		ARAÇ B	
9- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (→) ile gösteriniz.		9- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (→) ile gösteriniz.	
10- Çarpışma yerinin ve anının taslağını çiziniz.		10- Çarpışma yerinin ve anının taslağını çiziniz.	
11- Sürücü görüşleri		11- Sürücü görüşleri	
06 AB ... plakalı aracım S... Caddesinden K... istikametine doğru ilerlerken 06 CD ... plakalı araç kontrolsüz şekilde D... Caddesinden S... Caddesine sağa dönüş yaptığı sırada aracımın sağ ön kısmı ile 06 CD .. plakalı aracın sol ön kısmına vurdum.		06 CD ... plakalı aracım D.... Caddesinden S.... Caddesine dönüş yaparken dikkatsizliğimden dolayı S... Caddesinden K... istikametine doğru ilerleyen 06 AB ... plakalı araç sağ ön kısmı ile aracımın sol ön kısmına vurdu.	
12- Araç A Sürücüsünün İmzası		12- Araç B Sürücüsünün İmzası	

✓ SIRA SİZDE

12.09.2022 tarihinde saat 08.30'da İstanbul, Beşiktaş, Muradiye Mahallesi'nde Şair Nazım Sokağı ile Kalıpçı Sokağı kesişimindeki kavşakta kaza gerçekleşmiştir. Kalıpçı Sokak'ta ilerleyen A aracı kavşağa gelip kontrollü şekilde geçmek için hızını azalttığı anda aynı istikamette arkada seyir hâlinde olan B aracı ön kısmı ile A aracına arkadan çarpmıştır. Kazada maddi hasar oluşmuştur. B aracının ön tamponu hafif hasar alırken A aracının arka camı ve arka tamponu hasar almıştır.

Bu örnek olay doğrultusunda maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağını doldurunuz.

Not: Sıra Sizde çalışmasında kitabın "Ekler" bölümünde yer alan "Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağı"nı kullanınız.

1.4.2. Yeşil Kart Sertifikası

Uluslararası trafiğin gelişmesi ve motorlu araçların ait olduğu ülke dışında da kullanılabilmesi, bazı riskleri doğurmuştur. Gerçekleşen kazaya karışan araçların bir ya da birkaçının yabancı tescilli olması durumu, maddi ya da fiziksel zararların giderilmesi hususunda zorluklar yaratmıştır. Bu zorlukların ortadan kaldırılması düşüncesi ülkeler arasında ortak bir sigorta arayışını başlatmıştır.

1949 yılında Birleşmiş Milletler (BM) Avrupa Ekonomik Komisyonu İç Ulaştırma Komitesinin Kara Yolu Ulaşımı Çalışma Grubu, uluslararası kara yollarında ortak bir trafik sigortası kullanmanın yaşanacak sorunlara çözüm olacağını vurgulamıştır. Zorunlu olacak bu sigortayı yaptırımların uluslararası kara yollarında kazalara karşı güvence altında olacaklarını belirtmiştir. Bu sigortanın kolay uygulanabilir, tek tip bir sigorta metni hazırlanarak hayata geçirilmesi konusunda üye ülkelere tavsiye metni göndermiştir.

Bu tavsiyeye olumlu cevap veren ülkelerdeki sigorta temsilcileri, yaptıkları çalışmalar sonucunda "Bürolar Arası Anlaşma"yı kabul etmiştir. 01.01.1953 tarihinde yürürlüğe giren yeşil kart sistemi yani motorlu taşıt sigorta sertifikası gereğince her ülkede büro adı verilen merkezler kurulmasına karar verilmiştir (Görsel 1.5).

Görsel 1.5: Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu logosu

Yeşil kart sertifikasının temin edilmesi için kurulan bu büroların merkezi Brüksel'dedir. Bürolar, BM Avrupa Komisyonu İç Ulaştırma Komitesi Yol Ulaşım Çalışma Grubuna bağlıdır.

BİLGİ KUTUSU

Zorunlu sigortalar; kanun, kanun hükmünde kararname, bakanlar kurulu kararı veya yönetmelik ile yürürlüğe girmiştir. Fakat yeşil kart sertifikası, tüm zorunlu sigortalardan farklı olarak milletlerarası anlaşma ile yürürlüğe girmiştir.

Kaynak: <https://doi.org/10.33717/deuhfd.998159>

Yeşil kart sertifikası, sisteme üye ülkelerde geçerli uluslararası motorlu taşıt sigorta sertifikasıdır. Motorlu taşıt sürücülerine sisteme üye ülkelerde seyahatleri sırasında sigorta güvencesi sağlamak amacıyla yapılır. Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortasının (trafik sigortası) eki niteliğinde olan bu sertifika, seyahat edilen ülkedeki zorunlu motorlu taşıt sigortasına eş değer bir belgedir. Aynı zamanda bu sertifika sayesinde sürücüler gittikleri ülkelerde yeniden sigorta yaptırmak zorunda kalmazlar.

Yeşil kart sigortasının amacı, uluslararası kara yollarında seyahat eden motorlu taşıt sürücülerinin maddi sorumluluklarını teminat altına almaktır. Motorlu taşıt sürücülerinin yabancı ülkelerde karışabilecekleri kazada zarar görecekt tarafların korunması için yapılması zorunlu bir sigorta türüdür.

Yeşil kart sistemine kırk yedi ülke dâhil olmuştur. Bu ülkeler şunlardır:

Almanya, Andora, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Beyaz Rusya, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Estonya, Fas, Finlandiya, Fransa, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Karadağ, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malta, Moldova, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Tunus, Türkiye, Ukrayna ve Yunanistan (Görsel 1.6).

Görsel 1.6: Yeşil kart sistemine dâhil ülkeler (kaynak: <https://www.cobx.org/highcharts-maps>)

1.4.2.1. Yeşil Kart Sigortasının Şekil Şartı

Yeşil kart sigortası sistemine dâhil ülkelerin bu sigortayı uyumlu ve sorunsuz şekilde yürütebilmeleri için uluslararası standartlar belirlenmiştir. Bu kapsamda yeşil kart sertifikasının şekil ve içeriğinde birlik oluşturulmuştur (Görsel 1.7).

Yeşil kart sertifikasının şekil ve içerikle ilgili özellikleri şunlardır:

- Sertifikanın yeşil renkte olması ve kullanılan formun Birleşmiş Milletler Avrupa Komisyonu İç Ulaştırma Komitesinin Yol Ulaşım Çalışma Grubu tarafından kabul edilmiş olması gereklidir.
- Yeşil kart sertifikası üzerindeki herhangi bir bilgi veya bölümün silinmesi, değiştirilmesi ya da sertifika üzerinde tahrifat yapılması yasaktır.
- Avrupa Birliği'ne üye ülkeler ile İsviçre'nin ülke kodu aynı kutuda yer alırken diğer ülkelerin kodlarının her biri ayrı kutucuklarda yer alır.
- Ülkelerin kısaltmalarının yer aldığı kutucuklardan herhangi birinin üzerinin çizili olması, sertifikanın o ülkede geçerli olmadığı anlamına gelir.
- Sertifikanın arka yüzünde Bürolar Konseyi internet sitesinin adresi yazılıdır.
- Sertifikanın ön yüz üst kısımda yer alan "Uluslararası Motorlu Taşıt Sigortası" ibaresi sertifikanın düzenlendiği ülkenin ana dilinde ayrıca İngilizce ve Fransızca olarak yazılır.
- Yeşil kartın üzerinde sertifikanın başlangıç ve bitiş tarihleri yer alır.
- Sertifikanın ön yüzünde ülke kodu, sertifikayı düzenleyen sigortacının kodu ve yeşil kartın numarası yer alır.
- Sigortalanan araca ait bilgiler (şase veya motor numarası, plaka, aracın markası ve tipi) poliçede yer alır.
- Sertifikayı düzenleyen sigortacıya ve sigorta yaptırana ait bilgiler (isim, adres, telefon vb.) poliçede yer alır.
- Sertifikanın üzerinde yazılı not ya da notlar geçerli değildir.
- Sertifikanın arka yüzünde sisteme kayıtlı ülkelerin ülke kodları ve büroların iletişim bilgileri yazılıdır.

BİLGİ KUTUSU

Yeşil kart sertifikasının üzerinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kısaltması olan "TR" ülke kodu çizili değilse yeşil kart sertifikası tüm Türkiye'de geçerlidir.

Kaynak: <https://www.tmtb.org.tr/>

TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT BÜROSU		SERTİFİKA ASLI		QR KODU												
1. Uluslararası Motorlu Taşıtlı Sigorta Kartı 1. International Motor Insurance Card 1. Carte Internationale D'assurance Automobile				TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT BÜROSU'NUN VERDİĞİ YETKİ İLE TANZİM EDİLMİŞTİR.												
3. V A D E				4. Sigortacı Kodu. Poliçe Numarası												
Başlangıcı		Sonu		TR												
Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl											
(Her iki gün dahildir)																
5. Plaka No., Şasi ve Motor No.				6. Taşıtlı Kategorisi *												
-				-												
7. Marka ve Modeli																
-																
8. Geçerli Ülkeler: Bu kart ilgili bölümde üzeri kapatılmamış ülkeler için geçerlidir (Daha fazla bilgi için lütfen www.cobx.org sayfasını ziyaret ediniz). Ziyaret edilen her ülke bürosu, burada belirtilen taşıtlı işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sigortası ile ilgili kanunlar gereğince sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																
İlgili Büronun tespiti için arka sayfaya bakınız.																
A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	GR	H	HR	I	IRL	IS
L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH
BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK				
(**) Azerbaycan, Kıbrıs ve Sırbistan Cumhuriyeti için düzenlenen Yeşil Kartlar'a sağlanan teminat, bu ülke Hükümetlerinin kontrolü altında bulunan coğrafi alanlar ile sınırlıdır. Daha fazla bilgi için bakınız: http://gc-territorial-validity.cobx.org																
9. Sigortalının veya Sigorta Ettirenin İsim ve Adresleri																
10. Bu kartı düzenleyen Sigortacının:				11. Sigortacının imzası												
<ul style="list-style-type: none"> Adı: Adresi: Sigorta şirketinin logosu: Telefon ve/veya faks numarası: Web sayfası: E-mail adresi: 																
ULUSLARARASI MOTORLU TAŞIT SİGORTA KARTI INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD CARTE INTERNATIONALE D'ASSURANCE AI/TOMOBILE																
(1) Ziyaret edilen her ülkenin Bürosu, iş bu sertifikada belirtilen taşıtlı işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sorumluluk sigortası ve ilgili yasalara gereği sigortacının sorumluluğunu yüklenir.																
(2) İşbu sertifika ile sigortalı olan ben, Türkiye Motorlu Taşıtlı Bürosu'nu ve ziyaret edilen ülkelerde onun yetki vereceği büroları; o ülkenin zorunlu sigorta yasaları uyarınca yapılması gereken ve taşıtlı ziyaret edilen ülkede işletilmesinden ötürü oluşacak üçüncü şahıs sorumluluk sigortası hasarları bakımından gereken işlemlerin benim adıma izlenmesi ve hasar miktarını ödemeye yetkili kıldım.																
* Taşıtlı Kategorileri		A. OTOMOBİL B. MOTOSİKLET		C. KAMYON VEYA ÇEKİCİ D. TAKMA MOTORLU BİSİKLET												
				E. OTOBÜS F. RÖMÖRK												
				G. DİĞER												
SERTİFİKA KOPYASI																
1. Uluslararası Motorlu Taşıtlı Sigorta Kartı 1. International Motor Insurance Card 1. Carte Internationale D'assurance Automobile				TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT BÜROSU'NUN VERDİĞİ YETKİ İLE TANZİM EDİLMİŞTİR.												
3. V A D E				4. Sigortacı Kodu. Poliçe Numarası												
Başlangıcı		Sonu		TR												
Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl											
(Her iki gün dahildir)																
5. Plaka No., Şasi ve Motor No.				6. Taşıtlı Kategorisi *												
-				-												
7. Marka ve Modeli																
-																
8. Geçerli Ülkeler: Bu kart ilgili bölümde üzeri kapatılmamış ülkeler için geçerlidir (Daha fazla bilgi için lütfen www.cobx.org sayfasını ziyaret ediniz). Ziyaret edilen her ülke bürosu, burada belirtilen taşıtlı işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sigortası ile ilgili kanunlar gereğince sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																
İlgili Büronun tespiti için arka sayfaya bakınız.																
A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	GR	H	HR	I	IRL	IS
L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH
BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK				
(**) Azerbaycan, Kıbrıs ve Sırbistan Cumhuriyeti için düzenlenen Yeşil Kartlar'a sağlanan teminat, bu ülke Hükümetlerinin kontrolü altında bulunan coğrafi alanlar ile sınırlıdır. Daha fazla bilgi için bakınız: http://gc-territorial-validity.cobx.org																
9. Sigortalının veya Sigorta Ettirenin İsim ve Adresleri																
10. Bu kartı düzenleyen Sigortacının:				11. Sigortacının imzası												
<ul style="list-style-type: none"> Adı: Adresi: Sigorta şirketinin logosu: Telefon ve/veya faks numarası: Web sayfası: E-mail adresi: 																
ULUSLARARASI MOTORLU TAŞIT SİGORTA KARTI INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD CARTE INTERNATIONALE D'ASSURANCE AI/TOMOBILE																
(3) Ziyaret edilen her ülkenin Bürosu, iş bu sertifikada belirtilen taşıtlı işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sorumluluk sigortası ve ilgili yasalara gereği sigortacının sorumluluğunu yüklenir.																
(4) İşbu sertifika ile sigortalı olan ben, Türkiye Motorlu Taşıtlı Bürosu'nu ve ziyaret edilen ülkelerde onun yetki vereceği büroları; o ülkenin zorunlu sigorta yasaları uyarınca yapılması gereken ve taşıtlı ziyaret edilen ülkede işletilmesinden ötürü oluşacak üçüncü şahıs sorumluluk sigortası hasarları bakımından gereken işlemlerin benim adıma izlenmesi ve hasar miktarını ödemeye yetkili kıldım.																

Görsel 1.7: Yeşil kart sertifikası örneği

1.4.2.2. Yeşil Kart Sisteminde Yer Alan Büroların Görevleri

Yeşil kart sisteminin işleyişini sağlamak amacıyla kurulan motorlu taşıt büroları, motorlu araçların işletilmesi sebebiyle üstlenilen maddi sorumluluğu karşılamak için yurt dışında geçerli belgelerin düzenlenmesini, basımını ve denetimini gerçekleştirir. Yeşil kart sisteminde yer alan büroların garanti sağlama ve hasar yönetimi kapsamında görevleri şunlardır (Şema 1.5):

Yurt dışında düzenlenmiş yeşil kart sertifikası bulunan yabancı plakalı araçların büroların olduğu ülkelerde neden olduğu zararları yeşil kart sigortacısı namına gidermek.

Yurt dışında düzenlenmiş yeşil kart sertifikası neticesinde karşılanacak talepleri gidermek, bu taleplerle ilgili açılmış bir dava varsa buna taraf olmak ve celp kabul etmek.

Sisteme üye sigortacı tarafından düzenlenen sertifika ile sisteme dâhil herhangi bir ülkede meydana gelebilecek zararların temin edileceğinin garantisini ziyaret edilen ülkenin bürosuna vermek.

Ziyaret edilen ülkedeki kanunlara uyacağına ve yürürlükte olan trafik sigortasının limit ve kapsamı dâhilinde mağdur taraf ya da tarafların zararlarını karşılayacağına dair kendi hükümetine garanti vermek.

Şema 1.5: Yeşil kart sisteminde yer alan büroların garanti sağlama ve hasar yönetimi kapsamında görevleri

Yeşil kart sertifikasının varlığı, motorlu taşıt sürücülerine sisteme dâhil olan ülkelere ziyaretleri sırasında kolaylık sağlar. Bu sertifikaya sahip taşıtın sigorta teminatları ve sigortacısı kolaylıkla tespit edilebildiğinden zarar gören taraf ya da tarafların mağduriyetleri zaman geçmeden giderilir.

Yeşil kart sigorta sertifikası primleri belirlenirken araçların türü (otomobil, motosiklet, kamyon, kamyonet, otobüs, iş makinesi vs.), kullanım amaçları, sertifikanın geçerlilik süresi, aracın daha önce sigortalılık süresince hasara neden olup olmadığı gibi ölçütler göz önüne alınır (Tablo 1.8). Trafik sigortasında olduğu gibi hasarsızlık söz konusu olduğunda prim indirimi, aksi söz konusu olduğunda prim artışı uygulanır.

Tablo 1.8: Yeşil Kart Sigorta Sertifikası Yıllık Prim Tarifesi (2022)

Araç Grup Kodu	Araç Kategori Kodu	Araç Grubu	Prim - Euro	
			Özel	Tüzel
01	A	Otomobil	225	225
02	A	Taksi	225	225
03	E	Minibüs (sürücü dâhil 10-17 koltuk)	550	550
04	E	Otobüs (sürücü dâhil 18-30 koltuk)	700	700
05	E	Otobüs (sürücü dâhil 31 ve üstü koltuk)	850	850
06	A	Kamyonet	500	500
07	C	Kamyon	1.250	1.250
08	G	İş makinesi	300	300
09	G	Traktör	50	50
10	F	Römork	85	85
11	B	Motosiklet ve yük motosikleti	180	180
12	C	Tanker	1.250	1.250
13	C	Çekici	1.250	1.250
14	G	Özel amaçlı taşıt	700	700
15	G	Tarım makinesi	300	300

SIRA SİZDE

Sayfa 56'da verilen yeşil kart sertifikası örneğini inceleyiniz. Soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız.

1. Poliçede yer alan, sigortalı araca ait bilgileri yazınız.

.....

2. Poliçenin geçerli olabilmesi için yazılması zorunlu bilgileri yazınız.

.....

3. Yeşil kart sertifikasının diğer poliçelerden farkları nelerdir?

.....

4. Poliçenin geçerli olduğu ülkeler hangileridir?

.....

SIRA SİZDE

SERTİFİKA ASLI

1. Uluslararası Motorlu Taşıt Sigorta Kartı 1. International Motor Insurance Card 1. Carte Internationale D'assurance Automobile						TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT BÜROSU'NUN VERDİĞİ YETKİ İLE TANZİM EDİLMİŞTİR.										
3. V A D E						4. Sigortacı Kodu. Poliçe Numarası TR 111/222/333										
Başlangıcı		Yıl		Sonu												
Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl											
01	07	2022	01	10	2022											
(Her iki gün dahildir)																
5. Plaka No., Şasi ve Motor No. 34 AAA 000 E00-11 000000AA						6. Taşıtın Kategorisi * (A)			7. Marka ve Modeli FFF - 2015							
8. Geçerli Ülkeler: Bu kart ilgili bölümde üzeri kapatılmamış ülkeler için geçerlidir (Daha fazla bilgi için lütfen www.cobx.org sayfasını ziyaret ediniz). Ziyaret edilen her ülke bürosu, burada belirtilen taşıtın işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sigortası ile ilgili kanunlar gereğince sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																
İlgili Büronun tespiti için arka sayfaya bakınız.																
A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	GR	H	HR	I	IRL	IS
L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH
BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK				
(**) Azerbaycan, Kıbrıs ve Sırbistan Cumhuriyeti için düzenlenen Yeşil Kartlar'a sağlanan teminat, bu ülke Hükümetlerinin kontrolü altında bulunan coğrafi alanlar ile sınırlıdır. Daha fazla bilgi için bakınız: http://gc-territorial-validity.cobx.org																
9. Sigortalının veya Sigorta Ettirenin İsim ve Adresleri A..... N..... C..... Mahallesi S..... Sokak No.8 Sarıyer/İstanbul																
10. Bu kartı düzenleyen Sigortacının: • Adı: G..... Sigorta Acentesi • Adresi: S..... Mahallesi A..... Caddesi No.2 Beşiktaş/İstanbul • Sigorta şirketinin logosu: • Telefon ve/veya faks numarası: 0 800 000 00 00 • Web sayfası:sigorta.com.tr • E-mail adresi:@.....mail.com									11. Sigortacının imzası 							

ULUSLARARASI MOTORLU TAŞIT SİGORTA KARTI

INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD CARTE INTERNATIONALE D'ASSURANCE AI/TOMOBILE

- (1) Ziyaret edilen her ülkenin Bürosu, iş bu sertifikada belirtilen taşıtın işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sorumluluk sigortası ve ilgili yasalar gereği sigortacının sorumluluğunu yüklenir.
- (2) İşbu sertifika ile sigortalı olan ben, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu'nu ve ziyaret edilen ülkelerde onun yetki vereceği büroları; o ülkenin zorunlu sigorta yasaları uyarınca yapılması gereken ve taşıtın ziyaret edilen ülkede işletilmesinden ötürü oluşacak üçüncü şahıs sorumluluk sigortası hasarları bakımından gereken işlemlerin benim adıma izlenmesi ve hasar miktarını ödemeye yetkili kıldım.

* Taşıt Kategorileri
A. OTOMOBİL
B. MOTOSİKLET
C. KAMYON VEYA ÇEKİCİ
D. TAKMA MOTORLU BİSİKLET
E. OTOBÜS
F. RÖMORK
G. DİĞER

SERTİFİKA KOPYASI

1. Uluslararası Motorlu Taşıt Sigorta Kartı 1. International Motor Insurance Card 1. Carte Internationale D'assurance Automobile						TÜRKİYE MOTORLU TAŞIT BÜROSU'NUN VERDİĞİ YETKİ İLE TANZİM EDİLMİŞTİR.										
3. V A D E						4. Sigortacı Kodu. Poliçe Numarası TR 111/222/333										
Başlangıcı		Yıl		Sonu												
Gün	Ay	Yıl	Gün	Ay	Yıl											
01	07	2022	01	10	2022											
(Her iki gün dahildir)																
5. Plaka No., Şasi ve Motor No. 34 AAA 000 E00-11 000000AA						6. Taşıtın Kategorisi * (A)			7. Marka ve Modeli FF - 2015							
8. Geçerli Ülkeler: Bu kart ilgili bölümde üzeri kapatılmamış ülkeler için geçerlidir (Daha fazla bilgi için lütfen www.cobx.org sayfasını ziyaret ediniz). Ziyaret edilen her ülke bürosu, burada belirtilen taşıtın işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sigortası ile ilgili kanunlar gereğince sigortacının sorumluluğunu üstlenir.																
İlgili Büronun tespiti için arka sayfaya bakınız.																
A	B	BG	CY(**)	CZ	D	DK	E	EST	F	FIN	GR	H	HR	I	IRL	IS
L	LT	LV	M	N	NL	P	PL	RO	S	SK	SLO	CH	AL	AND	AZ(**)	BIH
BY	IL	IR	MA	MD	MK	MNE	RUS	SRB(**)	TN	TR	UA	UK				
(**) Azerbaycan, Kıbrıs ve Sırbistan Cumhuriyeti için düzenlenen Yeşil Kartlar'a sağlanan teminat, bu ülke Hükümetlerinin kontrolü altında bulunan coğrafi alanlar ile sınırlıdır. Daha fazla bilgi için bakınız: http://gc-territorial-validity.cobx.org																
9. Sigortalının veya Sigorta Ettirenin İsim ve Adresleri																
10. Bu kartı düzenleyen Sigortacının: • Adı: G..... Sigorta Acentesi • Adresi: S..... Mahallesi A..... Caddesi No.2 Beşiktaş/İstanbul • Sigorta şirketinin logosu: • Telefon ve/veya faks numarası: 0 800 000 00 00 • Web sayfası:sigorta.com.tr • E-mail adresi:@.....mail.com									11. Sigortacının imzası 							
ULUSLARARASI MOTORLU TAŞIT SİGORTA KARTI INTERNATIONAL MOTOR INSURANCE CARD CARTE INTERNATIONALE D'ASSURANCE AI/TOMOBILE																
(3) Ziyaret edilen her ülkenin Bürosu, iş bu sertifikada belirtilen taşıtın işletilmesinden dolayı, o ülkenin zorunlu sorumluluk sigortası ve ilgili yasalar gereği sigortacının sorumluluğunu yüklenir.																
(4) İşbu sertifika ile sigortalı olan ben, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu'nu ve ziyaret edilen ülkelerde onun yetki vereceği büroları; o ülkenin zorunlu sigorta yasaları uyarınca yapılması gereken ve taşıtın ziyaret edilen ülkede işletilmesinden ötürü oluşacak üçüncü şahıs sorumluluk sigortası hasarları bakımından gereken işlemlerin benim adıma izlenmesi ve hasar miktarını ödemeye yetkili kıldım.																

4. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Yeşil Kart Sertifikası Broşürü

UYGULAMA SÜRESİ: 2 ders saati

AMAÇ : Yeşil kart sertifikasını açıklamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulamada sizden yeşil kart sertifikasını açıklayıcı bir broşür hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Üç kişilik gruplar hâlinde çalışınız.
2. Yeşil kart sertifikasını araştırınız.
3. Yeşil kart sertifikası ile ilgili elde ettiğiniz bilgilerin doğru olmasına dikkat ediniz.
4. Yeşil kart sertifikası ile ilgili görseller bulunuz.
5. Çalışmanızda örnek bir yeşil kart sertifikasına yer veriniz. Bu konuda sigorta acen-telerinden destek alabilirsiniz.
6. Araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri ve görselleri kullanarak bir broşür hazırlayınız.
7. Hazırladığınız broşür ile sınıfta arkadaşlarınıza sunum yapınız.
8. Sunumunuzun on dakikayı geçmemesine dikkat ediniz.
9. Grup üyelerinin sunumda eşit oranda görev almasını sağlayınız.
10. Sunum sonunda hazırladığınız broşürü öğretmeninize teslim ediniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde kitabın “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-1.4 Yeşil Kart Sertifikası Broşürü Uygulaması Kontrol Listesi” kullanılacaktır.

1.4.3. Zorunlu Deprem Sigortası

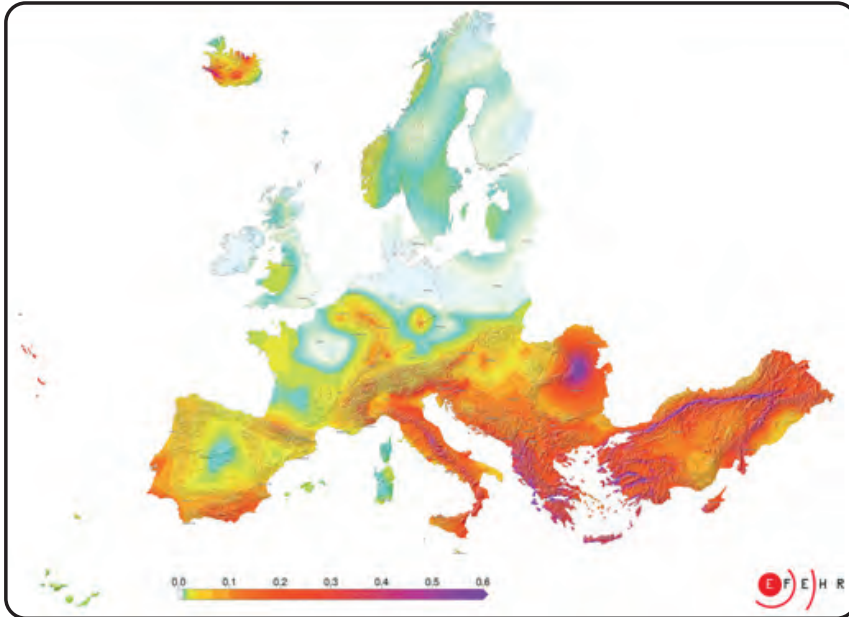
Türkiye; Avrupa, Asya ve Afrika kıtaları arasında bulunan, 780 bin metrekare yüz ölçümüne sahip, üç tarafı denizlerle çevrili, denizlerden iç kesimlere doğru yükseltinin ve toprak yapısının çeşitlilik gösterdiği bir ülkedir. Ülke içinde iklim özellikleri ve coğrafi yapı çeşitlilik gösterir. Alp Himalaya deprem fay hattında bulunan Türkiye, tektonik hareketler sonucu şekillenmiş ve hâlâ hareket hâlinde olan yer kabuğu yapısına sahiptir (Görsel 1.8). Tüm bu nedenlerle Türkiye tektonik, topografik, jeolojik, meteorolojik özellikleri bakımından doğal afetlere sürekli olarak maruz kalan bir ülkedir.

ZORUNLU SİGORTALAR

Görsel 1.8: Doğu Akdeniz basitleştirilmiş aktif tektonik haritası

Son yüzyılda meydana gelen büyük depremler bakımından Türkiye yaşadığı 77 büyük deprem ile dünyada dördüncü sırada yer alır. Avrupa deprem risk haritasına bakıldığında Anadolu topraklarının deprem riskiyle ne kadar iç içe olduğu görülür (Görsel 1.9).

Görsel 1.9: Avrupa deprem risk haritası

1900 yılından bugüne kadar Türkiye’de 6.0 ve üzeri büyüklükte 210 adet deprem meydana gelmiştir. Bu depremlerin en şiddetlileri 1939 yılında gerçekleşen 7.9 şiddetindeki Erzincan depremi ve 1999 yılında gerçekleşen 7.4 büyüklüğündeki Marmara depremidir. Erzincan depreminde 32.962, Marmara depreminde 17.480 can kaybı yaşanmıştır (Şema 1.6).

Şema 1.6: Türkiye'de gerçekleşen büyük depremler

Doğal afetlerin neden olabileceği can ve mal kayıplarının önüne afetler gerçekleşmeden önce alınacak tedbirlerle geçilebilir. Can kaybının telafisi mümkün değildir. Maddi kayıplarda ise zarar gören maddi değerlerin yerine yenilerinin koyulmasıyla kayıplar telafi edilir. Ancak herkes maddi kaybını telafi etme imkânına sahip değildir. Devlet afet durumlarında enkazın kaldırılması ve toplumun eski yaşamına dönebilmesi için seferber olur. Hasar ve kaybın çok olduğu büyük afetler devletin hazinesine de büyük yük oluşturur. 1999 Marmara depreminde 17.480 kişi hayatını kaybederken 44.000 kişi yaralanmış, 13 milyon dolarlık maddi hasar meydana gelmiştir. 1999 depremi Türkiye için afetlerle mücadele konusunda dönüm noktası olmuştur. Afetlerle mücadelenin büyük çaplı ve sistemli bir şekilde yürütülmesi için adımlar atılmıştır. Buna bağlı olarak doğal afetlerle mücadele etmek için 587 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Doğal Afet Sigortaları Kurumu kısaca DASK kurulmuştur. Beraberinde deprem riskinin maddi kayıplarının telafisi için zorunlu deprem sigortası uygulamasına başlanmıştır.

1.4.3.1. Doğal Afet Sigortalar Kurumu (DASK)

Afetlerin ne zaman, nerede, ne boyutta meydana geleceği önceden kestirilemez. Afetlerin sosyal yaşama etkisini ve neden olacağı ekonomik kayıpların boyutunu meydana geliş biçimi ve büyüklüğü belirler. Yaşanan coğrafya ile sosyal ve kültürel yapı, afetlerin meydana gelişinde ve sonuçlarında belirleyici rol oynar. 2012 yılında, 191 ülkedeki afet ve kriz risklerini ölçerek bu ülkelere afet ve kriz hazırlıkları yönünde referans olan Risk Yönetimi Endeksi (İNFÖRM) geliştirilmiştir. Ülkelerin afet ve kriz risklerine maruz kalma, risklere maruz kalındığında görülebilecekleri zararın düzeyi ve risklerle başa çıkabilme kapasiteleri dikkate alınarak risk endeksi puanları hesaplanır. Bu puanlara göre ülkeler çok düşük risk grubundan çok yüksek risk grubuna

göre sıralanır (Görsel 1.10). 2022 yılı İNFORM raporuna göre Türkiye 4.7 endeks puanı ile 191 ülke içinde 45. sıradadır. Bu sıralamaya göre afet ve krizlere karşı orta riskli ülkeler arasındadır. Ayrıca bu raporda Türkiye; afet ve krizlere maruz kalma riski ölçütünde 9. sırada, zarar görülebilirlik ölçütünde 46. sırada, afet ve krizlerle başa çıkabilme ölçütünde 140. sırada yer almaktadır.

İNFORM RİSK ENDEKSİ					
Tehlike ve Maruziyet		Zarar Görebilirlik		Başa Çıkma Kapasitesi	
Doğa Kaynaklı	İnsan Kaynaklı	Sosyal ve Ekonomik	İncelenebilir Gruplar	Kurumsal	Yapısal
Deprem Tsunami Sel Kasırga Kuraklık	Mevcut çatışma yoğunluğu Öngörülen çatışma riski	Kalkınma Mahrumiyet Eşitsizlik Yardım bağımlılığı	Yerinden edilmiş insanlar Diğer incelenebilir gruplar	Afet risk azaltma Yönetim ve denetim	Haberleşme Fiziki altyapı Sağlık sistemine erişim
RİSK GRUBU			ENDEKS PUANI		
Çok düşük			0 – 2.0		
Düşük			2.0 – 3.5		
Orta			3.5 – 5.0		
Yüksek			5.0 – 6.5		
Çok yüksek			6.5 – 10		

Görsel 1.10: İNFORM Risk Endeksi bileşenleri, risk grubu ve endeks puanları

BİLGİ KUTUSU

Türkiye’de 1980 yılından bugüne kadar meydana gelen afetler nedeniyle yılda, 1 milyon kişi başına 6 ila 25 kişi hayatını kaybetmiştir.

Kaynak: AFAD

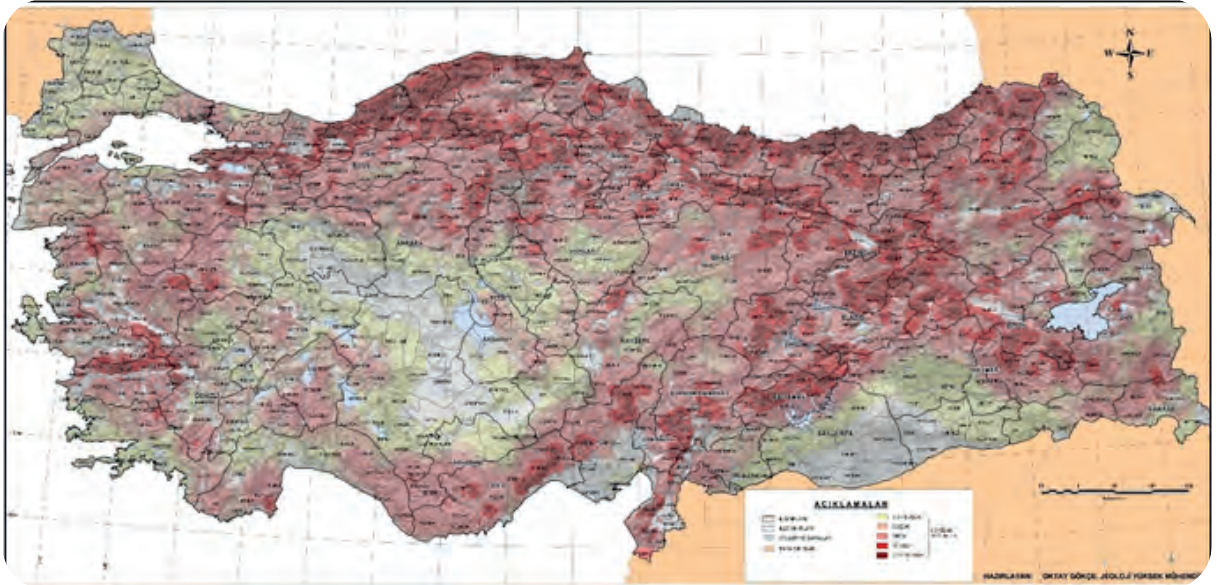
Beklenmedik anda ve herhangi bir yerde meydana gelen, insanlar için başa çıkması zor büyük riskler doğuran, toplumun yaşam standartlarını bozabilecek maddi ve manevi kayıplara neden olabilen etkenlere **afet** denir. Afetler insan kaynaklı ve doğal nedenlere bağlı olmak üzere iki şekilde gerçekleşir.

İnsan kaynaklı afetler, insanın etkisiyle ortaya çıkan, toplum üzerinde derin yaralar açan etkenlerdir. Son yüzyılda yaşanan teknolojik ilerlemeler, endüstrileşme, şehirleşme, göçlere bağlı çarpık kentleşme ve yapılaşma, nükleer enerji çalışmaları, savaş sanayinin büyümesi insan kaynaklı afetlerin meydana gelmesinde risk faktörlerini oluşturmuştur. İnsan etkisiyle ortaya çıkan bu risk faktörlerinden kaynaklı afetler insanların yanında diğer canlıları da olumsuz etkiler. Bunun yanı sıra insani etkenler bazı doğal afetlerin de gerçekleşmesine neden olur. İnsanların doğayı katletmeleri, çevre kirliliğine neden olmaları bazı doğal kaynaklı afetleri tetikler.

Doğal afetler; coğrafi şartlara göre büyüklüğü değişen, ne zaman ortaya çıkacağı belli olmayan, sonucunda ağır kayıplara neden olabilen fiziksel etkenlerdir. Deprem, sel, heyelan, çığ, tsunami, volkanik olay birer doğal afettir.

Büyük çaplı toprak kütlelerinin jeolojik, morfolojik, fiziksel ve insani etkenlere bağlı olarak aşağı yönlü hareket etmesiyle heyelan meydana gelir. Türkiye'nin yer kabuğu özelliklerine bağlı olarak özellikle Doğu Karadeniz ve Doğu Anadolu Bölgeleri'nde yoğun şekilde heyelan görülür (Görsel 1.11). Heyelanın Türkiye'de en sık yaşandığı iller sırayla Trabzon, Rize, Erzurum ve Giresun'dur. Heyelan, gerçekleştiği bölgede can ve mal kayıplarına neden olur. Özellikle yolların kapanması, tarım ve orman arazilerinin tahrip olması heyelanın ekonomik kayıplara neden olması sonucunu doğurur.

Görsel 1.11: Türkiye heyelan yoğunluk haritası

Türkiye'nin coğrafi konumu ve iklim özellikleri, sel ve su baskınları gibi doğal afetlerin yaşanmasına zemin hazırlar. Özellikle ilkbahar aylarında, karların erimesi ve mevsimsel yağışların artmasıyla birlikte, bu tür olayların sıklığı artmaktadır. Erzurum, Sivas, Van ve Bitlis gibi iller, coğrafi yapısı ve iklim koşulları nedeniyle bu afetlere daha yatkındır. Dere yataklarının yanlış kullanımı ve şehirleşme süreçlerinin kontrolsüz ilerlemesi, riski daha da artıran faktörler arasındadır. Bu nedenle, afet yönetimi ve şehir planlaması konularında bilinçli adımlar atılması, afetlere karşı dirençli bir altyapı oluşturulması hayati önem taşımaktadır. Sel ve su baskınlarının

etkileri, sadece doğal çevre üzerinde değil, aynı zamanda insan yaşamı ve ekonomik faaliyetler üzerinde de derin izler bırakır. Tarım arazileri, altyapı ve yerleşim alanları bu afetlerden doğrudan etkilenir. İnsanların hayatını kaybetmesine, maddi hasarlara ve uzun süreli sosyoekonomik sorunlara yol açabilir (Görsel 1.12).

Görsel 1.12: 2021 yılında gerçekleşen sel felaketinin yıkıcı etkisi

Tetiklenme sonucu kar kütesinin aşağı yönlü hareket etmesiyle çığ meydana gelir (Görsel 1.13). 30 santim ve daha yüksek kar örtüsü ile kaplı alanlarda meydana gelen, ortalama 100-350 km/saat hızlara ulaşabilen çığ, akış yönünde önüne kattığı her şeyi yerle bir eder. Ormanlar doğal set oluşturarak çığın ilerlemesini engeller. Orman tahribatı çığ ve heyelan gibi afetlerin olumsuz etkilerini artırır. Büyük can ve mal kayıplarına neden olan çığ Türkiye’de en çok Bitlis, Tunceli ve Malatya illerinde görülür.

Görsel 1.13: Çığ düşmesi

Yer kabuğunun derin katmanlarında oluşan kırılmalara deprem denir. Depremler yıkıcı sarsıntılara neden olur. Türkiye’de en fazla can ve mal kaybının yaşandığı doğal afet türü depremdir.

Türkiye'de 17 Ağustos 1999'da yedi ili (Kocaeli, Sakarya, Yalova, Bolu, Bursa, Eskişehir, İstanbul) etkileyen 7.4 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Ardından 12 Ekim 1999'da Düzce'de 7.2 büyüklüğünde bir deprem yaşanmıştır. Bu iki deprem büyük can ve mal kayıplarına, çok sayıda insanın da yaralanmasına neden olmuştur. Peş peşe yaşanan bu depremler toplumda ağır psiko-sosyolojik ve ekonomik olumsuzluklar doğurmuştur. Kamu ve sivil toplum örgütleri deprem yaralarını sarmak için seferber olmuş, elli yabancı ülkeden insani ve maddi yardım gelmiştir.

Afetle mücadelenin afet gerçekleştiğinde yapılmasının doğru bir yaklaşım olmadığı, afete karşı önceden hazırlıklı olmanın gerekliliği daha iyi anlaşılmıştır. Halkın doğal afetlere karşı hazırlıklı olması için afet anında yapılması gerekenler hakkında bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yoğunlaştırılmıştır. Bunun yanı sıra afetlerin ekonomik kayıplarının telafisi için bir havuz oluşturmak ve bu havuzda toplanan paraların yönetimini sağlamak için Doğal Afet Sigortaları Kurumu kurulmuş ve Zorunlu Deprem Sigortası uygulamaya konulmuştur. DASK, zorunlu deprem sigortasının uygulanması ve oluşturulan havuzda toplanan paranın yönetilmesi amacıyla kurulmuş, kamu tüzel kişiliğinde bir kurumdur (Görsel 1.14).

Görsel 1.14: DASK

Deprem sonucunda binalarda meydana gelen maddi hasarın zorunlu deprem sigortası ile telafi edilmesini ve toplumun deprem öncesindeki yaşam standardına ulaşmasını amaçlayan DASK, bu amaçların gerçekleştirilmesi için sigorta sektörü ile iş birliği yapar. DASK'ın hedefleri şunlardır:

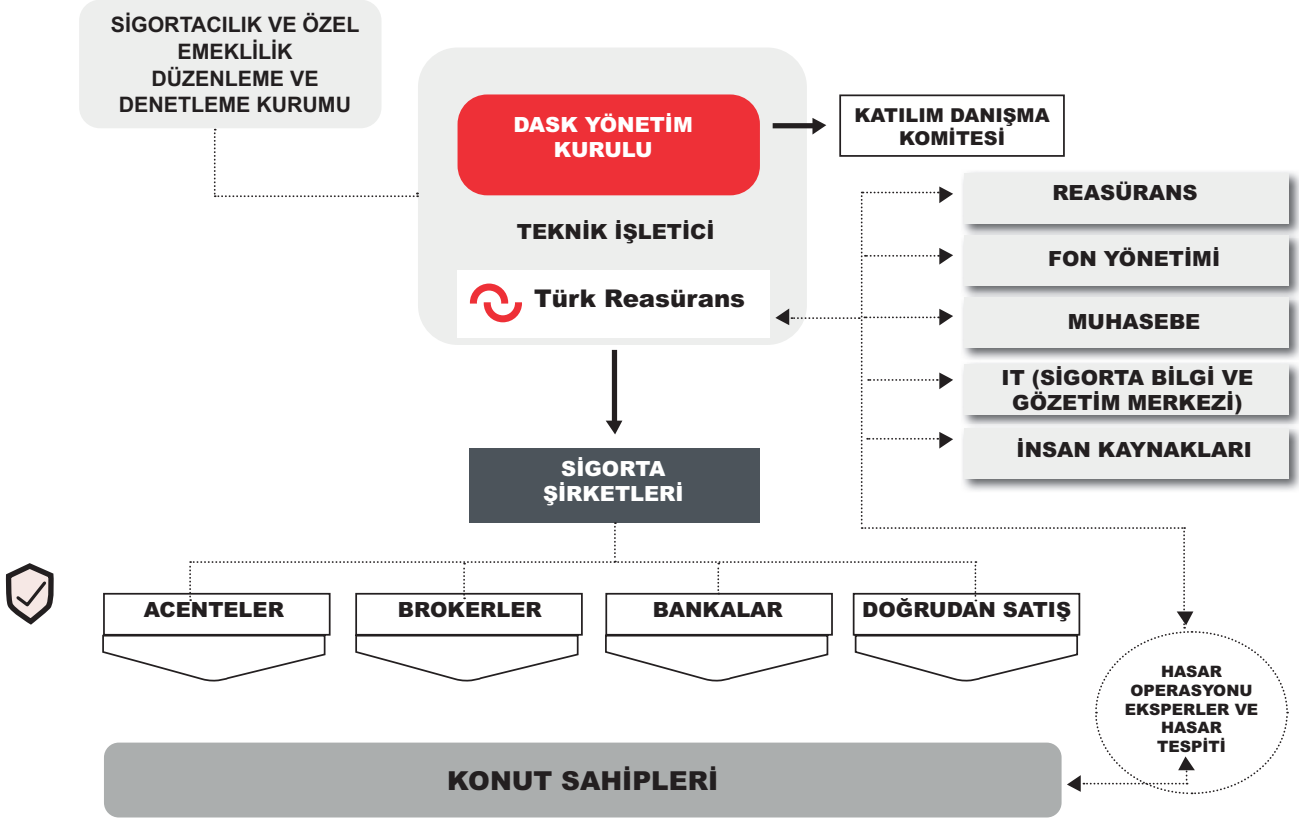
- Zorunlu deprem sigortası kapsamına giren konutların prim karşılığında teminat altına alınması
- Zorunlu deprem sigortası kapsamında toplanan primlerle kaynak havuzu oluşturulması
- Depremlerin ülkede yaratacağı ekonomik yükün uluslararası piyasalara dağıtılması
- Depremlerin devlet hazinesine yaratacağı ekonomik yükün azaltılması
- Halka, depremden kaynaklı yüklenecek ek vergilerin önüne geçilmesi
- Depreme dayanıklı bina yapımının teşvik edilmesi
- Zorunlu deprem sigortası havuzunda uzun vadeli kaynak toplanması
- Toplumun sigorta ve dayanışma bilincinin artırılması

DASK'ın çalışmalarının ulusal boyutta bir havuz sistemine bağlı olması, reasürans sistemi ile riskin uluslararası sermaye piyasalarına dağıtılması gerekliliği ve aynı zamanda toplumda sigorta ve dayanışma bilincinin oluşturulmasının önemi doğru bir organizasyon yapısını gerekli kılmaktadır. T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı ile yapılan sözleşmeyle beş yıllık süre için DASK'ın yönetim kurulu altında teknik işletici firma, sigorta şirketleri aracılığıyla zorunlu deprem

ZORUNLU SİGORTALAR

sigortası uygulamalarını yürütür. Sigorta şirketlerine bağlı acente, broker, banka ve doğrudan satış noktaları aracılığıyla konut sahiplerine ulaşılır. Sigorta şirketleri ve sigorta şirketi adına faaliyet gösteren birimler DASK adına deprem sigorta poliçesi üretir. Konut sahiplerinin deprem sigorta poliçesi karşılığında ödediği sigorta primleri havuzda toplanır. Teknik işletici firma bu havuzun yönetimini ve risk gerçekleştiğinde hasar yönetimini yürütür (Şema 1.7).

Şema 1.7: DASK organizasyon yapısı

Teknik işletici firma sözleşmeyle görevde olduğu beş yıllık süre içinde şu işlemleri gerçekleştirir:

- Deprem sigortası poliçesinin üretim ve dağıtımı
- Primlerin tahsil edilerek havuzda toplanması
- Havuzda toplanan paraların yatırım yönetiminin yapılması
- Uluslararası reasürans şirketleri ile yeniden sigortalama yaparak deprem riskinin uluslararası sermaye piyasaları ile paylaşımının sağlanması
- Yapılan işlemlerin muhasebe kayıtlarının tutulması
- Bilgi işlem faaliyetlerinin yürütülmesi
- İnsan kaynakları, halkla ilişkiler ve reklam çalışmalarının yürütülmesi

Teknik işletici, bu çalışmalarını yerine getirirken DASK yönetim kurulu tarafından denetlenir.

DASK yönetim kurulunda biri başkan olmak üzere yedi üye bulunur. Üyeler; T.C. Hazine ve

Maliye Bakanlığı, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği, üniversite temsilcisi ve teknik işletici temsilcilerinden oluşur.

ARAŞTIRMA

DASK'ın internet sayfasını (<https://dask.gov.tr/tr>) ziyaret ediniz. DASK hakkında bilgi toplayınız. Elde ettiğiniz bilgileri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.3.2. Zorunlu Deprem Sigortası Tanımı

Deprem, yer plakalarının hareketi sonucunda oluşan jeolojik bir doğa olayıdır. Doğanın işleyişine müdahale etmek mümkün değildir. Bu nedenle deprem veya bir başka doğa olayının gerçekleşmesi engellenemez. Ancak bu olaylarla yaşamayı öğrenmek gerekir. Deprem öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenleri bilerek depreme hazırlıklı olmak yaralanmaları ve can kayıplarını engeller, maddi kayıpları azaltır. Bunun için öncelikle depreme dayanıklı binalar inşa edilmeli, projeye aykırı inşaat yapılmamalı, bina yapılacak zeminin sağlamlığına dikkat edilmelidir. Evlerde devrilebilecek eşyalar sabitlenmelidir. Yataklar, üzerine devrilebilecek diğer eşyalardan uzağa yerleştirilmelidir. Binanın kolay terkedilebilmesini sağlayacak acil çıkışlar kullanıma hazır bulundurulmalıdır. Gaz vanası ve elektrik sigortaları otomatik olmalıdır. Afet çantası hazırlanmalıdır.

Deprem sırasında panik yapmadan; diz üstü **çök**, baş ve enseyi korumak için **kapan** ve sağa sola devrilmemek için **tutun** prensibiyle güvenli bir yer bulunup depremin geçmesi beklenmelidir (Görsel 1.15). Devrilebilecek dolap, düşebilecek raf ve patlayabilecek pencereden uzak durulmalıdır. Koltuk, kanepeler, sandık gibi üzerine kütle düştüğünde dayanıklılığını koruyabilecek eşyaların yanına sığınılmalıdır. Balkona ve pencereye çıkılmamalı, aşağıya atlanmamalıdır. Asansör kullanılmamalıdır.

Deprem sırasında bina dışında olanlar; elektrik direği, ağaç, duvar, bina diplerinden uzaklaşmalıdır. Depremin tetiklemesiyle oluşabilecek su yükselmesi ve tsunamilere karşı deniz kenarına yakın yerlerde durulmamalıdır. Araç kullanıldığı sırada deprem olduğunda araç otoyoldaysa güvenli bir yerde sağa çekilip beklenmelidir. Tünel, kapalı otopark gibi alanda çıkışa uzak konumdaysa araç durdurulup aşağıya inilmeli, aracın yanına dizler karna çekili baş ellerle korunacak şekilde çökülmelidir. Metro, tren, tramvay gibi toplu taşıma araçlarındayken depreme yakalanırsa elektrik çarpma ihtimali nedeniyle kesinlikle araçlar terkedilmemeli, deprem geçene kadar sıkıca tutunularak beklenmelidir.

Görsel 1.15: Çök, kapan ve tutun

Deprem sarsıntısı geçtikten sonra kişi önce kendi emniyetinden emin olmalı daha sonra etrafında yardım edebileceği kişilere yardım etmelidir. Depremden sonra olası yangınlara karşı gaz vanaları kontrol edilmeli ve kapatılmalıdır, camlar açılmalı ve bina terkedilmelidir. Artçı depremler olasıdır. Bu yüzden artçı depremler geçene kadar binalara giriş yapılmamalıdır. Yapılan uyarılara riayet edilmelidir. İtfaiye, polis, jandarma, arama kurtarma ekipleri ve sağlık çalışanlarının çalışmalarını engelleyecek davranışlardan kaçınılmalı, gerekiyorsa kurtarma çalışmalarına yardım edilmelidir. Yollar ambulans ve itfaiye araçları için boş tutulmalıdır. Göçük altında kalındığında, paniğe kapılmadan, vücut enerjisini korumaya çalışarak kurtarma ekibinin gelmesi beklenmelidir.

Tüm bunlar, depremin olmasını engellemeyecek ancak depremin ölümcül etkilerini azaltacak önlemlerin bir kısmıdır. Kişi, içinde bulunduğu şartlara göre kendi durumunu değerlendirmeli ve gerekli önlemleri almalıdır. Böylelikle kişi kendisinin ve yakınlarının yaralanma ve ölüm riskini azaltabilir. İnşaat alanının doğru seçimi, uygun inşaat tekniklerinin kullanılması depremin can kaybı ve maddi kayıp riskini azaltır. Ancak depremin şiddeti arttıkça maddi kayıpların önüne geçme şansı azalır. Maddi kayıpların telafi edilmesi hem bireysel hem de toplumsal ekonomik yük oluşturur. Herkesin tek başına bu yükün altından kalkabilecek gücü yoktur. O yüzden afetlere karşı sigorta yaptırmak, ödenebilir düzeyde sigorta primleri ile bu ekonomik yükün altından kalkmaya yardımcı olur.

1999 depreminden sonra DASK'ın kurulması ve zorunlu deprem sigortası uygulamasının hayata geçirilmesiyle Türkiye'deki konut sahiplerinin depreme karşı hazırlıklı olmaları ve olası hasarlara karşı güvence altına alınmaları amaçlanmıştır. Türkiye'de faaliyet gösteren 34 sigorta şirketi ve bu şirketlere bağlı acente, broker, banka ve satış noktaları aracılığıyla DASK adına zorunlu deprem sigortasının konut sahiplerine dağıtımını gerçekleştirilir. **Zorunlu deprem sigortası**, belediye sınırları içindeki bina ve meskenlerde deprem ve depremden kaynaklı afetler (yangın, toprak kayması, kaya düşmesi, tsunami, patlama vb.) nedeniyle oluşacak zararları güvence altına alan sigorta sistemidir.

Deprem sigortasının yapılması yasa ile zorunlu tutulmuştur. 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu'nda elektrik ve su abonelikleri için yapılan başvurularda ve tapu dairelerinde yapılan alım satım işlemlerinde ilgili konutun deprem sigortasının yaptırılmış olması şartı aranır. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nda da bankalara yapılan konut kredisi başvurularında verilen krediyle beraber ilgili konutun deprem sigortasının yaptırılması zorunlu tutulmuştur. Deprem sigortası ilk seferde bu işlemler için yaptırılrsa da poliçe yenileme zamanı geldiğinde yenileme oranı istenen seviyede değildir. Burada sigortanın belirli işlemler için zorunlu tutulmasından çok insanlarda sigorta bilincini arttırmanın gerekliliği ön plana çıkar. Bugün Türkiye'de sigortalananabilir 20 milyon konut varken bunlardan 10 milyon 800 bin adedi yani %54'ü deprem sigorta poliçesi ile sigortalıdır. Bu poliçeler kapsamında deprem sigortası havuzunda 1 milyar 991 milyon 765 bin 306 TL'lik birikim oluşmuştur. Yürürlükteki poliçelerin bölgeler bazında poliçe dağılımında Marmara Bölgesi %39, Ege Bölgesi %17, İç Anadolu Bölgesi %15 oranında paya sahiptir (Tablo 1.9).

Tablo 1.9: Türkiye'de Bölgeler Bazında Konut, Poliçe ve Prim Dağılımı

Bölge	Konut Sayısı	Sigortalı Konut Sayısı	Poliçe Dağılımı	Sigortalılık Oranı	Prim	Prim Oranı
Marmara	6.840.000	4.299.092	%39,80	%62,90	986.957.572	%49,60
İç Anadolu	3.780.000	1.856.452	%17,20	%49,10	179.239.508	%9,00
Ege	2.970.000	1.627.820	%15,10	%54,80	384.752.137	%19,30
Akdeniz	2.517.000	1.194.510	%11,00	%47,50	148.122.172	%7,40
Karadeniz	1.933.000	858.742	%7,90	%44,40	140.723.196	%7,10
Güneydoğu Anadolu	1.124.000	548.492	%5,10	%48,80	49.935.870	%2,50
Doğu Anadolu	868.000	425.695	%3,90	%49,00	102.034.851	%5,10
TOPLAM	20.032.000	10.810.803	%100	%54,00	1.991.765.306	%100

ARAŞTIRMA

DASK'ın internet sayfasını ziyaret ediniz. Yıllara göre zorunlu deprem sigortası poliçe üretim adetleri hakkında bilgi edininiz. Yıllara göre poliçe artış oranlarındaki değişimler hakkında düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.3.3. Zorunlu Deprem Sigortasının Kapsamı

Zorunlu deprem sigortasının kapsamını, belediye sınırları içinde yer alan binalarda deprem ve depreme bağlı gerçekleşen ikincil afetlerin neden olduğu maddi hasarlar oluşturur. Zorunlu deprem sigortasının geçerli olması için öncelikle depremin meydana gelmiş olması gerekir. Deprem etkisiyle yer kabuğunda oluşan hareketlilik; toprak kaymasına, kaya düşmesine, bölgede bulunan deniz veya göllerde suların yükselmesine, tsunaminin oluşmasına neden olabilir. Bunun yanında devrilen sobanın veya yıkılan binalardaki doğal gaz kaçağının neden olduğu yangınlar görülebilir. Bunlar deprem nedenli ikincil afetler olarak nitelendirilir. Deprem ve ikincil afetlerin konutlarda yarattığı hasarın belediye sınırları içinde sigortalanabilir binalarda oluşması gerekir. Belediye sınırları dışında kalan veya belediye sınırları içinde olmasına rağmen sigortalanabilir özellikte olmayan bina ve meskenler için deprem sigortası yaptırılamaz. Zorunlu deprem sigortasının geçerli olması için afet yaşanmadan önce ilgili konuta zorunlu deprem sigortası yaptırılmış olması gerekir. Bu şartlar altında riskin gerçekleşmesi hâlinde binanın tamamında ya da bir kısmında oluşan maddi zararlar zorunlu deprem sigortası poliçesinde belirtilen limitler dâhilinde nakit olarak karşılanır.

Deprem sigortasıyla binanın temeli, ana duvarları, bağımsız bölümleri ile bu bağımsız bölümleri ayıran duvarları, bahçe ve istinat duvarları, taban ve tavanı, merdivenleri, asansör ve sahanlıkları, çatısı, bacaları ve yapıyı tamamlayıcı diğer bölümleri deprem kaynaklı zararlara karşı teminat kapsamına alınır.

A. Zorunlu Deprem Sigortası Kapsamındaki Binalar

Zorunlu deprem sigortası kapsamına belediye sınırları içinde yer alan ve 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu ile belirtilen binalar girer. Bu binalar şunlardır:

- Tapu kaydı bulunan arsalara konaklamak için inşa edilmiş binalar
- 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu'nda belirtilen daire, depo, garaj gibi bağımsız bölümler
- Binalarda bulunan dükkân, mağaza, büro, ofis gibi bağımsız bölümler
- Bir doğal afet sonucunda devlet yardımıyla ya da verilen kredi ile yapılan konutlar
- Kat irtifaklı, inşaatı henüz tamamlanmamış binalar
- İnşası devam eden ve cins tashihi yapılmamış binalar

Tapuda cinsi, arsa olarak görünen bir toprak üzerinde başlanacak inşaatın mülkiyet (sahiplik) hakkına **kat irtifakı** denir. Tapuda cinsi arsa olarak görünen bir toprak üzerindeki inşaatın tamamlanmasıyla tapu cinsinin kat, daire, konut, bina vb. şekilde değiştirilmesi **cins tashihi**dir.

B. Zorunlu Deprem Sigortası Kapsamı Dışındaki Binalar

Belediye sınırları içinde yer almayan ya da belediye sınırları içinde yer alsa da sigorta kapsamına girme özelliklerini taşımayan binalar kapsam dışındadır. Zorunlu deprem sigortası kapsamının dışında kalan binalar şunlardır:

- Kamu Konutları Kanunu'nda belirtilen kamu hizmet binaları ve bağımsız bölümler
- Köy ve mezralarda bulunan binalar
- Yalnızca ticari veya endüstriyel amaçlı kullanılan binalar
- Mühendisliği ve projesi olmayan binalar
- Tadilat sırasında taşıyıcı yapısı zayıflatılan binalar
- İnşası mühendisliğe ve projeye uygun olmayan, taşıyıcı yapısı zayıf olan binalar
- Yıkım kararı verilmiş, yaşam alanı olarak kullanıma uygun olmayan binalar

Belediyeler tarafından, proje ve mevzuata uygun inşa edilip edilmedikleri kontrol edilerek binalara yapı denetim raporu verilir. Köylerdeki binaların belediyenin bu denetimleri dışında kalmaları nedeniyle sigortalanabilir olup olmadıklarının tespiti zordur. Bu nedenle köylerdeki binalar zorunlu deprem sigortası kapsamı dışındadır. Ancak bir deprem meydana geldiğinde bu binalar da hasar görür ve bina sahipleri ekonomik kayba uğrar. Bunun için köylerde bulunan binalar zorunlu deprem sigortası kapsamı dışında olsa dahi bina sahipleri isterlerse bu binalar için **ihtiyari deprem sigortası** yaptırabilirler.

C. Hasarlı Binaların Sigortalanması

Önceden meydana gelen bir depremden dolayı hasar almış binaların deprem sigortası yaptırılabilmesi için hasar durumları değerlendirilir. Hasar gören binalar, incelemeler sonucunda T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ağır hasarlı, orta hasarlı ve hafif hasarlı olarak sınıflandırılır. Ağır hasarlı binaların sigortalanması mümkün değildir. Orta ve hafif hasarlı binalar gerekli şartları sağlamaları hâlinde sigortalanabilir.

Ağır Hasarlı Binalar: Depremin oluşturduğu hasarın binanın mesken ya da farklı amaçlarla kullanımını imkânsız hâle getirdiği tespit edilen, yıkım kararı verilen binalardır. Bu binalar sigortalanamaz.

Orta Hasarlı Binalar: Deprem sonrasında mevcut hâliyle kullanımı sakıncalı olan, tadilat ve güçlendirme çalışması yapma zorunluluğu bulunan binalardır. Binanın tadilat ve güçlendirme işlemleri tamamlandıktan sonra Bayındırlık ve İskân Bakanlığı incelemesi sonucunda alınacak "oturulabilir" onayının ibraz edilmesiyle bina sigortalanabilir.

Hafif Hasarlı Binalar: Deprem sonucunda kullanımına engel bir durumun olmadığı anlaşılan binalardır. Bina, sahibinin beyanı esas alınarak sigortalanabilir.

SIRA SİZDE

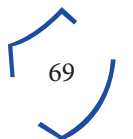
Oturduğunuz evin özelliklerini ve bağımsız bölümlerini listeleiniz. Bu listedeki özelliklere göre zorunlu deprem sigortası kapsamına girip girmediğini değerlendiriniz. Değerlendirme sonuçlarını sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.3.4. Zorunlu Deprem Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Zorunlu deprem sigortası, binalarda deprem nedeniyle oluşan maddi hasarları teminat altına alır. Zorunlu deprem sigortasının kapsamında bulunan bina ve binanın bağımsız bölümlerinde oluşan zararlar dışında talep edilen tazminatlar teminat kapsamı dışındadır. Buna göre zarara uğrayanların talep edebileceği ancak teminat kapsamı dışında olan durumlar şunlardır:

- Depremin enkazının kaldırılması için yapılan masraf
- Depremden dolayı iş durması ve oluşan kâr kaybı
- Mahrum kalınan kira geliri
- İkametgâh ve iş yeri değişikliği sonucu oluşan masraf
- Talep edilebilecek dolaylı zararlar
- Taşınır mallar ve eşyalar
- Yaralanma ve can kaybı
- Manevi tazminat talepleri
- Depremden kaynaklı olmayan, binanın kendi yapısından kaynaklanan, zamanla oluşmuş zararlar

SIRA SİZDE

Aşağıda verilen tazminat taleplerinin zorunlu deprem sigortası teminatı kapsamında ya da dışında olma durumlarını değerlendiriniz. Tazminat talebinin uyduğu durumu işaretleyiniz.

Tazminat Talebi	Teminat Kapsamında	Teminat Kapsamı Dışında
Binanın tamamen yıkılması		
Çatıdan düşen kiremidin park hâlindeki aracın camını kırması		
Binanın taşıyıcı kolonunda oluşan çatlak		
Duvarı yıkılan okul binası		
Göçük altında kalan kişinin tedavi masrafı		
Yıkılan binanın molozlarının hafriyat masrafı		
Deprem korkusu nedeniyle psikolojik tedavi gören kişinin tedavi masrafı		

1.4.3.5. Azami Teminat Limiti

Depreme bağlı maddi hasarın telafi edilmesi, toplumun depremden önceki yaşam standardına geri dönmesi ve devlet hazinesi üstündeki yükün hafifletilmesi amacıyla deprem sigortası uygulanır.

Sigortalanan binalar, inşaat maliyetleri dikkate alınarak depremin etkilerine karşı azami tutarda teminat altına alınır. Azami teminat tutarı her yıl inşaat maliyetlerindeki mevcut durum göz önünde bulundurularak DASK tarafından belirlenir. Azami teminat tutarı, zarar gören binanın yeniden inşa edilmesi için gerekli olan maliyet üzerinden hesaplanır. 25 Kasım 2022 yılı itibarıyla azami teminat tutarı tüm bina tiplerinde 640 bin TL'dir. **Azami** en çok, en fazla anlamlarına gelir. Buna göre depreme bağlı binalarda oluşan zararın -binanın türü fark etmeksizin- en fazla 640 bin TL'ye kadar teminat altına alınır. Ancak binanın değeri teminat tutarını aşılıyorsa ve depreme bağlı bina tamamen zarara uğramışsa bina sahibi teminat tutarı olan 640 bin TL'den sonraki tüm zararlar kadar ekonomik kayba uğrar. Bina sahipleri bu ekonomik kayıp risklerine karşı istemeleri hâlinde deprem sigortasının teminat tutarını aşan kısmı için ek teminat alabilir, sigorta şirketlerinden konut sigortası yaptırabilir.

1.4.3.6. Poliçe Priminin ve Bedelinin Hesaplanması

Zorunlu deprem sigortası yaptırmak isteyen konut sahiplerinin ödemesi gereken sigorta primi, 31.369 sayılı Resmî Gazete'de ilan edilen zorunlu deprem sigortası tarife ve talimatında

belirlenmiş esaslara göre hesaplanır. Sigorta primini etkileyen ve belirleyen en önemli unsur sigortalanacak varlığın taşıdığı risk faktörüdür. Deprem sigortasının konusunu da konutlar oluşturduğu için sigortalanacak konutun özelliği ve taşıdığı risk faktörüne göre sigorta primi ve bedeli hesaplanır. Konutun sigorta primini belirleyen unsurlar şunlardır:

- Konutun sigorta bedeli
- Konutun bulunduğu deprem bölgesi
- Konutun yapı tarzı

Sigorta primini belirlemek için öncelikle konutun sigorta bedeli hesaplanır. Sigorta bedeli, deprem hâlinde alınabilecek en yüksek teminat limitidir. Sigorta bedeli, konutun metrekare cinsinden büyüklüğü ve yapı tarzına göre hesaplanır. Konutun metrekare cinsinden büyüklüğü, tapusunda yazan büyüklüğüdür ve konut sahibinin beyanı esas kabul edilir. Konutun yapı tarzı, inşaatında kullanılan ana malzemeye göre betonarme ve diğerleri şeklinde ayrılır.

Betonarme: Taşıyıcı karkası (taşıyıcı iskelet) çelik veya betonarme olan yapılardır.

Diğer: Betonarme yapı tarzına girmeyen diğer tüm yapılardır.

Konutun yapı tarzı için zorunlu deprem sigortası tarife ve talimatında belirtilen, Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ekinde yer alan Binaların Metrekare Normal İnşaat Maliyet Bedellerini Gösterir Cetvel ile her yıl yayınlanan metrekare bedeli dikkate alınır (Tablo 1.10).

Tablo 1.10: Yapı Tarzına Göre Sigorta Bedeli Hesabına Esas Metrekare Bedeli (TL)

Yapı Tarzı	Metrekare Bedeli (TL)
Betonarme	3.016
Diğer	2.080

ÖRNEK

sigorta bedeli = konutun brüt yüz ölçümü (m²) x yapı tarzına göre birim m² maliyeti

Betonarme ve diğer yapı tarzındaki 100 m²lik bir konutun sigorta bedeli:

Betonarme = 100 m² x 3.016 = 301.600 TL

Diğer = 100 m² x 2.080 = 208.000 TL

Sigorta bedeli hesaplandıktan sonra konutun tarife fiyatı belirlenir. **Tarife fiyatı**, konutun yapı tarzı ve bulunduğu deprem bölgesine göre belirlenmiş tarife katsayısıdır. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından hazırlanan Türkiye Deprem Tehlike Haritası incelendiğinde, Türkiye'nin yer yer açık sarıdan koyu kırmızıya doğru renklendirildiği görülür.

Bu renklendirme bölgelerin taşıdığı deprem riskini gösterir. Açık sarı bölümler deprem riskinin düşük olduğu, koyu kırmızı bölümler ise yüksek olduğu yerlerdir (Görsel 1.16).

Görsel 1.16: Türkiye deprem tehlike haritası

Taşıdığı deprem riskine göre Türkiye'de yedi deprem bölgesi vardır. Deprem bölgeleri yüksek riskliden düşük riskliye doğru sıralanır. 1. bölge deprem riski en yüksek yerleri gösterirken 7. bölge deprem riski en az olan yerleri gösterir. Her deprem bölgesi, taşıdığı deprem riskine ve konutun yapı tarzına göre farklı katsayılara sahiptir (Tablo 1.11).

Tablo 1.11: Yapı Tarzı ve Deprem Bölgesine Göre Tarife Fiyatları

Yapı tarzına göre bölge bazında oranlar (%)	1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge	7. Bölge
Betonarme	2,35	1,97	1,51	1,13	0,79	0,52	0,33
Diğer	4,14	3,35	2,64	1,98	1,47	0,91	0,5

Konutun tarife fiyatı da belirlendikten sonra sigorta bedeli ile tarife fiyatının çarpılmasıyla ilgili konut için sahibinin ödemesi gereken sigorta primi bulunur. Sigorta ettiren, hesaplanan sigorta primini nakit ve peşin olarak öder.

ÖRNEK

Betonarme ve diğer yapı tarzındaki 100 m²lik bir konutun yedi deprem bölgesi için sigorta primi

Deprem Bölgesi	Tarife Fiyatı	Yapı Tarzı	Sigorta Bedeli (konut m ² x yapı tarzı m ² maliyeti)	Sigorta Primi (sigorta bedeli x tarife fiyatı)
1. Bölge	2.35	Betonarme	100 m ² x 3.016 = 301.600 TL	301.600 x 2.35 = 708 TL
2. Bölge	1.97			301.600 x 1.97 = 594 TL
3. Bölge	1.51			301.600 x 1.51 = 455 TL
4. Bölge	1.13			301.600 x 1.13 = 340 TL
5. Bölge	0.79			301.600 x 0.79 = 238 TL
6. Bölge	0.52			301.600 x 0.52 = 156 TL
7. Bölge	0.33			301.600 x 0.33 = 99 TL

Deprem Bölgesi	Tarife Fiyatı	Yapı Tarzı	Sigorta Bedeli (konut m ² x yapı tarzı m ² maliyeti)	Sigorta Primi (sigorta bedeli x tarife fiyatı)
1. Bölge	4.14	Diğer	100 m ² x 2.080 = 208.000 TL	208.000 x 4.14 = 861 TL
2. Bölge	3.35			208.000 x 3.35 = 696 TL
3. Bölge	2.64			208.000 x 2.64 = 549 TL
4. Bölge	1.98			208.000 x 1.98 = 411 TL
5. Bölge	1.47			208.000 x 1.47 = 305 TL
6. Bölge	0.91			208.000 x 0.91 = 189 TL
7. Bölge	0.5			208.000 x 0.5 = 104 TL

SIRA SİZDE

1. Oturduğunuz evin özelliklerini dikkate alarak sigorta bedeli ve zorunlu deprem sigortası primini aşağıda verilen alanda hesaplayınız.

.....

.....

.....

.....

2. DASK'ın internet sayfasını ziyaret ediniz. "Poliçe Prim ve Bedeli Hesaplama" bölümüne giriniz. Evinizin özelliklerini dikkate alarak sigorta bedeli ve zorunlu deprem sigortası primini hesaplayınız. Hesaplama sonucunu, bir önceki adımda hesapladığınız sonuçla karşılaştırınız. Elde ettiğiniz sonuçları sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.3.7. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Riziko, sigortalanan varlıkta hasar ve tazminat borcu yaratan tehlikelerdir. Deprem sigortası açısından riziko, depremin meydana gelmesidir. Rizikonun gerçekleşmesi ve sonucunda sigortalanan binada hasar oluşması hâlinde sigortalı ya da sigorta ettiren, hasarın tespit ve tazmin edilmesi için ihbarda bulunur. İhbarda bulunmak için kullanılacak yöntemler şunlardır:

- "Alo DASK 125" hattı aranabilir.
- DASK'ın internet sitesinde yer alan "Online Hasar İşlemleri"ne giriş yapılabilir.
- E-devlet uygulamasında "Hasar İhbarı" bölümüne giriş yapılabilir.
- Sigorta işleminin yapıldığı sigorta şirketi veya acentesine ulaşılabilir.

Depremde sigortalanan bina veya bağımsız bölümlerin tamamında ya da bir kısmında maddi hasar oluşması hâlinde deprem sigortasının teminatından yararlanır. Sigortalı buna dayanarak tazminat talebinde bulunur. Bunun için sigortalının hasar ihbarı sırasında bazı bilgi ve belgeleri ibraz etmesi gerekir. Bu bilgi ve belgeler şunlardır:

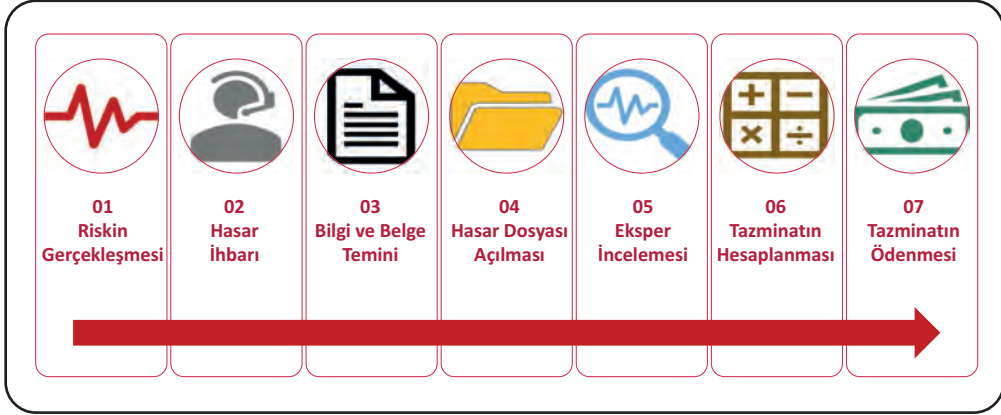
- Sigortalının T.C. kimlik numarası ya da ilgili binanın sigorta poliçesi numarası
- Binaya ait tapu bilgileri
- Yerde hasar tespiti ve değerlendirmesine gönderilecek eksper için hasarlı binanın açık adresi
- Hasarlı binanın zorunlu deprem sigortasının dışında deprem teminatı olan başka bir sigorta poliçesi varsa bu poliçeye ait bilgi
- Gerekli iletişimin sağlanabilmesi için telefon numarası

1.4.3.8. Zorunlu Deprem Sigortası Hasar İşlemleri

Sigortalının gerekli bilgi ve belgelerle hasar ihbarında bulunması üzerine DASK tarafından hasar dosyası açılır. DASK'ın tayin ettiği eksper hasar tespitinde bulunması için hasar bölgesine yönlendirilir. Ekspere, inceleme ve değerlendirmelerini yaparak hasar raporunu sigortacılık standartlarına uygun şekilde hazırlar. Sigortalı, ekspere hasar tespiti yapması ve rapor hazırlaması konusunda hasar bölgesinde kolaylık sağlamalı, gerekli durumlarda bilgi ve belgeleri temin etmelidir. Bu inceleme, değerlendirme ve tazminatın ödenmesi sürecini hızlandırır.

Ekspere hasar tespitini ve hasar raporunu hazırlamasının ardından tazminat hesaplanır. Tazminatın hesaplanmasında hasar alan binanın bulunduğu yerde yeniden inşası için gerekli güncel maliyetler esas alınır. Ancak tazminat, sigorta poliçesinde yazan sigorta bedelini aşamaz. Tazminat, tutarın kesin olarak belirlendiği ve gerekli belgelerin düzenlendiği tarihten itibaren bir ay içinde DASK tarafından sigortalıya ödenir. Sigortalı, yönlendirileceği ilgili bankadan T.C. kimlik numarası ve DASK tarafından kendisine iletilen şifre ile tazminatını alır (Görsel 1.17).

Görsel 1.17: Hasar işlemleri süreci

Deprem sigortası poliçesinin geçerlilik süresi içinde farklı zamanlarda birden çok kez deprem meydana gelebilir ve aynı bina tekrar hasar alabilir. Bu durumda eğer bir önceki depremde bina tamamen hasar almış ve sigorta bedelinin tamamı tazminat olarak ödenmişse poliçenin teminatı yeni depremi kapsamayacaktır. Bina kısmen hasar almış ve kısmi hasar kadar tazminat ödemesi yapılmışsa hasar alan yerlerin sonraki depremden önce onarılmış olması gerekir. Sonraki depremden kaynaklanan hasar sonucunda tespit için gelen eksperin önceki depremde oluşan hasarın yeni depremden önce onarıldığını tespit etmesi üzerine tekrar tazminat ödemesi yapılabilir.

Bir binanın mülkiyeti tek kişide olmayabilir. Bazı binaların tapu veya veraset ilamına göre birden fazla hak sahibi vardır. Depremde hasar almış hisseli binaların hasar ödemesi hak sahiplerine hisseleri oranında ayrı ayrı yapılır.

Bankadan konut kredisi kullanarak alınmış ve henüz kredi borcu tamamlanmamış ipotekli binaların hasara uğraması durumunda, kredi alacaklısı olan ve ipotek koyan bankanın onay vermesi şartıyla tazminat ödemesi bina sahibine yapılır. Ancak bankanın onay vermemesi hâlinde tazminat bankaya ödenir.

5. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Zorunlu Deprem Sigortası Hasar İşlemleri Bilgi Grafiği

UYGULAMA SÜRESİ: 1 ders saati

AMAÇ : Zorunlu deprem sigortası hasar işlemlerini sıralamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulamada sizden zorunlu deprem sigortası hasar işlemleri sürecini gösteren bilgi grafiği hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. A3 boyutunda kâğıt, karton ya da fon kartonu kullanınız.
2. Zorunlu deprem sigortası kapsamında riskin gerçekleşmesinden tazminatın ödenmesine kadar geçen süreci doğru sırayla adım adım gösteriniz.
3. Her adımda, yapılması gerekenleri listeleyiniz.
4. Hasar ihbarı adımında, gerekli bilgi ve belgeleri listeleyiniz.
5. Bilgi ve belge listesinin doğru olmasına dikkat ediniz.
6. Tazminat ödeme adımında, vade ve ödeme şeklini belirtiniz.
7. Tazminatın ödeme vade ve şeklinin doğru olmasına dikkat ediniz.
8. Her adıma uygun görsel kullanınız.
9. Bilgi grafiğinde kenar boşlukları ve ögeler arasındaki boşlukların orantılı olmasını sağlayınız.
10. Bilgi grafiğinde kullanılan yazıların yazım kurallarına uygun olmasına dikkat ediniz.
11. Çalışmanızda kesme yapıştırma gibi işlemler yapılacaksa iş sağlığı ve güvenliğine dikkat ediniz.
12. Bilgi grafiğini sınıf panosunda sergileyiniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde kitabın “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-1.5 Zorunlu Deprem Sigortası Hasar İşlemleri Bilgi Grafiği Uygulaması Kontrol Listesi” kullanılacaktır.

1.4.3.9. Zorunlu Deprem Sigortası Poliçesi

Zorunlu deprem sigortası hizmeti DASK tarafından verilir. Ancak bu hizmetin dağıtımı sigorta şirketleri ve sigorta şirketlerine bağlı birimler tarafından yapılır. Deprem sigortası yaptırmak isteyen bir kişi herhangi bir sigorta şirketi, acente, broker, banka veya doğrudan satış noktasına giderek sigortasını yaptırabilir. Sigorta şirketleri ve sigorta şirketlerine bağlı birimler DASK adına poliçe düzenleme ve poliçe primlerini tahsil etme yetkisine sahiptir.

Zorunlu deprem sigortası yaptırmak isteyen kişi gerekli bilgi ve belgeler ile sigorta birimlerine başvurabilir. Bu bilgi ve belgeler şunlardır:

- Sigortalının; adı, adresi, telefonu, cep telefonu, T.C. kimlik numarası ve tüzel kişiler için vergi kimlik numarası
- Sigortalanacak binanın; açık adresi, tapu bilgileri, inşaa yılı, yapı tarzı, toplam kat sayısı ve önceki hasar durumu
- Meskenin metrekare cinsinden brüt yüz ölçümü ve kullanım şekli

Sigortacı bu bilgi ve belgelere göre sigorta bedeli ve primini hesaplayarak poliçeyi düzenler. Sigorta için doğrudan konut sahibi, kiracı veya bir başkası başvuruda bulunabilir. Doğrudan konut sahibinin başvurması hâlinde poliçede sigortalı ve sigorta ettiren aynı kişi olur. Ancak kiracı veya bir başkası başvuruda bulunursa başvuran sigorta ettiren, konut sahibi de sigortalı olur.

Deprem sigortasının geçerlilik süresi düzenlendiği tarihten itibaren 1 yıldır. Geçerli olduğu vade süresi içinde gerçekleşen hasarlar bu poliçeye göre tazmin edilir. Vadesi dolduktan sonra da deprem riskinin varlığını devam ettirmesinden dolayı poliçenin yenilenmesi önemlidir.

Poliçe düzenlendikten sonra poliçede yer alan bilgilerin eksik veya hatalı olduğu durumlarda poliçenin düzenlendiği acenteye başvurulması gerekir. Sigortaya konu binanın il, ilçe, mahalle bilgileri dışındaki bilgiler düzeltilebilir ve zeyilname düzenlenir. **Zeyilname**, sözleşme üzerinde değişiklik yapıldığını gösteren ek sözleşmedir.

Mahalle, cadde, sokak isimlerinde yapılan değişiklik sigorta şirketine bildirilmeli ve zeyilname düzenlenerek adres değişikliği poliçeye yansıtılmalıdır. Değişikliğin bildirilmemesi hâlinde poliçede yazan adres bilgisi yanlış görüneceğinden sigorta ettirenin hatalı beyanı şeklinde işlem yapılır.

Zorunlu deprem sigortası poliçesi iptal edilemez. Sigortalı binanın satılmasıyla yeni sahibinin farkında olmadan tekrar sigorta yaptırması hâlinde ilk sigorta geçerlidir. Yapılan ikinci poliçe iptal edilir. Ancak bu durumda da eski poliçede sigortalı bilgisi olarak önceki bina sahibinin ismi yer alır. Binanın yeni sahibi binayı satın aldığını, bu yüzden bina ile deprem sigortasını da devraldığını, dolayısıyla sigorta poliçesindeki menfaatlerin kendisine geçtiğini bildirir. Bunun üzerine menfaat değişikliği zeyilnamesi düzenlenir.

Zorunlu deprem sigortası poliçesi incelendiğinde, sigorta hizmeti sağlayıcısı DASK'a ait logonun en üstte yer aldığı görülür. Poliçe numarası, bina adres kodu ve bina kodu bilgilerinin devamında DASK'a ve poliçeyi düzenleyen acenteye ait bilgiler ile poliçe düzenleme, başlangıç ve bitiş tarihleri bilgileri yer alır. Daha sonra sigortalı ve sigorta ettirene ait ad, soyad, T.C. kimlik numarası, telefon numarası ve adres bilgileri bulunur.

Poliçenin son bölümünde ise sigorta edilen binanın adres bilgisinin devamında binaya ait tapu bilgileri yer alır. Bina inşaat yapı tarzı ve yılı, binada bulunan kat sayısı, dairenin metrekare cinsinden yüz ölçümü, önceki hasar durumu ve binanın kullanım şekli bilgileri bulunur. Bunlar sigorta priminin hesaplanmasında da esas alınan bilgilerdir. Binanın sigorta bedeli ve hesaplama sonucu oluşan sigorta primi en sonda yer alır (Görsel 1.18).

**DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU
ZORUNLU DEPREM SİGORTASI POLİÇESİ**

DASK Poliçe No.: 0000-1111-22233344
Adres Kodu: 254448576
Bina Kodu: 1901954

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ	Telefon	0800 000 00 00
Acente Kodu	12345	Telefon	0800 000 00 11

POLİÇE BİLGİLERİ

Yenileme/Ek Belge No.	0/0	Tazmin Tarihi	01.12.2022
İndirim/Sürprim Tipi	Bina Kat Sayısı	Başlangıç-Bitiş Tarihi	01.12.2022-01.12.2023

SİGORTALI BİLGİLERİ

Adı Soyadı	A..... P....		
Uyruk	T.C.	T.C. Kimlik No.	123*****789
Sabit Telefon	+90 800 *** ** 00	Cep Telefonu	+90 512 *** ** 00
İletişim Adresi Mahallesi Caddesi No.: Şişli/İSTANBUL		

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı	A..... P....		
Uyruk	T.C.	T.C. Kimlik No.	123*****789
Sabit Telefon	+90 800 *** ** 00	Cep Telefonu	+90 512 *** ** 00
İletişim Adresi Mahallesi Caddesi No.: Şişli/İSTANBUL		

SİGORTALI YERE İLİŞKİN BİLGİLER

İl/İlçe/Bucak-Köy	İstanbul/Şişli		
Adres Mahallesi Caddesi No.		
Tapu Bağımsız Bölüm No.		Parsel/Sayfa	-/-
Ada/Pafta	-/-	Bina İnşa Yılı	2007-2019
Bina İnşa Tarzı	Betonarme	Daire Kullanım Şekli	Mesken
Toplam Kat Sayısı	19 ve üzeri	Evrak Tarih Sayı	
Hasar Durumu	Hasarsız	Tarife Fiyatı	0,002350
Daire Yüz Ölçümü	127	Poliçe Primi	636,22 TL
Sigorta Bedeli	383.032,00 TL		
Oto. Yeni. Süresi			

YETKİLİ SİGORTA ŞİRKETİ- ACENTE ADI	SİGORTALI-SİGORTA ETTİREN ADI SOYADI- İMZA

Görsel 1.18: DASK zorunlu deprem sigortası poliçesi örneği

SIRA SİZDE

Oturduğunuz evin sigorta bedeli ve zorunlu deprem sigortası primini hesaplayınız. Kendinizi sigortalı ve sigorta ettiren olarak varsayıp, evinizin bilgilerinizi de kullanarak aşağıdaki poliçeyi doldurunuz.

DOĞAL AFET SİGORTALARI KURUMU
ZORUNLU DEPREM SİGORTASI POLİÇESİ

DASK Poliçe No.: 0000-1111-22233344
Adres Kodu: 254448576
Bina Kodu: 1901954

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ	Telefon	0800 000 00 00
Acente Kodu	12345	Telefon	0800 000 00 11

POLİÇE BİLGİLERİ

Yenileme/Ek Belge No.	0/0	Tazmin Tarihi	
İndirim/Sürprim Tipi	Bina Kat Sayısı	Başlangıç-Bitiş Tarihi	

SİGORTALI BİLGİLERİ

Adı Soyadı		T.C. Kimlik No.	
Uyruk		Cep Telefonu	
Sabit Telefon			
İletişim Adresi			

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı		T.C. Kimlik No.	
Uyruk		Cep Telefonu	
Sabit Telefon			
İletişim Adresi			

SİGORTALI YERE İLİŞKİN BİLGİLER

İl/İlçe/Bucak-Köy			
Adres			
Tapu Bağımsız Bölüm No.		Parsel/Sayfa	
Ada/Pafta		Bina İnşa Yılı	
Bina İnşa Tarzı		Daire Kullanım Şekli	
Toplam Kat Sayısı		Evrak Tarih Sayı	
Hasar Durumu		Tarife Fiyatı	
Daire Yüz Ölçümü		Poliçe Primi	
Sigorta Bedeli			
Oto. Yeni. Süresi			

YETKİLİ SİGORTA ŞİRKETİ- ACENTE ADI	SİGORTALI-SİGORTA ETTİREN ADI SOYADI- İMZA

6. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Zorunlu Deprem Sigortası Afişi

UYGULAMA SÜRESİ: 1 ders saati

AMAÇ : Zorunlu deprem sigortasını açıklamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulamada sizden zorunlu deprem sigortası hakkında tanıtıcı afiş hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Zorunlu deprem sigortasını inceleyiniz.
2. DASK hakkında bilgi veriniz.
3. Zorunlu deprem sigortasını tanımlayınız.
4. Zorunlu deprem sigortasının kapsamını açıklayınız.
5. Zorunlu deprem sigortası kapsamı dışında kalan hâlleri belirtiniz.
6. Azami teminat tutarı hakkında bilgi veriniz.
7. Poliçe prim ve bedeli hesaplama hakkında bilgi veriniz.
8. Risk gerçekleştiğinde sigortalının/sigorta ettirenin yükümlülükleri hakkında bilgi veriniz.
9. Hasar işlemleri hakkında bilgi veriniz.
10. Verilen bilgilerin doğru, güncel ve yeterli olmasına dikkat ediniz.
11. Konu ile ilgili görseller kullanınız.
12. Elde ettiğiniz bilgi ve görselleri kullanarak afiş hazırlayınız.
13. Afiş için A3 boyutunda kâğıt, karton ya da fon kartonu kullanınız.
14. Konuları sıralı ve düzenli şekilde afişe yerleştiriniz.
15. Afiş kenar boşlukları ve afişteki öğeler arasındaki boşlukların orantılı olmasını sağlayınız.
16. Afişte kullanılan yazıların yazım kurallarına uygun olmasına dikkat ediniz.
17. Afiş hazırlarken kesme yapıştırma gibi işlemler yapılacaksa iş sağlığı ve güvenliğine dikkat ediniz.
18. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde kitabın “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-1.6 Zorunlu Deprem Sigortası Afişi Uygulaması Kontrol Listesi” kullanılacaktır.

A) Aşağıdaki ifadelerin başındaki boşluğa ifadeler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Zorunlu sigortalar diğer sigorta branşlarından ayrı olarak ele alınan sigorta türüdür.
2. () Zorunlu sigorta yaptırmanın temel amacı kamunun yararını gözetmek ve korumaktır.
3. () Zorunlu sigorta poliçelerinde hatalı hesaplanan teminat tutarları aynı şekilde kalır.
4. () Zorunlu sigortaların konuları ve kapsamları farklılık gösterse de teminatları aynıdır.
5. () Ticaret, sanayi, sağlık gibi sektörlerde faaliyet gösteren tüzel kişiler zorunlu sigorta yaptırmak zorundadır.
6. () Bazı sigorta branşlarının yaptırılması kamu faydası gözetilerek zorunlu tutulmuştur.
7. () Karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası, günlük kullanımda trafik sigortası olarak bilinir.
8. () Trafik sigortası ilk olarak Karayolları Trafik Kanunu ile 1953 yılında uygulanmaya konmuştur.
9. () Kaza nedeniyle araç sahibinin aracında meydana gelen hasar, trafik sigortası kapsamındadır.
10. () Hasar alan aracın değer kaybı belirlenirken öncelikle aracın baz değer kaybı hesaplanır.
11. () Trafik sigortası zorunlu olduğu için poliçede vade, süresiz olarak görünür.
12. () Trafik sigortası poliçe sözleşmesi, kurulduğu saat itibarıyla başlar.
13. () 5.0 endeks puanı olan Türkiye, afet ve krizlere karşı yüksek riskli bir ülkedir.
14. () DASK, devlet desteği ile kurulmuş özel bir organizasyondur.
15. () Depremden sonra acil durum ve afet yönetimi ekipleri zaten hasar tespiti yapacağı için hasarlı konut sahiplerinin hasar ihbarında bulunmaması gerekir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doğru ve anlamlı biçimde tamamlayınız.

16. Kazaya karışan motorlu araçların hasar bilgilerikaydedilir.
17. Kaza sonucu ölen kişinin bakmakla yükümlü olduğu yakınlarının mağdur olmaması için verilen teminata denir.
18. Kazada hasar alan aracın değerinde meydana gelen eksilmeyi göstermek için eksper, inceleme ve değerlendirme yaparak hazırlar.
19. Yolcu taşıma ruhsatı olmayan aracın yolcu taşırken yaptığı kazadan doğan tazminatı sigortacı önce öder daha sonra sigortalıya eder.

20. Tarafların anlaştığı, trafik zabıtasına haber verilmesine gerek olmayan maddi hasarlı kazalarda doldurulur.
21. Bir anda gerçekleşen risk sonucunda insanların mücadele etmekte zorlandığı, hayat standartlarının değiştiği, maddi ve manevi kayıpların yaşandığı insan kaynaklı ya da doğal olaylara denir.
22. DASK adına beşer yıllık süreler içinde zorunlu deprem sigortası uygulamalarını yürütür.
23. Yer katmanlarının hareket ederek yer yüzeyinde titreşimler oluşturduğu doğa olayına denir.
24. Evdeyken deprem gerçekleştiği sırada panik yapmadan prensibiyle güvenli bir yer bulunup depremin geçmesi beklenir.
25. Zorunlu deprem sigortası kapsamında tutarı gerekli belgeler temin edildikten sonra tazminat içinde DASK tarafından ödenir.

C) Aşağıdaki soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

26. Zorunlu sigorta poliçesini yaptırmamanın ya da süresi dolan poliçeyi yenilememenin süreli cezası aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) 15 gün içinde para cezası, 1 ay içinde ruhsat ve izinlerin iptali
- B) 1 ay içinde para cezası, 3 ay içinde ruhsat ve izinlerin iptali
- C) 10 gün içinde para cezası, 3 ay içinde ruhsat ve izinlerin iptali
- D) 1 ay içinde para cezası, 2 ay içinde ruhsat ve izinlerin iptali
- E) 7 gün içinde para cezası, 1 ay içinde ruhsat ve izinlerin iptali

27. Aşağıdakilerden hangisi zorunlu sigorta yaptırmamanın nedenleri arasında yer almaz?

- A) Fertlerin servetinin korunması ve artırılması
- B) Kamunun menfaatinin korunması
- C) Millî servetin korunması
- D) Sosyal fayda ve toplum yararının sağlanması
- E) Emniyetin sağlanması ve korunması

28. Yeşil kart sigortasında teminat limitlerinin belirlenmesinde aşağıdakilerden hangisi geçerli olur?

- A) Sigortacı ve sigortalının aralarında yaptıkları sözleşme
- B) Zorunlu trafik sigortasında belirtilen limitler
- C) Motorlu Taşıtlar Büro Amirliğinin belirleyeceği limit
- D) Taşıtın kaza sırasında bulunduğu ülkenin Trafik Sigortası limitleri
- E) İhtiyari mali sorumluluk sigortası limitleri

29. Aşağıdakilerden hangisi zorunlu sigortaların sağladığı faydalardan biri değildir?

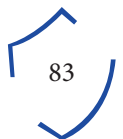
- A) Olası zararların sorumlusu olan fertlere zararı giderme konusunda kolaylık sağlar.
- B) Olası zararlarda zarar gören tarafların tedavi giderlerinin karşılanmasını sağlar.
- C) Tehlikeli faaliyetlerden doğabilecek risklere karşı üçüncü kişileri korur.
- D) Meydana gelebilecek risklerin maliyetlerinin düşürülmesini sağlar.
- E) Sigorta yaptıranı devlet otoritesine ve sigortacıya karşı korur.

30. Geçerli olduğu ülkelerde olası bir kaza durumunda başkalarına verilen maddi ve bedensel zararı o ülkenin yasalarına göre karşılayan, olası tazminat yükümlülüklerini üstlenen zorunlu sigorta türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kaza
- B) Yeşil kart
- C) Zorunlu deprem (DASK)
- D) Kasko
- E) Sorumluluk

31. Aşağıdaki sorumluluk sigortası branşlarından hangisi zorunlu değildir?

- A) Asansör kazalarında üçüncü kişilere karşı
- B) Karayolları motorlu araçlar
- C) Kıyı tesisleri deniz kirliliği
- D) Tehlikeli madde ve tehlikeli atık
- E) Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin

32. Trafik sigortası ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Trafik sigortasını ilk kez yaptıran sigortalı 7. basamaktan başlar.
- B) Sigortalı, kazasız her yıl için bir basamak ilerleyerek 1. basamağa kadar düşer.
- C) Kazasız yılın devamında hasarsızlık indiriminden faydalanılır.
- D) Trafik sigortası poliçesi zorunlu olduğu için süresizdir.
- E) Kaza ile ilgili tüm tazminat talepleri sigorta kapsamındadır.

33. İlk kez araç sahibi olan ve trafik sigortası yaptıran Ali, sigortalı olduğu bir yıl içinde hiç kazaya karışmamıştır.

Bu örnek olaya göre ertesi yıl trafik sigortası poliçesini yenilerken Ali aşağıdakilerden hangisiyle karşılaşır?

- A) Trafik sigortası iptal olur.
- B) 1. basamaktan 2. basamağa yükselir.
- C) 4. basamaktan 3. basamağa yükselir.
- D) Poliçe primini %45 fazla öder.
- E) Poliçe primini %10 indirimli öder.

34. Trafik sigortası priminin hesaplanmasında aşağıdakilerden hangisi etkili değildir?

- A) Sigorta ettirenin cinsiyeti
- B) Sigorta ettirenin yaşadığı şehir
- C) Sigortaya konu olan aracın sınıfı
- D) Bulunulan sigorta basamağı
- E) Sigortaya konu olan aracın hasar geçmişi

35. Aşağıdaki durumların hangisinde oluşan zarar trafik sigortası teminatı kapsamına girmez?

- A) Kazaya motorlu araç neden olduğunda
- B) Kaza, Türkiye sınırları içinde gerçekleştiğinde
- C) Kaza, kara yollarında gerçekleştiğinde
- D) Kazada maddi kayıplar meydana geldiğinde
- E) Kazada manevi kayıplar meydana geldiğinde

36. Aşağıdakilerden hangisi araç hasarında hasar işlemleri için talep edilen evraklardan biridir?

- A) Değer kaybı beyanı B) Araç ruhsatı C) Epikriz raporu
D) Adli muayene raporu E) Veraset ilamı

37. I- İnsanların depremin ekonomik yükünü tek başlarına kaldıramaması

II- Depremlerin devlet hazinesine ekonomik yük oluşturması

III- Depremlerin ekonomik yükünün uluslararası piyasaya dağıtılablmesi

IV- Halktan toplanacak vergilerle afet havuzu oluşturulabilmesi

Yukarıda verilen nedenlerden hangileri deprem sigortasının zorunlu olmasında etkili olmuştur?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) III ve IV
D) I, II ve III E) I, II, III ve IV

38. Aşağıdakilerden hangisi zorunlu deprem sigortası kapsamında değildir?

- A) Mesken olarak kullanılan bina
B) Apartmanın kömürlüğü
C) Apartman altındaki iş yeri
D) Şehir merkezindeki okul
E) Kat irtifakı olan inşaat

39. Konutun aşağıdaki özelliklerinden hangisi zorunlu deprem sigortası primini belirleyen etkenlerden değildir?

- A) Bulunduğu deprem bölgesi B) Sahibi C) Yapı tarzı
D) Yapı tarzı birim m² maliyeti E) Brüt yüz ölçümü

40. Üçüncü deprem bölgesinde bulunan 120 m² betonarme bir evin sırayla sigorta bedeli ve sigorta primi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 124.800 TL / 329 TL B) 124.800 TL / 188 TL C) 180.960 TL / 273 TL
D) 180.960 TL / 188 TL E) 180.960 TL / 478 TL

2. ÖĞRENME BİRİMİ

**ZORUNLU SORUMLULUK
SİGORTALARI**

KONULAR

- 2.1. KARAYOLU YOLCU TAŞIMACILIĞI ZORUNLU KOLTUK FERDÎ KAZA SİGORTASI
- 2.2. DENİZ ARAÇLARI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI
- 2.3. KIYI TESİSLERİ DENİZ KİRLİLİĞİ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI
- 2.4. TIBBİ KÖTÜ UYGULAMAYA İLİŞKİN ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI
- 2.5. ÖZEL GÜVENLİK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI
- 2.6. TEHLİKELİ MADDELER VE TEHLİKELİ ATIK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI
- 2.7. TÜPGAZ ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI
- 2.8. MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDÎ KAZA SİGORTASI
- 2.9. ZORUNLU PAKET TUR SİGORTASI
- 2.10. ZORUNLU SERTİFİKA MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

TEMEL KAVRAMLAR

maden, maden çalışanları, paket tur, elektronik sertifika, elektronik imza, zaman damgası, zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası, maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası, zorunlu paket tur sigortası

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

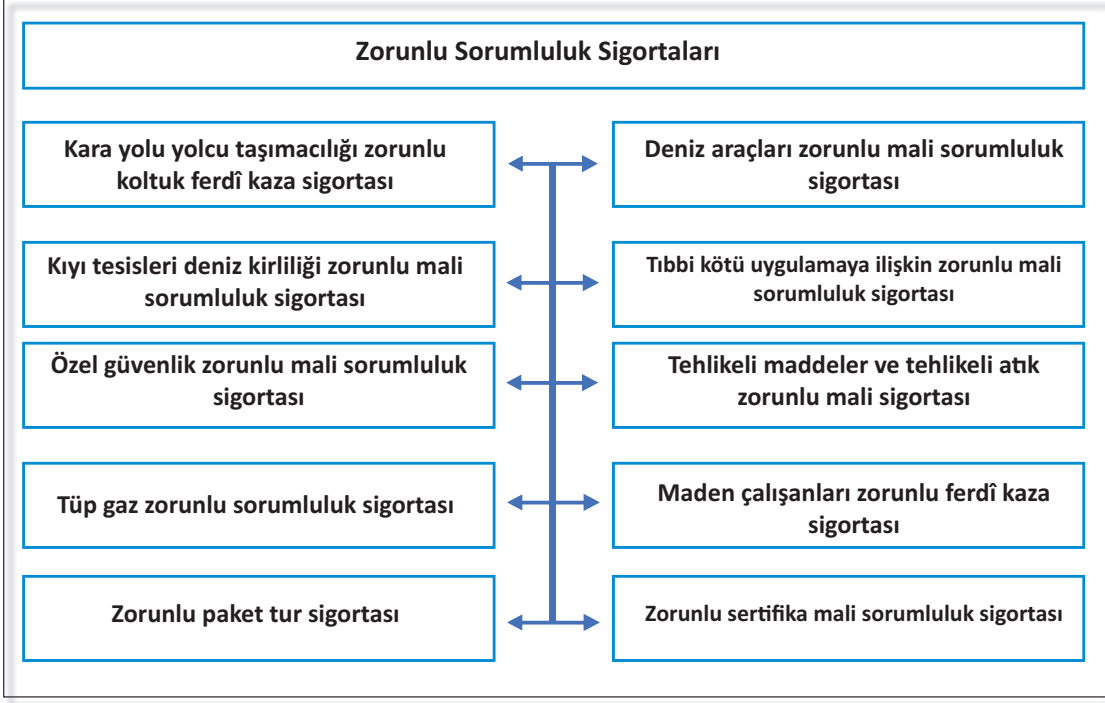
- ♦ Zorunlu sorumluluk sigortaları
- ♦ Zorunlu sorumluluk sigortalarının kapsamı
- ♦ Zorunlu sorumluluk sigortalarının teminatları
- ♦ Zorunlu sorumluluk sigortalarının teminat dışı kalan hâlleri
- ♦ Zorunlu sorumluluk sigortalarında sigortalı ve/veya sigorta ettirenin yükümlülükleri
- ♦ Zorunlu sorumluluk sigortaları poliçeleri

HAZIRLIK SORULARI

1. Devlet tarafından bazı sigorta türleri zorunlu tutulmasaydı sizce ne gibi sonuçlar ortaya çıkardı? Fikirlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Zorunlu sigortasını yaptırmadığınız bir sorumluluğunuzdan kaynaklı olarak bir kişi zarar görürse ve sizin bu zararı karşılayacak maddi gücünüz de yoksa ne gibi sorunlar yaşayabilirsiniz?

2. ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTALARI

Zorunlu sorumluluk sigortaları devlet tarafından yapılması zorunlu kılınmış, sigortalıları mali kayıplara ve can kayıplarına karşı koruyan sigortalardır. Bu sigorta branşları on başlık altında incelenmiştir (Şema 2.1).

Şema 2.1: Zorunlu sorumluluk sigortaları

2.1. KARAYOLU YOLCU TAŞIMACILIĞI ZORUNLU KOLTUK FERDİ KAZA SİGORTASI

Ulaşım ağında ve ekonomide yaşanan gelişmeler kişilerin daha fazla seyahat etmelerine olanak sağlamıştır. Bu durum tüm taşımacılık alanlarında olduğu gibi kara yolu taşımacılığının da yoğunluğunu arttırmıştır. Bu yoğunluk, trafik kazası sayılarında artışa neden olmuştur. Yaşanan kazalar sonucu kişilerin uğradıkları bedensel zararın tazmini için devlet bazı önlemler almıştır.

BİLGİ KUTUSU

TÜİK'in 2021 yılında yayınladığı rapora göre Türkiye'de 2020 yılında 983.808 adet trafik kazası olmuş, bu kazalarda toplam 4.866 kişi vefat etmiş ve 226.266 kişi yaralanmıştır.

Kaynak: TÜİK

Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası, 25.3.2004 tarihinde yürürlüğe girmiş ve Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca yapılması bir sigorta branşı olarak belirlenmiştir. Can sigortaları kapsamında yer alan bir ferdi kaza sigortası dalıdır. Seyahat öncesinde tüm yolculara, sürücülere ve yardımcı personele bu sigortanın yaptırılması zorunludur. Aksi takdirde yolcuların, sürücülerin ve yardımcı personelin seyahate başlaması mümkün değildir. Sigortanın yaptırılması taşımacının sorumluluğundadır.

2.1.1. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortasının Kapsamı

Yolcu taşımacılığı kapsamında yurt içi ve yurt dışı seyahatleri sırasında yolcuları, sürücülerini ve yardımcı personeli her türlü kazaya karşı teminat altına alır. Sigorta, seyahat başlangıcından bitimine kadar geçerliliğini korur ve park hâlinde ya da dinlenme tesislerinde gerçekleşebilecek kazalar da kapsam dâhilindedir. Bu kazalar nedeniyle oluşabilecek sakatlık, ölüm ve tedavi tazminatları karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası kapsamındadır.

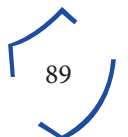
Sigortalının iradesi dışında aniden meydana gelen ve bedensel sakatlığa, tedaviye ya da ölüme neden olan olaylar **kaza** olarak nitelendirilir (Görsel 2.1). Ani hareket sonucunda sinir ve kaslarda incinme, kopma, burkulma; bedende yanık oluşması ve aniden ortaya çıkan zararlı gazların solunması da kaza sayıldığından sigorta kapsamındadır.

Görsel 2.1: Kaza

Bazı hâller kaza kapsamı dışında bırakılmıştır. Bu hâller şunlardır:

- Her türlü hastalık durumu
- Poliçede belirtilen kaza sonucunda gerçekleşmediği takdirde donma, tıkanıklık; sıcaklık ya da güneş çarpması kaynaklı etkiler
- Akıl sağlığına ve ruhsal bozukluklara bakılmaksızın intihar ve intihara teşebbüs
- Alkol, zararlı madde veya uyuşturucu kaynaklı etkiler
- Sigortalıya poliçe kapsamındaki kazanın gerektirdiği durumlar dışında uygulanan tedavi ve tıbbi müdahaleler sonucunda oluşmuş sakatlık ya da ölüm

2.1.2. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza Sigortasının Teminatları

Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortası can sigortaları kapsamında olduğu için tazminatların tamamı sigortalının hayatını riske atan ya da tedavi gerektiren durumlar için ödenir. Bu teminatlar; tedavi giderleri teminatları, sakatlık teminatları ve ölüm teminatları olmak üzere üçe ayrılır (Şema 2.2).

Şema 2.2: Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortası teminatları

2.1.2.1. Tedavi Giderleri Teminatı

Çeşitli nedenlerle sağlığı bozulmuş kişileri sağlıklı bireyler hâline getirmek için kullanılan bilimsel ve tıbbi yöntemlerin tamamına **tedavi** denir (Görsel 2.2).

Görsel 2.2: Tedavi

Poliçede belirtilen kazanın oluşması sonrasında sigortalı yalnızca tedavi görerek eski sağlığına kavuşabilir. Kaza anından itibaren 2 yıl içinde sigortalının kazadan kaynaklı, ayakta ya da yatarak yapılan tedavilerine ait giderler, doktor ücretleri ve nakil ücretleri poliçede belirtilen tedavi giderleri tutarından karşılanır.

Kaza sonrası sigortalının dışlarında meydana gelen hasarlar tedavi giderleri teminat tutarının en çok %30'una kadar karşılanır. Sigortalının tedavi giderleri başka bir sigorta poliçesi tarafından sigortalanmışsa giderler öncelikle bu sigorta tarafından karşılanır.

2.1.2.2. Sakatlık Teminatı

Yaralanma ya da ağır darbe sonucu kişinin vücudundaki herhangi bir organı kullanamaz hâle gelmesine **sakatlık** denir (Görsel 2.3).

Herhangi bir organın tamamen veya kısmen kaybı organın işlevini yerine getirememesine neden olacağından sakatlık ortaya çıkmış olur. Özellikle yaşanan büyük trafik kazalarında kişiler ağır darbeler alıp sakat kalabilir. Kazanın yaşandığı andan itibaren 2 yıl içinde, sigortalının kazadan kaynaklı sakatlık durumu kesinlik kazanırsa sigortalıya sakatlık tazminatı ödenir. Bu 2 yıllık süre içinde sigortalının kazadan kaynaklı tedavisine ait giderler tedavi giderleri teminatından karşılanır.

Görsel 2.3: Sakatlık

Kazadan önce eksik olan bir organ veya organ kısmının tazmini sakatlık teminatından karşılanmaz. Ancak eksik olan organ veya organ kısmı kaza nedeniyle daha fazla zarar görmüşse bu zarar, teminat kapsamına alınır. Bu durumda organın önceki sakatlık yüzdesi ile kaza sonrası sakatlık yüzdesi karşılaştırılarak oluşan fark üzerinden tazminat hesaplanır.

ÖRNEK

Ceyhun Bey ve Dilek Hanım'ın seyahat ettikleri otobüs trafik kazası geçirmiştir. Her ikisinde de %70 oranında görme kaybı oluşmuştur. Ceyhun Bey'in önceden %40 oranında görme kaybı olduğu hastane raporu ile sabittir. Böyle bir durumda sakatlık teminatı tutarının göz için 50.000 TL olduğu düşünülürse ödenecek sakatlık tazminatları şöyle hesaplanır:

Dilek Hanım'a ödenecek tazminat tutarı: $50.000 \times \%70 = 35.000$ TL

Ceyhun Bey'e ödenecek tazminat oranı: kaza sonrası oran %70 – kaza öncesi oran %40
= %30

Ceyhun Bey'e ödenecek tazminat tutarı: $50.000 \times \%30 = 15.000$ TL

Gerçekleşen kazada sigortalının birden fazla organında sakatlık oluşmuş olabilir. Bu durumda ödenecek tazminat toplam sakatlık teminatı tutarını aşamaz. En geç 2 yıl içinde, sigortalının yaşadığı kazanın sakatlığa neden olduğu tespit edilirse Tablo 2.1'de belirtilen oranlarda tazminat ödenir.

Tablo 2.1: Sakatlık Tazminat Ödeme Oranları

Kaza Sonrası Ortaya Çıkan Sakatlık	Ödenecek Teminat Oranı (%)	
	Sağ	Sol
İki gözün tamamen kaybı	100	
İki kolun veya iki elin tamamen kaybı	100	
İki bacağın veya iki ayağın tamamen kaybı	100	
Bir kol veya bir el ile birlikte bir bacağın veya bir ayağın tamamen kaybı	100	
Genel felç	100	
Şifa bulmaz akli denge bozukluğu	100	
	Sağ	Sol
Kolun veya elin tamamen kaybı	60	50
Omuz hareketinin tamamen kaybı	25	20
Dirsek hareketinin tamamen kaybı	20	15
Bilek hareketinin tamamen kaybı	30	25
Başparmak ile işaret parmağının tamamen kaybı	25	20
Başparmak ile birlikte başka bir parmağın (işaret parmağı dışında) tamamen kaybı	25	20

İşaret parmağı ile birlikte başka bir parmağın (başparmak dışında) tamamen kaybı	20	15
Başparmak ve işaret parmağı dışındaki üç parmağın tamamen kaybı	25	20
Yalnız başparmağın tamamen kaybı	20	15
Yalnız işaret parmağının tamamen kaybı	15	10
Yalnız orta parmağın tamamen kaybı	10	8
Yalnız yüzük parmağının tamamen kaybı	8	7
Yalnız küçük parmağın tamamen kaybı	7	6
Bir bacağın dizden yukarısının tamamen kaybı	50	
Bir bacağın dizden aşağısının tamamen kaybı	40	
Bir ayağın tamamen kaybı	40	
Bir ayağın -bütün parmaklar dâhil- kısmen kesilmesi	30	
Bir kalçanın hareketinin tamamen kaybı	30	
Bir dizin hareketinin tamamen kaybı	20	
Bir ayak bileğinin hareketinin tamamen kaybı	15	
Bir ayak başparmağının tamamen kaybı	8	
Kırılan bir bacağın iyi kaynamaması	30	
Kırılan bir ayağın iyi kaynamaması	20	
Bir bacağın 5 santimetre veya daha fazla kısalması	15	
Bir gözün tamamen kaybı veya iki gözün görme gücünün yarı yarıya kaybı	25	
Her iki kulakta tamamen duyma kaybı	40	
Bir kulakta tamamen duyma kaybı	10	
Kırılan alt çenenin iyi kaynamaması	25	
Bel kemiğinin belirgin bir eğilme nedeniyle hareketsizliği	30	
Göğüs kafesinde sürekli şekil bozukluğu yapan kaburga kırıklığı	10	

Tablo 2.1'de verilen oranlar sigortalının sağ tarafını kullandığı varsayımıyla hazırlanmıştır. Sigortalının solak olması durumunda sağ ve sol oranları yer değiştirilerek uygulanır.

2.1.2.3. Ölüm Teminatı

Sigorta kapsamında olan kaza riskinin gerçekleşmesi nedeniyle sigortalının ölümü hâlinde sigortalının yakınlarına tazminat ödenir. Ödenen tazminat, belirtilen tutarın %100'ü oranındadır. Tazminat ödemesi için ölümün kaza anında gerçekleşmiş olması şartı aranmaz. Kaza anından itibaren 2 yıl içinde kazada oluşan yaralanma ve sakatlıklar nedeniyle ölümün gerçekleşmesi hâlinde sigortalının varisleri tazminat almaya hak kazanır.

Kaza sonucu tedavi gören ve 2 yıl içinde vefat eden sigortalının tedavi masrafları, tedavi

giderleri teminatından karşılanır. Sigortalı vefat ettiğinde ise ölüm teminat bedelinin tamamı hak sahiplerine ödenir. Ancak sigortalı, yaşanan kaza sonucu sakat kalmış, sakatlık teminatından faydalanmış ve bu kazaya bağlı olarak 2 yıl içinde vefat etmiş ise hak sahipleri, ölüm teminat tutarının tamamını değil sigortalıya ödenen sakatlık tazminatı ile ölüm teminat tutarı arasındaki fark kadar tazminat alır.

2.1.3. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Gerçekleşen kazaya doğrudan veya dolaylı neden olan bazı hâllerde kaza sonucunda zarar gören sigortalı, teminat kapsamı dışında tutulur. Bu hâller şunlardır:

- Her türlü iç ve dış savaş, düşman saldırısı, istila, ihtilal, halk ayaklanması, isyan ve bunlara bağlı askerî hareket
- Grevler, lokavt edilmiş işçi hareketleri, halk hareketleri ve kavgalara katılma
- Terör eylemleri, terör eylemlerinden doğan sabotaj ve bunları önlemek için yapılan müdahaleler
- Aracın terör eylemlerinde kullanıldığını ya da kullanılacağını bilerek araca binme
- Nükleer, kimyasal ve biyolojik tehditler ve bunların engellenmesi için alınan tedbirler
- Cinayet, cürüm ya da bunları işlemeye teşebbüs
- Tehlikede bulunan kişiyi ya da malları kurtarma durumu hariç sigortalının bilerek ve isteyerek kendini ağır tehlikeli duruma sokması
- Çalınmış ya da gasp edilmiş taşıtın çalındığını ya da gasp edildiğini bilerek taşıta binme
- Poliçe kapsamındaki kazalar dışında suda boğulma olayı

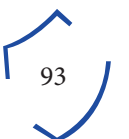

2.1.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Poliçede belirtilen kazanın gerçekleşmesi sonrasında sigortalılar sigortacıya doğrudan tazminat talebinde bulunabilir. Teminat kapsamına giren olayı sigorta ettiren veya sigortalı, olay yurt içinde gerçekleşmişse 30 gün, yurt dışında gerçekleşmişse 60 gün içinde sigortacıya bildirmek zorundadır. Bu bildirimde kazananın yeri, tarihi, sebebi, olaya ilişkin rapor ve tutanaklar, tedaviye ilişkin sağlık kurumlarından alınan rapor ve sigortacının talep edeceği diğer belgelerin teslim edilmesi zorunludur.

Sigortacı, verilen hastane raporları haricinde sigortalının sağlık durumunu kontrol ettirmek için sigortalıyı muayene ettirme hakkına sahiptir. Bu durumda sigortalı, sigortacının sağlayacağı doktor kontrolüne katılmak zorundadır. Ayrıca sigortalı, doktorun tedavi ile ilgili tavsiye ve direktiflerine uymakla mükelleftir. Bu sürecin masraflarının tamamı sigortacı tarafından karşılanır.

Poliçede belirtilen teminat tutarlarından sigortacı tarafından hak sahibi kişi ya da kişilere tazminat gerektiren duruma göre ödeme yapılır. Ölüm durumunda teminatın tamamı ödenir.

Tedavi ile iyileşme durumunda tedavi giderleri teminat tutarı dâhilinde karşılanır. Sakatlık durumunda ise hak sahibine Tablo 2.1'de belirtilen oranlarda ödeme yapılır. Ancak sigortalı ve sigortacının ödenecek tutarda anlaşamaması durumunda hakem-bilirkişi kararına başvurulması kararlaştırılabilir. Hakem-bilirkişinin vereceği karar kesindir ve taraflar bu karara uymak zorundadır.

Tek hakem-bilirkişi varsa hakem-bilirkişinin ücreti taraflar arasında eşit miktarda bölüşülerek ödenir. Taraflar kendileri birer hakem-bilirkişi tayin ederlerse her taraf kendi tuttuğu hakem-bilirkişinin ücretini öder. İki hakem-bilirkişinin raporu arasında fark olması durumunda üçüncü hakem-bilirkişiye başvurulur. Üçüncü hakem-bilirkişinin ücreti taraflar arasında eşit miktarda bölüşülerek ödenir.

Tüm belgeler ve evraklar sigorta şirketine eksiksiz teslim edildikten sonra şirket, teminat kapsamında yer alan tazminat tutarını 8 (sekiz) iş günü içinde sigortalıya ödemek zorundadır.

1. ETKİNLİK

Etkinliği yönergeye uygun şekilde gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Sınıfı öğrenci sayısı eşit olacak şekilde dört gruba ayırınız.
2. Aşağıda verilen soruların her birini birer A4 kâğıdının en üstüne yazınız.
3. Her gruba rastgele 1 soru kâğıdı veriniz.
4. Grupların önlerine gelen soruları kâğıda cevaplaması için 5 dakika süre tanıyınız.
5. Süre tamamlandığında gruplar arasında soru kâğıtlarını sırayla değiştiriniz. Her grubun diğer gruptan gelen soru kâğıdına kendi cevabını da yazması için beşer dakikalık süreyi tekrarlayınız.
6. Tüm gruplar tüm sorulara cevap verene kadar bu işlemi yapınız.
7. Çalışma tamamlandığında cevapları tüm sınıfla paylaşınız.
8. Cevapları sınıfça tartışarak eksikleri ve hataları gideriniz.

Sorular

1. **Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortasının kapsamını açıklayınız.**
2. **Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortası teminatlarını sıralayınız.**
3. **Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortası teminat dışı kalan hâlleri sıralayınız.**
4. **Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde sigortalı ve/veya sigorta ettirenin yükümlülüklerini sıralayınız.**

2.1.5. Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza Sigortası Poliçesi

Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortasında belirlenen genel ve özel şartların uygulamaya konması için sigortacı ve sigorta ettiren arasında poliçenin düzenlenmiş olması gerekir. Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortası poliçesi örneği Görsel 2.4'te gösterilmiştir.

KARAYOLLARI YOLCU TAŞIMACILIĞI ZORUNLU KOLTUK FERDÎ KAZA SİGORTA POLİÇESİ					
SATIŞ KANALI BİLGİLERİ					
Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T0000-TAG	Telefon	0800 000 00 00
POLİÇE BİLGİLERİ					
Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi	
1139359322	25/03/2022- 25/03/2023	-	25/03/2022-İSTANBUL/17.15	365 Gün	
SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ					
Adı Soyadı/Ünvanı	P..... T..... TAŞ. OTOM. İNŞAAT TEKS. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.				
İletişim Adresi	C.... Mahallesi M..... Caddesi No.1 Daire No.40 SARIYER/İSTANBUL				
Müşteri Numarası	4*****8				
T.C. Kimlik Numarası	123*****789				
Telefon	+90 123 *** ** 00				
E-posta	*****@****.com				
SİGORTA KONUSU ARAÇ BİLGİLERİ					
Marka	AAAAA/BBBBB				
Model	27+1+1				
Plaka No.	34 PZR ...	Model Yılı	2020		
Şasi No.	C*****1	Motor No.	6543210		
Ruhsat/İkametgâh	İstanbul	Tescil Tarihi	10/10/2020		
Kullanım	OTOBÜS (18-30 KOLTUK)				
Yetki Belgesi Tipi					
PRİM BİLGİLERİ			ÖDEME PLANI		
Vergi Öncesi Prim	1.441,16 TL	Ödeme Vadesi	25/03/2022		
BSM Vergisi	72,06 TL	Ödenecek Prim	1.542,04 TL		
Güvence Hesabı	28,82 TL				
SİGORTA KAPSAMI			TEMİNAT LİMİTİ (TL)		
Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza (1 sürücü, 28 oturan yolcu)					
Ölüm	175.000 TL				
Sürekli Sakatlık	175.000 TL				
Tedavi	175.000 TL				

Görsel 2.4: Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigorta poliçesi örneği

Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası poliçesinin en üstünde poliçe türünü belirten başlık bulunur. Bu başlığın altında poliçe numarası, poliçenin başlangıç ve bitiş tarihleri, düzenlenme tarihi ve yeri; sigorta süresi, poliçeyi düzenleyen acentenin ünvanı, acente kodu, levha numarası ve telefon numarası yer alır.

Sigortalı bilgileri kısmında sigortalının adı ve soyadı ya da (sigortalı şirketse) ünvanı, adresi, müşteri numarası, vergi kimlik numarası, telefon numarası ve elektronik posta adresi bulunur.

Sigorta konusu araç bilgileri kısmında aracın plakası, motor ve şasi numaraları, kullanım şekli, markası, modeli, model yılı, tescil tarihi ve araca ait yetki belgesi varsa bu belgenin tip bilgisi yer alır.

Sigorta kapsamı kısmında sigorta poliçesinin kapsadığı kişi sayısı ve bu kişilere ait gerekli bilgiler ile ölüm, sakatlık ve tedavi teminat tutarları yer alır.

Prim bilgileri kısmında ise sigorta ettirenin ödemesi gereken prim tutarı, ödemenin peşin ya da taksitli olma durumu ve ödeme tarihi ya da taksit tarihleri bulunur.

SIRA SİZDE

Sayfa 95'te verilen poliçe örneğini inceleyiniz. Aşağıda verilen soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız.

1. Riskin gerçekleşmesi durumunda tazminat hakkından yararlanacak taraf kimdir?

.....
.....

2. Prim tutarını ödeyen taraf kimdir?

.....
.....

3. Poliçedeki teminat tutarına göre solak sigortalının oluşacak bir kazada sağ elinin işaret parmağını kaybetmesi durumunda alacağı tazminat tutarını hesaplayınız.

.....
.....

4. Poliçedeki teminat tutarına göre sigortalının oluşacak bir kazada iki gözünü tamamen kaybetmesi durumunda alacağı tazminat tutarını hesaplayınız.

.....
.....

SIRA SİZDE

KARAYOLLARI YOLCU TAŞIMACILIĞI ZORUNLU KOLTUK FERDÎ KAZA SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	HATAY				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-1234	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	Police Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	01/02/2022- 01/02/2023	-	25/01/2022-HATAY/14.15	365 Gün

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	A..... SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
İletişim Adresi	G..... Mahallesi D..... Caddesi No.2 Daire No.5 ANTAKYA/HATAY
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTA KONUSU ARAÇ BİLGİLERİ

Marka	HHHH/NNNN		
Model	27+1+1		
Plaka No.	31 HTY ...	Model Yılı	2020
Şasi No.	M*****1	Motor No.	1*****3
Ruhsat/İkametgâh	HATAY	Tescil Tarihi	15/06/2020
Kullanım	OTOBÜS (18-30 KOLTUK)		
Yetki Belgesi Tipi			

PRİM BİLGİLERİ

Vergi Öncesi Prim	1.441,16 TL	ÖDEME PLANI	
BSM Vergisi	72,06 TL	Ödeme Vadesi	25/03/2022
Güvence Hesabı	28,82 TL	Ödenecek Prim	1.542,04 TL

SİGORTA KAPSAMI

TEMİNAT LİMİTİ (TL)

Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdî Kaza (1 sürücü, 28 oturan yolcu)	
Ölüm	175.000 TL
Sürekli Sakatlık	175.000 TL
Tedavi	175.000 TL

2.2. DENİZ ARAÇLARI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

Deniz araçlarının sigortalanması oldukça eski sigorta uygulamalarındandır. 18. yüzyılda İngiltere’de ticari malların taşınması için deniz araçları yoğun olarak kullanılmıştır. Bu durum deniz araçlarının sigortalanması ihtiyacını doğurmuş ve deniz araçları sigortasının ilk örnekleri bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Üç tarafı denizlerle çevrili Türkiye'nin karasularında, sahip olunan boğazların ve coğrafi konumun da etkisiyle yoğun deniz trafiği oluşmaktadır. Denizlerin ve boğaz hatlarının büyük yük gemileri ile birlikte ulaşım, gezi amaçlı resmî ve özel deniz araçları tarafından kullanılması çeşitli riskleri de beraberinde getirmektedir. Deniz araçlarının kullanımı sırasında yolcuların ve üçüncü kişilerin uğrayabileceği zararlara karşı ilgili kişi veya kurumlar tarafından sigorta yaptırılması, tarafların korunması için gereklilik hâline gelmiş ve kanunlar ile 13.08.2014 tarihinde zorunlu kılınmıştır.

BİLGİ KUTUSU

Denizcilik ve Ulaştırma Bakanlığının 2020 yılında yayınladığı deniz ticareti istatistikleri raporuna göre İstanbul Boğazı’ndan yıllık ortalama 44.614 adet gemi geçişi sağlanmaktadır.

Kaynak: Deniz Ticareti İstatistikleri (2020)

2.2.1. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yer alan limanlar (iskeleler) arasında ve Türkiye Cumhuriyeti limanları ile yabancı ülke limanları arasında yolcu taşıma işlerini yapan, düzenli sefer düzenleyen tüm gemilerin işletmecileri yolcuların ölüm ve yaralanma sorumluluğuna karşı deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadır. Ayrıca 13.01.2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre 12'den fazla kişi taşımak için ruhsat alan gemiler de bu sigortayı yaptırmak zorundadır.

Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası, poliçede belirlenen ticari amaçlı yolcu taşıyan deniz aracında meydana gelecek kaza, sabit ya da yüzer cisimlere çarpma veya çatma durumunda yolcuların veya üçüncü kişilerin uğrayacakları bedenî ve maddi zararlara ilişkin tazminat sorumluluğunu poliçede yazılı sigorta bedeli kadar karşılayan sigortadır (Görsel 2.5).

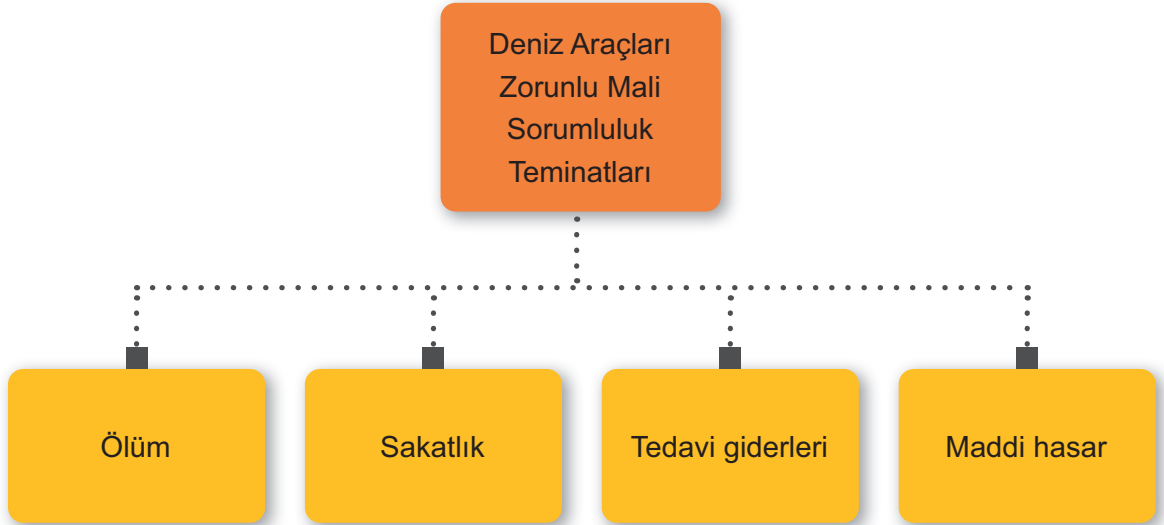
Görsel 2.5: Deniz aracı

Sigorta, deniz aracının duraklamalar da dâhil olmak üzere amacına uygun kullanımda bulunduğu sürede işletmeci, işleten veya donatının sorumluluğunu kapsar. Sigortalının haksız taleplere karşı da korunmasını sağlar. Poliçede aksi belirtilmemiş ise Türkiye saati ile öğlen 12.00'de başlar ve bitiş tarihinde öğlen 12.00'de sona erer.

2.2.2. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları

Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası ölüm, sakatlık, tedavi giderleri, maddi hasar teminatları kapsamında sigortalıyı korur (Şema 2.3).

Şema 2.3: Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatları

Ölüm Teminatı: Deniz araçları kazasında ölümüne sebep olunan kişinin yardımından yoksun kalanlara destekten yoksun kalma tazminatı ödenir.

Sakatlık Teminatı: Deniz araçları kazasında zarar gören kişinin kaza nedeniyle geçici veya daimî (sürekli) sakatlanması durumunda kişiye sakatlık tazminatı ödenir. Bu tazminatın ödenmesi için tıbbi tedavinin sona ermesi ve sakatlığın ilgili sağlık kuruluşlarınca tespit edilmesi gerekir.

Tedavi Giderleri Teminatı: Deniz araçları kazası nedeniyle zarar görenlerin hastane ya da diğer yerlerdeki ilk yardım, muayene, kontrol, tedavi (ayakta veya yatarak) giderleri karşılanır.

Maddi Hasar Teminatı: Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesinin önemli bir parçasıdır. Bu teminat, deniz aracında bulunan veya taşınan bagajların yanı sıra, deniz aracıyla taşınan taşıtların bagajlarını, yolcu olmayan üçüncü şahısların mülklerine gelebilecek zararları da kapsar. Ayrıca, deniz aracının neden olduğu deniz kirliliği ve enkaz kaldırma işlemleri de bu teminatla güvence altına alınır. Bu teminat, denizcilik faaliyetleri sırasında meydana gelebilecek maddi zararların etkilerini azaltmada hayati bir rol oynar. Sigortalıya, deniz yoluyla taşımacılık sırasında meydana gelebilecek beklenmedik olaylara karşı bir güvenlik ağı sağlar.

Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında asgari teminat limitleri Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Tarife ve Talimat Tebliği'nde belirlenmiştir (Tablo 2.2).

Tablo 2.2: Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Kapsamında Asgari Teminat Limitleri

ASGARİ TEMİNAT LİMİTLERİ					
	Maddi Teminatlar			Ölüm, Sakatlık, Tedavi Giderleri	
	Bagaj Başına	Araç Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
Yolcu sayısı 12'den fazla olan deniz araçları	2.250 SDR	12.700 SDR	yolcu/araç kapasitesi X 2.250/12.700 SDR	250.000 SDR	yolcu kapasitesi X 250.000 SDR
Yolcu sayısı 12 veya 12'den az olan deniz araçları			yolcu kapasitesi X 2.500 TL	250.000 TL	yolcu kapasitesi X 250.000 TL

SDR: Uluslararası rezerv birimi

2.2.3. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Deniz araçlarının verebileceği zararlar poliçe limitleri kapsamında değerlendirilir. Ortaya çıkan zararların poliçede belirtilen hâllerden hangisi veya hangileri sebebiyle ortaya çıktığı iyi değerlendirilmelidir. Tazminat ödemelerinde, poliçede teminat altına alınan hâller ve teminat dışı bırakılan hâller dikkate alınır. Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışında kalan hâller şunlardır:

- Sigorta ettiren veya sigortalıdan gelen tazminat talepleri
- Eylemlerinden sigortalının sorumlu tutulduğu kişiler, gemi adamları ve kaçak olarak seyahat eden kişilerin uğradıkları zararlar
- Her türlü; savaş, istila, iç savaş, ihtilal, isyan, ayaklanma, çarpışma (savaş ilan edilmiş olsun veya olmasın) ve bu olayların sebep olduğu askerî hareketler sonucu oluşan zararlar
- Kamu otoritesinin tasarrufları nedeniyle ortaya çıkan zararlar
- Kimyasal, nükleer, biyolojik riskler ve bu riskler için alınan askerî tedbirler sonucu ortaya çıkan zararlar
- Grev, lokavt gibi işçi hareketlerine katılma sonucu ortaya çıkan zararlar
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda belirtilen terör eylemleri ve bu eylemler sonucu ortaya çıkan zararlar

- Yolcunun bilerek kendini tehlikeye maruz bırakacak hareketlerde bulunması sonucu ortaya çıkan zararlar
- Önlenmesi mümkün olmayan doğa olayından kaynaklanan zararlar
- Üçüncü kişinin kasıtlı olarak yaptığı bir fiil veya ihmalden kaynaklanan zararlar
- Deniz korsanlığı ve kaçırma sonucu oluşan zararlar
- Yolcunun bilerek kendine zarar vermesi sonucu ortaya çıkan zararlar
- Akli veya fiziki özürlü olan kişilerin refakatçi olmaksızın deniz aracında bulunması veya refakatçinin kusuru sebebiyle ortaya çıkan zararlar

2.2.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında zarar görenler, poliçede belirtilen teminat sınırları dâhilinde zararlarının karşılanmasını doğrudan sigortacıdan talep edebilir. Sigortacı zarar görenler ile poliçe limitleri dâhilinde anlaşabilir.

Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortasında sigortalı, sigortacının yazılı izni olmadan zarar görenlerin tazminat taleplerini kısmen veya tamamen kabul yetkisine sahip değildir. Bu sebeple sigortalı, zarar görenlere herhangi bir tazminat ödemesinde bulunamaz. Sigortalı, deniz taşımacılığı sırasında yolcuların güvenliği için tedbirleri almakla yükümlüdür (Görsel 2.6). Yolcular deniz taşımacılığı sırasında, belirlenmiş usul ve esaslara uymak zorundadır. Kazada zarar görenin kusurunun olması durumunda ödenecek tazminattan kusur oranında indirim yapılabilir.

Görsel 2.6: Can yeleği ve simidi

Riskin gerçekleşmesi hâlinde sigortalı, durumu öğrendiği tarihten itibaren en geç **on gün** içinde sigortacıya ihbarda bulunmalıdır. Risk yurt dışında gerçekleşmiş ise bu süre en geç **yirmi gün**dür. Sigortalı, kurtarma faaliyetlerinde bulunmalı ve sigortacı tarafından verilen görevleri yerine getirmelidir. Sigortacı tarafından istenen tüm bilgi ve belgeleri temin etmelidir.

Olay bir dava veya cezai kovuşturma konusu olmuşsa derhâl sigortacıyı haberdar etmelidir. Sigorta konusu için yapılmış başka sigorta poliçeleri varsa sigortacıyı bilgilendirmelidir.

Sigortacı gerekli gördüğü hâllerde; kamu otoritesi tarafından tutulan raporlar, ölüm varsa ölüm raporu, olay mahkemeye intikal etmişse mahkeme kararı, yaralanma varsa hastane raporu gibi belgeleri isteyebilir. Sigortacı sigortalının ihbarından itibaren kırk beş gün içinde tazminatı ödemelidir.

2. ETKİNLİK

Etkinliği yönergeye uygun şekilde gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Sınıfı öğrenci sayısı eşit olacak şekilde dört gruba ayırınız.
2. Aşağıda verilen soruların her birini birer A4 kâğıdının en üstüne yazınız.
3. Her gruba rastgele 1 soru kâğıdı veriniz.
4. Grupların önlerine gelen soruları kâğıda cevaplaması için 5 dakika süre tanıyınız.
5. Süre tamamlandığında gruplar arasında soru kâğıtlarını sırayla değiştiriniz. Her grubun diğer gruptan gelen soru kâğıdına kendi cevabını da yazması için beşer dakikalık süreyi tekrarlayınız.
6. Tüm gruplar tüm sorulara cevap verene kadar bu işlemi yapınız.
7. Çalışma tamamlandığında cevapları tüm sınıfla paylaşınız.
8. Cevapları sınıfça tartışarak eksikleri ve hataları gideriniz.

Sorular

1. Deniz araçları mali sorumluluk sigortası kapsamını açıklayınız.
2. Deniz araçları mali sorumluluk sigortası teminatlarını sıralayınız.
3. Deniz araçları mali sorumluluk sigortası teminat dışı kalan hâlleri sıralayınız.
4. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde sigortalı ve/veya sigorta ettirenin yükümlülüklerini sıralayınız.

2.2.5. Deniz Araçları Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi

Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortasında sigortacının sorumlu olduğu limitler sigortanın kapsamına göre belirlenir. Bu sebeple poliçe, genel ve özel şartlar dikkate alınarak hazırlanır. Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesinin örneği Görsel 2.7'de gösterilmiştir.

DENİZ ARAÇLARI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ					
SATIŞ KANALI BİLGİLERİ					
Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-1234	Telefon	0 800 000 00 00
POLİÇE BİLGİLERİ					
Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi	
1234567890	11/02/2022- 11/02/2023	-	08/01/2022-İSTANBUL/14.40	365 Gün	
SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ					
Adı Soyadı/Ünvanı	K..... B.....				
İletişim Adresi	T..... Mahallesi M..... Sokak No.3 TUZLA/İSTANBUL				
Müşteri Numarası	2*****8				
T.C. Kimlik Numarası	123*****789				
Telefon	+90 123 *** ** 00				
E-posta	*****@****.com				
SİGORTA KONUSU ARAÇ BİLGİLERİ					
Teknenin Adı	BONCUK	İnşa Yılı	2021		
Kullanım Amacı	Özel	Yapı Tarzı	Fiber		
Seyir Alanı	Karadeniz, Marmara Denizi	Tipi	Sürat Teknesi		
Yatma Yeri	PENDİK	Boy	4.97 metre		
Bayrak	TÜRKİYE	Eni	2 metre		
		Max. Hız	40 mil		
PRİM BİLGİLERİ					
		ÖDEME PLANI	ÖDEME TARİHİ	TUTAR (TL)	
Tahsil Tekne Primi	625,96	1. Taksit	08/02/2022	357,26	
Tahsil Vergi Öncesi Prim	625,96	2. Taksit	08/03/2022	300,00	
Gider Vergisi	31,30				
Tahsil Brüt Primi	657,26				
SİGORTA KAPSAMI					
			SİGORTA BEDELİ (TL)		
Tekne			453.500,00		
Gövde Makine ve Teçhizat			200.000,00		
Dıştan Takma Motorlar			220.000,00		
Özel Donanım			33.500,00		
Ferdî Kaza Teminatı					
Ölüm			50.000,00		
Sürekli Sakatlık			50.000,00		
Tedavi Masrafları			5.000,00		

Görsel 2.7: Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi örneği

Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi genellikle birkaç sayfadan oluşur. Poliçede sigortacı bilgileri, sigortalı bilgileri, sigortanın kapsamı, genel şartlar, özel şartlar gibi sigortaya ilişkin bilgiler yer alır. Sigorta poliçelerinin şekli ana hatları ile kanunda belirlenmiştir. Sigorta şirketleri poliçeye kendi amblem, slogan veya özel şartlarını ekleyebilir. Görsel 2.7'de yer verilen deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi örneğinde poliçenin genellikle ilk sayfasında bulunan bilgiler yer alır.

Örnekte de görüldüğü üzere sayfanın en üstünde sigorta şirketinin adı, amblemi veya sloganı bulunur. Hemen altında sigorta poliçesinin türü yer alır. Devamında poliçe numarası, vadesi, düzenleme tarihi; acente numarası, levha numarası ve telefon bilgileri yer alır. Sigorta ettiren bilgilerinin yer aldığı bölümde sigorta ettirenin adı, soyadı, müşteri numarası, T.C. kimlik numarası, telefon, e-posta numarası gibi bilgiler bulunur. Sigorta konusu deniz aracı ile ilgili bilgilerin yer aldığı bölümde teknenin adı, kullanım amacı, yapı tarzı, tipi, yatma yeri, inşaat yılı, boyu, seyir alanı, bayrağı, hızı, eni gibi bilgiler bulunur. Prim bilgileri bölümünde net prim, vergi, brüt prim ve primin taksit sayısı gösterilir. Sigorta kapsamı bölümünde tekne, gövde, makine, teçhizat, dıştan takma motor, özel donanım, ölüm, sakatlık, tedavi masrafları için ödenecek sigorta bedelleri yer alır.

SIRA SİZDE

Sayfa 103'te verilen poliçe örneğini inceleyiniz. Aşağıda verilen soruları poliçedeki bilgilere ve öğrendiklerinize göre cevaplayınız.

1. Deniz araçları mali sorumluluk sigortasını açıklayınız.

.....
.....

2. Deniz araçları mali sorumluluk sigortası teminatlarını sıralayınız.

.....
.....

3. Poliçe kapsamında ödenen gider vergisi tutarı ne kadardır?

.....
.....

4. Poliçeye ilişkin brüt prim miktarını yazınız.

.....
.....

5. Poliçede tekne için belirtilen sigorta bedeli ne kadardır?

.....

SIRA SİZDE

DENİZ ARAÇLARI ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-GAE	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	Police Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	10/03/2022-10/03/2023	-	10/03/2022-İSTANBUL/14.40	365 Gün

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	Y..... B.....
İletişim Adresi	A..... Mahallesi B..... Sokak Daire 4 TUZLA/İSTANBUL
Müşteri Numarası	1*****6
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTA KONUSU ARAÇ BİLGİLERİ

Teknenin Adı	MAVİ	İnşa Yılı	2021
Kullanım Amacı	Özel	Yapı Tarzı	Fiber
Seyir Alanı	Marmara Denizi	Tipi	Sürat Teknesi
Yatma Yeri	TUZLA	Boyu	4.95 metre
Bayrak	TÜRKİYE	Eni	2 metre
		Max. Hız	45 mil

PRİM BİLGİLERİ

		ÖDEME PLANI	ÖDEME TARİHİ	TUTAR (TL)
Tahsil Tekne Primi	625,96	Peşin	10/03/2022	657,26
Tahsil Vergi Öncesi Prim	625,96			
Gider Vergisi	31,30			
Tahsil Brüt Primi	657,26			

SİGORTA KAPSAMI

SİGORTA KAPSAMI	SİGORTA BEDELİ (TL)
Tekne	453.500,00
Gövde Makine ve Teçhizat	200.000,00
Dıştan Takma Motorlar	220.000,00
Özel Donanım	33.500,00
Ferdî Kaza Teminatı	
Ölüm	50.000,00
Sürekli Sakatlık	50.000,00
Tedavi Masrafları	5.000,00

2.3. KIYI TESİSLERİ DENİZ KİRLİLİĞİ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

Petrol ve zararlı maddelerin denizlere karışması sonucu insan sağlığını ve deniz canlılarını olumsuz etkileyen, denizlerin kullanımını engelleyen olayların ortaya çıkmasına **deniz kirliliği** denir (Görsel 2.8).

Deniz kirliliğine neden olan etmenlerden biri de kıyılarda bulunan tesisler nedeniyle denizlere karışan kirletici maddelerdir. Kıyı tesislerinin neden olduğu kirlilikten zarar görenlerin mağdur olmaması ve tazminat taleplerinin karşılanması amacıyla kıyılarda bulunan tesislerin kıyı tesisi deniz kirliliği mali sorumluluk sigortası yaptırması zorunlu kılınmıştır.

Türkiye'de kıyı tesisi deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası 1 Temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Görsel 2.8: Deniz kirliliği

2.3.1. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

Görsel 2.9: Kıyı tesisi

Kıyı tesisleri deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortasının genel şartları, Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) tarafından yayımlanmıştır. Yayımlanan bu tebliğde, kıyıda ya da kıyıya yakın yerlerde denizlerin petrol veya atıkları ile kirlenmesine sebep olabilecek faaliyetler gerçekleştiren tesisler **kıyı tesisleri** olarak tanımlanmıştır (Görsel 2.9). Açık denizlerde yer alan tesisler ve boru hatları da bu kapsamda değerlendirilir.

Kıyı tesisi deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası, 03.03.2005 tarihli ve 5312 sayılı

Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri doğrultusunda sigorta ettirenin hukuki sorumluluğunu poliçe limitlerince karşılayan sigortadır. Sigortacı, poliçeye konu kıyı tesisi nedeniyle Türkiye'nin deniz yetki alanlarında meydana gelebilecek kirlenmenin ve kirlenme tehlikesinin neden olacağı masraf ve zararları teminat altına alır. Bu masraf ve zararlar; temizleme masrafları, atıkların transferi ve imhası gibi işlemlerin masrafları, üçüncü şahısların yaralanması

ve ölümü nedeniyle meydana gelen zararlar ve özel mallara gelen zararlar gibi başlıkları kapsar. Deniz yetki alanları; iç suları, kara suları, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölgeden oluşur.

2.3.2. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları

Kıyı tesisi deniz kirliliği mali sorumluluk sigortası ölüm, sakatlık, tedavi giderleri, maddi hasar, temizleme masrafları, atıkların taşınması ve bertarafı teminatları ile sunulmaktadır (Şema 2.4).

Şema 2.4: Kıyı tesisi deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatları

Ölüm Teminatı: Poliçede belirtilen rizikonun gerçekleşmesi, üçüncü şahısların hemen veya olay tarihinden itibaren bir yıl içinde ölümüne neden olmuşsa ölenin yakınlarına (yardımından muhtaç kalanlara) destekten yoksun kalma tazminatı ödenir.

Sakatlık Teminatı: Poliçede belirtilen rizikonun gerçekleşmesi, üçüncü şahısların hemen veya olay tarihinden itibaren iki yıl içinde geçici ya da daimî sakatlığına neden olmuşsa kişiye sakatlık tazminatı ödenir. Bu tazminatın ödenmesi için tıbbi tedavinin sona ermesi ve sakatlığın ilgili sağlık kuruluşlarınca tespit edilmesi gerekir.

Tedavi Giderleri Teminatı: Poliçede belirtilen rizikonun gerçekleşmesi nedeniyle yaralanan veya fiziksel olarak rahatsızlığa maruz kalan üçüncü şahısların hastane ya da diğer yerlerdeki ilk yardım, muayene, kontrol, tedavi (ayakta veya yatarak) giderleri karşılanır.

Maddi Hasar Teminatı: Poliçede belirtilen rizikonun gerçekleşmesi nedeniyle üçüncü şahısların mal varlığının doğrudan azalması durumunda ortaya çıkan zararları karşılanır.

Temizleme Masrafları Teminatı: Poliçede belirtilen rizikonun gerçekleşmesi nedeniyle kirlenen alanın temizlenmesi için ilgililerce yapılan veya yaptırılan çalışmaların masrafları karşılanır.

Atıkların Taşınması ve Bertarafı Teminatı: Poliçede belirtilen rizikonun gerçekleşmesi nedeniyle kirlenen uygulama alanlarından toplanan atık maddelerin taşınması ve bertarafı için yapılan masraflar karşılanır.

2.3.3. Kıyı Tesisleri Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Kıyıların kirlenmesine yol açabilecek istenmeyen olayların gerçekleşmesi sigortalının ciddi miktarda tazminat yükü altına girmesine sebep olabilir. Kanunda sigortalının sorumlulukları ve görevleri açıkça belirtilmiştir. Bunun yanı sıra bazı hâller poliçede kapsam dışında bırakılmıştır. Kıyı tesisleri deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamı dışında kalan hâller şunlardır:

- Sigorta ettirenin tazminat talebi
- Kıyı tesisinde görevli ve eylemlerinden sorumlu tutulan kişilerin tazminat talepleri
- Manevi tazminat talepleri
- Savaş ve savaş olayları, iç savaş, ayaklanma ve ihtilal durumlarının sebep olduğu zararlar
- Nükleer yakıtlar ve atıkların sebep olduğu kirlilik
- Grev, lokavt gibi hareketlerden dolayı ortaya çıkan zararlar
- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda belirtilen terör eylemleri nedeniyle oluşan zararlar
- Deprem, yanardağ püskürmesi, çığ, sel, su baskını gibi doğal afetler sonucu oluşan zararlar
- Deniz yaşamı ve canlılarına verilen zararların özel mülkiyete ait olmayan kısmı
- Kirliliğin sebep olduğu çevre bozulmalarının giderilmesi için yapılan masraflar
- Doğal kaynaklarda meydana gelen zararlar
- Kazanç kayıpları
- Belli bir sürede yavaş yavaş oluşan kirliliğin neden olduğu zararlar

2.3.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Sigorta ettirenin tazminat taleplerini kabul etme hakkı yoktur. Bu nedenle sigortacının yazılı izni olmadan, tazminat talep edenlere kısmen ya da tamamen tazminat ödemesi yapamaz.

Sigortalı, kıyıların kirlenmesine neden olabilecek olayların önüne geçilmesi için gerekli önlemleri almalıdır. Olay meydana gelmişse zararın azaltılması için hazırlıklı olmalı ve hukukun öngördüğü can, mal ve çevre emniyetini sağlamaya yönelik önlemleri almalıdır.

Poliçede belirtilen hâllerden biri veya birkaçı gerçekleşmiş ve tazminat gerektiren bir durum ortaya çıkmışsa sigortalı veya tazminat talep etmeye yetkili kişiler olayı öğrendiği tarihten itibaren **otuz iş günü** içinde sigortacıya ihbarda bulunmak zorundadır.

Sigortalı, riziko gerçekleştiğinde durumu yasal süre içinde sigortacıya bildirmek zorundadır. Sigortalı, kurtarma faaliyetlerine katılmalı ve sigortacı tarafından verilen görevleri yerine getirmelidir. Sigortacının talep ettiği bilgi, belge ve her türlü evrakın en kısa sürede eksiksiz temin edilmesini sağlamalıdır (Görsel 2.10). İlgili olay sonucunda tazminat talebi, dava, cezai kovuşturma gibi durumlar ortaya çıkmışsa sigortacıyı derhâl bilgilendirmelidir. Sigorta konusu için yapılmış başka sigorta poliçeleri varsa sigortacı bu konuda bilgilendirilmelidir. Kirliliğe yol açan olay, sigortalının sorumluluğunun dışında zorlayıcı bir sebepten ya da üçüncü kişilerin ağır kusurundan kaynaklanırsa sigortalı sorumluluğundan kurtulur. İlgili olayda zarar gören kişi ya da kişilerin kusuru varsa ödenecek tazminat, kusur oranında azaltılır.

Görsel 2.10: Bilgi ve belgelerin temin edilmesi

Zarar gören hak sahipleri poliçede verilen teminatlar çerçevesinde doğrudan sigortacıdan tazminat talebinde bulunabilir. Sigortacı yine poliçe limitlerini göz önünde bulundurarak zarar görenler ile anlaşma hakkına sahiptir. Zarar görenlerin çok sayıda olması durumunda sigortacı ödenecek tazminat tutarları için teminat oranında indirim yapabilir.

Sigortacı, talep edilen tazminatın türüne göre zarar tespit komisyonu raporu, resmî tutanak, bilirkişi raporu, ölüm raporu, varsa mahkeme kararı gibi belgeleri talep edenden isteyebilir. Gelir belgesi, destekten yoksun kalan tarafın ölen kişiyle ilişkisini gösterir belge, hastane sürecine ait belgeler de sigortacı tarafından istenebilecek belgelerdir. Sigortacı, talep sahibinin ilgili

belgeleri eksiksiz olarak sunduğu tarihten itibaren otuz iş günü içinde poliçe limitleri dâhilinde ödeme yapar. Ayrıca sigortacı, sigorta ettiren tarafından zararın azaltılması için olay tarihinden itibaren yapılan masrafları da öder. Sigortacı yasal süre içinde haklı bir gerekçe göstermeden ödeme yapmazsa temerrüde düşer (borçlunun borcunu yerine getirmemesi) ve tazminat tutarına temerrüt faizi işletilir.

Olay ile ilgili dava süreci başlamışsa sigortacı poliçede belirtilen limitler dâhilinde süreci takip eder. Bu sürede sigortalı, sigortacının görevlendireceği avukata vekâlet verir. Tüm dava masrafları poliçe limitleri dâhilinde sigortacı tarafından karşılanır. Sigortalı için cezai bir kovuşturma söz konusu ise cezai kovuşturma giderleri ve para cezaları sigorta kapsamı dışındadır.

3. ETKİNLİK

Etkinliği yönergeye uygun şekilde gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Sınıfı öğrenci sayısı eşit olacak şekilde dört gruba ayırınız.
2. Aşağıda verilen soruların her birini birer A4 kâğıdının en üstüne yazınız.
3. Her gruba rastgele 1 soru kâğıdı veriniz.
4. Grupların önlerine gelen soruları kâğıda cevaplama için 5 dakika süre tanıyınız.
5. Süre tamamlandığında gruplar arasında soru kâğıtlarını sırayla değiştiriniz. Her grubun diğer gruptan gelen soru kâğıdına kendi cevabını da yazması için beşer dakikalık süreyi tekrarlayınız.
6. Tüm gruplar tüm sorulara cevap verene kadar bu işlemi yapınız.
7. Çalışma tamamlandığında cevapları tüm sınıfla paylaşınız.
8. Cevapları sınıfça tartışarak eksikleri ve hataları gideriniz.

Sorular

1. Kıyı tesisleri deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamını açıklayınız.
2. Kıyı tesisleri deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatlarını sıralayınız.
3. Kıyı tesisleri deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası teminat dışı kalan hâlleri sıralayınız.
4. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde sigortalı ve/veya sigorta ettirenin yükümlülüklerini sıralayınız.

BİLGİ KUTUSU

1999 yılında meydana gelen Marmara Depremi, Türkiye'nin modern tarihindeki en yıkıcı doğal afetlerden biriydi. Depremin merkez üssü İzmit Körfezi'ydi ve bu bölgede bulunan bir petrol rafinerisi depremden ciddi şekilde etkilendi. Depremın şiddeti, rafinerinin altyapısında önemli hasarlara yol açtı ve sonuç olarak ham petrol ve işlenmiş petrol sızıntıları meydana geldi.

Bu sızıntılar, Marmara Denizi'ne karışarak ciddi bir deniz kirliliği oluşturdu. Petrolün denize sızması, deniz ekosistemi için büyük bir tehdit oluşturdu. Deniz canlıları üzerinde olumsuz etkileri oldu ve ayrıca kıyı bölgelerinde de ciddi çevresel hasarlara neden oldu.

Bu olay, Türkiye kara sularında, kıyı tesisi kaynaklı olarak meydana gelen en büyük deniz kirliliği olayıdır. Bu durum, petrol rafinerilerinin ve diğer endüstriyel tesislerin doğal afetlere karşı ne kadar savunmasız olduğunu ve bu tür olayların çevreye ne kadar büyük zararlar verebileceğini göstermiştir.

Kaynak: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abd/issue/60058/860307>

2.3.5. Kıyı Tesisi Deniz Kirliliği Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi

Kıyı tesisi deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi kapsamında oluşabilecek tazminat miktarı yüksek meblağlara ulaşabilir. Bu sebeple riskler gerçekçi şekilde belirlenmelidir. Şahıs başına ve kaza başına verilen teminat miktarları risklerin büyüklüğüne göre tarafların mağduriyetini önleyecek ölçüde olmalıdır. Kıyı tesisi deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi örneği Görsel 2.11'de gösterilmiştir.

Kıyı tesisi deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi genellikle birkaç sayfadan oluşur. Poliçede sigortacı bilgileri, sigortalı bilgileri, sigortanın kapsamı, genel şartlar, özel şartlar gibi sigortaya ilişkin bilgiler yer alır. Sigorta poliçelerinin şekli ana hatları ile kanunda belirlenmiştir. Sigorta şirketleri kendi amblem, slogan ve özel şartlarını poliçeye ekleyebilir.

Örnekte de görüldüğü üzere sayfanın en üstünde sigorta şirketinin adı, amblemi veya sloganı bulunur. Hemen altında sigorta poliçesinin türü yer alır. Devamında poliçe numarası, vadesi, düzenleme tarihi; acente numarası, levha numarası ve telefon bilgileri yer alır. Sigorta ettiren bilgilerinin yer aldığı bölümde sigorta ettirenin adı, soyadı, müşteri numarası, T.C. kimlik numarası, adresi gibi bilgiler bulunur. Riziko bilgileri bölümünde kıyı tesisinin adres, faaliyet konusu, elleçleme kapasitesi bilgileri yer alır. Teminatlar bölümünde maddi zararlar, şahıs ve kaza başına tedavi giderleri, şahıs ve kaza başına sakatlık ve ölüm giderleri, varsa ek teminat, sürprim, muafiyet, indirim için teminat miktarları belirtilir. En alt bölümde ise net prim, gider vergisi ve brüt prim miktarları belirtilir.

KIYI TESİSİ DENİZ KİRLİLİĞİ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-TEA	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	Police Vadresi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	11/02/2022- 11/02/2023	-	08/02/2022-İSTANBUL/14.40	365 Gün

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	T..... D.....
İletişim Adresi	K..... Mahallesi A..... Sokak No.5 TUZLA/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Sıfatı	Kendisi
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTALI BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	T..... D.....
İletişim Adresi	K..... Mahallesi A..... Sokak No.5 TUZLA/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Sıfatı	Kendisi
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

RİZİKO BİLGİLERİ

Adres	K..... Mahallesi A..... Sokak No.5 TUZLA/İSTANBUL
Faaliyet Konusu	Petrol ve Petrol Ürünleri
Elleçleme Kapasitesi	5.000.000,00 TL ve üzeri

PRİM BİLGİLERİ

	TUTAR (TL)
TOPLAM NET PRİM	15.000,00
GİDER VERGİSİ	750,00
BRÜT PRİM	15.750,00

SİGORTA KAPSAMI

	SİGORTA BEDELİ (TL)
Maddi Zararlar	8.000.000,00
Şahıs Başına Tedavi Giderleri	300.000,00
Kaza Başına Tedavi Giderleri	12.000.000,00
Şahıs Başına Sakatlık ve Ölüm	300.000,00
Kaza Başına Sakatlık ve Ölüm	12.000.000,00
Ek Teminatlar/Sürprimler/Muafiyetler/İndirimler	

Görsel 2.11: Kıyı tesisi deniz kirliliği zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi örneği

SIRA SİZDE

KIYI TESİSİ DENİZ KİRLİLİĞİ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-TEA	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	18/05/2022- 18/05/2023	-	18/05/2022-İSTANBUL/11.30	365 Gün

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	S..... G.....
İletişim Adresi	R..... Mahallesi M..... Sokak No.25 TUZLA/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Sıfatı	Kendisi
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTALI BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	S..... G.....
İletişim Adresi	R..... Mahallesi M..... Sokak No.25 TUZLA/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Sıfatı	Kendisi
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

RİZİKO BİLGİLERİ

Adres	R..... Mahallesi M..... Sokak No.25 TUZLA/İSTANBUL
Faaliyet Konusu	Petrol ve Petrol Ürünleri
Elleçleme Kapasitesi	5.000.000,00 TL ve üzeri

PRİM BİLGİLERİ

	TUTAR (TL)
TOPLAM NET PRİM	15.000,00
GİDER VERGİSİ	750,00
BRÜT PRİM	15.750,00

SİGORTA KAPSAMI

	SİGORTA BEDELİ (TL)
Maddi Zararlar	8.000.000,00
Şahıs Başına Tedavi Giderleri	300.000,00
Kaza Başına Tedavi Giderleri	12.000.000,00
Şahıs Başına Sakatlık ve Ölüm	300.000,00
Kaza Başına Sakatlık ve Ölüm	12.000.000,00
Ek Teminatlar/Sürprimler/Muafiyetler/İndirimler	

SIRA SİZDE

Sayfa 113'te verilen poliçe örneğini inceleyiniz. Soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız.

1. Ödenen gider vergisi miktarı ne kadardır?

.....

2. Ödenmesi gereken brüt prim miktarı nedir?

.....

3. Teminatlar nelerdir?

.....

2.4. TIBBİ KÖTÜ UYGULAMAYA İLİŞKİN ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

Her mesleğin meslek sahibine yüklediği sorumluluklar vardır. Bu sorumlulukların başında, icra edilen meslekten dolayı başkalarının zarar görmemesine özen göstermek gelir. Gerekli özen gösterilmez ve bir zarar ortaya çıkarsa mesleği yürüten kişi zarardan sorumlu olur. Bu kapsamda hekimler de mesleklerini icra ederlerken tıbbi bir hata yapıp zarara sebep olurlarsa ortaya çıkan zararı tazmin etmekle hukuki olarak yükümlüdürler.

Türkiye'de hekimler meslek icrası sırasında ortaya çıkabilecek zarar ve tazminat taleplerine karşı 1970'li yıllardan beri ihtiyari (isteğe bağlı) olarak mesleki sorumluluk sigortası yaptırabilmişlerdir. 21.07.2010 tarihli Resmî Gazete ile tıbbi kötü uygulamaya ilişkin mali sorumluluk sigortası zorunlu hâle gelmiştir ve sigortanın genel şartları yayımlanmıştır. Hekimlere karşı ileri sürülen yüksek tazminat talepleri hekimlerin karşılayamayacağı boyutlara ulaşabilir. Zarar görenler, bu sigorta ile tazminat taleplerini hekimin yanı sıra sigorta şirketlerine yöneltilebilir. Böylece hem hekimlerin yüksek miktarda tazminat ödemek zorunda kalması hem de zarar görenlerin tazminatını alamama durumu önlenir.

BİLGİ KUTUSU

Denizcilik ve Ulaştırma Bakanlığının 2020 yılında yayınladığı deniz ticareti istatistikleri raporuna göre İstanbul Boğazı'ndan yıllık ortalama 44.614 adet gemi geçişi sağlanmaktadır.

Kaynak: Deniz Ticareti İstatistikleri (2020)

2.4.1. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

Kamuda, özel sağlık kurumunda veya serbest şekilde hekim, diş hekimi ya da uzman hekim olarak çalışan kişiler bu sigorta ile sigortalı olur. Sigortalıdan sözleşme tarihinden önceki on yıllık dönemde ve sözleşme süresi içinde tıbbi kötü uygulama nedeniyle talep edilen tazminatlar ve bu taleplere ilişkin giderler poliçe limitleri dâhilinde karşılanır. Sigortalının mesleki faaliyetlerinin sona ermesi durumunda sözleşmenin bitiş tarihinden iki yıl sonrasına kadar ortaya çıkabilecek tazminat talepleri de teminat kapsamındadır.

Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası, hekimlerin Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki mesleki faaliyetleri için geçerlidir. Bunun yanı sıra Türk Silahlı Kuvvetleri kadrosunda görev yapan sigortalıların yurt dışında icra ettikleri mesleki faaliyetler de sigorta kapsamındadır.

2.4.2. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları

Teminat miktarları ve sigortanın uygulama şekli 1219 sayılı Kanun'a dayanarak Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Kurum Katkısına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğ'de açıkça belirtilmiştir. Bu tebliğe göre teminatlar risk grupları dikkate alınarak belirlenir (Tablo 2.3).

Tablo 2.3: Risk Grupları Tablosu

A-

RİSK GRUPLARI					
KOD	UZMANLIK DALLARI	1.GRUP	2.GRUP	3.GRUP	4.GRUP
0	Pratisyen Tabip		x		

B-

RİSK GRUPLARI					
KOD	UZMANLIK DALLARI	1.GRUP	2.GRUP	3.GRUP	4.GRUP
1	Acil Tıp (İlk ve Acil Yardım)				x
2	Adli Tıp	x			
3	Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi			x	
4	Ağız, Yüz ve Çene Cerrahisi				x
5	Aile Hekimliği		x		
6	Algoloji			x	
7	Anatomi	x			
8	Anesteziyoloji ve Reanimasyon				x
9	Askerî Psikiyatri		x		
10	Askerî Sağlık Hizmetleri (Askerî Sahra Hekimliği) (Askerî Sahra Sağlık Hizmetleri Hekimliği)	x			

11	Beyin ve Sinir Cerrahisi (Nöroşirurji)				x
12	Cerrahi Onkoloji (Onkolojik Cerrahi)				x
13	Çevre Sağlığı	x			
14	Çocuk Acil				x
15	Çocuk Cerrahisi			x	
16	Çocuk Endokrinolojisi (Çocuk Endokrinolojisi ve Metabolizma Hastalıkları)		x		
17	Çocuk Enfeksiyon Hastalıkları			x	
18	Çocuk Gastroenterolojisi (Çocuk Gastro. Hepatoloji ve Beslenme)			x	
19	Çocuk Genetik Hastalıkları		x		
20	Çocuk Göğüs Hastalıkları			x	
21	Çocuk Hematolojisi ve Onkolojisi (Çocuk Hematolojisi) (Çocuk Onkolojisi)			x	
22	Çocuk İmmünolojisi ve Alerji Hastalıkları (Çocuk İmmünolojisi) (Çocuk Alerjisi)		x		
23	Çocuk Kalp ve Damar Cerrahisi				x
24	Çocuk Kardiyolojisi			x	
25	Çocuk Metabolizma Hastalıkları (Çocuk Endokrinolojisi ve Metabolizma Hastalıkları)		x		
26	Çocuk Nefrolojisi			x	
27	Çocuk Nörolojisi			x	
28	Çocuk Radyolojisi		x		
29	Çocuk Romatolojisi		x		
30	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları			x	
31	Çocuk Ürolojisi			x	
32	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Çocuk Psikiyatrisi) (Çocuk Ruh Sağlığı ve Hastalıkları)			x	
33	Çocuk Yoğun Bakımı				x

34	Deri ve Zührevi Hastalıkları (Dermatoloji)		x		
35	El Cerrahisi				x
36	Endodonti			x	
37	Endokrinoloji ve Metabolizma Hastalıkları		x		
38	Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji (Enfeksiyon Hastalıkları) (Bakteriyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları)			x	
39	Epidemiyoloji	x			
40	Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon)		x		
41	Fizyoloji	x			
42	Gastroenteroloji			x	
43	Gastroenteroloji Cerrahisi				x
44	Genel Cerrahi (Genel Şirürji)				x
45	Geriatri (Geriatri)		x		
46	Göğüs Cerrahisi (Göğüs Kalp ve Damar Şirürjisi)				x
47	Göğüs Hastalıkları (Göğüs Hastalıkları ve Tüberküloz)			x	
48	Göz Hastalıkları			x	
49	Halk Sağlığı	x			
50	Harp Cerrahisi			x	
51	Hava ve Uzay Hekimliği (Hava Hekimliği)		x		
52	Hematoloji			x	
53	Histoloji ve Embriyoloji (Embriyoloji ve Histoloji) (Tıbbi Histoloji ve Embriyoloji)	x			
54	İç Hastalıkları			x	
55	İmmünoloji ve Alerji Hastalıkları (İmmünoloji) (Alerjik Göğüs Hastalıkları) (Alerji Hastalıkları)		x		
56	İş ve Meslek Hastalıkları (İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği)		x		
57	Jinekolojik Onkoloji Cerrahisi				x
58	Kadın Hastalıkları ve Doğum				x
59	Kalp ve Damar Cerrahisi (Göğüs, Kalp ve Damar Şirürjisi)				x

60	Kardiyoloji			x	
61	Klinik Nörofizyoloji		x		
62	Kulak Burun Boğaz Hastalıkları			x	
63	Nefroloji			x	
64	Neonatoloji				x
65	Nöroloji			x	
66	Nükleer Tıp		x		
67	Ortodonti			x	
68	Ortopedi ve Travmatoloji				x
69	Çocuk Diş Hekimliği		x		
70	Periferik Damar Cerrahisi				x
71	Perinatoloji				x
72	Periodontoloji		x		
73	Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi				x
74	Protetik Diş Tedavisi			x	
75	Radyasyon Onkolojisi		x		
76	Radyoloji (Radyodiyagnostik)			x	
77	Romatoloji (Rumatoloji)		x		
78	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları (Psikiyatri)			x	
79	Sitopatoloji (Sitoloji)	x			
80	Spor Hekimliği		x		
81	Su Altı Hekimliği ve Hiperbarik Tıp (Deniz ve Su Altı Hekimliği) (Deniz Hekimliği)		x		
82	Temel İmmünoloji (İmmünoloji)	x			
83	Tıbbi Biyokimya (Biyokimya ve Klinik Biyokimya)	x			
84	Tıbbi Ekoloji ve Hidroklimatoloji (Hidroklimatoloji)	x			
85	Tıbbi Farmakoloji	x			
86	Tıbbi Genetik		x		
87	Tıbbi Mikoloji (Mikoloji)	x			
88	Tıbbi Mikrobiyoloji (Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji) (Mikrobiyoloji)	x			
89	Tıbbi Onkoloji			x	

90	Tıbbi Parazitoloji (Parazitoloji)	x			
91	Tıbbi Patoloji (Patoloji)	x			
92	Tıbbi Viroloji (Viroloji)	x			
93	Üroloji			x	
94	Yoğun Bakım				x
95	Diş Tabibi		x		
96	Restoratif Diş Tedavisi			x	
97	Ağız Diş ve Çene Radyolojisi		x		
98	Gelişimsel Pediatri		x		

Risk gruplarına göre azami teminat tutarları Tablo 2.4'te gösterilmiştir. Kanuna göre her koşulda ödenecek tazminat miktarı 1.800.000 TL'yi geçemez.

Tablo 2.4: Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Risk Grupları ve Azami Teminat Miktarları

RİSK GRUBU	AZAMİ TEMİNAT TUTARI (TL)
I. GRUP	200.000
II. GRUP	400.000
III. GRUP	600.000
IV. GRUP	800.000

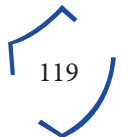

Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası prim tutarları da risk grubuna göre belirlenmektedir (Tablo 2.5). Prim tutarı, ilk defa düzenlenecek poliçelerde tablo esas alınarak uygulanır. Belirtilen prim tutarları, acente komisyonunu ve üretim giderlerini de kapsar.

Tablo 2.5: Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Risk Grupları ve Prim Miktarları

PRİM TUTARLARI (4.BASAMAK)	
RİSK GRUBU	PRİM MİKTARI (TL)
I.GRUP	150
II.GRUP	300
III.GRUP	500
IV. GRUP	750

Sigorta şirketleri, müşterilerin risklerini yönetmek için çeşitli teşvikler ve cezalar uygular. Bu teşvik ve cezalar, sigortalıların hasarsız geçen dönemlerde ödüllendirilmesini ve hasar durumunda ise primlerinin artırılmasını içerir. Bu, sigortalıların daha dikkatli olmalarını, sorumlu davranmalarını ve riskleri minimize etmelerini teşvik eder. Ayrıca, bu tür bir yapı, uzun vadede sigorta şirketlerinin zararlarını azaltarak sürdürülebilirliğine katkıda bulunur ve sigortalılar için adil bir fiyatlandırma mekanizması sunar. Dördüncü basamaktan başlayan sigortalı hasarsız geçen her dönem için

yedinci basamağa doğru yükselir ve indirimli prim öder. Hasarlı geçen her dönemde ise birinci basamağa doğru düşer ve zamlı prim öder (Tablo 2.6).

Tablo 2.6: Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası İndirimli ve Zamlı Prim Oranları

BASAMAK	İNDİRİMLİ PRİM	ZAMLI PRİM
7	%20	
6	%15	
5	%10	
4	-	-
3		%15
2		%30
1		%50

2.4.3. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortasında teminat kapsamı dışında kalan hâller şunlardır:

- Sigortalının poliçede sınırları belirlenen mesleki faaliyetleri dışındaki faaliyetlerinden kaynaklanan tazminat talepleri
- Sigortalının insani görevlerini yerine getirmesi haricinde sorumluluk alanı dışındaki sebeplerden ileri sürülebilecek tazminat talepleri
- Adli veya idari her türlü cezai işlem sebebiyle ortaya çıkan tazminat talepleri
- Mesleki faaliyet gereği olmaksızın her türlü deney sebebiyle ortaya çıkan tazminat talepleri

2.4.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Sigorta ettiren, sözleşme kurulduğu sırada tüm bilgileri doğru ve eksiksiz olarak sigortacıya bildirmek zorundadır. Sigortalı, sigorta yokmuş gibi mesleki faaliyetlerini yerine getirirken gerekli özeni göstermeli ve önlemleri almalıdır (Görsel 2.12). Bunun yanı sıra sigortacı tarafından alınabilecek tedbirlere özen göstermelidir. Sigortalı, sorumluluğu olabilecek olayları on gün içinde sigortacıya bildirmek zorundadır.

Görsel 2.12: Tıbbi müdahale öncesi önlem

Sigortacıya poliçede belirtilen şartlar dâhilinde tazminat talebinde bulunulduğu anda riziko gerçekleşmiş sayılır. Sigortalı, sigortacının olayla ilgili istediği bilgi ve belgeleri en kısa sürede temin etmelidir. Gerçekleşen riziko dava veya cezai kovuşturmayla konu olmuşsa sigortalı derhâl sigortacıyı bilgilendirmelidir. Sigortalı başka sigorta poliçesine sahipse bu konuda sigortacıyı bilgilendirmelidir.

Zarar gören kişiler doğrudan sigortacıdan tazminat talebinde bulunabilir. Sigortacı, talebin bildiriminden sonra kırk beş gün içinde gerekli incelemeyi bitirip ödemeyi yapmalıdır. Sigortacı gerekli gördüğü araştırma ve incelemeleri üç ay içinde tamamlayamamışsa zarar görene tazminatın en az yüzde ellisini avans olarak öder. Sigortacı, sigortalı tarafından yapılan masrafları avans olarak öder. Araştırma ve incelemeler sonucunda ödenmesi gereken tazminat sigorta bedelinden fazla ise sigortacı sigorta bedeline kadar olan kısmı öder.

4. ETKİNLİK

Etkinliği yönergeye uygun şekilde gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Sınıfı öğrenci sayısı eşit olacak şekilde dört gruba ayırınız.
2. Aşağıda verilen soruların her birini birer A4 kâğıdının en üstüne yazınız.
3. Her gruba rastgele 1 soru kâğıdı veriniz.
4. Grupların önlerine gelen soruları kâğıda cevaplama için 5 dakika süre tanıyınız.
5. Süre tamamlandığında gruplar arasında soru kâğıtlarını sırayla değiştiriniz. Her grubun diğer gruptan gelen soru kâğıdına kendi cevabını da yazması için beşer dakikalık süreyi tekrarlayınız.
6. Tüm gruplar tüm sorulara cevap verene kadar bu işlemi yapınız.
7. Çalışma tamamlandığında cevapları tüm sınıfla paylaşınız.
8. Cevapları sınıfça tartışarak eksikleri ve hataları gideriniz.

Sorular

1. Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamını açıklayınız.
2. Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatlarını sıralayınız.
3. Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası teminat dışı kalan hâlleri sıralayınız.
4. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde sigortalı ve/veya sigorta ettirenin yükümlülüklerini sıralayınız.

2.4.5. Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi

Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında poliçe düzenlenirken hekimin risk grubu ve poliçeye etki edebilecek durumlar dikkate alınarak poliçe düzenlenir. Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi örneği Görsel 2.13'te gösterilmiştir.

TIBBİ KÖTÜ UYGULAMAYA İLİŞKİN ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-TEA	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	15/07/2022- 15/07/2023	-	13/07/2022-İSTANBUL/11.20	365 Gün

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	A..... C.....
İletişim Adresi	K..... Mahallesi A..... Sokak No.51 SARIYER/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTALI BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	N..... H.....
İletişim Adresi	K..... Mahallesi A..... Sokak No.51 SARIYER/İSTANBUL
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Alanı/Uzmanlık Alanı	Ağız Diş ve Çene Cerrahisi
Diploma No.	1111111
Mezuniyet Yılı	1985
Sadece İdari Görev mi?	Hayır
Çalıştığı Kurum/Kurumlar	İ..... Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Yıllık Hasta Sayısı	0
Tescil Türü	2
Tescil No.	1111
Tescil Tarihi	18/02/1993
Asistan mı?	Hayır

PRİM BİLGİLERİ

	TUTAR (TL)
Mali Sorumluluk	800,00
İndirim/Sürprimler (%20 Hasarsızlık indirimi)	(-) 100,00
Net Prim	700,00
Gider Vergisi	35,00
Peşin Ödenecek Tutar	735,00
Ödeme Tarihi	15/07/2022

SİGORTA KAPSAMI

	SİGORTA BEDELİ (TL)
Olay Başına	600.000,00
Polİçe Süresince Toplam	1.800.000,00

Görsel 2.13: Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi örneği

Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi genellikle birkaç sayfadan oluşur. Poliçede sigortacı bilgileri, sigortalı bilgileri, sigortanın kapsamı, genel şartlar, özel şartlar gibi sigortaya ilişkin bilgiler yer alır. Sigorta poliçelerinin şekli ana hatları ile kanunda belirlenmiştir. Sigorta şirketi kendi amblemini, slogan ve özel şartlarını poliçeye ekleyebilir.

Görsel 2.13'te yer verilen tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi örneğinde poliçenin genellikle ilk sayfasında bulunan bilgiler yer alır.

Örnekte de görüldüğü üzere sayfanın en üstünde sigorta şirketinin adı, amblemi veya sloganı bulunur. Hemen altında sigorta poliçesinin türü yer alır. Devamında poliçe numarası, vadesi, düzenleme tarihi; acente numarası, levha numarası ve telefon bilgileri yer alır. Sigorta ettiren bilgilerinin yer aldığı bölümde sigorta ettirenin adı, soyadı, müşteri numarası, T.C. kimlik numarası, telefon numarası, elektronik posta adresi gibi bilgiler bulunur. Sigorta kapsamı bölümünde olay başına sigorta bedeli ve poliçe süresince toplam ödenecek sigorta bedeli ile prim tutarı gösterilir. Prim bilgileri bölümünde net prim, vergi ve ödenecek prim tutarı gösterilir. Sigortalı bilgileri bölümünde sigortalının adı, soyadı, iletişim adresi, kimlik numarası, uzmanlık alanı, diploma numarası, mezuniyet yılı ve çalıştığı kurum gibi bilgiler bulunur.

SIRA SİZDE

Sayfa 124'te verilen poliçe örneğini inceleyiniz. Aşağıda verilen soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız.

1. Poliçenin başlama ve bitiş tarihi nedir?

.....
.....

2. Ödenecek pirim tutarı nedir?

.....

3. Sigortalının uzmanlık alanı ve risk grubu nedir?

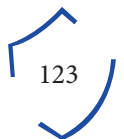
.....
.....

4. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde olay başına ödenecek azami tazminat tutarı nedir?

.....

5. Prim üzerinden yapılacak indirim tutarı nedir?

.....

SIRA SİZDE

TIBBİ KÖTÜ UYGULAMAYA İLİŞKİN ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-TEA	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	Police Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	15/07/2022- 15/07/2023	-	15/07/2022-İSTANBUL/10.20	365 Gün

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	N..... H.....
İletişim Adresi	K..... Mahallesi A..... Sokak No.51 SARIYER/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTALI BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	N..... H.....
İletişim Adresi	K..... Mahallesi A..... Sokak No.51 SARIYER/İSTANBUL
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Alanı/Uzmanlık Alanı	Ağız Diş ve Çene Cerrahisi
Diploma No.	1111111
Mezuniyet Yılı	1985
Sadece İdari Görev mi?	Hayır
Çalıştığı Kurum/Kurumlar	İ..... Eğitim ve Araştırma Hastanesi
Yıllık Hasta Sayısı	0
Tescil Türü	2
Tescil No.	1111
Tescil Tarihi	18/02/1993
Asistan mı?	Hayır

PRİM BİLGİLERİ

	TUTAR (TL)
Mali Sorumluluk	800,00
İndirim/Sürprimler (%20 Hasarsızlık indirimi)	(-) 100,00
Net Prim	700,00
Gider Vergisi	35,00
Peşin Ödenecek Tutar	735,00
Ödeme Tarihi	15/07/2022

SİGORTA KAPSAMI

	SİGORTA BEDELİ (TL)
Olay Başına	600.000,00
Police Süresince Toplam	1.800.000,00

SIRA SİZDE

Ahmet Bey 12 Aralık 2015 tarihinde boyun tutulması şikâyeti ile hastaneye başvurur. Hastanede çalışan Ortopedi Uzmanı Ayşe Hanım Ahmet Bey'i muayene eder ve şikâyetler doğrultusunda Ahmet Bey'e bir iğne yaparak müdahalede bulunur. İğne tedavisinden bir süre sonra Ahmet Bey sol ayağında uyuşma ve zayıflama şikâyeti ile hastaneye tekrar başvurur. Hastanede Ahmet Bey'i muayene eden doktorlar Ayşe Hanım tarafından daha önce uygulanan iğne tedavisinin uygun olmadığını Ayşe Hanım'ın yanlış müdahalede bulunduğunu Ahmet Bey'e bildirirler. Ahmet Bey bunun üzerine Ayşe Hanım'dan şikâyetçi olur. Ahmet Bey'in şikâyeti üzerine ön inceleme raporu hazırlanır. Raporla, görüşlerine başvuru doktorlar bu iğnenin boyun tutulmasının tedavisinde nadiren, özel durumu olan hastalar için kullanıldığını ve Ahmet Bey'in yaşına ve kilosuna uygun olmadığını belirtirler.

Ahmet Bey'in şikâyetinin Anayasa'nın 17. maddesinin 1. fıkrasına göre kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkı kapsamında değerlendirilmesi uygun görülür.

Ayşe Hanım 2005 yılı Haziran ayından itibaren uzman ortopedi doktoru olarak görev yapmaktadır. Ayşe Hanım'ın tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmaktadır. Ayşe Hanım'ın bazı poliçe bilgileri aşağıdaki gibidir.

SİGORTA KAPSAMI	SİGORTA BEDELİ (TL)	PRİM (TL)
Mali Sorumluluk		750,00
Olay Başına	950.000,00	
Poliçe Süresince Toplam	5.900.000,00	

Yukarıda verilen örnek olayı göz önünde bulundurarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Poliçe kapsamında Ahmet Bey'e ödenecek tazminat tutarı en fazla kaç Türk lirası olabilir?

.....

.....

2. Ayşe Hanım'ın uzmanlık alanı olan ortopedi, kanunen belirlenen risk grupları tablosunda hangi risk grubunda yer almaktadır?

.....

.....

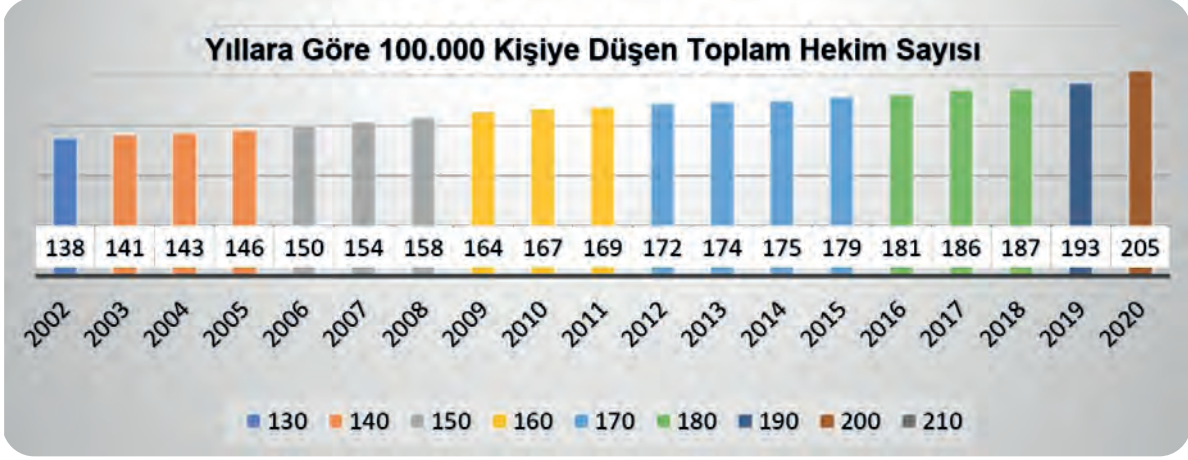
3. Ayşe Hanım'ın uzmanlık alanının risk grubu, poliçeye nasıl etki etmiş olabilir?

.....

.....

.....

Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan rapora göre 2020 yılı itibarıyla Türkiye'deki toplam hekim sayısı 171.259'dur. Aynı rapordaki Türkiye'de 100.000 kişiye düşen hekim sayısı bilgisi, Görsel 2.14'te gösterilmiştir.

Görsel 2.14: Yıllara göre Türkiye'de 100.000 kişiye düşen hekim sayısı

Görselde de görüldüğü üzere Türkiye'de hasta başına düşen hekim sayısı her yıl artış göstermektedir. Buna rağmen artan dava sayıları, yargı sürecinin uzun sürmesi, poliçenin 10 yıl için geçerli olması, kimi zaman hastaların şikâyetlerini geç bildirmeleri gibi sebeplerle tıbbi uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortasında sigorta şirketlerinin yükü belli dönemlerde artmaktadır. Sigorta şirketleri, devam eden davalar için yüksek miktarda muallak hasar karşılığı ayırmak zorunda kalmaktadır. Bu durum da teknik zarara sebep olabilmektedir.

2.5. ÖZEL GÜVENLİK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

İşletmeler faaliyetlerini sürdürürken çalıştırdıkları personelin ve müşterilerin işletme içindeki can ve mal güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Bunun için bünyesinde özel güvenlik görevlisi istihdam ederek olası tehlikelere karşı birtakım önlemler almış olur. Özel güvenlik görevlisi bulundurmamak bazı sektörlerde işletmenin tercihine bırakılmış olsa da bankacılık, akaryakıt depolama, enerji nakli, değerli maden depolama gibi sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerde zorunlu tutulmuştur. **Özel güvenlik görevlisi**, görev süresi içinde, görev yaptığı alanda bulunan gerçek kişilerin can ve mal, tüzel kişilerin ise mal güvenliğini korumakla yükümlü kişidir (Görsel 2.15).

Görsel 2.15: Özel güvenlik görevlisi

Özel güvenlik görevlileri, görevlerini yerine getirirken sınırsız yetki ile hareket edemezler. Kanunla belirlenmiş kurallar çerçevesinde hareket etmek zorundadırlar.

Aksi hâlde idari ve cezai yaptırımlar ile karşılaşılır. Özel güvenlik görevlisinin temel görevi suçun işlenmesini önlemek yani suça teşebbüs edecek olanları bu eylemlerinden caydırmaktır. Örneğin hırsızlık için bir iş yerine yönelen kişi, güvenlik görevlisiyle karşılaştığı takdirde bu eyleminden vazgeçebilir. Yani güvenlik görevlisinin oradaki varlığı suçu önleyici niteliktedir.

Suçun önlenemediği, suçlunun eyleme geçtiği durumlarda ise suçluyu yakalamak, kolluk kuvvetlerine bilgi vermek, ilgili delilleri korumak ve olay yerine gelen kolluk kuvvetlerine yardımcı olmak güvenlik görevlisinin asli görevleri arasındadır.

Tehlikelerin önlenmesi sırasında yapılan bazı müdahaleler olayla ilgisi olmayan üçüncü kişileri de etkileyerek beklenmedik sonuçlar doğurabilir. Bu gibi durumlarda üçüncü kişilerin uğradığı zarardan işletme sorumludur. Örneğin güvenlik görevlisinin görev alanındaki bir hırsızlığı engellemeye çalışması sırasında ortaya çıkan arbedede olayla ilgisi olmayan bir kişi yaralanırsa bu kişinin tedavi giderleri ve tedavi sürecindeki kazanç kayıpları işletme tarafından karşılanır. Ortaya çıkacak bu tarz zarar ve hasarların maliyeti çok yüksek olabilir. Yüksek maliyetin ortaya çıktığı durumlarda üçüncü kişilerin mağduriyet yaşamaması için özel güvenlik görevlisi çalıştıran işletmelerin özel güvenlik mali sorumluluk sigortasını yaptırmayı zorunlu tutulmuştur.

BİLGİ KUTUSU

Özel güvenlik görevlilerinin yetki ve sorumluluklarına ait sınırlar 10.06.2014 tarihinde çıkarılan 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ile belirlenmiştir.

Kaynak: Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun

2.5.1. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

İşletmeler üçüncü kişilere verilen zararın oluşturacağı maddi yükü hafifletebilmek amacıyla özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırır. Bu sigorta özel güvenlik görevlisinin mevzuat çerçevesinde görevini yerine getirirken üçüncü kişilere vermiş olduğu zararı sigorta poliçesindeki limitler dâhilinde karşılar. Bu sigortanın yapılabilmesi için özel güvenlik görevlisi olarak çalışan personelin Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'a tabi olması gereklidir. Özel güvenlik firmalarının da bu sigortayı yaptırmayı zorunludur.

BİLGİ KUTUSU

2022 verilerine göre Türkiye'de özel güvenlik sektörü 3 milyar avro ticaret hacmine sahiptir. Sektörde 350 bin personel, 1633 özel güvenlik şirketi, 493 eğitim kurumu ve 96 alarm izleme merkezi faaliyet göstermektedir.

Kaynak: <https://www.icisleri.gov.tr/>

2.5.2. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları

Bu sigorta türü, sigortalıdan talep edilebilecek ölüm, sakatlık, maddi hasar tazminatlarını ve tedavi giderlerini limitler dâhilinde karşılama teminatı vererek sigortalıyı korur.

Ölüm Teminatı: Sigorta kapsamındaki olay sonucu zarar görenin hemen veya olayı takiben iki yıl içinde olaydan kaynaklı olarak hayatını kaybetmesi hâlinde, hak sahibinin destekten yoksun kalma tazminatını karşılar.

Örneğin özel güvenlik görevlisi, görevi esnasında görev sahasında bulunan kişilerin veya kendisinin can güvenliğini korumak amacıyla ateşli silah kullanmak zorunda kalabilir. Bu müdahale sonucunda olaya sebep olan kişiden bağımsız olarak üçüncü bir kişinin ölümüne sebep olabilir. Bu durumda ölen kişinin eşi, çocukları, annesi, babası veya bakmakla yükümlü olduğu diğer kişiler maddi ve manevi anlamda destekten yoksun duruma düşer. Burada oluşan yoksunluğun maddi kısmını karşılayabilmek adına ölen kişinin mirasçılarına ödenecek para ölüm teminatı kapsamında karşılanır.

Sakatlık Teminatı: Sigorta kapsamındaki olay nedeniyle zarar görenin hemen veya olayı takiben iki yıl içinde geçici ya da kalıcı şekilde sakatlık yaşaması hâlinde, tedavinin sona ermesi ve sakatlığın kesinleşmesi sonucu, hesaplanan sakatlanma tazminatını karşılar.

Örneğin özel güvenlik görevlisinin olaya müdahalesi sırasında olaya sebep olan kişiden bağımsız olarak üçüncü bir kişi yaralanıp uzuv kaybı yaşayabilir. Kişinin uzuv kaybı maddi ve manevi zarara neden olacaktır. Sakatlık tazminatı ile bu zararın az da olsa önüne geçilecektir.

Tedavi Giderleri Teminatı: Sigorta kapsamındaki olay sonucu zarar görenlerin ilk müdahale, muayene, tedavi, kontrol gibi ayakta veya yatarak gerçekleşen tüm tedavilerinin giderlerini karşılar.

Maddi Zarar Teminatı: Sigorta kapsamındaki olay sonucu zarar görenlerin beraberinde bulunan eşyalara gelebilecek zararları karşılar.

Özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında üçüncü kişilere verilen zarar neticesinde zararın karşılanması için belirtilen sigorta teminat limitleri Tablo 2.8'de verilmiştir.

Tablo 2.8: 2022 Yılı Özel Güvenlik Zorunlu Sorumluluk Sigortası Teminat Limitleri

TEMİNATLAR					
	Personel Sayısı	Maddi Zarar	Tedavi/Sakatlık/Ölüm		Yıllık Toplam
		Olay Başına	Kişi Başına	Olay Başına	
1	1-50	240.000 TL	60.000 TL	600.000 TL	4.320.000 TL
2	51-100	300.000 TL	60.000 TL	720.000 TL	5.220.000 TL
3	101-250	360.000 TL	60.000 TL	840.000 TL	6.120.000 TL
4	251-500	420.000 TL	60.000 TL	960.000 TL	7.020.000 TL
5	501-1.000	480.000 TL	60.000 TL	1.080.000 TL	7.920.000 TL
6	1.000'den fazla	540.000 TL	60.000 TL	1.200.000 TL	8.820.000 TL

2.5.3. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Özel güvenlik görevlisinin olaya müdahalesi sırasında oluşan hasar ve zararların bir kısmı sigorta kapsamında teminat altına alınırken bazı hâller teminat dışında bırakılmıştır. Bu hâller şunlardır:

- Sigorta ettirenin oluşan zarara ilişkin istekleri
- Sigortalının birinci derece yakınları, evlatlıkları veya kendi ile birlikte yaşayan kardeşlerinin tazminat talepleri
- Özel güvenlik görevlisinin yetersizliğinden kaynaklanan zararlar
- Özel güvenlik görevlisinin mesai saatleri dışında yetkilerini kullanmasından kaynaklanan zararlar
- Her türlü savaş, ayaklanma, terör eylemi ve sabotaj sonucu oluşan zararlar
- Özel güvenlik görevlilerinin 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu gereği ilgili mülki amirin emri altında yetkisini aşan görevleri yerine getirmesi sonucu oluşan zararlar
- Poliçe sahibinin özel güvenlik görevlisinden talep ettiği tazminat
- Dolaylı zararlar sonucu poliçe sahibinden talep edilen tazminatlar
- Radyoaktif bir maddenin yayılımı sonucu oluşan zararlar
- Kanunda belirtilen gerekli izin, ruhsat ve eğitimi bulunmayan kişi ve kuruluşlardan alınan özel güvenlik hizmeti sonucu oluşan zararlar

BİLGİ KUTUSU

Zarara uğrayan üçüncü kişilerin manevi tazminat talepleri sigorta kapsamında karşılanmaz. Ancak ek sözleşmeyle teminat altına alınabilir.

Kaynak: <https://www.resmigazete.gov.tr>

2.5.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Sigortalı, olayı önlemek için tüm tedbirleri almakla, koruma ve kurtarma gibi gerekli eylemler için sigortacının talimatlarına uymakla yükümlüdür. Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleşmesinden haberdar olduğu andan itibaren 5 gün içinde olayı sigortacıya bildirmek zorundadır. Sigortacının isteği üzerine, zarara sebep olan olayın nedeninin, gerçekleşme şeklinin, sonuçlarının tespit edilmesi ve tazminatın hesaplanması için gerekli her türlü bilgi ve belgeyi geciktirmeden sigortacıya vermekle yükümlüdür. Zarardan dolayı sigortalıya açılan herhangi bir dava var ise bu hukuki işleme ilişkin yazılı belge, ihbarname vb. tüm evrakları sigortacıya iletmekle yükümlüdür. Ayrıca sigortalı, sigorta konusunu kapsayan başka bir sigorta yaptırmışsa bunu da sigortacıya bildirmelidir.

SIRA SİZDE

Verilen örnek olayları okuyunuz. Örnek olayın sonundaki sigorta uygulamasının doğru olup olmadığını değerlendiriniz ve ilgili kutucuğu işaretleyiniz. Cevaplarınızı nedenleriyle birlikte sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Sıra No:	Örnek Olay	Sigorta Uygulaması	Doğru	Yanlış
1	Özel güvenlik görevlisi, hafta sonu tatilinde karşılaştığı bir olaya müdahale ettiği sırada üçüncü bir kişinin arabasında hasara yol açmıştır.	Hasar, sigorta kapsamında ödenir.		
2	Özel güvenlik görevlisi, kamu emirleri tarafından verilen emirler doğrultusunda bir olaya müdahale ederken üçüncü bir kişinin yaralanmasına sebep olmuştur.	Yaralının tedavi masrafları sigorta kapsamında karşılanır.		
3	Beş personelin çalıştığı bir işletmede görev yapan özel güvenlik görevlisi, görev sınırları içindeki olaya müdahale ederken komşu iş yerinde yangın çıkmasına sebep olmuştur. Yapılan inceleme sonucu komşu iş yerinde 300.000 TL tutarında maddi zarar olduğu tespit edilmiştir.	Tespit edilen tutarın tamamı sigorta kapsamında karşılanır.		
4	Özel güvenlik görevlisinin olaya müdahalesi sırasında bir vatandaş yaralanmış ve tedavisinin 20. ayında vefat etmiştir.	Bu kişinin yakınlarına ödenecek ölüm tazminatı tutarının toplamı, yakınların talep ettiği oranlara göre bölüştürülerek ödenir.		
5	Özel güvenlik görevlisinin olaya müdahalesi sırasında bir kişinin cep telefonu kırılmış ve iş yeri sahibi yeni telefon alarak zararı gidermiştir. Olayın gerçekleştiği günden 15 gün sonra sigorta acentesini arayarak durumu anlatmış telefon için ödediği paranın sigorta kapsamında karşılanmasını talep etmiştir.	Sigortalının bu talebi sigorta kapsamında karşılanmaz.		

2.5.5. Özel Güvenlik Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi

Özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında maddi zarar, tedavi giderleri, sakatlık ve ölüm teminatları poliçede belirtilen limitler dâhilinde sigorta şirketi tarafından karşılanır. Poliçede verilen teminatlar ve prim miktarları da buna bağlı olarak oluşturulur. Örnek özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi Görsel 2.16'da gösterilmiştir.

ÖZEL GÜVENLİK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ	
SATIŞ KANALI BİLGİLERİ	
Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ
Adres	ANKARA
Acente Kodu	12345
Levha No.	T08440-TEA
Telefon	0 800 000 00 00
POLİÇE BİLGİLERİ	
Police No.	1234567890
Yenileme No.	-
Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	03/08/2022-ANKARA/13.17
Police Vadresi	03/08/2022-03/08/2023
Sigorta Süresi	365 Gün
SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ	
Adı Soyadı/Ünvanı	D..... M..... ve T..... A..... SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
İletişim Adresi	K..... Mahallesi C..... Caddesi No.17 YENİMAHALLE/ANKARA
Müşteri Numarası	3*****5
Vergi Kimlik Numarası	123***789
Telefon	+90 123 *** ** 00
Güvenlik Görevlisi Adedi	1
PRİM BİLGİLERİ	
	TUTAR (TL)
Sorumluluk Sigortası	571,43
Net Prim	571,43
Gider Vergisi	28,57
Peşin Ödenecek Tutar	600,00
Ödeme Tarihi	03/08/2022
SİGORTA KAPSAMI	
	SİGORTA BEDELİ (TL)
Maddi Zararlar	
Olay Başına	240.000,00
Tedavi Giderleri	
Kişi Başına	60.000,00
Olay Başına	600.000,00
Sakatlık ve Ölüm	
Kişi Başına	60.000,00
Olay Başına	600.000,00
Yıllık Toplam	4.320.000,00

Görsel 2.16: Özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçe örneği

Özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesinin ilk bölümünde poliçenin başlangıç ve bitiş tarihi, geçerlilik süresi ve poliçeyi düzenleyen acenteye ait bilgiler yer alır. Ayrıca poliçenin ilk defa mı yoksa yenileme (revizyon) nedeniyle mi düzenlendiği bu bölümde belirtilir. İkinci bölümde sigortalıya ait kişisel bilgiler ve iletişim bilgileri ile iş yerinde çalıştırılacak güvenlik görevlisi sayısı yer alır.

Sigorta kapsamı bölümünde poliçede belirtilen rizikolar dâhilinde; kazada olay başına ödenecek maddi zarar, kişi ve olay başına ödenecek tedavi, sakatlık ve ölüm tazminat tutarları yer alır. Burada belirtilen tazminat rakamları ödenebilecek üst limitlerdir. Tazminatın kişi başına mı yoksa kaza başına mı ödeneceği, olay sonucu zarar gören kişi sayısı dikkate alınarak belirlenir. Kazaya karışan kişilere ödenecek tazminat tutarının toplamı kaza başına ödenecek tutardan az ise kişi başı, fazla ise kaza başına ödeme yapılır (Şema 2.5). Örneğin 1 kişinin zarara uğradığı olayda kişi başı ödenecek tutar baz alınırken 10'dan fazla kişinin karıştığı kazada kaza başı ödenecek tazminat tutarı dikkate alınır ve kaza başına ödenecek tutar kazaya karışan kişi sayısına göre pay edilir.

Şema 2.5: Tazminat tutarının belirlenmesi

✓ SIRA SİZDE

Sayfa 131'deki poliçe örneğini inceleyiniz. Soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız. Cevaplarınızı arkadaşlarınızın cevaplarıyla karşılaştırınız.

1. Ödenecek prim tutarı nedir?

.....

2. Poliçede yer alan sigorta kapsamındaki teminatlar nelerdir?

.....

3. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde sakatlık ve ölüm durumunda olay başına ödenecek azami tazminat tutarı nedir?

.....

SIRA SİZDE

ÖZEL GÜVENLİK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ
Adres	İSTANBUL
Acente Kodu	12345
Levha No.	T08440-TEA
Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	1234567890
Yenileme No.	-
Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	05/02/2022-İSTANBUL/14.12
Police Vadresi	05/02/2022-05/02/2023
Sigorta Süresi	365 Gün

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	K..... D..... SAN. TİC. AŞ
İletişim Adresi	B..... Mahallesi C..... Sokak No.17 SARIYER/İSTANBUL
Müşteri Numarası	3*****5
Vergi Kimlik Numarası	123***789
Telefon	+90 123 *** ** 00
Güvenlik Görevlisi Adedi	1

PRİM BİLGİLERİ

	TUTAR (TL)
Sorumluluk Sigortası	571,43
Net Prim	571,43
Gider Vergisi	28,57
Peşin Ödenecek Tutar	600,00
Ödeme Tarihi	05/02/2022

SİGORTA KAPSAMI

	SİGORTA BEDELİ (TL)
Maddi Zararlar	
Olay Başına	240.000,00
Tedavi Giderleri	
Kişi Başına	60.000,00
Olay Başına	600.000,00
Sakatlık ve Ölüm	
Kişi Başına	60.000,00
Olay Başına	600.000,00
Yıllık Toplam	4.320.000,00

2.6. TEHLİKELİ MADDELER VE TEHLİKELİ ATIK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

İşletmelerin üretim süreçleri, ürettikleri ürünlere veya sağladıkları hizmetlere göre şekillenir. Bazı ürünlerin üretimi sırasında yapılacak en ufak ihmal bile çalışan ve çevre sağlığı açısından büyük tehlike yaratabilir. Yüksek risk taşıyan ürünlerin üretimi ve depolanması sırasında oluşacak hasarın etkisi de yüksek olacaktır. Bu nedenle, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda belirtilmiş tehlike sınıflarına göre yüksek tehlikeli ürünlerle ilgili faaliyette bulunan işletmelerin tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık mali sorumluluk sigortasını yaptırmaları zorunlu tutulmuştur.

Kimyasal madde, petrol ürünü, doğal gaz, tüp gaz, oksijen tüpü gibi her türlü yanıcı ve patlayıcı maddeyi üreten, taşıyan, depolayan ve satan işletmeler yüksek tehlike sınıfında faaliyet yürüten işletmelerdir. LPG istasyonları, boya ya da havai fişek fabrikaları gibi işletmeler buna örnektir (Görsel 2.17).

Görsel 2.17: Tehlikeli maddenin depolanması

2.6.1. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

Bu sigorta, tehlikeli maddelerle ilgili mesleki faaliyetler sırasında yaşanabilecek kaza nedeniyle üçüncü kişilerin uğrayacakları bedensel ve maddi zararları teminat altına alır. Bu kapsamdaki kazalarda zararları teminat altına alınan üçüncü kişilerin kusurlu olup olmadıklarına bakılmaz. Sigorta kapsamında karşılanacak zararın tutarı poliçede belirtilen limit kadardır.

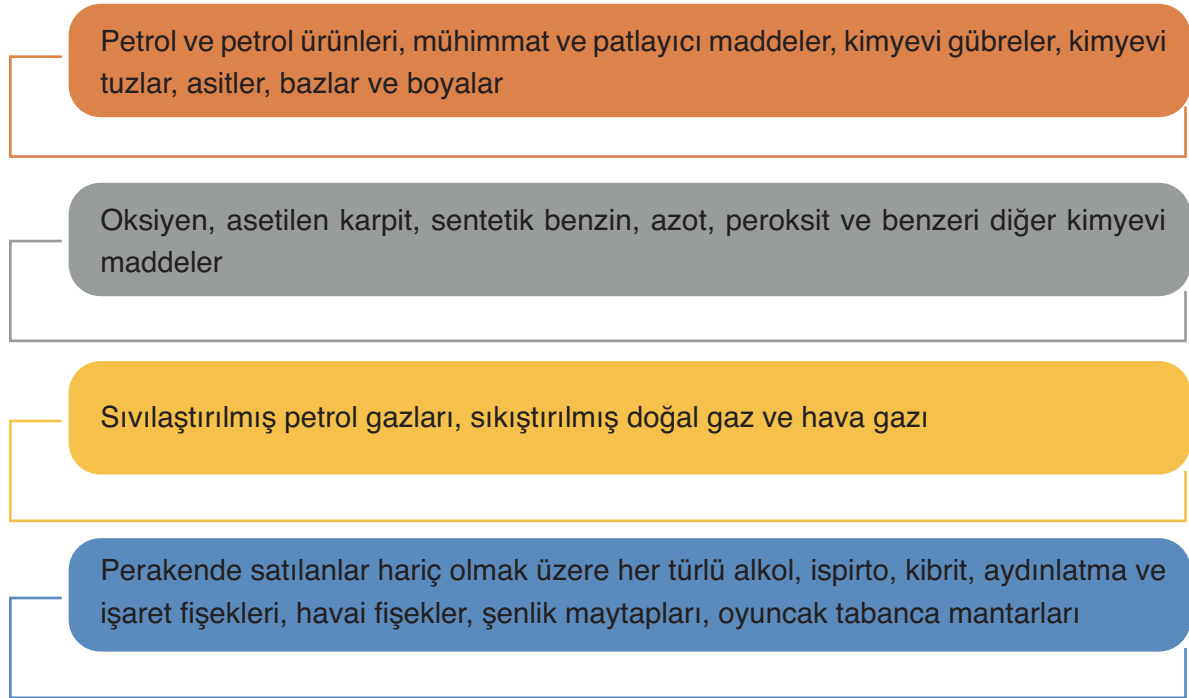
Bu sigorta türü, tüpgaz sorumluluk sigortası ile bazı noktalarda kesişir. Bu nedenle kaza durumunda hasara yol açan olayın çıkış noktası dikkate alınarak hangi sigorta kapsamında değerlendirileceği belirlenir. Örneğin iş yerinde kullanılmak üzere bulundurulmuş bir LPG tüpünün

patlaması sonucu oluşan zarar tüpgaz sorumluluk sigortası kapsamında değerlendirilir. LPG tüpünün patlamasıyla birlikte diğer yanıcı, yakıcı, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin de etkileşime geçmesi sonucu oluşan hasarın boyutu daha büyük olacaktır. Bu durumda öncelik yine tüpgaz sorumluluk sigortasına verilir. Ancak hasarın maddi boyutu tüpgaz sorumluluk sigortasının limitlerinin üzerinde ise tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası devreye girer.

Hasara yol açan olayın çıkış noktası doğrudan yanıcı, yakıcı, patlayıcı ve parlayıcı maddeler ise zarar, tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında karşılanır.

Tehlikeli madde ve tehlikeli atık statüsünde bulunan maddeler Şema 2.6'da verilmiştir.

Şema 2.6: Tehlikeli madde ve tehlikeli atık statüsünde bulunan maddeler

2.6.2. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları

Bu sigorta türü aşağıda belirtilen durumları poliçede belirtilen limitler çerçevesinde teminat altına alır. 2022 yılına ait teminat tutarları Tablo 2.9'da verilmiştir.

- Tehlikeli madde ve tehlikeli atık statüsünde bulunan kimyasal maddelerin infilakı (patlaması) sonucu üçüncü kişilere verilen hasar
- Haksız taleplerle sigortalıya açılan dava var ise davanın takibi ve idaresi sürecinde oluşacak giderler

Tablo 2.9: 2022 Yılı Tehlikeli Madde ve Tehlikeli Atık Teminat Tutarları

	Teminatlar (TL)				
	Maddi	Sağlık Giderleri		Ölüm	
		Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
Tehlikeli maddelerin veya atıkların üretimini, depolamasını, toptan satışını ya da kullanımını sağlayan iş yerlerinin satış hasılatı/kullanım tutarı					
325.000 TL'ye kadar	90.000	450.000	2.250.000	450.000	2.250.000
325.000 TL'den 1.300.000 TL'ye kadar	180.000	450.000	4.500.000	450.000	4.500.000
1.300.000 TL'den 6.500.000 TL'ye kadar	360.000	450.000	9.000.000	450.000	9.000.000
6.500.000 TL'den 40.000.000 TL'ye kadar	900.000	450.000	13.500.000	450.000	13.500.000
40.000.000 TL'den fazla	2.700.000	450.000	27.000.000	450.000	27.000.000
Pireteknik malzemeler, kibrit, her türlü ispirto ve alkol hariç diğer tehlikeli maddelerin perakende satışı ile uğraşan iş yerleri	270.000	450.000	4.500.000	450.000	4.500.000
Tehlikeli maddelerin/tehlikeli atıkların taşınması ve/veya dağıtılmasına yönelik işler:					
a) Demir yolu ve kara yolu taşıtları ile	900.000	450.000	9.000.000	450.000	9.000.000
b) Demir yolu, hava yolu taşıtları ve boru hattı ile	2.700.000	450.000	13.500.000	450.000	13.500.000
Tehlikeli atıkların kullanımı					
a) Atıkların enerji üretimi amaçlı kullanımı	180.000	450.000	4.500.000	450.000	4.500.000
b) Geri kazanım ve bertaraf	900.000	450.000	13.500.000	450.000	13.500.000

Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortasının teminatlarına ilişkin belirlenen tutarlar her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından güncellenerek Resmî Gazete’de yayımlanmaktadır.

2.6.3. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında bazı hâller poliçe kapsamında teminat dışında bırakılmıştır. Bu hâller şunlardır:

- Kasıtlı olarak olayı gerçekleştirenlerin zarara ilişkin talepleri
- Yaşanan olaya ilişkin manevi tazminat talepleri
- Sigortalının kendi uğrayacağı zararlar
- Sigortalının vekâlet ya da hizmet sözleşmesi ile çalıştırdığı personele gelen zararlar
- Savaş ve benzeri durumlar sonucu oluşan zararlar
- Nükleer yakıttan kaynaklı radyasyon veya radyoaktif bulaşmaların önlenmesi adına yapılan askerî müdahale sırasında oluşan zararlar
- Terör eylemleri ve sabotajlar nedeniyle oluşan zararlar
- Terör eylemlerinin bastırılması sırasında oluşan zararlar

2.6.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Sigortalı, öncelikle olayı önlemek için tüm tedbirleri almakla, koruma ve kurtarma gibi eylemler için sigortacının talimatlarına uymakla yükümlüdür (Görsel 2.18). Rizikonun gerçekleştiğinden haberdar olduğu andan itibaren 5 gün içinde olayı sigortacıya bildirmek zorundadır.

Görsel 2.18: Güvenlik tedbiri

Sigortacının isteği üzerine; zarara sebep olan olayın nedeninin, gerçekleşme şeklinin, sonuçlarının tespit edilmesi ve tazminatın hesaplanması için gerekli her türlü bilgi ve belgeyi geciktirmeden sigortacıya vermekle yükümlüdür. Zarardan dolayı sigortalıya açılan bir dava varsa bu hukuki işleme ilişkin yazılı belge, ihbarname vb. tüm evrakları sigortacıya iletmek ayrıca sigorta konusunu kapsayan başka bir sigorta yaptırılmışsa bunu da sigortacıya bildirmek zorundadır.

5. ETKİNLİK

Etkinliği yönergeye uygun şekilde gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Sınıfı öğrenci sayısı eşit olacak şekilde dört gruba ayırınız.
2. Aşağıda verilen soruların her birini birer A4 kâğıdının en üstüne yazınız.
3. Her gruba rastgele 1 soru kâğıdı veriniz.
4. Grupların önlerine gelen soruları kâğıda cevaplama için 5 dakika süre tanıyınız.
5. Süre tamamlandığında gruplar arasında soru kâğıtlarını sırayla değiştiriniz. Her grubun diğer gruptan gelen soru kâğıdına kendi cevabını da yazması için beşer dakikalık süreyi tekrarlayınız.
6. Tüm gruplar tüm sorulara cevap verene kadar bu işlemi yapınız.
7. Çalışma tamamlandığında cevapları tüm sınıfla paylaşınız.
8. Cevapları sınıfça tartışarak eksikleri ve hataları gideriniz.

Sorular

1. Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamını açıklayınız.
2. Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatlarını sıralayınız.
3. Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası teminat dışı kalan hâlleri sıralayınız.
4. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde sigortalı ve/veya sigorta ettirenin yükümlülüklerini sıralayınız.

2.6.5. Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigorta Poliçesi

İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na göre tehlikeli madde ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırması gereken işletmeler için düzenlenen poliçelerde; sigorta bilgileri, işveren bilgileri, sigorta kapsamı, prim bilgileri gibi bölümler yer alır. Örnek tehlikeli madde ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesi Görsel 2.19'da gösterilmiştir.

TEHLİKELİ MADDELER VE TEHLİKELİ ATIK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ					
SATIŞ KANALI BİLGİLERİ					
Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-1234	Telefon	0 800 000 00 00
POLİÇE BİLGİLERİ					
Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi	
1234567890	25/07/2022- 25/07/2023	-	25/07/2022-İSTANBUL/09.50	365 Gün	
SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ					
Adı Soyadı/Ünvanı	P..... T..... TAŞ. OTO. İNŞ. TEKS. TİC. LTD. ŞTİ.				
İletişim Adresi	V..... Mahallesi P..... Caddesi No.3 TUZLA/İSTANBUL				
Müşteri Numarası	2*****8				
T.C. Kimlik Numarası	123*****789				
Telefon	+90 123 *** ** 00				
E-posta	*****@****.com				
İŞ YERİNİN					
Faaliyeti	2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında bulunan tehlikeli atıklar. SADECE TAŞIMACILIK				
Sigorta Konusu	Tehlikeli Madde ve Tehlikeli Atık				
Çalışan Sayısı	3				
Denize Uzaklık (km)	7				
Meskun Mahal	Evet				
Araç Sayısı	1				
Ruhsat Tarihi	25/07/2020				
PRİM BİLGİLERİ					
Primler					1.432,76
İndirimler					30,90
Net Prim					1.401,86
Gider Vergisi					70,09
Güvence Hesabı					28,05
Peşin Ödenecek Tutar					1.500,00
SİGORTA KAPSAMI			SİGORTA BEDELİ (TL)		
Maddi Zararlar					
Kaza Başına					860.000,00
Ölüm ve Sakatlanma					
Kişi Başına					430.000,00
Kaza Başına					8.600.000,00
Tedavi Giderleri					
Kişi Başına					430.000,00
Kaza Başına					8.600.000,00

Görsel 2.19: Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçe örneği

Tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesinde en üstte sigorta poliçesinin türünü belirten başlık bulunur. Bu başlığın altında poliçe numarası, poliçenin başlangıç ve bitiş tarihleri, düzenlenme tarihi ve yeri; sigorta süresi yer alır. Ayrıca poliçeyi düzenleyen acentenin ünvan, acente kodu, levha numarası ve telefon numarası bilgileri bulunur. Poliçenin yenileme numarası, yenileme sayısı ve kaçınıcı defa düzenlendiği bu bölümde bildirilir.

Sigortalı bilgileri bölümünde sigortalının adı ve soyadı ya da (sigortalı şirketse) ünvanı, adresi, müşteri numarası, vergi kimlik numarası, telefon numarası ve elektronik posta adresi bulunur.

İş yeri bilgileri bölümünde iş yerinin faaliyet konusu, faaliyeti ile ilişkili olarak sigorta konusu, çalışan sayısı, denize olan uzaklığı ve meskûn mahal yani yerleşim bölgesi içinde olup olmadığı gibi bilgilere yer verilir. Ayrıca iş yerinin faaliyetini yürütebilmesi için sahip olduğu ruhsata ait bilgiler de bu bölümde yer alır.

Sigorta kapsamı bölümünde sigorta poliçesinin kapsadığı teminatlarla birlikte bu risklerin gerçekleşmesi durumunda ödenecek teminat tutarları yer alır.

Prim bilgileri bölümünde ise sigorta ettirenin ödemesi gereken prim tutarı, vergiler ve varsa indirimler yer alır. Gider vergisi, net prim bedeli üzerinden yüzde beş oranında hesaplanır. Güvence hesabı için ödenecek tutar ise yine net primin yüzde ikisi oranındadır. Ek bilgiler bölümünde prim bilgileri bölümünde yer alan ve uygulanan indirimin açıklaması ve poliçeye konu olan faaliyetin yürütüldüğü adres ile poliçenin teyit edilebilmesi adına bir internet adresi bulunur. Genel şartlar bölümünde tehlikeli maddeyi taşıyan araca ait bilgiler bulunur. Özel şartlar bölümünde ise poliçenin geçerliliği, iptali ve ödeme yöntemleri ile ilgili, poliçeyi düzenleyen kurum tarafından ibraz edilen bilgiler yer alır.

SIRA SİZDE

Sayfa 141'de verilen poliçe örneğini inceleyiniz. Soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız.

1. Riskin gerçekleşmesi durumunda tazminattan yararlanacak olan taraf kimdir?

.....

2. Uygulanan indirimin nedeni nedir?

.....

3. Riskin gerçekleşmesi durumunda ölüm veya sakatlanmada kaza başı tazminat tutarı nedir?

.....

4. İndirimler ve vergileri göz önüne alarak poliçe primini hesaplayınız (Gider vergisi %5, güvence hesabı tutarı %2 olarak net prim üzerinden hesaplanacaktır.).

.....

SIRA SİZDE

TEHLİKELİ MADDELER VE TEHLİKELİ ATIK ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-1234	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	Police Vadresi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	25/07/2022- 25/07/2023	-	25/07/2022-İSTANBUL/09.50	365 Gün

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	P..... T..... TAŞ. OTO. İNŞ. TEKS. TİC. LTD. ŞTİ.
İletişim Adresi	V..... Mahallesi P..... Caddesi No.3 TUZLA/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

İŞ YERİNİN

Faaliyeti	2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında bulunan tehlikeli atıklar. SADECE TAŞIMACILIK
Sigorta Konusu	Tehlikeli Madde ve Tehlikeli Atık
Çalışan Sayısı	3
Denize Uzaklık (km)	7
Meskun Mahal	Evet
Araç Sayısı	1
Ruhsat Tarihi	25/07/2020

PRİM BİLGİLERİ

Primler	1.432,76
İndirimler (Hasarsızlık)	30,90
Net Prim	1.401,86
Gider Vergisi (%5)
Güvence Hesabı (%2)
Peşin Ödenecek Tutar

SİGORTA KAPSAMI

SİGORTA BEDELİ (TL)

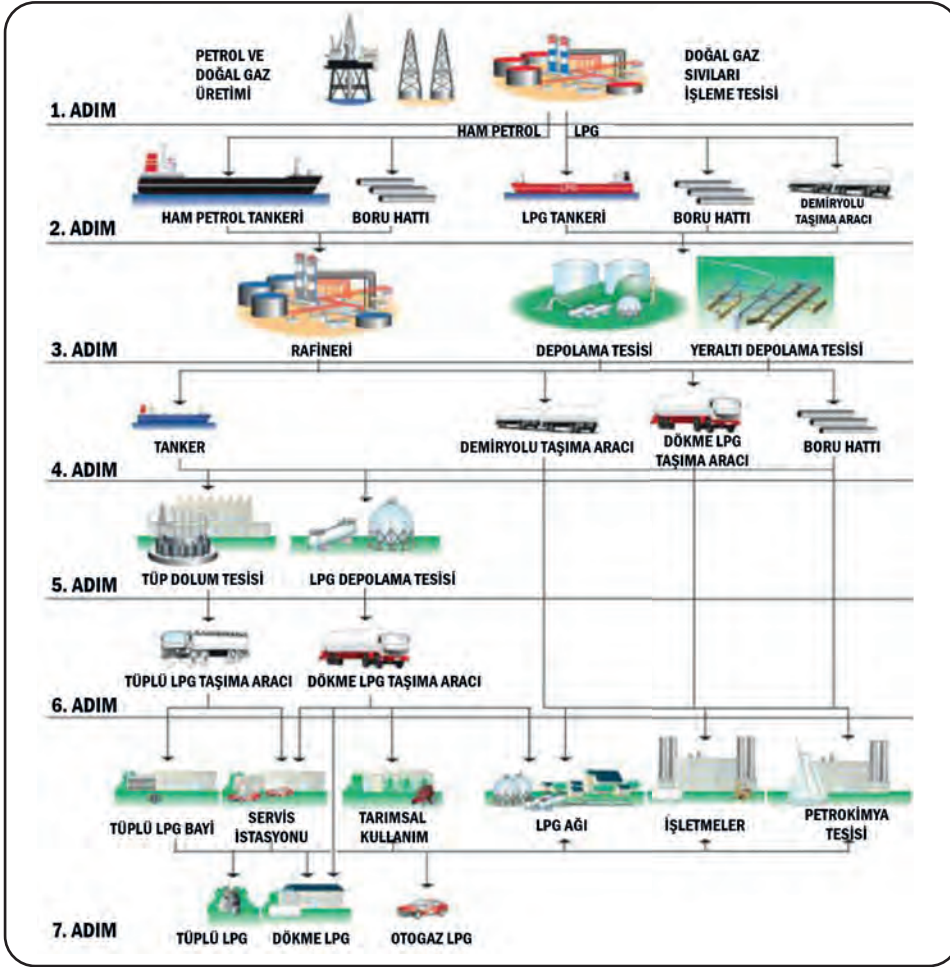
Maddi Zararlar	
Kaza Başına	860.000,00
Ölüm ve Sakatlanma	
Kişi Başına	430.000,00
Kaza Başına	8.600.000,00
Tedavi Giderleri	
Kişi Başına	430.000,00
Kaza Başına	8.600.000,00

2.7. TÜPGAZ ZORUNLU SORUMLULUK SİGORTASI

Yaşamsal faaliyetlerin sürdürülebilmesi için kullanılan yanıcı maddelerin başında likit (sıvı) petrol gazı (LPG) gelir. Genellikle tüp gaz olarak adlandırılan LPG, ham petrolün damıtılması ve parçalanması ile ya da doğal gaz yataklarından çıkarılan, basınç altında sıvılaştırılan bütan ve propan gazlarının karıştırılması ile elde edilir. LPG yanıcı ve parlayıcı özelliğe sahiptir. Gaz kaçağlarının anlaşılabilmesi için LPG, rafineride özel bileşenler ile kokulu hâle getirilir.

LPG evlerde ısınma, ısıtma ve pişirme; iş yerlerinde üretim amacıyla kullanılır. Ayrıca otomotiv sektöründe araçlar için düşük maliyetli yakıt olarak tercih edilir. Kullanım alanları göz önüne alındığında insanların kolayca ulaşacağı şekilde LPG dolum ve dağıtım kanallarının bulunması gerekir. Bu da olası bir patlama anında yaşanabilecek felaketin boyutunu arttırabilir. Riskin yüksek olması sebebiyle bu sektörde faaliyet gösteren işletmelerin zorunlu sorumluluk sigortaları kapsamında sigorta yapmaları gerekir.

LPG'nin üretim ve dağıtım süreci Görsel 2.20'deki gibidir. Çok aşamalı bu sürecin önemli noktasını depolama ve sevk etme işlemleri oluşturur. Bu işlemlerdeki riskler tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortasının önemini ortaya koyar.

Görsel 2.20: LPG üretim ve dağıtım ağı

2.7.1. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

Tüpgaz sorumluluk sigortası; likit petrol gazı (LPG) tüplerinin doldurulması, doldurtulması veya depoda bekletilmesi sırasında oluşabilecek kazaları kapsar (Görsel 2.21). Tüp gazın patlaması, gaz kaçırmaları veya yangına sebep olması durumlarında oluşan maddi ve bedensel zararları teminat altına alır. Bu sigorta likit petrol gazını dolduran, depolayan, nakleden, bayiler aracılığıyla tüketiciye dağıtımını sağlayan tüm işletmelerin tehlikeli maddeler sorumluluk sigortasına ek olarak yaptırmak zorunda olduğu sigorta branşıdır.

Görsel 2.21: Likit petrol gazının depolanması

2.7.2. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasının Teminatları

Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası, tehlikeli madde ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası ile teminatların karşılanması bakımından örtüşür. Tehlikeli madde ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortasının limitleri tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası limitlerinden daha yüksektir. Tüpgaz sigortanın limitlerini aşan hasarlar meydana geldiğinde devreye tehlikeli madde ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası girer.

Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası teminatlarına ilişkin belirlenen tutarlar her yıl Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından güncellenerek Resmî Gazete'de yayınlanır. 2022 yılına ait teminat tutarları Tablo 2.10'da verilmiştir.

Tablo 2.10: 2022 Yılı Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Teminat Tutarları

Zarar Türü	Teminat Türü	Teminat Tutarı
Maddi Zararlar	Kaza başına	386.000 TL
Tedavi Giderleri	Kişi başına	438.000 TL
	Kaza başına	2.192.000 TL
Daimî Sakatlık ve Ölüm	Kişi başına	438.000 TL
	Kaza başına	2.192.000 TL

2022 yılına ait teminat tutarlarında kişi başına ve kaza başına ödenecek tazminatlar belirtilmiştir. Örneğin 2 kişinin ölümüne sebep olan bir kazanın yaşanması durumunda kişi başı 438.000 TL ölüm tazminatı ödeneceğinden toplamda 876.000 TL sigorta tarafından karşılanacaktır.

Fakat aynı kazada 2 değil de 6 kişi öldüğünde kişi başına hesaplanacak tutar, kaza başına ödenecek tutarı aştığı için kişi başına 438.000 TL ödenemeyecektir. Bunun yerine kaza başına ödenecek tutar olan 2.192.000 TL ölen 6 kişi arasında pay edilecektir.

Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortasının teminatları şunlardır:

- Tehlikeli maddeler sorumluluk sigortası bulunan bir iş yerinde kullanılmak üzere bulundurulmuş LPG tüpünün patlaması, gaz kaçırmaları veya yangına sebep olması sonucu oluşacak zararlar
- Kullanılmak üzere bulundurulmuş tüp gazın neden olduğu kazanın iş yerinde bulunan diğer patlayıcı ve yanıcı maddelerin infilakına yol açmasıyla oluşacak zararlar
- Haksız taleplerle sigortalıya açılan dava var ise davanın takibi ve idaresi sürecinde oluşacak giderler

Hasara yol açan kazanın çıkış nedeninin yanıcı, yakıcı, parlayıcı, patlayıcı maddeler olması hâlinde öncelikle tehlikeli maddeler sorumluluk sigortası işlemeye başlar. Bu sigorta, sigorta ettirenin haksız taleplere karşı korunmasını temin eder. Ayrıca bu sigorta ile ilgili olarak dava açılması hâlinde davanın takip ve idaresi sigorta ettirenle birlikte poliçe limitleri dâhilinde sigortacıya da aittir. Sigorta ettiren, sigortacının göstereceği avukata gereken vekâletnameyi vermek zorundadır. Sigortacı, dava masrafları ile avukatlık ücretlerini ödemekle yükümlüdür.

Belirlenen tazminat tutarı sigorta bedelini aşarsa sigortacı bu masrafları sigorta bedelinin tazminata oranı dâhilinde öder.

Meydana gelen bir kazada zararın önlenmesi veya azaltılması amacıyla sigorta ettirenin yapacağı makul ve zorunlu masraflar sigortacı tarafından karşılanır. Zarar meydana geldiğinde sigorta ettirenin kusurlu olup olmadığına bakılmadan zarara uğrayan üçüncü şahısların tazminatı ödenir. Zararın servis, kullanıcı, imalat ya da dolum hatasından veya hortum, kelepçe, dedantör (akış düzenleyici), musluk gibi cihaz arızalarından meydana gelmesi durumu değiştirmez.

2.7.3. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Tüpgaz sorumluluk sigortası kapsamında bazı hâller teminat dışında bırakılmıştır. Bu hâller şunlardır:

- Kasıtlı olarak olayı gerçekleştirenlerin zarara ilişkin talepleri
- Yaşanan olaya ilişkin manevi tazminat talepleri
- Sigortalının kendisinin uğrayacağı zararlar
- Savaş ve benzeri durumlar sonucu oluşan zararlar
- Nükleer yakıttan kaynaklı radyasyon veya radyoaktif bulaşmaların önlenmesi için yapılan askerî müdahale sırasında oluşan zararlar
- Terör eylemleri ve bu eylemlerden doğan sabotajlar ile eylemlerin bastırılması sırasında oluşan zararlar

2.7.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Sigortalı, rizikonun gerçekleştiğinden haberdar olduğu andan itibaren 5 gün içinde olayı sigortacıya bildirmek zorundadır.

Sigortacının isteği üzerine, zarara sebep olan olayın nedeninin, gerçekleşme şeklinin, sonuçlarının tespit edilmesi ve tazminatın hesaplanması için gerekli her türlü bilgi ve belgeyi geciktirmeden sigortacıya vermekle yükümlüdür. Zarardan dolayı sigortalıya açılan bir dava varsa bu hukuki işleme ilişkin yazılı belge, ihbarname vb. tüm evrakları sigortacıya iletmek ayrıca sigorta konusunu kapsayan başka bir sigorta yaptırılmışsa bunu da sigortacıya bildirmek zorundadır.

6. ETKİNLİK

Etkinliği yönergeye uygun şekilde gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Sınıfı öğrenci sayısı eşit olacak şekilde dört gruba ayırınız.
2. Aşağıda verilen soruların her birini birer A4 kâğıdının en üstüne yazınız.
3. Her gruba rastgele 1 soru kâğıdı veriniz.
4. Grupların önlerine gelen soruları kâğıda cevaplaması için 5 dakika süre tanıyınız.
5. Süre tamamlandığında gruplar arasında soru kâğıtlarını sırayla değiştiriniz. Her grubun diğer gruptan gelen soru kâğıdına kendi cevabını da yazması için beşer dakikalık süreyi tekrarlayınız.
6. Tüm gruplar tüm sorulara cevap verene kadar bu işlemi yapınız.
7. Çalışma tamamlandığında cevapları tüm sınıfla paylaşınız.
8. Cevapları sınıfça tartışarak eksikleri ve hataları gideriniz.

Sorular

1. Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası kapsamını açıklayınız.
2. Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası teminatlarını sıralayınız.
3. Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası teminat dışı kalan hâlleri sıralayınız.
4. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde sigortalı ve/veya sigorta ettirenin yükümlülüklerini sıralayınız.

2.7.5. Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigortası Poliçesi

Likit petrol gazını dolduran, depolayan, nakleden, bayiler aracılığıyla tüketiciye ulaştıran tüm işletmelerin yaptırmak zorunda olduğu tüpgaz sorumluluk sigorta poliçesinde iş yeri bilgileri, sigorta bilgileri, prim bilgileri gibi bölümler bulunur. Örnek tüpgaz zorunlu sorumluluk sigorta poliçesi Görsel 2.22'de gösterilmiştir.

TÜPGAZ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İSTANBUL				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-1234	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	Police Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	25/07/2022- 25/07/2023	-	25/07/2022-İSTANBUL/09.50	365 Gün

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	P..... T..... TAŞ. OTO. İNŞ. TEKS. TİC. LTD. ŞTİ.
İletişim Adresi	V..... Mahallesi P..... Caddesi No.3 TUZLA/İSTANBUL
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

İŞ YERİNİN

Faaliyeti	2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında bulunan tehlikeli atıklar. SADECE TAŞIMACILIK
Sigorta Konusu	Tüpgaz
Çalışan Sayısı	5
Denize Uzaklık (km)	10
Meskun Mahal	Evet
Araç Sayısı	1
Ruhsat No. ve Tarihi	7*****8-25/07/2020

PRİM BİLGİLERİ

Primler	1.400,00
İndirimler	-
Net Prim	1.400,00
Gider Vergisi	70,00
Güvence Hesabı	28,00
Peşin Ödenecek Tutar	1.498,00

SİGORTA KAPSAMI

SİGORTA BEDELİ (TL)

Maddi Zararlar	
Kaza Başına	386.000,00
Ölüm ve Sakatlanma	
Kişi Başına	438.000,00
Kaza Başına	2.192.000,00
Tedavi Giderleri	
Kişi Başına	438.000,00
Kaza Başına	2.192.000,00

Görsel 2.22: Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası poliçe örneği

Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortası poliçesinde en üstte poliçenin türünü belirten başlık bulunur. Bu başlığın altında poliçe numarası, poliçenin başlangıç ve bitiş tarihleri, düzenlenme tarihi ve yeri; sigorta süresi yer alır. Ayrıca poliçeyi düzenleyen acentenin ünvan, acente kodu, levha numarası ve telefon numarası bilgileri bulunur. Poliçenin yenileme numarası da bu kısımda bulunur. Yenileme numarasının sıfır olması bu poliçenin ilk defa düzenlendiğini gösterir.

Sigortalı bilgileri bölümünde sigortalının adı ve soyadı ya da (sigortalı şirketse) ünvanı, adresi, müşteri numarası, vergi kimlik numarası, telefon numarası ve elektronik posta adresi bulunur.

İş yeri bilgileri bölümünde iş yerinin faaliyet konusu, sigorta konusu, iş yerinin yerleşim bölgesine yakınlığı ve işletme ruhsatına ait bilgiler yer alır. Sigorta kapsamı bölümünde sigorta poliçesinin kapsadığı teminatlarla birlikte teminat tutarları yer alır. Prim bilgilerinde gider vergisi, güvence hesabı ve ödenecek prim tutarı bulunur. Gider vergisi net primin yüzde beşi oranında hesaplanır. Güvence hesabı için net primin yüzde ikisi oranında hesaplama yapılır.

SIRA SİZDE

Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigorta Poliçesi'ni aşağıdaki yönergeye dikkat ederek doldurunuz.

Yönerge

1. Tarih bölümünde poliçeyi düzenlediğiniz güne ait tarih ve saati baz alınız.
2. Sigortalı ve iş yeri bilgilerini kendi iş yerinize sigorta yaptırdığınızı varsayarak doldurunuz.
3. Teminat limitleri yazılırken içinde bulunduğunuz yıla ait güncel teminat tutarlarını baz alınız.
4. Prim bölümünde net prim tutarı belirtilmiştir. Hesaplamalarınızı bu tutar üzerinden ilgili oranlar dâhilinde yapınız.

Not: Sıra Sizde çalışmasında kitabın "Ekler" bölümünde yer alan "Tüpgaz Zorunlu Sorumluluk Sigorta Poliçesi"ni kullanınız.

2.8. MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDÎ KAZA SİGORTASI

Dünya, çeşitli cevher ve doğal kaynaklara sahiptir. İnsanlığın gelişmişlik düzeyi arttıkça bu kaynakları kullanma ihtiyacı da artmıştır. Güneş, akarsu, rüzgar gibi yer üstü kaynakları daha kolay ulaşılabilir ve kullanılabilir kaynaklardır. Kömür petrol, bor, demir gibi yer altı kaynaklarına ulaşım ise özel yöntem ve çalışmalar gerektirir. Özellikle yer altı kaynaklarının çıkarılması ve kullanılması doğaya zarar verme riski taşıyan işlemlerdir. Bu işlemler doğru biçimde, doğal denge gözetilerek yürütülmelidir. Gelecek nesillere yaşanabilir bir Dünya bırakmak insanlık görevidir.

Türkiye zengin yer altı ve yer üstü kaynaklarına sahip bir ülkedir. Bu kaynaklarını üretime ve ekonomiye kazandırmaktadır.

Yer altı kaynakları, çeşitli kayaçlarda minerallerin sıkışmasıyla oluşur. Kayaçların yapısı ve bölgedeki geçmiş yaşamlar bu kaynakların oluşmasında etkili unsurlardır. **Maden**, bazı bölgelerde kayaçların yapısal özelliklerine göre oluşmuş maddi değeri bulunan minerallerdir.

Madencilik, ülkelerin ekonomisi için kıymetli bir sektördür. Madenlerin çıkarılması yüksek maliyetli ve riskli bir iştir. Bu nedenle özel teknikler, geniş güvenlik önlemleri ve kapsamlı denetimler gerektirir. İhmallerin doğurabileceği maden kazaları çalışanlar için yüksek hayati risk doğurur. Ekonomik kayıpların yanında geri dönüşü olmayan yaralar da açar.

Madencilik, herhangi bir madenin yer altından çıkarılarak işletilmesi anlamına gelen meslek çeşididir. Madencilik faaliyetleri uzman kişilerce yapılır. **Maden ocağı ya da sahası**, madenin yoğunlukla bulunduğu ve yer üstüne çıkarıldığı alandır (Görsel 2.23).

Görsel 2.23: Maden ocağı

Maden işçileri, maden ocağında ücret karşılığı çalışan gerçek kişilerdir (Görsel 2.24). Maden işçileri, yer altındaki madenleri çeşitli makineler ve araç gereç yardımıyla kayaçlardan ayırarak yer üstüne çıkarırlar. Yapmış oldukları iş ve işlemler çoğu zaman ciddi tehlikeler barındırır.

Görsel 2.24: Maden işçisi

Türkiye’de meslekler tehlike sınıflarına göre ayrılmıştır. Maden iş ve işlemleri “çok tehlikeli” sınıfında yer alır. Bu sebeple çalışanlarının iş sağlığını ve güvenliğini sağlamak işverenlerin en temel görevidir.

BİLGİ KUTUSU

İŞKUR'un (Türkiye İş Kurumu) Madencilik ve Taş Ocakçılığı Sektörü İş Gücü Piyasa Raporu'na göre Türkiye'de 2020 yılı itibarıyla madencilik sektöründe çalışanların %93'ünü erkekler, %7'sini kadınlar oluşturmaktadır.

Kaynak: İŞKUR

Sigortacılık faaliyetleri, mikro ve makro ekonomilerin gelişmesi ve zararların karşılanabilmesi adına çok önemlidir. Maden iş ve işlemlerindeki çeşitli sigortalar; çalışanları, işletmeleri ve ülke ekonomisini korur.

Türkiye'de, maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası devlet tarafından zorunlu kılınmıştır.

2.8.1. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Kapsamı

Madencilik iş ve işlemleri tehlikeli çalışmalar içerir. Bu nedenle maden çalışanlarına sigorta yapılması zorunludur. 2015 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla maden çalışanları için ferdi kaza sigortasını zorunlu kılan ve sigortanın içeriğiyle ilgili bilgileri duyuran bir tebliğ yayımlanmıştır. 2021 yılında ayrıca yayımlanan genelgede ise sigortanın kapsamına ve risk incelenmesine yönelik bilgiler sunulmuştur.

Maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortasının usul ve esaslarından Hazine ve Maliye Bakanlığı sorumludur. Sigortanın işlenmesi ve işlemlerin yürütülmesinde yine Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Maden işletmelerinin yer altı ya da yer üstündeki maden alanlarında üretim veya üretime hazırlık sürecinde çalışanlara kazalara karşı sigorta yaptırmaları gerekir. Bu sigorta isteğe bağlı değil zorunludur. Maden işletmelerinin kendi çalışanları için yaptırmak zorunda olduğu bu sigortaya **maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası** denir.

Maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası, maden çıkarılması ya da maden işleri ile ilgili çalışmalar sırasında meydana gelebilecek her türlü kazayı, aniden ortaya çıkan zehirli gaz etkilerini kapsar (Görsel 2.25). Ayrıca maden-deki iş ve işlemler sırasında meydana gelen kaza nedeniyle oluşabilecek yanık, sinir zedelenmesi, kas zedelenmesi, deri yırtılması ve soyulması, uzuv kesilmesi ve kopması gibi bedensel zararlar da maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası kapsamındadır.

Görsel 2.25: Maden kazası

Hazine ve Maliye Bakanlığının yayımladığı tebliğe göre maden işlerini yürüten şirket, bünyesinde çalıştırdığı ve çalıştıracığı işçilerin listesini sigorta şirketine bildirmekle yükümlüdür. Ayrıca yeni bir çalışanın işe alınması ya da bir çalışanın işten ayrılması durumunda sigorta şirketine 5 gün içinde bilgi verilmesi gerekir. Bir işçi sigorta süresi dolmadan işten ayrılırsa yani artık sigorta konusu ile ilişkili olmaktan çıkarsa işçinin kalan gün primleri işverene iade edilir.

İşveren dilerse işçilerinin maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasını grup hâlinde yaptırabilir. Sigorta şirketi maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasını Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi kontrolünde düzenler. Poliçelerin uygunluğunu da yine Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi denetler.

Sigorta kapsamındaki bir kazanın gerçekleşmesi nedeniyle zarara uğrayan maden işçileri, işveren tarafından en kısa sürede ve kaza tarihinden itibaren en geç **30 (otuz) iş günü** içinde sigorta şirketine bildirilmelidir.

Sigorta şirketi, sigortalının teminat oranlarına göre tazminat ödemekle yükümlüdür. Zarar hesabı yapmadan ödemeyi gerçekleştirmek zorundadır. Ayrıca sigortalı işçide kazadan önce bir sakatlık ya da hastalık durumu olsa dahi bunlar dikkate alınmaz. Sağlam bir bireyde sigorta kapsamına giren kazanın verebileceği etki üzerinden tıbbi tedavi yapılır.

Tarafların maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası ile ilgili uyuşmazlık yaşadığı durumlarda uyuşmazlığı çözmekle yetkili kuruluş Sigorta Tahkim Komisyonudur. Uyuşmazlığın çözülmediği durumda; zarar gören işçinin ikamet ettiği yerdeki mahkemeye, kazanın gerçekleştiği madenin bulunduğu yerdeki mahkemeye veya sigorta şirketinin ya da acentesinin bulunduğu yerdeki mahkemeye başvurulabilir.

2.8.2. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Kapsamında Olan İşletmeler

Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasında sigorta ettiren taraf maden işletmecisi olan şirkettir. Kendi adına ya da başka bir tüzel kişi adına faaliyet gösteren şirket, bünyesinde çalıştırdığı işçiler için bu sigortayı yaptırmak zorundadır.

Madencilik ruhsatı almak isteyen şirketin maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasını yaptırmış olması gerekir. Bir maden ocağının işlenmesi, madenin çıkarılması ve işletmenin faaliyet yürütebilmesi söz konusu sigortanın yaptırılmasına bağlıdır.

Maden işletmesi, maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasını yaptırarak ve çalışma ruhsatını alarak faaliyetlerine başlar. Ancak bazı durumlarda yetkili işletme el değiştirebilir. Bu durumda eski işletmenin yaptırmış olduğu maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası yeni ruhsatlı işletme ile devam eder.

Yer altı ve yer üstünde madencilik faaliyetleri gösteren işletmeler maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası kapsamına dâhildir. Bununla birlikte taş ocakları, kömür ocakları ve diğer maden ocakları söz konusu sigortanın kapsamındadır. Maden faaliyetleri yürütme yetkisi almış ve işçi çalıştırmaya başlayacak bütün işletmeler ruhsat almak zorundadır.

2.8.3. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortasının Teminatları

Çok tehlikeli grubunda faaliyet gösteren maden çalışanlarına yapılacak sigortanın işverenin isteğine bırakılması işçilerin korunması açısından zafiyet oluşturabilir. Bu sebeple Türkiye Cumhuriyeti yasalarına göre bu sigorta zorunlu tutulmuştur. Maden çalışanlarının sigorta edilmesi hem işverenin hem de işçilerin yararına. Tehlikeye maruz kalan bir maden işçisinin tedavi ve tazminat giderleri sigorta kapsamında karşılanacağından işveren, ağır maddi kayıplardan kurtulmuş olur.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası teminatlarını 2015 yılında yayımlanan Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Tarife ve Talimatı Tebliği'nde kişi başı sakatlanma ve ölüm oranlarına göre 150.000 TL olarak belirlemiştir. Ayrıca kişi başı ödenmesi gereken net primi ise 700 TL olarak belirlemiştir.

Maden sahalarında kaza riski yüksektir, oluşabilecek kazalar can kayıplarına, önemli yaralanmalara ve yüksek maddi hasara sebep olabilecek vasıftadır. Bu nedenle Hazine ve Maliye Bakanlığı, kaza başına 1.500.000 TL'yi aşan kısımların kendi kurmuş olduğu Olağandışı Riskler Yönetim Merkezine reasüre edilmesini zorunlu kılmıştır. **Reasüre etmek**; bir rizikoyu üzerine alan sigorta şirketinin başka bir sigorta şirketine prim ödeyerek rizikoyu devretmesidir.

Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasında ölüm teminatı ve sakatlık teminatı olarak iki farklı teminat vardır (Şema 2.7).

Şema 2.7: Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası teminatları

Ölüm Teminatı: Sigorta kapsamında işçinin kaza sırasında ya da söz konusu kaza sebebiyle 2 yıl içinde ölmesi durumunda yasal varislere yani hak sahiplerine sigorta teminatının tamamı ödenir. Sigortalanmış maden işçisinin yasal vârisi eşi, çocuğu, anne ya da babası gibi akrabaları olabilir.

Sakatlık Teminatı: Sigorta kapsamında, kaza anında ya da kazadan itibaren 2 yıl içinde bir sakatlık (kazadan kaynaklı) tespit edilirse sakatlık teminatı ödenir. Kazaya bağlı olarak oluşabilecek sakatlık durumu değişebilmektedir. Her sakatlık durumunun belirlenen ölçüt ve oranlara göre değerlendirilip, sigortalının durumuna uygun bir tazminat ödemesi yapılır. Sakatlık derecesinin

tespiti için Tablo 2.11'de belirtilen oranlara göre değerlendirme yapılır.

Tablo 2.11: Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Sakatlık Teminatları ve Oranları

Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Kapsamındaki Kazaya Bağlı Olarak Yaşanabilecek Sakatlık Durumu	Sakatlık Teminat Oranı (%)
İki gözün tamamen kaybı	100
İki elin ya da iki kolun tamamen kaybı	100
İki ayağın ya da iki bacağın tamamen kaybı	100
Bir el ile birlikte bacağın ya da ayağın kaybı	100
Bir kol ile birlikte ayağın ya da bacağın kaybı	100
Genel felçlik hâli	100
Tedavisi olmayan ruh sağlığı bozukluğu	100
Tek kolun veya tek elin tamamen kaybı	100
İki kulağın da duyma yetisini tamamen yitirmesi	100
Tek bacağın diz yukarisından kaybı	50
Tek bacağın diz aşağısından kaybı	40
Tek ayağın tamamen kaybı	40
Parmaklar da dâhil olmak üzere bir ayağın kısmen kaybı	30
Bir kalçanın hareket yetisini tamamen kaybetmesi	30
Bir dizin hareket yetisini tamamen kaybetmesi	20
Bir ayak bileğinin hareket yetisini tamamen kaybetmesi	15
Kırılmış olan tek bacağın doğru ve iyi kaynamaması	30
Bir ayak başparmağının tamamen kaybı	8
Kırılan tek ayağın doğru ve iyi kaynamaması	20
Kırılan tek diz kapağının doğru ve iyi kaynamaması	20
Tek bacağın en az 5 cm ve daha fazla kısılması	15
İki gözün görme yetisini yarı yarıya ya da tek gözün tamamen kaybetmesi	25

Tek kulağın tamamen sağır olması	10	
Kırılan alt çenenin doğru ve iyi kaynamaması	25	
Bel kemiğinin belirgin bir biçimde eğilmesi ve bunun sonucunda meydana gelen hareketsizlik	30	
Kaburga kırıklığı sebebiyle göğüs kafesinde meydana gelen şekil bozukluğu	10	
Vücudun Sağ ya da Sol Bölgesine Göre Değişiklik Gösteren Sakatlık Teminatları	Sağ (%)	Sol (%)
Omuz hareketliliğinin tamamen kaybı	25	20
Dirsek hareketliliğinin tamamen kaybı	20	15
Bilek hareketliliğinin tamamen kaybı	20	15
Başparmak ve işaret parmağının tamamen kaybı	30	25
Başparmak dışında işaret parmağı ile başka bir parmağın tamamen kaybı	25	20
İşaret parmağı ve başparmak dışındaki bir parmağın tamamen kaybı	20	15
İşaret ve başparmak dışındaki üç parmağın tamamen kaybı	25	20
Yalnızca başparmağın tamamen kaybı	20	15
Yalnızca işaret parmağının tamamen kaybı	15	10
Yalnızca orta parmağın tamamen kaybı	10	8
Yalnızca yüzük parmağının tamamen kaybı	8	7
Yalnızca serçe (küçük) parmağın tamamen kaybı	7	6

Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası uygulamalarına göre bir organın kısmen kaybedilmesi veya bir organ kısmının kullanılmaması, ilgili organın tamamen kaybedildiği anlamına gelir ve sakatlık teminatı tamamen kayıp üzerinden ödenir. Ayrıca kaza öncesi sakatlığı bulunan bir organın kaza öncesi ve kaza sonrası (kazaya bağlı) sakatlık oranı arasındaki farka bakılarak teminat ödenir.

2.8.4. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası işçiyi ve işvereni koruyan, devlet tarafından zorunlu kılınan bir sigorta çeşididir. Bütün sigorta çeşitlerinde olduğu gibi sigortalının tazminat alabilmesi için sigorta kapsamındaki bir kaza ya da durumun gerçekleşmiş olması gerekir.

Ancak söz konusu sigorta kapsamında kazadan sayılmayacak durumlar da vardır. Bu durumlar şunlardır:

- Maden ortamından kaynaklanmayan her türlü hastalık hâli
- Maden ocağında meydana gelmeyen donma, güneş çarpması gibi olaylar
- İntihar ya da intihara teşebbüs
- Sarhoşluk veren ya da uyuşturucu maddelerin etkisinde oluşan olaylar
- Kaza kapsamına girmeyen bir konuda cerrahi müdahale ya da ilaç kullanımı sonucu oluşan olaylar

Maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortasında teminat dışında kalan hâller şunlardır:

- Her türlü savaş ve savaş olayları sonucu oluşan zararlar
- İç savaş, ayaklanma gibi olaylar ve askerî hareketler sonucu oluşan zararlar
- Herhangi bir grev, lokavt, kavga ya da toplu halk hareketine katılma sonucu oluşan zararlar
- Terörle mücadele kapsamında yetkili birimlerin müdahalesi sonucu oluşan zararlar
- Terör, gasp ve sabotaj faaliyetlerinde bulunanların talepleri
- Maden çalışmaları sonucunda meydana gelmemek koşuluyla kendiliğinden oluşan depresyon, toprak kayması, sel, yanardağ lav püskürtmesi ve su baskınları
- Fırtına, yıldırım, dolu gibi doğal afetlerin etkileri
- Her türlü nükleer risk, nükleer atıkları dışarı salabilecek saldırılar, kimyasal ya da biyolojik silah kullanarak yapılan saldırılar ve bu saldırılara karşı alınan askerî önlemlerin etkileri
- Kanunda suç sayılan herhangi bir eyleme teşebbüs etmek ya da eylemi gerçekleştirmek
- Felaket ya da kazada, sigortalı işçinin tehlikedeki kişileri kurtarma amacı taşımadan, bilerek ve isteyerek kendini tehlikeye maruz bırakacak eylemlerde bulunması sonucu oluşan zararlar

SIRA SİZDE

Küçük gruplar halinde maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası ile ilgili dikkat afiş hazırlayınız. Hazırladığınız afişi sınıf panosunda sergileyiniz.

2.8.5. Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Poliçesi

Maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası, yeni bir sigorta çeşididir. Sigorta şirketleri ve bu şirketlere bağlı acenteler tarafından madencilik sektöründe faaliyet gösteren işverenlerin ödediği primlerle poliçe düzenlenir. Sigorta poliçesi örneği Görsel 2.26'da gösterilmiştir.

MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDÎ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ
Adres	ANTALYA
Acente Kodu	12345
Levha No.	T08440-TEA
Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Polİçe No.	1234567890
Yenileme No.	-
Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	03/08/2022-ANTALYA/16.45
Polİçe Vadesi	03/08/2022-03/08/2023
Sigorta Süresi	365 Gün

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	K..... E..... MADENCİLİK AŞ
İletişim Adresi	K..... Mahallesi C..... Caddesi No.17 ALANYA/ANTALYA
Müşteri Numarası	3*****5
Vergi Kimlik Numarası	123***789
Telefon	+90 123 *** ** 00
Çalışan Madenci Adedi	10

PRİM BİLGİLERİ

	TUTAR (TL)
Sorumluluk Sigortası	700,00
(Çalışan Madenci Başına)	
İndirimler	-
Net Prim	7000,00
Gider Vergisi	350,00
Güvence Hesabı	140,00
Peşin Ödenecek Tutar	7490,00
Ödeme Tarihi	03/08/2022

SİGORTA KAPSAMI

	SİGORTA BEDELİ (TL)
Sakatlık ve Ölüm	
Kişi Başına	150.000,00
Kaza Başına	1.500.000,00

Görsel 2.26: Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigorta poliçesi örneği

SIRA SİZDE

MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDÎ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ
Adres	ESKİŞEHİR
Acente Kodu	12345
Levha No.	T08440-TEA
Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	1234567890
Yenileme No.	-
Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	03/08/2022- ESKİŞEHİR /16.45
Police Vadesi	03/08/2022-03/08/2023
Sigorta Süresi	365 Gün

SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	K..... E..... MADENCİLİK AŞ
İletişim Adresi	K..... Mahallesi C..... Caddesi No.17 SIVRIHISAR/ ESKİŞEHİR
Müşteri Numarası	3*****5
Vergi Kimlik Numarası	123***789
Telefon	+90 123 *** ** 00
Çalışan Madenci Adedi	5

PRİM BİLGİLERİ

	TUTAR (TL)
Sorumluluk Sigortası	700,00
(Çalışan Madenci Başına)	
İndirimler	-
Net Prim	3500,00
Gider Vergisi	175,00
Güvence Hesabı	70,00
Peşin Ödenecek Tutar	3745,00
Ödeme Tarihi	03/08/2022

SİGORTA KAPSAMI

	SİGORTA BEDELİ (TL)
Sakatlık ve Ölüm	
Kişi Başına	150.000,00
Kaza Başına	1.500.000,00

SIRA SİZDE

Sayfa 156'da verilen poliçe örneğini inceleyiniz. Soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız.

1. Ödenecek prim tutarı nedir?

.....

2. Poliçe başlangıç tarihini yazınız.

.....

3. Rizikonun gerçekleşmesi hâlinde kaza başına ödenecek azami tazminat tutarı nedir?

.....

1. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Sunumu

UYGULAMA SÜRESİ: 2 ders saati

AMAÇ : Sunum yaparak maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasını açıklamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulamada sizden maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasını açıklayıcı bir sunu hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Üç kişilik gruplar hâlinde çalışınız.
2. Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası araştırınız.
3. Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası kapsamını açıklayınız.
4. Sigorta kapsamı dâhilinde olan işletmeleri sıralayınız.
5. Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası teminatlarını sıralayınız.
6. Sigorta ile ilgili elde ettiğiniz bilgilerin doğru olmasına dikkat ediniz.
7. Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası ile ilgili görseller bulunuz.
8. Elde ettiğiniz bilgileri ve görselleri kullanarak bir sunu hazırlayınız.
9. Hazırladığınız sunu ile sınıfta arkadaşlarınıza 10 dakikalık sunum yapınız.
10. Sunum dosyasını öğretmeninize teslim ediniz.

Not: Uygulama faaliyetinin değerlendirilmesinde kitabın "Ekler" bölümünde yer alan "Ek-2.1 Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Sunumu Uygulaması Kontrol Listesi" kullanılacaktır.

2.9. ZORUNLU PAKET TUR SİGORTASI

İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için karşılamaları gereken fiziksel, sosyal, ekonomik ve psikolojik ihtiyaçları vardır. Zamanla bölgesel sınırların ortadan kalkması, ulaşım alanındaki yenilik ve gelişmeler, seyahatlerin planlı ve eğlenceli yapılması insanlar için farklı bir ihtiyacı ortaya çıkarmıştır.

Genellikle bir yıl boyunca rutin bir çalışma ve yaşam döngüsü içinde olan bireyler bu rutinitikten bir süre de olsa uzaklaşmak isterler. Yeni yerler görmek, sevdikleriyle birlikte çeşitli etkinliklere katılmak artık birçok insan için istek olmaktan çıkıp ihtiyaç hâline gelmiştir.

Bütün yıl çalışan bireyler ortalama yılda bir defa çıkacakları seyahatlerde herhangi bir olumsuzluk ya da engelle karşılaşmak istemezler. Seyahat turları satan işletmeler ise müşteri memnuniyetinin işletme başarısı için temel unsur olduğunu bilir. **Paket tur**, çok sayıda ve değişik hizmetin bir araya getirilmesiyle oluşan tatil ve eğlence programıdır. Turu satın alan müşteriye taahhüt edilen (üstlenilen) hizmetlerin yerine getirilmesi zorunludur. Paket turların içinde genellikle seyahat koltuğu, kalacak yer, yatak, yemek, gezi, etkinlik, alışveriş gibi hizmetler bulunur. Paket tur; kolay ulaşılması, ekonomik olması ve güvenilir olması gibi nedenlerle bütün dünyada çokça tercih edilen bir hizmet türüdür.

BİLGİ KUTUSU

TÜİK verilerine göre 2022 yılının birinci çeyreğinde turizm gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre %122,4 oranında artmıştır. Turizm gelirleri 5 milyar 454 milyon 488 bin dolar olarak kaydedilmiştir. Bu gelirlerin 602 milyon 350 bin dolarını paket tur harcamaları oluşturmuştur.

Kaynak: TÜİK

Turizm ve eğlence sektörü birçok ülke için önemli bir gelir kaynağıdır. Paket turların güvenilir bir şekilde satılması ve uygulanması da bu sektörün önceliklerindedir. Bir tüketicinin almış olduğu paket turdan memnun kalmaması, satılan paketteki etkinliklerin eksik ya da kalitesiz şekilde gerçekleştirilmesi tur işletmelerinin yanında ülkelerin de turizm yetkinliklerini olumsuz etkiler. Bu nedenle Türkiye’de paket tur satış sözleşmelerinde paket tur sigortasının yapılması zorunlu kılınmıştır.

Tüketicilere eğlence, gezi, seyahat gibi çeşitli turistik etkinlikleri satan işletmelere **seyahat acentesi** denir. Seyahat acentelerinin iflas etme ya da başka nedenlerle sattıkları paket turdaki etkinlikleri gerçekleştirilememeye ihtimallerinin sigorta edilmesine **zorunlu paket tur sigortası** denir.

Zorunlu paket tur sigorta poliçelerinin düzenlenmesinden, müşterinin ve ilgililerin bilgilendirilmesinden paket tur satan seyahat acenteleri sorumludur.

ARAŞTIRMA

Yaşadığınız coğrafi bölgeye bir yıl içinde ne kadar turist (yerli-yabancı) geldiğini araştırınız. Araştırmanızda www.tursab.org.tr internet sitesini kullanınız. Araştırma sonuçlarınızı not ediniz. Sınıfta arkadaşlarınız ile paylaşınız.

2.9.1. Zorunlu Paket Tur Sigortası Kapsamı

Paket turun hazırlanması, satılması ve gerçekleştirilmesi süreci detaylı ve dikkatli bir çalışmayı gerektirir. Bir aşçının basit bir hatası bile özenle hazırlanmış paket turun memnuniyetsizlikle sonuçlanmasına neden olabilir. Bu sebeple paket turun her aşaması titizlikle takip edilmelidir.

Türkiye’de seyahat acentelerinin sattığı paket turlar, zorunlu paket tur sigortası kapsamındadır. Seyahat acenteleri, paket turları satarken yaptıkları satış sözleşmesi ile birlikte zorunlu paket tur sözleşmesini (poliçe) de müşteriye vermek zorundadır. Zorunlu paket tur sigortasının zamanında yapılmaması ya da müşteriye poliçe verilmemesinden kaynaklanan bütün zararlardan seyahat acenteleri sorumludur.

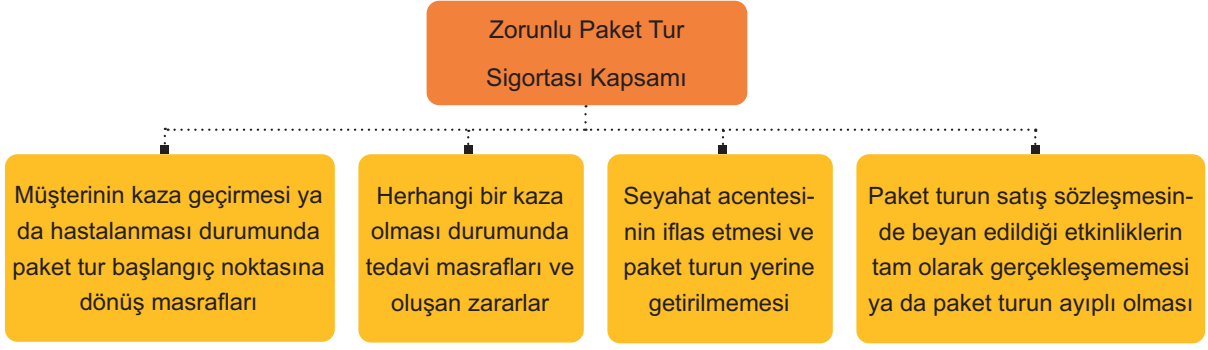
Zorunlu paket tur sigortası kapsamında; paket tur satan işletme sigorta ettiren, paket tur satın alan kişi (müşteri) sigortalı, sigorta sözleşmelerini düzenleyen sigorta şirketleri ya da acenteleri ise sigortacı konumundadır (Şema 2.8).

Şema 2.8: Zorunlu paket tur sigortası kapsamında sözleşme tarafları

Türkiye’nin herhangi bir yerindeki tatil, gezi, eğlence etkinliklerini kapsayan paket tur satın alan müşteriler ve paket turu satan acenteler zorunlu paket tur sigortasına dâhildir. Müşteri, aldığı paket turun ayıplı olması durumunda, paket tur için ödemiş olduğu miktarı doğrudan sigorta şirketinden talep edebilir. Paket turun gerçekleştirilememesi durumunda sigortacının sorumluluğu paket tur bedeli kadar olmak zorundadır.

Zorunlu paket tur sigortası primlerini belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir. Seyahat acenteleri, sigorta şirketleri ile zorunlu paket tur sigorta sözleşmesi yaptığı andan itibaren durumu 5 iş günü içinde Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirmek zorundadır. Zorunlu paket tur sigortası kapsamı Şema 2.9’da verilmiştir.

Şema 2.9: Zorunlu paket tur sigortası kapsamı

Zorunlu paket tur sigortası müşteriye, paket tur satan acenteye, ülke ekonomisine, ülkenin turizm ve eğlence sektörünün gelişmesine katkı sağlar.

7. ETKİNLİK

Etkinliği aşağıda verilen örnek olayı dikkate alarak yönergeye uygun şekilde tamamlayınız.

Yönerge

1. 4-5 kişilik gruplar oluşturunuz.
2. Örnek olayı inceleyiniz.
3. Örnek olaydaki sorun için çözüm önerilerinizi bir kâğıda yazınız.
4. Çözüm önerilerinizi diğer grupların çözüm önerileri ile karşılaştırınız.

Örnek Olay

Bir çift hayalini kurdukları Anadolu turuna katılmak için para biriktirirler. Tur için haziran ayını belirleyip içinde kültür gezisi, doğa etkinlikleri, yöresel lezzet tadımları ve çeşitli spor etkinliklerinin olduğu bir tur araştırmaya başlarlar. Bir süre araştırdıktan sonra birkaç seyahat acentesinde 10 gün sürecek benzer paket turlar bulur ve fiyat karşılaştırması yaparlar. Tur içeriklerini de inceleyip bir turda karar kılarlar. Taksitli ödeme seçeneğini kullanarak altı ay öncesinden ödeme yapmaya başlarlar. Böylelikle tur zamanı geldiğinde taksitler bitmiş olacak, borçsuz ve mutlu bir tur yapmış olacaklardır.

Tur günü seyahat acentesi kararlaştırılan duraktan çifti alır ve yolculuk başlar. İlk günler çok güzel geçer, paket turda yazan bütün etkinlikler eksiksiz yapılır, söz verilen tatlar sunulur. Kalınan otelin standardı sözleşmede belirtildiği gibidir. Dördüncü güne gelindiğinde, paket tur sözleşmesinde vadedilen önemli bir kültür gezisinin yapılamayacağı bildirilir. Rehberin acil bir işinin çıktığı ve otobüslerin oraya kadar gidemeyeceği belirtilir. Bir yıldır bu tatilin hayalini kuran çiftin morali çok bozulur. Çift, bu kültür gezisinin paket tura dâhil olduğunu ve gerçekleşmesi gerektiğini söyleyerek acenteye itirazda bulunur. Acente, fiyatların arttığını, rehberin işinin çıktığını bildirip çiftin talebine olumsuz yanıt verir. Çift ısrar etse de kültür gezisi yapılmaz. Sonraki günlerde de yemekte, sportif etkinliklerde aksaklıklar olur. Çift ve diğer müşteriler her olumsuz durumda itiraz etse de paket turu satan acente bu aksaklıklara herhangi bir çözüm üretmez.

2.9.2. Zorunlu Paket Tur Sigortası Kapsamında Olan İşletmeler

Paket tur düzenlemek, satmak ve uygulamak ciddi bir organize ve koordinasyon gerektirir. Aksaklıkların önüne geçebilmek için tur başlamadan önce önlemler alınmalı, turların her aşamasında kontrol sağlanmalıdır. Seyahat acenteleri, paket tur satın alan müşterilerin güvenli, sağlıklı ve mutlu bir ortamda etkinliklerini gerçekleştirme haklarını korumak zorundadır.

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde faaliyet gösteren ve paket tur düzenlemeye yetkili olan işletmeler zorunlu paket tur sigortası yaptırmak zorundadır. Zorunlu paket tur sigortası kapsamında olan işletmeler şunlardır:

- Kara yollarını kullanarak turlar düzenleyen acenteler
- Deniz yollarını kullanarak turlar düzenleyen işletmeler
- Hava yollarını kullanarak turlar düzenleyen işletmeler
- Demir yollarını kullanarak turlar düzenleyen işletmeler
- Çeşitli sportif etkinliklerde organizasyon düzenleyen işletmeler
- Otelcilik, ulaşım ve seyahat işletmeleri
- Kültürel geziler düzenleyen işletmeler
- Kültür ve Turizm Bakanlığından yurt içi ve yurt dışında paket tur düzenleme yetkisi almış işletme, şube ve acenteler

Zorunlu paket tur sigortası yaptırmayan işletmenin, işletme şubesinin ya da acentenin işletme yetki belgesi Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından iptal edilir.

2.9.3. Zorunlu Paket Tur Sigortasının Teminatları

Paket turların eksiksiz ve sorunsuz organize edilmesi, müşteriye sözleşmedeki gibi hizmet sunulması paket turun kalitesini artırır (Görsel 2.27). Ancak kimi zaman aksaklık, kaza, hastalık gibi durumlar ya da ülkede yaşanan olumsuzluklar paket turların kalitesini doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilir. Zorunlu paket tur sigortası, acentelere müşterilerine sunamadıkları hizmetlerin bedelini ödeme imkânı verir.

Görsel 2.27: Paket tur organizasyonu

Zorunlu paket tur sigortalarında üç farklı teminat türü bulunur. Bu teminatlar şunlardır:

Ferdî Kaza Teminatı: Paket tur satın alan müşterinin, paket tur etkinlikleri sırasında bir kaza geçirmesi durumunda müşteriye ödenecek tazminatları ifade eder. Kaza sonucu yaralanma durumunda tedavi giderleri karşılanır. Sürekli sakatlık durumunda müşterinin kendisine tazminat ödenir. Ölüm hâlinde ise sigortalı müşterinin yasal varislerine tazminat ödenir.

Geri Dönüş Teminatı: Paket tur satın alan müşterinin seyahat acentesine ya da sigorta kapsamındaki çeşitli sebeplere bağlı olarak tura devam edemeyecek olması durumunda turun başlangıç noktasına tekrar götürülmesini ifade eder. Müşterinin başladığı noktaya geri götürülmesi sigorta kapsamındadır.

Acentenin İflası- Paket Turun Gerçekleşmemesi Teminatı: Zorunlu paket tur sigortası kapsamında herhangi bir nedenden dolayı (acentenin iflas ettiğini ilan etmesi ya da turun gerçekleşmeyecek durumda olması) paket turdaki etkinliklerin biri, birkaçı ya da tamamı gerçekleşmediği takdirde sigorta şirketi tur başına ve müşteri sayısına göre tazminat ödemesi yapar.

2.9.4. Zorunlu Paket Tur Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Zorunlu paket tur sigortasında diğer sigorta çeşitlerinde olduğu gibi savaş, nükleer atık, halk hareketleri ve bunları önleyici devlet müdahaleleri, suç işleme ve suça teşebbüs, intihar ya da intihara teşebbüs ve bunların etkileri gibi durumlardan kaynaklanan zararlar teminat kapsamı dışındadır. Bu sigorta branşında teminat dışında kalan diğer hâller şunlardır:

- AIDS hastalığının etkileri
- Salgın hastalıklar
- Özel hemşire talep ve giderleri
- Estetik ve estetik sonrası tedaviler
- Çeşitli özel protezler
- Lens ve lens solüsyonları
- Telefon, televizyon gibi özel istek ve masraflar
- Cinsel yolla bulaşan hastalıklar
- Kozmetik amaçlı yapılan her türlü masraf
- Acil diş rahatsızlığı haricinde dişe yapılan müdahaleler ve tedaviler
- Çocuk maması, bezi ve çocuk bakım ücretleri
- Vücuda enerji vermek üzere kullanılan ve ilaç statüsünde olmayan destekleyici gıdalar
- Bagaj talep fişi olmayan kayıtsız bagajların başına gelebilecek zararlar

SIRA SİZDE

Tabloda verilen örnek olayları inceleyiniz. Örnek olayın zorunlu paket tur sigorta sözleşmesi kapsamında olup olmadığını belirleyerek ilgili kutucuğu işaretleyiniz.

Örnek Olay	Teminat Dâhilinde	Teminat Dışında
Arif Bey, paket tur satın alır ancak seyahat günü geldiğinde paket tur satın aldığı seyahat acentesinin iflas ettiğini öğrenir.		
Özge ve Banu Hanım, paket tur kapsamında paraşüt ile atlama etkinliği satın alırlar. Paraşüt ile atlama saati geldiğinde sözleşmede belirtilen yere giderler ama kimseyi bulamazlar.		
Eren Bey, paket tur kapsamında seyahat ettiği bölgede multivitamin takviyesi almak için sigorta şirketine başvurur.		
Gönül Hanım ve Şahsi Bey, evlilik yıldönümleri için paket tur satın alırlar. Konaklama için her şey dâhil sistemiyle hizmet veren bir otel seçerler. Paket tur kapsamında otele gittiklerinde otelin akşam yemeklerini ücretli verdiğini öğrenirler ve yemeğe ayrıca ücret ödemek zorunda kalırlar.		
Feza Hanım, satın aldığı paket tur ile katıldığı bir şehir turunda lens almaya karar verir. Sigorta şirketine başvurarak lens ücretinin sigorta şirketi tarafından karşılanmasını ister.		
Leyla Hanım ve Ali Bey paket tur satın alırlar. Gezilerinde torunları Ertuğrul ve Kağan için özel bir bakıcı tutmak isterler ve sigorta şirketinden bakıcı talep ederler.		

2.9.5. Zorunlu Paket Tur Sigortası Poliçesi

Zorunlu paket tur sigortası sözleşmesi (poliçesi), sigortacı tarafından her müşteri için düzenlenerek paket tur satan acenteye verilir. Böylece paket tur satan acente, tur satın alan müşteri adına sigorta yaptırmış olur. Zorunlu paket tur sigorta poliçesi örneği Görsel 2.28'de gösterilmiştir. Zorunlu paket tur sigorta sözleşmesi müşteriye ve pakete özel olduğu için tur tamamlandığında sona erer. Her yeni tur için tekrar yapılır.

ZORUNLU PAKET TUR SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ						
Adres	İZMİR						
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-1234	Telefon	0 800 000 00 00		

POLİÇE BİLGİLERİ

Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	25/07/2022- 29/07/2022	-	23/07/2022-İZMİR/09.50	5 Gün

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	E..... K..... TURİZM SEYAHAT ACENTESİ
İletişim Adresi	V..... Mahallesi P..... Caddesi No.3 ÇEŞME/ İZMİR
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTA PRİMİ (Euro olarak belirlenmiştir.)

Yurt İçi (Kayak Hariç)

1 Gün	2 Gün	3 Gün	4 Gün	5-8 Gün	9-15 Gün	16-30 Gün	31-40 Gün
1,20	2,40	3,60	4,80	5,70	7,50	11,50	19,00

Yurt İçi (Kayak Dahil)

1 Gün	2 Gün	3 Gün	4 Gün	5-8 Gün	9-15 Gün	16-30 Gün	31-40 Gün
1,62	3,24	4,86	6,48	7,70	10,00	15,60	26,00

PRİM BİLGİLERİ

Konusu	TUTAR (EURO)
Kültür, Doğa	-
Tur İçreği	Yurt İçi (Kayak Hariç) 5,70
Tur Süresi	5 Gün 28,50
Turist Sayısı	10 285,00
Peşin Ödenecek Tutar	285,00

SİGORTA KAPSAMI

SİGORTA BEDELİ (EURO)
Feri Kaza (Katılımcı Başına)
Ölüm 5.000,00
Sakatlık (Azami) 5.000,00
Geri Dönüş Teminatı
Seyahat Acentesi/Olay Başına 100.000,00
Yıllık Toplam (Tüm Sigortalılar İçin-Azami) 500.000,00
Seyahat Acentesinin İflası/Taahhüdü Yerine Getirememesi
Seyahat Acentesi/Olay Başına 100.000,00
Yıllık Toplam (Tüm Sigortalılar İçin-Azami) 500.000,00

Görsel 2.28: Zorunlu paket tur sigortası poliçe örneği

SIRA SİZDE

ZORUNLU PAKET TUR SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres	İZMİR				
Acente Kodu	12345	Levha No.	T08440-1234	Telefon	0 800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
1234567890	24/01/2022- 28/01/2022	-	20/01/2022-BURSA/14.10	5 Gün

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	B..... U..... TURİZM SEYAHAT ACENTESİ
İletişim Adresi	V..... Mahallesi P..... Caddesi No.3 NİLÜFER/ BURSA
Müşteri Numarası	2*****8
T.C. Kimlik Numarası	123*****789
Telefon	+90 123 *** ** 00
E-posta	*****@****.com

SİGORTA PRİMİ (Euro olarak belirlenmiştir.)

Yurt İçi (Kayak Hariç)

1 Gün	2 Gün	3 Gün	4 Gün	5-8 Gün	9-15 Gün	16-30 Gün	31-40 Gün
1,20	2,40	3,60	4,80	5,70	7,50	11,50	19,00

Yurt İçi (Kayak Dahil)

1 Gün	2 Gün	3 Gün	4 Gün	5-8 Gün	9-15 Gün	16-30 Gün	31-40 Gün
1,62	3,24	4,86	6,48	7,70	10,00	15,60	26,00

PRİM BİLGİLERİ

TUTAR (EURO)

Konusu	Kış, Kayak	-
Tur İçreği	Yurt İçi (Kayak Dahil)
Tur Süresi	5 Gün
Turist Sayısı	15
Peşin Ödenecek Tutar	

SİGORTA KAPSAMI

SİGORTA BEDELİ (EURO)

Feri Kaza (Katılımcı Başına)	
Ölüm	5.000,00
Sakatlık (Azami)	5.000,00
Geri Dönüş Teminatı	
Seyahat Acentesi/Olay Başına	100.000,00
Yıllık Toplam (Tüm Sigortalılar İçin-Azami)	500.000,00
Seyahat Acentesinin İflası/Taahhüdü Yerine Getirememesi	
Seyahat Acentesi/Olay Başına	100.000,00
Yıllık Toplam (Tüm Sigortalılar İçin-Azami)	500.000,00

SIRA SİZDE

Sayfa 165'te verilen poliçe örneğini inceleyiniz. Soruları poliçedeki bilgilere göre cevaplayınız.

1. Poliçede söz konusu olan sigortanın süresi ne kadardır?

.....

2. Poliçe başlangıç ve bitiş tarihini yazınız.

.....

3. Rizikonun gerçekleşmesi durumunda teminat tutarı nedir?

.....

4. Sigorta ettirenin ödemesi gereken poliçe primini hesaplayınız. Poliçe üzerinde ilgili alana yazınız.

2. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Zorunlu Paket Tur Sigortası Sunumu

UYGULAMA SÜRESİ: 2 ders saati

AMAÇ : Sunum yaparak zorunlu paket tur sigortasını açıklamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulamada sizden zorunlu paket tur sigortasını açıklayıcı bir sunu hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Üç kişilik gruplar hâlinde çalışınız.
2. Sigorta hakkında bilgi toplamak üzere bir seyahat acentesi ziyaret ediniz.
3. Sigorta ile ilgili elde ettiğiniz bilgilerin doğru olmasına dikkat ediniz.
4. Zorunlu paket tur sigortası ile ilgili görseller bulunuz.
5. Sigorta acentelerinden zorunlu paket tur sigortası ile ilgili örnek poliçe isteyiniz.
6. Elde ettiğiniz bilgileri ve görselleri kullanarak bir sunu hazırlayınız.
7. Hazırladığınız sunu ile sınıfta arkadaşlarınıza 10 dakikalık sunum yapınız.
8. Grup üyelerinin eşit oranda görev almasını sağlayınız.
9. Sunum dosyanızı alarak öğretmeninize teslim ediniz.

Not: Uygulama faaliyetinin değerlendirilmesinde kitabın "Ekler" bölümünde yer alan "Ek-2.2 Zorunlu Paket Tur Sigortası Sunumu Uygulaması Kontrol Listesi" kullanılacaktır.

2.10. ZORUNLU SERTİFİKA MALİ SORUMLULUK SİGORTASI

Teknolojideki gelişimin insan yaşamına getirdiği her türlü yenilik ve değişim, sigortacılık faaliyetlerini de şekillendirir. Daha önce ihtiyaç duyulmayan konularda yeni sigorta branşları ortaya çıkabilir. **Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası**, ulusal ya da uluslararası alanda zaman damgası alanında hizmet veren elektronik sertifika sağlayıcılarının kanunlara uymamaları durumunda ortaya çıkacak hasar ve zararı özellikle üçüncü kişilere karşı güvence alır.

Günümüzde ıslak imza ve kâğıt belgelerin yerini elektronik imza ve dijital ortamda saklanan veriler almaya başlamıştır. Artık bilgisayar üzerinden imzalar atılmakta ve belgeler özel ya da kamu kuruluşlarında dijital ortamlarda saklanmaktadır. En genel tanımıyla **elektronik imza**, ıslak imzaların elektronik ortamlarda parmak izi, sayısal bilgiler, kimlik numarası gibi özelliklerle birleştirilmesi ve dijital ortamda sanal olarak kullanılmasıdır (Görsel 2.29). Elektronik imza, imzaya yetkili kişilerin bilgilerini içerir. Dijital ortamda belgeyi açan başka bir sorumlu kişi bu belgenin kim tarafından imzalandığını görebilir. Elektronik imza, ıslak imza ile aynı işleve sahiptir. Islak imza kâğıda atılırken elektronik imza dijital ortamlarda atılır.

Görsel 2.29: Elektronik imza

Zaman damgası, bir veri ya da bilginin belli bir tarihte var olduğunu ifade eden ve elektronik imza ile doğrulanan kayıtları anlamına gelir. Günümüzde yüklü para gönderimleri tek bir tuş sayesinde yapılabilmekte, tapu devirleri, araç satışları gibi yüklü ödeme gerektiren işler elektronik ortamlarda gerçekleşmektedir. Bu işlemlerdeki küçük bir hata birden fazla kişiyi ciddi biçimde mağdur edebilir. Zaman damgası sayesinde sanal ortamda yapılan bir ödemenin ya da işlemin tarihi ve saati belgelenebilmektedir.

2.10.1. Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortasının Kapsamı

Bazı sigortaların yaptırılması kişi ya da kuruluşların isteğine bağlı değildir. Devlet, kanunlarla sigortanın sınırlarını, kapsamını, ne zaman ve neden yapılması gerektiğini belirtir. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası da devlet tarafından yapılması zorunlu kılınan sigorta çeşitlerinden biridir. Özellikle üçüncü kişilerin uğrayacağı zararlar göz önünde bulundurulur.

Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasında sigorta süresi sigorta ettiren ile sigortacı arasında serbestçe belirlenebilir. Süre olarak herhangi bir sınırlama yoktur. Ancak sigortanın başladığı güne ait saatin ve sigortanın bitiş saatinin poliçeye açıkça yazılması gerekir.

İmzaya sahip yetkili kişinin kimlik bilgileri ile imza doğrulama verilerini birbirine bağlayan elektronik kayıtların tamamına **elektronik sertifika** denir. **Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı**, elektronik hizmetlerle elektronik sertifika ve zaman damgası hizmeti sağlayan kamu kuruluşu ya da özel kuruluştur.

Türkiye’de faaliyet gösteren bir elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının yabancı bir ülkedeki elektronik sertifika hizmet sağlayıcısından kabul ettiği sertifika da zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamına girer. Türkiye’de faaliyet gösteren elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının sigortacısına bilgi vermesi gerekir.

Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının kanuni sorumluluklarını yerine getirememesi, elektronik imza ya da sertifika sahiplerinin veya üçüncü kişilerin zararlarına neden olabilir. Bu durumda sigorta şirketi gerekli incelemeleri 10 iş günü içinde tamamlayarak zarar görenlere tazminat öder. Risk gerçekleştiğinde elektronik imza ya da sertifika sahipleri risk incelemesi bitene kadar sahip olduğu sertifika ya da elektronik imzayı kullanmamalıdır.

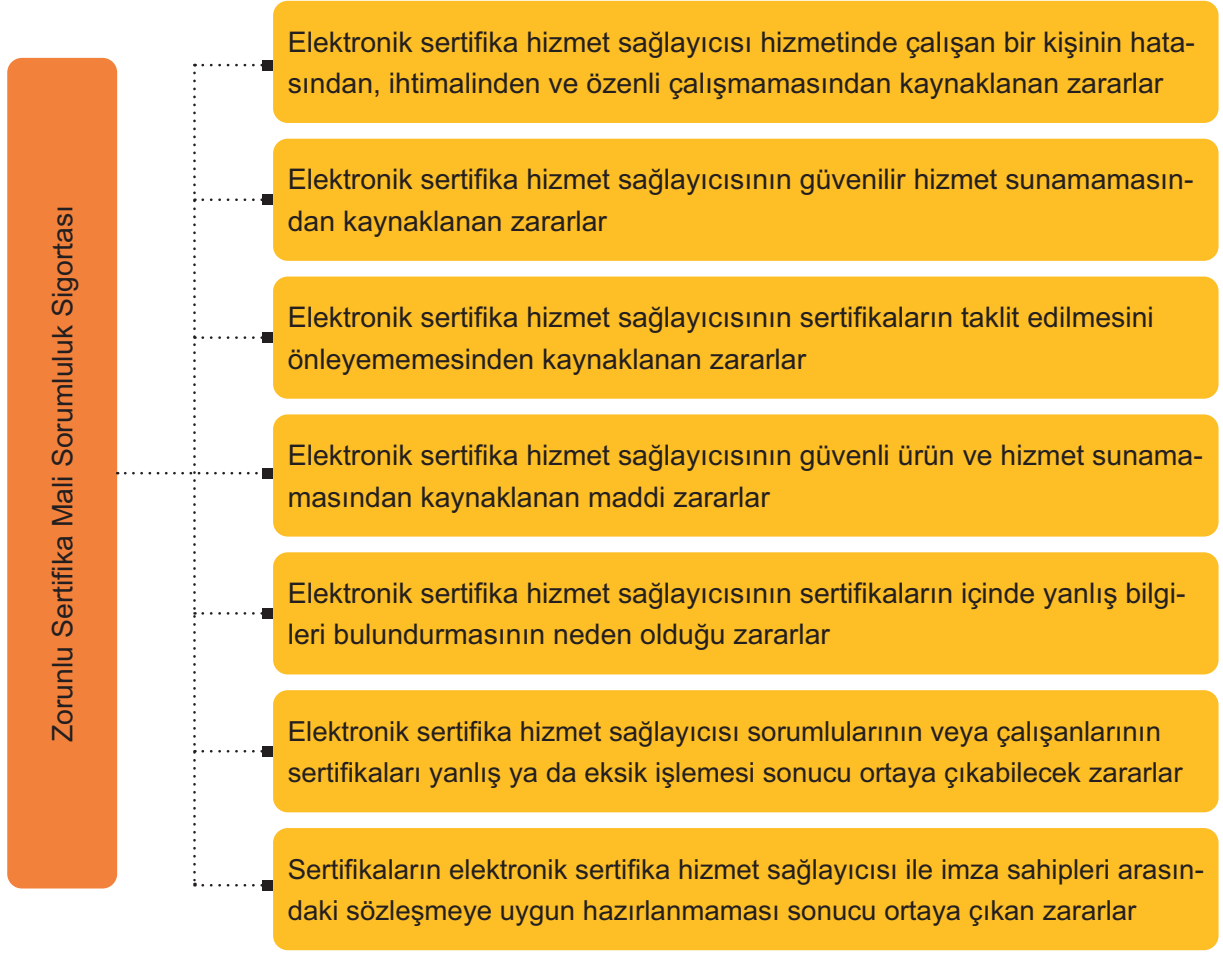
Sigorta ettiren taraf yani elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı, risk gerçekleştiği anda sigorta şirketine bilgi vermelidir. Sigorta şirketinin gerekli incelemeleri yapabilmesi için elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının bazı belgeleri sigorta şirketine eksiksiz şekilde teslim etmesi gerekir.

Bu belgeler şunlardır:

- Sigorta poliçesi
- Zarar tespit tutanağı
- Bilirkişi raporu
- Sigorta poliçesinde yer alan ek belgeler

Riskin gerçekleşmesi sonucu zarara uğrayan kişilerin tazminatlarını ödeyen sigorta şirketi, herhangi bir mahkeme durumunda ya da idari işlemde halefiyet ilkesi gereğince sigortalının yerine geçer. Hukuki bir terim olarak sigortacılık sektöründe de kullanılan **halefiyet**, bir kimsenin yerine geçmek demektir.

Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası yapılırken taraflar arasında aksine bir ifade belirtilmemişse sigortalı değiştiği takdirde yeni sigortalı ile sigorta devam eder. Sigortacı taraf sigorta ettiren tarafın ticari sırlarını saklı tutmak zorundadır. Sigorta sözleşmesinden doğan haklar 2 yılda zaman aşımına uğrar. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası konusunda herhangi bir anlaşmazlık yaşanırsa aleyhine dava açılan tarafın ikametinin bulunduğu yerdeki mahkemeler yetkilidir. Örneğin sigorta şirketi hakkında dava açılacaksa sigorta şirketinin ikametinin bulunduğu yerdeki ticari davalara bakan mahkemeye başvuru yapması gerekir. Sigorta şirketinin sigortalıya yapacağı bildirimler iadeli taahhütlü olmalıdır. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasının kapsamı Şema 2.10’da verilmiştir.

Şema 2.10: Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasının kapsamı

2.10.2. Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortasının Teminatları

Zorunlu sigortaların temel hedefinde üçüncü kişilerin uğrayacağı zararlar vardır. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası teminatları Tablo 2.12’de verilmiştir.

Tablo 2.12: Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları

Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Teminatları	Limitler
Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının Elektronik İmza Kanunu’nda yer alan görevlerini yerine getirmemesi sebebiyle oluşan zararlar	Hazine ve Maliyet Bakanlığı tarafından belirlenir.
Elektronik imza sahibi kişilerin üçüncü kişilere verebileceği zararlarla ilgili sorumlulukları	Hazine ve Maliyet Bakanlığı tarafından belirlenir.
Sigortalı ile ilgili işlemler yapılırken oluşan giderler	Hazine ve Maliyet Bakanlığı tarafından belirlenir.

Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası Hazine ve Maliye Bakanlığının öngördüğü ve sözleşmede belirlenen limitler dâhilinde teminat altına alınır.

2.10.3. Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortasında Teminat Dışında Kalan Hâller

Sigortalar; kişileri, kurumları sigorta kapsamındaki bir kazadan meydana gelen hasar ve zararlardan korur. Her sigorta çeşidinde olduğu gibi zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasında da teminat dışında kalan hâller bulunur.

Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasında teminat dışında kalan hâller şunlardır:

- İlan edilmemiş olsa dahi her türlü savaş ve savaş olayından kaynaklanan zararlar
- İç savaş, ayaklanma gibi olaylar ve askerî hareketlerde kamu otoritesinin yapacağı tasarruflar sonucu oluşan zararlar
- Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının kusuru olmayan işlemlerden kaynaklanan zararlar
- Zorunlu sertifika ve mali sorumluluk işlemleri ve kanunları kapsamındaki kurallara uyulmamasından kaynaklanan zararlar
- İletişim altyapısından veya elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının müdahalesi olmadan oluşan altyapı sorunlarından kaynaklanan zararlar
- Her türlü nükleer risk, nükleer atıkları dışarı salabilecek saldırı, kimyasal ya da biyolojik silah kullanarak yapılan saldırı ve bu saldırılara karşı alınan askerî önlemlerin etkileri
- Elektronik imza sahibinin nitelikli elektronik imzasını kanunda suç sayılan herhangi bir eyleme teşebbüs etme ya da suçu işleme amacıyla kullanmasından doğan zararlar
- Deprem, deniz depremi, yanardağ püskürmesi, sel, yer kayması, su taşması gibi doğal afetler ve bunlara bağlı meydana gelen zararlar
- Bir riskin gerçekleşmesi üzerine sigorta şirketine haber verildikten sonra elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından iptal edilmeyen elektronik imzaların kullanılmasından dolayı oluşan ikinci zarar

2.10.4. Rizikonun Gerçekleşmesi Hâlinde Sigortalı ve/veya Sigorta Ettirenin Yükümlülükleri

Bütün sigorta branşlarında sigortacı ve sigorta ettirenin yerine getirmesi gereken yükümlülükleri bulunur. Özellikle sigorta sözleşmesi kurulurken tarafların birbirlerine karşı dürüst olması, açık ve şeffaf işlem yapılması, hileli, yalan beyan verilmemesi iş ve işlemlerin sağlıklı yürümesi adına çok önemlidir. Sigorta ettiren ve sigortacının işlemler sırasında dürüst davranması sigortacılık faaliyetlerinin gelişmesine katkıda bulunur. Sigortacılık faaliyetlerinin gelişmesi de birey ve ülke ekonomisine yarar sağlar.

Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasında poliçe kapsamı çerçevesinde bir rizikonun gerçekleşmesi durumunda sigorta ettiren tarafın yükümlülükleri şunlardır:

- Risk gerçekleştikten sonra **beş gün** içinde sigorta şirketine bilgi vermek.
- Riziko anında canını tehlikeye atmayacak şekilde gerekli kurtarma işlemlerini yapmaya çalışmak.
- Riziko gerçekleştikten sonra da gerekli koruma ve kurtarma işlemlerini yapmak.
- Sigorta şirketi tarafından verilecek talimatlara uygun hareket etmek.
- Sigorta konusuna ait bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak bilirkişiye teslim etmek.
- Riskin gerçekleşme sebeplerinin araştırılmasına, olay yerinin incelenmesine izin vermek.
- Gerçekleşen riskle ilgili herhangi bir adli ya da cezai durum varsa sigorta şirketine hemen bilgi vermek.
- Riskin gerçekleştiği konu ile ilgili yapılmış başka bir sigorta varsa durumu sigorta şirketine bildirmek.

Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasında poliçe kapsamı çerçevesinde herhangi bir rizikonun gerçekleşmesi sonucu sigortacı (sigorta şirketi) tarafın yükümlülükleri şunlardır:

- Riskin gerçekleştiği sigorta konusuna ilişkin inceleme ve araştırmaları hızlı bir biçimde yapmak (İnceleme ve tazminatın ödenmesi süresi Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Tebliği'ne göre 10 iş günüdür.).
- Her türlü iş ve işlemde sigorta ettiren tarafı net ve doğru biçimde bilgilendirmek.
- Sigorta ettiren tarafın ekonomik olarak mağdur olmaması için gerekli tazminat ödemesini gecikmeden yapmak.
- Riskin gerçekleşme sebeplerini ve (olay yerinin incelenme sırasında dahi) mesleki sırları gizli tutmak.

SIRA SİZDE

Tabloda verilen her bilginin zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamında kime ait (sigorta ettiren ya da sigortalı) yükümlülük olduğunu karşısındaki kutucuğa yazınız.

Bilgi	Yükümlülük Sahibi
Sigorta konusuna ilişkin bilgileri doğru ve eksiksiz olarak vermek.	
Ticari sırları her koşulda saklı tutmak.	
Risk gerçekleştiğinde hasar bölgesinde inceleme ve araştırma yapılmasına izin vermek.	
İncelemeleri gerekli süre içinde bitirip tazminat ödemesini yapmak.	
Her koşulda sanki sigorta yokmuş gibi koruma önlemi almak.	
Sigortaya ilişkin bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak tamamlamak.	

3. UYGULAMA

UYGULAMA ADI : Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Sunumu

UYGULAMA SÜRESİ: 2 ders saati

AMAÇ : Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasını açıklamak.

AÇIKLAMA : Bu uygulamada sizden zorunlu paket tur sigortasını açıklayıcı bir sunu hazırlamanız istenmektedir. Çalışmanızı aşağıdaki uygulama yönergesine dikkat ederek gerçekleştiriniz.

Yönerge

1. Üç kişilik gruplar hâlinde çalışınız.
2. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasını araştırınız.
3. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamını açıklayınız.
4. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası teminatlarını sıralayınız.
5. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasında teminat dışı kalan hâlleri sıralayınız.
6. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası ile ilgili elde ettiğiniz bilgilerin doğru olmasına dikkat ediniz.
7. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası ile ilgili görseller bulunuz.
8. Araştırma sonucu elde ettiğiniz bilgileri ve görselleri kullanarak bir sunu hazırlayınız.
9. Hazırladığınız sunu ile sınıfta arkadaşlarınıza sunum yapınız.
10. Sunumunuzun on dakikayı geçmemesine dikkat ediniz.
11. Sunumda grup üyelerinin eşit oranda görev almasını sağlayınız.
12. Sunum dosyasını öğretmeninize teslim ediniz.

Not: Uygulamanın değerlendirilmesinde kitabın “Ekler” bölümünde yer alan “Ek-2.3 Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Sunumu Uygulaması Kontrol Listesi” kullanılacaktır.

A) Aşağıdaki ifadelerin başındaki boşluğa ifadeler doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

1. () Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortasını otobüs seyahati yapacak yolcular sigorta acentelerine başvurarak yaptırırlar.
2. () Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortasında grev, lokavt gibi işçi hareketleri sebebiyle ortaya çıkan tazminat talepleri poliçe kapsamındadır.
3. () Kıyı tesisi zorunlu mali sorumluluk sigortasında sigorta ettiren, tazminat taleplerini kabul eder.
4. () Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortasında hekimler için sözleşme tarihinden önceki 10 yıllık dönem teminat kapsamındadır.
5. () Tüpgaz sorumluluk sigortası kapsamında kasıtlı ve bilinçli olarak çıkarılan yangın ve patlama gibi durumlar teminat dışında bırakılmıştır.
6. () Özel güvenlik görevlisinin mesai saatleri dışında yapmış olduğu müdahaleler sonucu üçüncü kişilere verdiği zararlar teminat kapsamında karşılanır.
7. () Tüpgaz zorunlu sorumluluk sigortasında, sigorta konusu olayın gerçekleşmesi hâlinde sigortalı, olayı en geç 5 gün içinde sigorta şirketine bildirmek zorundadır.
8. () Özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında meydana gelen zarar ve hasarlar sınırsız limitlerde karşılanır.
9. () Maden işletmesi, maden çıkarma çalışmalarına başladıktan üç ay sonra maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası yaptırmalıdır.
10. () Maden çalışanınin evinde kullandığı kömürden gaz çıkması sonucu zehirlenmesi maden çalışanları zorunlu ferdi kaza sigortası kapsamındadır.
11. () Seyahat acentesinden paket tur satın alan müşteriler kendilerine zorunlu paket tur sigortası yaptırmak zorundadır.
12. () Zorunlu paket tur sigortası kapsamında dişine renkli boncuk taktırmak isteyen bir paket tur müşterisinin bu talebi sigortadan karşılanır.
13. () Gemi aracılığıyla şehir turları ve çeşitli eğlenceler düzenleyen işletme, zorunlu paket tur sigortası kapsamındadır.
14. () İletişim altyapısından kaynaklanan sorunlar için zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası yapılmalıdır.
15. () Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası yapılırken sigortanın başlama ve bitiş saatine dikkat edilmelidir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri doğru ve anlamlı biçimde tamamlayınız.

16. Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdî kaza sigortası teminatları içinde yer alan ve sigortalının iyileşme süreci boyunca ortaya çıkan masraflarını karşılayan teminata denir.
17. Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortasında sigortacı, sigortalının ihbarından itibaren gün içinde tazminatı ödemelidir.
18. Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortasında sigortacı, rizikonun bildiriminden sonra gün içinde gerekli incelemeyi bitirip ödemeyi yapmalıdır.
19. Likit petrol gazı (LPG) tüpü üretimi yapan firmaların tüplerinin dolum esnasında veya bulunduruldukları depolarda patlaması, gaz kaçırmaması, yangın çıkarmaması sonucunda oluşan hasar ve zararlar sigortası tarafından karşılanır.
20. Sigortalı, tehlikeli madde ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında gerçekleşen bir olayı, haberdar olduğu andan itibaren içinde sigortacıya bildirmek zorundadır.
21. Maden işçisine, maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası kapsamında denir.
22. Maden kazasında maden işçisi ölürse tazminat ödemesi yapılır.
23. Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası kapsamında maden işçisinin uyuşturucu madde kullanımına bağlı olarak zarar görmesi olarak ifade edilemez.
24. Paket tur sözleşmesi yapan her işletme yaptırmak zorundadır.
25. Resmî belgenin dijital ortamlarda da yetkili kişiler tarafından onaylanmasına denir.
26. Resmî bir işlemin yapıldığını ya da varlığını tarihi ile birlikte kanıtlayan işlemlere denir.
27. Ortaya çıkabilecek her türlü savaş ve savaş benzeri olay, teminatı dışındadır.
28. İletişim altyapısından kaynaklanan herhangi bir sorun kusuru sayılmaz.
29. Zorunlu bir sigorta branşında poliçede belirtilen bir riskin gerçekleşmesi sonucunda sigortalı zarar görürse sigorta şirketinin yükümlülüğü doğar.

C) Aşağıdaki soruların doğru cevabını işaretleyiniz.

30. Sigortalının karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası kapsamında sakatlık tazminatına hak kazanılabilmesi için sakatlık durumunun kazanın ardından kesinlik kazanması gereken süre aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 3 ay
- B) 6 ay
- C) 1 yıl
- D) 2 yıl
- E) 3 yıl

31. Karayolu yolcu taşımacılığı zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası poliçesinde aşağıdaki bilgilerden hangisi yer almaz?

- A) Sigortalının eğitim durumu
- B) Sigortaya konu aracın modeli
- C) Sigorta acentesinin ünvanı
- D) Ölüm teminatı tutarı
- E) Sigortalının adres bilgisi

32. Deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında riziko yurt dışında gerçekleşmiş ise sigortacıya ihbarda bulunma gün süresi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 10
- B) 20
- C) 22
- D) 24
- E) 30

33. Aşağıdakilerden hangisi deniz araçları zorunlu mali sorumluluk sigortasında teminat dışında kalan hâllerden biridir?

- A) Ölüm
- B) Sakatlık
- C) Tedavi giderleri
- D) Deniz korsanlığı
- E) Maddi hasar

34. Aşağıdakilerden hangisi kıyı tesisi zorunlu mali sorumluluk sigortası teminatlarından biri değildir?

- A) Atıkların taşınması ve bertarafı
- B) Temizleme masrafları
- C) Maddi hasar teminatı
- D) Tedavi giderleri teminatı
- E) Kazanç kaybı zararları

35. Aşağıdakilerden hangisi kıyı tesisi zorunlu mali sorumluluk sigortasında teminat dışında kalan hâllerden biri değildir?

- A) Savaş
- B) Temizleme gideri
- C) Nükleer yakıt
- D) Grev, lokavt
- E) Deprem

36. Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortasında sigorta dönemi içinde herhangi bir tazminat ödemesi yapılmamışsa bir sonraki sigorta sözleşmesinde yapılan prim indirimi en fazla hangi oranda yapılabilir?

- A) %10
- B) %15
- C) %20
- D) %25
- E) %30

37. Tıbbi kötü uygulamaya ilişkin zorunlu mali sorumluluk sigortasında ödenecek tazminat miktarı kanuna göre en fazla ne kadar olabilir?

- A) 1.800.000 TL
- B) 1.900.000 TL
- C) 2.000.000 TL
- D) 2.100.000 TL
- E) 2.500.000 TL

38. Özel güvenlik zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında karşılanmayan özel güvenlik görevlisinin olaya müdahalesi sırasında üçüncü kişilere verdiği zarar ve hasar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişinin ölüme sebep olmak.
- B) Kişiyi uzuv kaybına uğratmak.
- C) Maddi zarara yol açmak.
- D) Mesai dışında zarar ve hasara karışmak.
- E) Tedavi gerektirecek zarar vermek.β

39. Aşağıda verilen maddelerden hangisi tehlikeli madde ve tehlikeli atık sınıfında olmasına rağmen tehlikeli maddeler ve tehlikeli atık zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında değerlendirilmez?

- A) Perakende satılan her türlü alkol
- B) Petrol ve petrol ürünleri
- C) Mühimmat ve patlayıcı maddeler
- D) Sıvılaştırılmış petrol gazları
- E) Sıkıştırılmış doğal gaz

40. Maden çalışanının maden ocağında çalışırken uğradığı kaza sonucunda hayatını kaybetmesi aşağıda verilen teminatlardan hangisine dâhil edilir?

- A) Hata
- B) Kaza
- C) Ölüm
- D) Sakatlık
- E) Tedavi

41. Satın aldığı paket turda sözleşmede vadedilenden düşük kalitede hizmet sunulduğunu düşünen müşteri aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır?

- A) Tatiline, turuna devam etmelidir.
- B) Sosyal medyada mağduriyetini paylaşmalıdır.
- C) Sessizce turdan ayrılıp evine dönmelidir.
- D) En yakın polis karakoluna gitmelidir.
- E) Sigorta şirketine başvurmalıdır.

42. Zorunlu paket tur sigortası kapsamında aşağıda verilenlerden hangisi sigorta ettiren sayılabilir?

- A) Tur satın alan müşteriler
- B) Tur tanıtımı yapan reklamcılar
- C) Tur satan işletme ve acenteler
- D) Sigorta yapan acenteler
- E) Brokerler

43. Paket tur satan bir işletmenin sattığı turları henüz gerçekleştirilmeden iflasını ilan etmesi durumunda aşağıdakilerden hangisi yaşanır?

- A) İşletmenin iflası zorunlu paket tur sigortası kapsamındadır.
- B) Müşteriler hem paralarını hem de tur haklarını kaybeder.
- C) Müşteriler aynı tur için tekrar ödeme yapar.
- D) İşletme yetkilileri iflas etse de kredi ile turu gerçekleştirir.
- E) Tur programları süresiz iptal edilir.

44. Mustafa Bey, paket tur satın alarak bir kültür gezisine gitmiştir. Gittiği şehirde estetik operasyon olmaya karar verir ve sigorta şirketine başvurur.

Bu örnek olay zorunlu paket tur sigortası açısından aşağıdakilerden hangisi ile değerlendirilir?

- A) Sigorta şirketi estetik giderlerini karşılar.
- B) Mustafa Bey sigorta tazminatı alır.
- C) Tur etkinlikleri Mustafa Bey iyi olana kadar durdurulur.
- D) Estetik ile ilgili giderler teminat dışındadır.
- E) Mustafa Bey'in hastane giderleri karşılanır.

45. Hatice Hanım içinde birçok etkinliğin bulunduğu bir paket tura katılmıştır. Etkinlikler sırasında Hatice Hanım'ın dişi birden ağrımaya başlar. Hatice Hanım acil olarak bir diş hekimine görünür ve çeşitli tedaviler yaptırmak zorunda kalır.

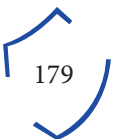
Bu örnek olay zorunlu paket tur sigortası açısından aşağıdakilerden hangisi ile değerlendirilir?

- A) Hatice Hanım diş tedavisi giderlerini kendisi karşılar.
- B) Diş ile ilgili tedaviler sigorta kapsamı dışındadır.
- C) Söz konusu sigorta prim ödemesi yapar.
- D) Paket tur acentesi sözleşmeyi iptal eder.
- E) Sigorta şirketi acil olan diş giderlerini karşılamak zorundadır.

46. **Elektronik imza sahibinin üçüncü bir kişiye verebileceği zararlar hangi sigorta kapsamında teminat altındadır?**

- A) Acil sorumluluk sigortası
- B) Üçüncü kişi zarar sigortası
- C) Trafik sigortası teminatları
- D) Maden çalışanları zorunlu sigortası
- E) Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası

47. Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısından kaynaklanmayan bir altyapı problemi durumunda aşağıdakilerden hangisi geçerlidir?

- A) Sigorta kapsamında zarar ödemesi yapılır.
- B) Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamı dışındadır.
- C) Şirket destekli zarar ödemesi yapılır.
- D) Sigorta şirketi prim iadesi yapar.
- E) Sigorta ettiren tazminat ödemesi yapar.

48. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamında bir risk gerçekleştiğinde sigorta şirketine haber verme gün süresi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 5
- B) 8
- C) 10
- D) 15
- E) 18

49. Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamında bir risk gerçekleştiğinde sigorta şirketinin inceleme ve tazminat ödeme için iş günü süresi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 5
- B) 8
- C) 10
- D) 15
- E) 18

50. Aşağıdakilerden hangisi zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamında sayılır?

- A) Nükleer atıklar, patlamalar ve nükleer sızıntılardan meydana gelebilecek maddi zararlar ve etkiler
- B) Elektronik imza sahibi kişinin suç işlemesi veya suça teşebbüs etmesi sonucu meydana gelen zararlar
- C) Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısından bağımsız meydana gelen iletişim sorunlarından kaynaklanan zararlar
- D) Elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının güvenli ürün ve hizmet sunamamasından kaynaklanan zararlar
- E) Savaş ve savaş benzeri olaylar ile iç savaş, halk hareketi ve bunların sonucunda devlet müdahaleleri nedeniyle oluşan zararlar

EK-1.1: ZORUNLU SİGORTA YAPTIRIMLARI AFİŞİ UYGULAMASI						
DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI						
Öğrencinin Adı Soyadı						
Sınıfı/Numarası						
<p>Yönerge: “Ölçütler” sütununda “Zorunlu Sigorta Yaptırımları Afîşi Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama aşağıdaki ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına, gözlem sonucu için “Çok zayıf (1), Zayıf (2), Geliştirilebilir (3), İyi (4), Çok İyi (5)” düzeylerinden uygun olanı X işareti ile işaretlenecektir.</p>						
Ölçütler		1	2	3	4	5
1	Oluşturulan grup yönergeye uygundu.					
2	Afişte zorunlu sigortayı açıkladı.					
3	Afişte zorunlu sigortaların yasal sorumluluklarıyla ilgili bilgilere yer verdi.					
4	Afişte zorunlu sigorta yaptırımlarıyla ilgili örnek olaya yer verdi.					
5	En az 2 görsel materyal kullandı.					
6	Yazım ve dil bilgisi kurallarına dikkat etti.					
7	Afiş ile ilgili biçimsel öğelere dikkat etti.					
8	Hazırlanan afîşi sınıf arkadaşlarına kısaca anlattı.					
9	Afişi zamanında teslim etti.					
Toplam Puan						
<p>Toplam Puanı 100'lük Sisteme Dönüştürme İşlemi: Tablodan alınabilecek en yüksek puan, her bir ölçüt için 5'tir. Tabloda toplam 9 ölçüt vardır. Dolayısı ile tablodan alınabilecek en yüksek puan 9 X 5 = 45'tir.</p> <p>Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü = [(Toplam puan X 100)/45] formülü uygulanmalıdır.</p> <p>Toplam Puanın 100'lük Sisteme Dönüşü = [(..... X 100)/45] = puan</p>						
<p>Değerlendirme: Bu ölçekten 100 üzerinden 70 ve üzeri puan almanız başarılı bir performans sergilediğiniz anlamına gelmektedir. Ölçütlerdeki eksikliklerinizi tamamlayınız.</p>						

EK-1.2: ZORUNLU SİGORTALAR RÖPORTAJI UYGULAMASI

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı

Sınıfı/Numarası

Yönerge: "Ölçütler" sütununda "Zorunlu Sigortalar Röportajı Uygulaması" ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.

Ölçütler

Evet

Hayır

1 Çalışma adımlarını doğru bir şekilde uyguladı.

2 Konu içeriğine uygun sorular hazırladı.

3 Sigorta acentesi ile röportaj gerçekleştirdi.

4 Soruların cevaplarını not etti.

5 Soruları ve verilen cevapları içeren sunu hazırladı.

6 Hazırlanan sunuyu sınıfta sundu.

7 Sunumda yönergeye uygun zaman kullandı.

8 Çalışma raporunu teslim etti.

Değerlendirme: Tabloda verilen 8 ölçütten en fazla 3 ölçüt için "hayır" kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.

EK-1.3: TRAFİK SİGORTASI KAPSAMI AFİŞİ UYGULAMASI		
KONTROL LİSTESİ		
Öğrencinin Adı Soyadı		
Sınıfı/Numarası		
Yönerge: "Ölçütler" sütununda "Trafik Sigortası Kapsamı Afişi Uygulaması" ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.		
Ölçütler	Evet	Hayır
1	Trafik sigortası teminatlarını sıraladı.	
2	Teminat limitlerini doğru kullandı.	
3	Güncel teminat limitlerini sundu.	
4	Teminatlarla ilgili uygun görseller kullandı.	
5	Teminat dışındaki hâlleri doğru sıraladı.	
6	Afişteki öğelerin yerleşimi yönergeye uygundu.	
7	Yazıları yazım ve imla kurallarına uygun yazdı.	
8	Afiş için yönergeye uygun materyal kullandı.	
9	Afişi sınıf panosunda sergiledi.	
Değerlendirme: Tabloda verilen 9 ölçütten en fazla 3 ölçüt için "hayır" kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.		

EK-1.4: YEŞİL KART SERTİFİKASI BROŞÜRÜ UYGULAMASI

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı

Sınıfı/Numarası

Yönerge: "Ölçütler" sütununda "Yeşil Kart Sertifikası Broşürü Uygulaması" ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.

Ölçütler

Evet

Hayır

1 Oluşturulan grup yönergeye uygundu.

2 Yeşil kart sertifikası ile ilgili doğru bilgilere yer verdi.

3 Yeşil kart sertifikası ile ilgili görsellere yer verdi.

4 Örnek yeşil kart sertifikasına yer verdi.

5 Hazırlanan broşür yönergeye uygundu.

6 Hazırlanan broşür ile sunum yaptı.

7 Sunum için önerilen süreye uydu.

8 Broşürü teslim etti.

9 Grup içi görev dağılımı uygundu.

10 Broşürü teslim etti.

Değerlendirme: Tabloda verilen 10 ölçütten en fazla 3 ölçüt için "hayır" kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.

EK-1.5: ZORUNLU DEPREM SİGORTASI HASAR İŞLEMLERİ BİLGİ GRAFİĞİ			
UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ			
Öğrencinin Adı Soyadı			
Sınıfı/Numarası			
<p>Yönerge: “Ölçütler” sütununda “Zorunlu Deprem Sigortası Hasar İşlemleri Bilgi Grafiği Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.</p>			
Ölçütler		Evet	Hayır
1	Bilgi grafiği için yönergeye uygun materyal kullandı.		
2	Riskin gerçekleşmesinden tazminat ödemesine kadar geçen süreci doğru bir şekilde sundu.		
3	Hasar ihbarı adımını listeledi.		
4	Hasar ihbarında gerekli bilgi ve belgelere yer verdi.		
5	Doğru bilgi ve belgeleri listeledi.		
6	Hasar dosyası adımını uyguladı.		
7	Hasar inceleme adımını gösterdi.		
8	Tazminat ödeme adımını gösterdi.		
9	Doğru tazminat ödeme vade ve şeklini açıkladı.		
10	Bilgi grafiğindeki öğelerin yerleşimini yönergeye uygun sundu.		
11	Yazıları yazım ve imla kurallarına uygun yazdı.		
12	Bilgi grafiğini sınıf panosunda sergiledi.		
<p>Değerlendirme: Tabloda verilen 12 ölçütten en fazla 4 ölçüt için “hayır” kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.</p>			

EK-1.6: ZORUNLU DEPREM SİGORTASI AFİŞİ UYGULAMASI

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı

Sınıfı/Numarası

Yönerge: "Ölçütler" sütununda "Zorunlu Deprem Sigortası Afîşi Uygulaması" ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.

Ölçütler

Evet

Hayır

1 DASK hakkında doğru bilgi sundu.

2 Zorunlu deprem sigortasını açıkladı.

3 Zorunlu deprem sigortası kapsamını açıkladı.

4 Zorunlu deprem sigortası kapsam dışı kalan hâlleri açıkladı.

5 Azami teminat tutarı hakkında bilgi sundu.

6 Risk gerçekleştiğinde sigortalı/sigorta ettirenin yükümlülükleri hakkında bilgi sundu.

7 Hasar işlemleri hakkında bilgi sundu.

8 Doğru bilgiler sundu.

9 Güncel bilgiler sundu.

10 Konu ile ilgili görseller kullandı.

11 Afîş için yönergeye uygun materyal kullandı.

12 Konuları yönergeye uygun şekilde sundu.

13 Afîşteki öğeleri uygun şekilde yerleştirdi.

14 Yazıları yazım ve imla kurallarına uygun yazdı.

15 Afîşi sınıf panosunda sergiledi.

Değerlendirme: Tabloda verilen 15 ölçütten en fazla 5 ölçüt için "hayır" kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.

EK-2.1: MADEN ÇALIŞANLARI ZORUNLU FERDÎ KAZA SİGORTASI SUNUMU			
UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ			
Öğrencinin Adı Soyadı			
Sınıfı/Numarası			
<p>Yönerge: "Ölçütler" sütununda "Maden Çalışanları Zorunlu Ferdî Kaza Sigortası Sunumu Uygulaması" ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.</p>			
Ölçütler		Evet	Hayır
1	Oluşturulan grup yönergeye uygundu.		
2	Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası kapsamını açıkladı.		
3	Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası kapsamı dâhilinde olan işletmeleri sıraladı.		
4	Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortası teminatlarını sıraladı.		
5	Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasıyla ilgili doğru bilgiler sundu.		
6	Maden çalışanları zorunlu ferdî kaza sigortasıyla ilgili doğru görseller sundu.		
7	Grup sınıfta sunumu yaptı.		
8	Grup üyeleri sunuma etkin katıldı.		
9	Sunum için kullanılan zaman yönergeye uygundu.		
10	Sunum için kullanılan zaman uygundu.		
11	Sunum çıktısı teslim edildi.		
<p>Değerlendirme: Tabloda verilen 11 ölçütten en fazla 4 ölçüt için "hayır" kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.</p>			

EK-2.2: ZORUNLU PAKET TUR SİGORTASI SUNUMU UYGULAMASI

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı

Sınıfı/Numarası

Yönerge: "Ölçütler" sütununda "Zorunlu Paket Tur Sigortası Sunumu Uygulaması" ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.

Ölçütler

Evet

Hayır

1 Grup sayısı yönergeye uygundu.

2 Zorunlu paket tur sigortasıyla ilgili doğru bilgiler sundu.

3 Zorunlu paket tur sigortasıyla ilgili yeterli bilgi sundu.

4 Zorunlu paket tur sigortasıyla ilgili görseller kullandı.

5 Örnek poliçe sundu.

6 Grup sınıfta sunum gerçekleştirdi.

7 Gruba etkin katılım gerçekleştirdi.

8 Yönergeye uygun sunum süresi kullandı.

9 Sunum çıktısını teslim etti.

Değerlendirme: Tabloda verilen 9 ölçütten en fazla 3 ölçüt için "hayır" kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. "Hayır" olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.

EK-2.3: ZORUNLU SERTİFİKA MALİ SORUMLULUK SİGORTASI SUNUMU UYGULAMASI KONTROL LİSTESİ			
Öğrencinin Adı Soyadı			
Sınıfı/Numarası			
<p>Yönerge: “Ölçütler” sütununda “Zorunlu Sertifika Mali Sorumluluk Sigortası Sunumu Uygulaması” ile ilgili gözlenmesi gereken beceriler listelenmiştir. Uygulama, listelenen ölçütlere göre değerlendirilecektir. Gözlenen ölçütün karşısına gözlem sonucu için X işareti kullanılacaktır.</p>			
Ölçütler		Evet	Hayır
1	Oluşturulan grup yönergeye uygundu.		
2	Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası kapsamını açıkladı.		
3	Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortası teminatlarını sıraladı.		
4	Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasında teminat dışı kalan hâlleri sıraladı.		
5	Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasıyla ilgili verilen bilgiler doğruydü.		
6	Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasıyla ilgili verilen bilgiler yeterliydi.		
7	Zorunlu sertifika mali sorumluluk sigortasıyla ilgili verilen görseller uygundu.		
8	Grup sınıfta sunumu yaptı.		
9	Grup üyeleri sunuma etkin katıldı.		
10	Sunum için kullanılan zaman yönergeye uygundu.		
11	Sunum çıktısı teslim edildi.		
12	Oluşturulan grup yönergeye uygundu.		
<p>Değerlendirme: Tabloda verilen 12 ölçütten en fazla 4 ölçüt için “hayır” kutucuğu işaretlendi ise bu konu için başarınız yeterli düzeydedir. “Hayır” olarak işaretlenen ölçütler için ilgili konuyu tekrar ediniz.</p>			

KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı SİGORTA ARACILIK HİZ. AŞ				
Adres					
Acente Kodu	12345	Levha No.	T0000-TAG	Telefon	0800 000 00 00

POLİÇE BİLGİLERİ

Polİçe No.	Polİçe Vadesi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
0000-1111- 22233344				

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı	
İletişim Adresi	
Müşteri Numarası	
T.C. Kimlik Numarası	
Telefon	
E-posta	

SİGORTALI ARAÇ BİLGİLERİ

Marka			
Tip			
Plaka No.		Model Yılı	
Şasi No.		Motor No.	
Ruhsat/İkametgâh		Yer Adedi	
Kullanım			
SBM Tramer No.			
Referans No.			

PRİM BİLGİLERİ

PRİM BİLGİLERİ		ÖDEME PLANI	
Net Prim		Ödeme Planı	
SGK Devri	339,86 TL	Ödeme Vadesi	
BSM Vergisi	169,93 TL		
Garanti Fonu	67,97 TL		
Trafik Fonu	169,93 TL	Ödenecek Prim	

SİGORTA KAPSAMI

TEMİNAT BEDELİ (TL)

MADDİ - KAZA BAŞINA	200.000,00 TL
MADDİ - ARAÇ BAŞINA	100.000,00 TL
SAĞLIK GİDERLERİ - KİŞİ BAŞINA	1.000.000,00 TL
SAĞLIK GİDERLERİ - KAZA BAŞINA	10.000.000,00 TL
SAKATLANMA VE ÖLÜM - KİŞİ BAŞINA	1.000.000,00 TL
SAKATLANMA VE ÖLÜM - KAZA BAŞINA	10.000.000,00 TL

MADDİ HASARLI TRAFİK KAZASI TESPİT TUTANAĞI			
DİKKAT!			
a) Kaza tespit tutanağını gerçeğe uygun şekilde düzenleyiniz. Gerçeğe aykırı tutanak düzenlemek özel evrakta sahtekarlık niteliğinde olup, cezai yaptırımını söz konusu olduğu gibi, bu kişiler riski yüksek sigortalı olarak değerlendirilecek ve poliçe yenilemelerinde yüksek prim uygulanacaktır.			
b) Tutanak tanzimi için kaza yerinde beklenmesi gerekli değildir. Mümkünse fotoğrafı çekildikten sonra araçların trafiği aksatmayacak şekilde uygun bir yere çekilerek, tutanağın düzenlenmesi imkân dahilindedir.			
c) Trafik Sigortaları Bilgi Merkezi'nin (TRAMER) kusur oranlarına yönelik bildiriminden sonra 5 gün içerisinde değerlendirmeye etki edebilecek ilave bilgi ve belge sunulması kaydıyla sigorta şirketlerinin kusur oranlarını tekrar değerlendirmeleri istenebilir. Bu nedenle aşağıdaki iletişim bilgilerinin doğru ve eksiksiz olarak girilmesi önem arz etmektedir.			
1- Kaza Tarihi	Saat	2-Kaza Yeri	İl: İlçe: Semt:
			Mahalle: Cadde: Sokak:
3-Görgü Tanıkları			
Adı Soyadı	Adresi		Tel No.
A		7- Uygun Kutulara (x) İşareti Koyunuz	
ARAÇ A		Kırmızı ışık ihlalinde bulunmak	
4- Sürücü Bilgileri		Taahhüt giremez işareti bulunan karayoluna girmek	
Adı Soyadı:		Karşı yönden gelen trafiğin kullandığı yola girmek	
T.C. Kimlik No.		Geçme yasağı (sollama yasağı) olan yerde geçiş yapmak	
Sürücü Belge No. ve Sınıfı:		Kavşakta geçiş önceliğine uymamak	
Alındığı Yer (il/ilçe):		Yetkili memurun dur işaretinde geçmek	
Adres:		Aynı istikamette ve aynı şeritte giderken önündeki araca	
Cep Tel:		Arkadan çarpmak	
E-posta:		Sağa dönüş kurallarına uymamak	
5- Araç Bilgileri		Sola dönüş kurallarına uymamak	
Şasi No.		Geri manevra kurallarına uymamak	
Marka ve Modeli:		Geçme (sollama) kurallarına uymamak	
Plaka:		Geçiş önceliğine uymamak	
Kullanım Şekli:		Park etme kurallarına uymamak	
6- Trafik Sigortası Poliçe Bilgileri		Duraklama Kurallarına uymamak	
Sigortalının Adı Soyadı:		Kurallara uygun olarak park edilmiş araca çarpmak	
Sigortalı Cep Tel:		km/s	Hız Durumu
Sigortalı E-posta:		m	Tespit edildi ise fren izi uzunluğu
T.C. Kimlik / Vergi No.		8-Araç Yeşil Kart (Green Card) Belgesine Sahipse Doldurulacak Bölüm	
Sigorta Şirketinin Ünvanı:		ARAÇ A	ARAÇ B
Acente No.		Yeşil Kart No.	Yeşil Kart No.
Poliçe No.		Ülke:	Ülke:
TRAMER Belge No.		Pasaport No.	Pasaport No.
Poliçenin Başlangıç-Bitiş Tarihi:		Poliçenin Başlangıç-Bitiş Tarihi:	
9- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (→) ile gösteriniz.		9- Aracın ilk darbe aldığı yeri bir ok (→) ile gösteriniz.	
10- Çarpışma yerinin ve anının taslağını çiziniz.			
11- Sürücü görüşleri		11- Sürücü görüşleri	
12- Araç A Sürücüsünün İmzası		12- Araç B Sürücüsünün İmzası	

TÜPGAZ ZORUNLU MALİ SORUMLULUK SİGORTA POLİÇESİ

SATIŞ KANALI BİLGİLERİ

Acente Ünvanı		
Adres		
Acente Kodu	1	Levha No.	1
Telefon		

POLİÇE BİLGİLERİ

Police No.	Police Vadresi	Yenileme No.	Düzenleme Tarihi-Yeri ve Saati	Sigorta Süresi
.....

SİGORTALI / SİGORTA ETTİREN BİLGİLERİ

Adı Soyadı/Ünvanı
İletişim Adresi
Müşteri Numarası
T.C. Kimlik Numarası
Telefon
E-posta

İŞ YERİNİN

Faaliyeti	2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında bulunan tehlikeli atıklar. SADECE TAŞIMACILIK
Sigorta Konusu
Çalışan Sayısı
Denize Uzaklık (km)
Meskun Mahal
Araç Sayısı
Ruhsat No. ve Tarihi/.....

PRİM BİLGİLERİ

Primler	1.000,00
İndirimler	-
Net Prim	1.000,00
Gider Vergisi (%5)
Güvence Hesabı (%2)
Peşin Ödenecek Tutar

SİGORTA KAPSAMI

SİGORTA BEDELİ (TL)

Maddi Zararlar	
Kaza Başına
Ölüm ve Sakatlanma	
Kişi Başına
Kaza Başına
Tedavi Giderleri	
Kişi Başına
Kaza Başına

1. ÖĞRENME BİRİMİ

DOĞRU YANLIŞ	
1	D
2	D
3	Y
4	Y
5	D
6	D
7	D
8	D
9	Y
10	D
11	Y
12	Y
13	D
14	Y
15	Y

BOŞLUK DOLDURMA	
16	TRAMER
17	destekten yoksun kalma
18	değer kaybı raporu
19	rücu
20	kaza tespit tutanağı
21	afet
22	teknik işletici firma
23	deprem
24	çök-kapan-tutun
25	bir (1) ay

ÇOKTAN SEÇMELİ			
26	A	34	A
27	D	35	E
28	A	36	B
29	E	37	D
30	B	38	D
31	A	39	B
32	C	40	C
33	E		

2. ÖĞRENME BİRİMİ

DOĞRU YANLIŞ

1	Y
2	Y
3	Y
4	D
5	D
6	Y
7	D
8	Y
9	Y
10	Y
11	Y
12	Y
13	Y
14	D
15	D

BOŞLUK DOLDURMA

16	tedavi giderleri teminatı
17	kırk beş (45) gün
18	kırk beş (45) gün
19	tüpgaz zorunlu mali sorumluluk
20	beş (5) gün
21	sigortalı
22	yasal varislere
23	kaza
24	zorunlu paket tur sigortası
25	elektronik imza
26	zaman damgası
27	sigorta
28	elektronik sertifika hizmet sağlayıcısının
29	tazminat ödeme

ÇOKTAN SEÇMELİ

30	D	41	E
31	A	42	C
32	B	43	A
33	D	44	D
34	E	45	E
35	B	46	E
36	C	47	B
37	A	48	A
38	D	49	C
39	A	50	D
40	C		

- AFAD (2018). Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri. Ankara.
- Afet Sigortaları Kanunu (Kanun No: 6305). Resmî Gazete 28296 (18.05.2012). Erişim: 07.08.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6305.pdf>
- Afşar A., Altınırnak S., Hayırsever Baştürk F., Çakır T., (2020). Hayat Dışı Sigortalar. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Akhisar, İ. (2017). Temel Sigortacılık ve Risk. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- Aktürk, İ., Albeni, M. (2002). Doğal Afetlerin Ekonomik Performans Üzerine Etkisi: 1999 Yılında Türkiye’de Meydana Gelen Depremler ve Etkileri. Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt:7, Sayı:1, s.1-18.
- Akyön, F., V., Çetintaş, M., M. (2018). Afet Sigortalarının Yönetiminde Deprem Sigortalarının Değerlendirilmesi: DASK. International Social Sciences Studies Journal, Cilt:4, Sayı:26, s.5651-5657.
- Arslan, O. (2015). Denizcilik Sektöründe Mali Sorumluluk Sigortası ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uygulamaları. İstanbul Üniversitesi, Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Aşıröz, M. (2021). Adli Bilimler ve Adli Tıbbın Tarihçesi. İstanbul.
- Atalı, Ö. (2012). Türkiye’de Yer kabuğu Hareketlerinin Jeodezik Yönden İncelenmesi. Nevşehir Üniversitesi Fenbilimleri Enstitü Dergisi, 2012/1, s.11-23.
- ATEŞ, H. (2012). İşletilme (Hareket) Halinde Olmayan Motorlu Aracın Verdiği Zararlardan Doğan Sorumluluk. Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, s.417-427.
- Azimli Çilingir, G. (2018). Türkiye’de Uygulanan Afet Yönetimi Politikalarının İncelenmesi: Yasal Düzenlemeler ve DASK. Resilince (Dirençlilik) Dergisi, Cilt:2, Sayı:1, s.13-21.
- Bilgeç, H. (2021). Sözleşme Özgürlüğünün Sınırlandırılmasına İlişkin Anayasal İlkeler Işığında Zorunlu Sigortaların Belirlenmesi Usulünün Değerlendirilmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 23, s. 959-1000.
- Çeker, M. (2017). Sigorta Hukuku. Adana: Karahan Kitabevi.
- ÇÖZGER, Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik. Resmî Gazete 30692 (20.02.2019). Erişim: 07.08.2022. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/02/20190220-1.htm>
- Dere, G., İçel, C., Gündüz, R., Şengören, Z. (2014). Motorlu Taşıtlar Sektör Araştırması Raporu. Ankara: Rekabet Kurumu.
- Doğal Afet Sigortaları Kurumu Çalışma Esasları Yönetmeliği. Resmî Gazete 28385 (15.08.2012). Erişim: 07.08.2022. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/08/20120815-3.htm>

- Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik. Resmî Gazete 30692 (20.02.2019). Erişim: 07.08.2022. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/02/20190220-2.htm>
- FFFK, Finansal Kiralama, Faktöring, Finansman ve Tasarruf, Finansman Şirketleri Kanunu (Kanun No: 6361). Resmî Gazete 28496 (13.13.2012). Erişim: 07.08.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6361.pdf>
- Gökdeniz, A. (1990). Paket Turlar ve Üretim Safhaları. Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt:1, Sayı:7, s.44-48.
- Hayırsever Baştürk, F. (2019). Finansal Okuryazarlık Düzeyi ile Sigortalı Olma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Kocatepe İİBF Dergisi, Cilt:21, Sayı:2, s.82-97.
- Işıklar, G.K. (2018). 2002 Atina Sözleşmesi Çerçevesinde Deniz Yolu ile Yolcu Taşımalarında Zorunlu Sorumluluk Sigortası. Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Kamu Konutları Kanunu (Kanun No: 2946). Resmî Gazete 18218 (11.11.1983). Erişim: 06.09.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2946.pdf>
- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları. Resmî Gazete 29355 (14.05.2015). Erişim: 07.08.2022. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/05/20150514-5.htm>
- Kara, H. (2020) Yargıtay ve Hakem Kararlarına Göre Hekimin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 33, Sayı:152, s. 55-303.
- Kırkbeşoğlu E., Yıldırım İ., (2018). Sigortacılık Uygulamaları. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- KMK, Kat Mülkiyeti Kanunu (Kanun No: 634). Resmî Gazete 12038 (02.07.1965). Erişim: 05.09.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.634.pdf>
- Konfidan, M. (2020). Deniz Araçları Sorumluluk Sigortası Sözleşmesi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi. İstanbul.
- KTK, Karayolları Trafik Kanunu (Kanun No: 2918). Resmî Gazete 18195 (13.10.1983). Erişim: 05.08.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2918.pdf>
- M.E.B. (2020), Pazarlama ve Perakende Alanı Çerçeve Öğretim Programı, Ankara.
- Metezade, G. (2001). Yasa Gereği Sigortalar. Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Özcan, E. (2006). Sel Olayı ve Türkiye. Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 26, Sayı: 1, s.35-50.
- Komisyon (2015). Genel Açıklamalı Türkçe Sözlük. Ankara: TDK Yayınları.
- Komisyon (2012). Yazım Kılavuzu. Ankara: TDK Yayınları.

- Parlak, E.C. (2020). Tıbbi Kötü Uygulamaya İlişkin Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası. Kadir Has Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Sigorta Denetleme Kurulu (2016). Hasar ve Tazminat İşlemleri Denetim Rehberi. Ankara: Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı.
- Sigortacılık Kanunu (Kanun No: 5684). Resmî Gazete 26552 (14.06.2007). Erişim: 05.09.2022 <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/06/20070614-2.htm>
- Şahin, Y., Pehlivan, A. (2007). Zorunlu Deprem Sigortası Üzerine Bir Değerlendirme. Mevzuat Dergisi, Yıl:10, Sayı: 113.
- TCK, Türk Ceza Kanunu (Kanun No: 5237). Resmî Gazete 25611 (12.10.2004). Erişim: 06.08.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf>
- Tepedelen, Z. (2016). Zorunlu Sigortalarda Güvence Hesabı. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep.
- TMK, Terörle Mücadele Kanunu (Kanun No: 3713). Resmî Gazete 20843 (12.04.1991). Erişim: 06.08.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf>
- Trafik Başkanlığı (2022). Trafik İstatistik Bülteni. Ankara: Emniyet Genel Müdürlüğü.
- TTK, Türk Ticaret Kanunu (Kanun No: 6102). Resmî Gazete 27846 (14.02.2011). Erişim: 07.08.2022 <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6102.pdf>
- Ürekli, F., Gündoğdu, R., Önal, E. F. (2018). Osmanlı Arşiv Belgelerinde İstanbul'da Afetler. İstanbul: TDV Yayınları.
- Yıldırım, M.F. (2004). Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısının Hukuki Sorumluluğu. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 8, Sayı: 3-4, s.254-283.
- Zorunlu Deprem Sigortası Tarife ve Talimatı. Resmî Gazete 27933 (13.05.2011). Erişim: 10.08.2022. <https://dask.gov.tr/tr/zds-genel-sartlar>

GENEL AĞ KAYNAKÇASI VE GÖRSEL KAYNAKÇASI

Materyalin genel ağ kaynakçasına ve görsel kaynakçasına buradan ulaşılır.

Karekoda ulaşılamaması durumunda aşağıdaki bağlantıyı kullanabilirsiniz.

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=3220>

A series of horizontal dotted lines for taking notes.